

RHB

KJØBENHAVNS
RAADHUS
BIBLIOTHEK

EXLI † BRIS

SLÆGTEN NYROP

*Trykt som Manuskript
i 120 Exemplarer.*

SLÆGTEN NYROP

NOGLE BIOGRAFISKE OPLYSNINGER

AF

C. NYROP

ANDEN FORØGEDE UDGAVE

KJØBENHAVN

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE
(AXEL SIMMELKIÆR)

1908

99.9

hy 99

m2

16697

FORØRD

DET er over 26 Aar siden, at første Udgave af denne Bog udkom. Jeg betegnede den som et første Forsøg, der trængte til Suplering, og paa en Del Punkter kan jeg da ogsaa nu give mere omfattende Meddelelser end den Gang. Men det Væsentlige er dog, at der i de forløbne Aar er kommet et nyt Slægtled til, som jeg gjerne vilde interessere for Slægtens Historie. Derfor har jeg ment det rigtigt at udsende en ny Udgave af Bogen, og derfor har jeg foreslaaet at lade den forsyne med Portrætter af *alle* Slægtens Medlemmer, som det var muligt at faa et Portræt af. Jeg er taknemlig for, at min Tanke herom vandt Tilslutning. Bogen faar herved et for hver Enkelts Vedkommende mere personligt Præg, end det ellers vilde have været muligt at give den.

Hvad Stoffets Ordning angaar behøver jeg formentlig Intet at sige. Jeg har søgt at gjøre den saa praktisk og ligetil som muligt. Enhver vil sikkert let kunne finde, hvad han søger. Ejendommeligt er det imidlertid at se, at medens der i første og andet Slægtled efter vor mangelfulde Viden kun kan nævnes eet Medlem i hvert af dem, har niende Slægtled i Öjeblikket afgjort kun eet Medlem, men forhaabentlig er det kun for Öjeblikket. Tredje Slægtled tæller 10 Medlemmer, fjerde 14, femte 16, sjette 19, syvende 26 og ottende 36.

670980 HB vj2

Forord.

Mellem disse 124 Nyrop'er er der mærkeligt nok ingen gjennemgaaende Slægts-Fornavne. Slægtens første Mand hedder Peter, hans Sønnesön [Nr. 3] hedder ogsaa Peter, og denne har tre Sønnesöner, de tre Brødre Nr. 27, 28 og 30, og en Brodersön [Nr. 20], der alle faa Navnet, men dermed hører Peter-Navnet væsentlig op, og saa er det endda tvivlsomt, om det er en Peter *Nyrop*, der her er opkaldt. De tre Brødre, der alle dø som smaa (ndfr. S. 25-26), have muligvis Navnet efter En, der hed ikke alene Peter men Peter Jørgen, og Nr. 20 Peter Jespersen Nyrop er opkaldt efter den kongelige Konfessionarius Peter Jespersen (ndfr. S. 10). Konfessionarens Navn gaar igjen hos to smaa Drengene [Nr. 44 og 50], og saa er der endelig en lille Dreng, der hedder Peter Ludvig [Nr. 39]. — Hvad Navnet Hans angaar, som Slægtens anden Mand bærer, da forsvinder det endnu hurtigere. Kun en Sønnesön [Nr. 14] synes opkaldt efter Præsten i Lødingen; hans Sønnesöns Sön Hans Andreas [Nr. 33] er opkaldt efter sin Morfader Præsten Hans Andreas Hjort (ndfr. S. 26). — Saa er der endnu Navnet Benedikte (Benedikt, Bendix), der kommer ind i Slægten med Pastor Hans Nyrops Hustru Benedikte f. Storm; det bæres derefter af Nr. 6, 13 og 24 og endelig af Nr. 107; men for den Sidstes Vedkommende, min Datter, kan jeg meddele, at hun ikke er opkaldt efter Nogen i Slægten. Hun fik sit Navn, förend min Hustru og jeg vidste, at det tidligere havde været brugt i den.

Skal der f. T. være Tale om et Slægts-Fornavn, maa det være Christopher. Det kommer ind i Slægten med Biskopen [Nr. 5]; efter ham faar en Sønnesön [Nr. 31] det, og da denne dør som lille, gaar det videre til dennes Broder [Nr. 36], den senere Provst Christopher Nyrop. Navnet føres derefter endnu af en Sön af denne [Nr. 59], to Sønnesöner [Nr. 67 og 86] og en Sønnesöns Sön [Nr. 96]. — Ernst eller fyldigere

Forord.

Johan Ernst synes ogsaa paa Veje til at blive et Slægtsnavn, Lægen Johan Ernst Nyrop [Nr. 60] faar det efter sin Morfader, Præsten Johan Ernst Heilmann, og derefter gaar det over paa en Søn [Nr. 73], to Brodersønner [Nr. 63 og 82] og to Brodersöns-Sønner [Nr. 89 og 116].

Her skal endnu gjøres opmærksom paa, at nogle af Slægtens Forældre maa have haft Forkjærlighed for et bestemt Navn. Skomager Hans Nyrop og Hustru lade, som ovenfor nævnt, tre Sønner efter hinanden døbe Peter; Pastor Peter Jespersen Nyrop lader tre Døtre døbe Sara [Nr. 32, 35 og 38] — hans Svigermoder var født Sara Arctander — og Provst Christopher Nyrop lader to Sønner døbe Peter Jespersen, tre Døtre døbe Petronelle Henrikke, to Døtre døbe Karen og endelig to Døtre Vilhelmine ligesom en Søn Vilhelm, hans første Hustru hed Vilhelmine Schwanitz. — Jeg har her stadig kun taget Hensyn til de Slægtsmedlemmer, der bleve kaldte med det paagjældende Navn, ikke til dem, der havde det som et ubrugt Binavn.

Naar flere Brødre og Søstre efter hinanden kunne faa det samme Navn, kan dette tyde paa en vis, muligvis ikke ringe Dødelighed blandt Slægtens Yngste; af de 124 Slægtsmedlemmer ere da ogsaa 30 døde för det 5te Aar, og særlig i det femte Slægtled [Nr. 27-42] var Dødeligheden i en tidlig Alder stor, af dets 16 Medlemmer døde 8 för det 5te Aar. Men paa den anden Side ere 14 af de 124 blevne over 70 Aar, 2 endda over 90 Aar.

Naar jeg nedenfor (S. 2) har nævnt, at der findes Nyrop'er i Holland, da kan det med Sikkerhed siges, at de ikke behøve at staa i Forbindelse med de danske. Der findes i Holland en Landsby Nierop, fra hvilken forskjellige Slægter med Navn efter den have deres Udspring (A. J. van der Aa: Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden, VIII, 1846, S.

Forord.

113 jfr. S. 100; do: Biographisch Woordenboek der Nederlanden, voortgezet, XIII, 1868, S. 207 flg.).

Der skal her endnu gjøres opmærksom paa, at Provst Christopher Nyrop i Nørre Vedby og Nørre Alslev paa Falster faar et godt Skudsmaal i den for nylig udkomne Bog »Af Eleonore Christine Tschernings efterladte Papirer« (S. 4). Fru Tscherning fortæller, at hendes Moder Bodil (Bolette) Rasmussen, f. 1790 i Ønslev, »altid med dyb Veneration omtalte den fortræffelige Provst Nyrop, der konfirmerede hende og gav hende saa mange gode Lærdomme med i Livet«.

For de gode Oplysninger, Hr. Arkivar E. A. Thomle og Hr. Bibliotekar Hjalmar Pettersen, begge i Kristiania, have meddelt mig, bringer jeg dem min bedste Tak. Det er bl. A. Hr. Thomles Undersøgelser, der have medført, at en Del norske Nyrop'er, jeg i første Udgave opførte som hørende til Slægten, nu ere udskilte.

Lindevej 7, i April 1908.

C. Nyrop.

INDLEDNING.

Hvor Slægten Nyrop er fra, viser formentlig dens Navn; Nyrop (Nyrup) er et dansk Landsbynavn. Der gives endog ni danske Landsbyer, der bære det, to i Jylland (Aalborg Amt), en paa Fyn (Odense Amt) og sex paa Sjælland (en i Frederiksborg Amt, to i Sorø Amt og tre i Holbæk Amt). Fra hvilken af disse Landsbyer Slægten stammer, vides ikke; den dukker, som vi nedenfor skulle se, op i Norge. Og her forekommer endda Andre med Navnet Nyrop, som ikke kunne bringes i Forbindelse med Slægten. 1679 nævnes ombord paa Orlogsskibet Charlotte Amalie en Løjtnant Christian Nyrop »fra Trundhiem«¹; den 18. November 1718 bliver en »Rytter« Christen Nyrop i Krigen med Sverrige tagen til Fange ved Hejeborg², og i December 1763 forekommer paa et Skifte i Flekkefjord en Sr Christopher Johannesen Nyrop³. Kun om den Sidste af de her Nævnte, Sr Christopher Johannesen Nyrop kan der meddeles noget nærmere. Han er født 1. Juli 1740 i Flekkefjord, hans Fader Johannes Christensen formenes at have opkaldt ham efter den forøvrigt syv Aar før afdøde Biskop i Kristianssand Christopher Nyrop (om hvem nærmere kan ses nedenfor), og han dør som en næsten 89aarig Mand 1829 i

¹ Chr. Bruun: Kurt Sivertsens Adelaer, 1871, S. 437.

² Meddelelse fra Arkivar E. A. Thomle i Kristiania.

³ Personalhist. Tidsskr. 1 R., VI, S. 246 flg.

Kristianssand, hvor han havde levet og virket som Kjøbmand. Fra ham nedstammer følgende Slægt Nyrop i Norge¹.

Christopher Johannesen Nyrop
f. $1/7$ 1740, † $28/2$ 1829
Kjøbmand i Kristianssand
g. m. ($27/11$ 1770) Ane Christine Isachsen
døbt $29/5$ 1749.

Johannes Nyrop f. $15/3$ 1772, † 1816 Kjøbmand i Kristianssand, g. m. (1799) Christiane Claudine Tobiesen f. 1779, † 1815(?).	Anna Cathrine Nyrop, f. $30/3$ 1780, † $21/2$ 1856, g. m. Marinekapt. Andreas Nissen, f. $19/9$ 1766, † $14/2$ 1832; afsked. efter Krigsretsdømme $23/6$ 1815, blev derpaa Justitsraad og Toldinsp. i Nykjøb. p. F.	Margrethe Nyrop f. $30/12$ 1787, † $18/1$ 1850.	Abel Cathrine Nyrop, f. $30/12$ 1787, † $12/7$ 1850, g. m. ($1/5$ 1814) Magasinforvalter Johan Sechmann Fleischer i Kristianssand, f. $22/9$ 1782, † $5/6$ 1850 (6 Børn).

Christopher Nyrop, f. $13/2$ 1800, † $11/5$ 1821. Juridisk Student ² .	Elisabeth Kirstine Nyrop, f. $4/7$ 1801, † 1876 g. m. (1825) dansk Artilleriekaptajn C. D. Hellesen f. 1789, † 1837.	Johanne Claudine Nyrop, f. $4/9$ 1803, † 1844.	Petræa Tobine Nyrop f. $5/4$ 1804, † 1852.	Louise Cathrine Nyrop f. $10/7$ 1811, † $20/6$ 1890, g. m. (1832) praktiser. Læge Peder Cordsen i Aalesund, f. $17/5$ 1804, † $10/1$ 1846. (4 Børn).

Ogsaa i Holland kan der nævnes Nyrop'er. Paa Raadhuset i Haarlem hænger der to Malerier, der vise Albert van Nierop, »Doktor der Rechte, Mitglied des Justizhofes von Holland«, og hans Hustru Cornelia van der Meer; de ere maalede 1631 af Franz Hals³. Men selvfølgelig er der flest

¹ Slægten Nyrop, 1881, Stamtavlen.

² Hr. Bibliotekar Hjalmar Pettersen har velvilligt gjort mig bekendt med, at der i Universitets-Biblioteket i Kristiania bevares en trykt og to skrevne Sörgesange i Anledning af Student Nyrops Død og Begravelse i Kristiania 1821; i den ene af de skrevne hedder det, at fire Søstre med hans Moder begræde hans tidlige Bortgang. Herefter er hans Moder formentlig død ikke 1815, men 1825.

³ Künstler Monografien von H. Knackfuss, 12. Hefte, Franz Hals S. 28.

Nyrop'er i Danmark. Af saadanne, der ikke høre til Slægten, skal her nævnes nogle enkelte. Den 6. Maj 1654 immatrikuleres ved Københavns Universitet en Christianus Christiani Nyrop fra Aalborg Skole¹; den 12. Marts 1759 fødes Litteraturhistorikeren Rasmus Nyerup i Nyrup paa Fyn; den 26. Juni 1782 vies i Frue Kirke i København Raadstuetjener Nyrups Enke Gertrud f. Krag til Student Andreas Thorius; den 29. September 1792 dør en anden kjøbenhavnsk Raadstuebetjent Hans Nyerup af Brystsyge, han var efter Helligaands Kirkes Ligprotokol 63 Aar gammel, og den 11. April 1831 ser endelig Sangeren Jens Larsen (Nyrop) Lyset i Nyrup paa Refsnæs.

Nyrup betyder den nye By, den udflyttede By, og da alle danske Bynavne, hvis sidste Stavelse er det omdannede Ord *Porp*, skrives *-rup* ikke *-rop* (jfr. Borup, Boserup, Hørup, Frørup osv.), burde Slægtens Navn ganske sikkert skrives Nyrup. Men allerede fra gammel Tid synes Slægten at have slaaet Nyrop fast. For denne ukorrekte Form har den altsaa en historisk Hjemmel, som bør respekteres, men som selvfølgelig ikke kan være en Hjemmel for andre den uvedkommende Personer, saaledes ikke for Sangeren Nyrop og hans Efterkommere, og for at værgе sig imod, at denne Navneform, der maa betragtes som dens særlige Ejendom, ikke fremtidig optages af Andre, har den i Henhold til Lov af 22. April 1904 fordret Navnet Nyrop udelukket fra Kredsen af de Navne, der kunne antages ved et af Øvrigheden udfærdiget Navneforandringsbevis.

Endnu skal her bemærkes, at Navnet Nyrop et Par Gange i det syttende Aarhundrede af nogle studerende Medlemmer af Slægten er blevet græciseret, endda med en latinsk Endelse til det saare fremmed lydende Neocomius (af *νεός*, ny, og *πόλις*, Landsby). 1664 og 1697 findes tre af Slægten med dette Navn indførte i Københavns Universitets Matrikel².

¹ S. Birket Smith: Københavns Universitets Matrikel, I, S. 249.

² Sst. I, S. 318; II, S. 228.

FØRSTE SLÆGTLED.

[1] *Peder Nyrop*. Da Slægtens første kjendte Mand hedder Hans Pedersen Nyrop, maa han have haft en Fader, der efter al Sandsynlighed bar Navnet Peder Nyrop. Men om hvor og naar denne Peder Nyrop er født, i Danmark eller i Norge, vides der Intet, og der kan heller Intet oplyses om, hvad han har været. Han er aldeles ubekjendt; kun kan det siges, at da Sønnen bliver Student 1664 og altsaa formentlig maa være født omtrent 1645, kan Faderens Fødsel ikke sættes senere end omtr. 1625, men han kan godt være født meget tidligere, f. Ex. omtr. 1600.

ANDET SLÆGTLED.

Et Barn [Nr. 2] af Peder Nyrop [Nr. 1].

[2] *Hans Pedersen Nyrop*. Det Første, der vides om ham, er, at han i 1663 oppebærer nogle Smaaunderstøttelser som Elev i Kristiania Latinskole, der yderligere i April 1664 yder ham 12 Rd. som Rejsepenge til Kjøbenhavn for at deponere. Den 3. Maj 1664 indskrives han i Kjøbenhavns Universitets Matrikel som Johannes Petri Neocomius. Han studerer derefter Teologi og afslutter sine Studier ved den 1. Juli 1670 at underkaste sig teologisk Examen (haud ill.), hvorpaa han den 19. Juni 1672 faar Brev paa at være residerende Kapellan til Vaagen i Lofoten, højt imod Nord altsaa, noget nord for Polarkredsen. I denne Stilling var han, til han den 9. September 1678 af Biskopen i Trondhjem kaldtes til Præst i Lødingen paa Hindøen, Nordre Saltens Provsti, lidt nord for Vaagen. Hans officielle Titel her var imidlertid ikke Pastor, men Vice-Pastor. Lødingen hørte nemlig til de saakaldte Præbendekald, i hvilke Biskopen eller en Kannik oprindeligt var Sognepræst — af Navn, medens en Anden som Vicepastor eller residerende Pastor bestyrede Kaldet paa hans Vegne, og i Formen overholdtes denne Ordning endnu paa denne Tid ved disse Kald.

I Lødingen blev Pastor Hans Nyrop til sin Død, og hans Død maa være indtraadt i Aaret 1700. I Skiftet efter ham, der begynder den 16. April 1701, siges nemlig, at Boet er skyldig et Aars Præsteløn, »som falder til hænderv. Hr. Jacob Parelum og Hr. Gabriel Røgov, der udi Naadsensaaret har opvartet Kirkerne«. Skiftet giver i det Hele gode Oplysninger i flere Retninger. Først og fremmest viser det, at Hr. Hans har haft videnskabelige Interesser, han ejer et Bibliotek paa ikke mindre end 143 Bøger (9 i Folio, 25 i Kvart, 87 i Oktav og 22 i Duodez); ved Siden af forskjellige Klassikere besad han navnlig en Række teologiske Værker i forskjellige Sprog, paa Latin, Tysk og Hollandsk. Af Bøger paa Dansk havde han kun faa som f. Ex. Niels Mikkelsen Aalborgs Lægebog (Kbhvn. 1633). Hr. Hans ejede Luthers tyske Bibel, men ikke nogen Bibel paa Dansk.

Det ikke ubetydelige Bibliotek havde imidlertid ingen Værdi saa højt mod Nord, det vurderes kun til 41 Rd. 5 Mk. 12 Sk. I det Hele var Boet kun et fattigt Bo. Dets vigtigste Poster vare Soredskab og Søgods 64 Rd. 2 Mk., Sølvtøj 67 Rd. 4 Mk. 12 Sk., Sengklæder 70 Rd. 2 Mk. og Kreaturer 73 Rd. 3 Mk. Alt i Alt ansattes dets Indtægt til 488 Rd. 12 Sk., men som Gjæld opførtes herimod 367 Rd. 4 Mk. 1 Sk., saaledes at der kun blev 120 Rd. 2 Mk. 11 Sk. til Deling mellem Arvingerne. Den største Fordringshaver var en Kjøbmand »paa Kontoret« i Bergen, med hvem der ikke var sket Afregning i ti Aar. Han mente at have 311 Rd. 13 Sk. tilgode, men hans Fordring blev nedsat til 261 Rd. 13 Sk. Hr. Hans har absolut ikke hørt til de Præster i Saltens Fogderi, der »i forrige Tider« erhvervede sig Rigdom ved paa Bøndernes Bekostning at drive Jægtebrug og føre Handel; imellem Boets Soredskab var kun to »halvbrugte« Baade (en Fembøring og en Spejlbaad), en Stue i Vaagen og et Nøst »udi Havnen«. Der var som sagt kun meget Lidt til Hr. Hans' Arvinger, d. v. s. hans Enke og otte Börn, nemlig to Sønner, der vare Studenter, og sex Døtre.

Foruden Begravelsesomkostningerne (30 Rd.) fik Enken for sin Part 45 Rd. 1 Mk. 5 $\frac{1}{2}$ Sk., og lige det samme Beløb afsattes til Börnene, idet det dog hedder: »Men som begge Sønnerne ere ved Forældrenes temmelig Omkostning fremhjulpne, indtil de nu ere komne i de hæderlige Studenters Tal«, og en gift Datter har faaet »sin Hjemgave af Huset« ved sit Bryllup, blive disse tre holdt ude og det nævnte Beløb delt mellem de fem andre Døtre. De faa hver 9 Rd. 4 Sk., hvorefter det videre hedder: »At ordinere Formyndere for disse ringe Midler, som Pigebörnene ere tilfaldne, synes ganske unødigt, saasom deres egen gode hæderlige Moder annammer dem til sig og endnu som tilforn ved sin Lavværges gode Raadførsel forsyner Døtrene inden sine egne Døre, indtil Gud efter sin faderlige Vilje deres Lykke anderledes disponerer«.

Ved Folketællingen i 1701 boede »en fattig Præsteenke, sal. Hr. Hans Nyrops« paa Gaarden Hof i Lødingen, men videre kunne vi ikke følge hende. Hun var født Benedikte Storm, en Datter af Fogeden i Salten, Mikkel Olufsen Storm, og hendes og Hr. Hans' Bryllup stod vistnok nogle Aar efter, at han var bleven Kapellan i Vaagen; af deres Börn kjendes de nedenfor nævnte ti [Nr. 3-12].

Slægten Nyrop, 1881, S. 3 flg., 63-85, hvor Skiftet af 16. April 1701 er aftrykt (denne Bog vil nedenfor blive citeret som I); Camillus Nyrop, 1884, S. 139, 141 (denne Bog vil nedenfor blive citeret som II); Norske Registre 19. Juni 1672 Nr. 85 og 9. Septbr. 1678 Nr. 42; A. Erlandsen: Biograf. Efterretnr. om Gejstligheden i Tromsø Stift, Kria. 1857, S. 103; Personalhist. Tdskr. 1. R., II, S. 217.

TREDJE SLÆGTLED.

Ti Börn [Nr. 3-12] af Pastor Hans Nyrop [Nr. 2].

[3] *Peter Nyrop*. Ved Folketællingen i 1701 opføres han som opholdende sig paa Lyse Kloster i Ous Præstegjæld i Søndhordland og betegnes som Student, 26 Aar gammel. Herefter er han da født vistnok i 1675 og var altsaa omtr. 22 Aar, da han den 17. Juli 1697 fra Bergens Skole blev imma-

trikuleret ved Kjøbenhavns Universitet som Petrus Neocomius og valgte Professor Ole Worm (den yngre) til Privatpræceptor: Naar han 1701 er paa Lysekloster, er det formentlig som Huslærer. Og han synes nu væsentlig at være bleven i Norge, ti selv om han i 1706 (den 21. Januar) blev viet i Kjøbenhavns Fruekirke til Enken Anna Pedersdatter (Lærbo), ere Börnene af dette Ægteskab fødte i Norge, paa meget forskjellige Steder, som Kristiania (1707), Stavanger (1710) og Kongsberg (1713); han har i smaa Kaar ført en meget omflakkende Tilværelse. Den Søndag, han blev gift i Kjøbenhavn, viedes tre andre Par samtidig, og de tre andre Mænd vare alle Arbejdskarle. I Maj 1722 laa han paa sin Sygeseng som Klokker i Frederikshåld, og den 29. April 1723 nævnes hans Enke dér, Anna sal. Peter Nyrops. Hun blev begravet den 11. September 1745 i Kongsberg, 67 Aar gammel.

I, S. 11 flg., 15, 16, 136; II, S. 141; Personalhist. Tdskr. 1. R., II, S. 217; S. Birket Smith: Kbhvns. Univ. Matr. II, S. 228; Meddel. fra Arkivar E. A. Thomle.

[4] *Dorotea Sofie Nyrop*. Hvad vi vide om hende, er væsentlig kun, at hun i April 1701 ved Skiftet efter hendes Fader opholdt sig hjemme i Lødingen som trolovet med en Sr Smit. Desuden kan det oplyses, at der den 21. Marts 1752 blev begravet en Dorotea Sofie Nyrop »i Urtegaarden« i Stavanger »med alle Kirkens Klokker«, om hvem det tillige siges, at hun ved sin Død var 85 Aar gammel. Men var hun 'det, kan hun ikke være en Datter af Hr. Hans og Benedikte Storm, ti da maatte hun være født 1667, d. v. s. paa en Tid, da Hr. Hans endnu laa som ung Student i Kjøbenhavn. Er 85 derimod en Fejlskrift for 75, kan Alt passe. Saa er hun født 1677 og 24 Aar gammel ved Skiftet efter Faderen. Hendes Trolovede Sr Smit, med hvem hun senere blev gift, var en Kjøbmand Henrik Smit i Romsdal.

I, S. 63, 82; II, S. 141; Personalhist. Tdskr. 1. R. II, S. 217.

[5] *Christopher Nyrop*. Han er født den 29. Marts 1680 i Lødingen og blev sammen med sin fem Aar ældre Broder

sat i Bergens latinske Skole. Her træffe vi ham som Elev i Skolens øverste (5te) Klasse, da alle Skolens Disciple den 12. December 1694 samledes i Bispegaarden i Anledning af »Skoleklædernes Distribution«, d. v. s. Fordeling af de Klæder, som vare indkjøbte for de Penge, Disciplene havde tjent ved at gjøre Sangopvartning i Kirkerne. Ved denne Lejlighed faa vi at vide, at Christopher Nyrop var Skolekammerat med Ludvig Holberg. Vi træffe blandt Eleverne tre Brødre Holberg og derimellem den tiaarige Ludvig (f. 1684), han var den Gang i Skolens anden (d. v. s. næstnederste) Klasse. De to Brødre Nyrop dimitteredes begge tre Aar efter; de bleve den 17. Juli 1697 immatrikulerede ved Kjøbenhavns Universitet under Navnet Neocomius, og den 17aarige Christopher Nyrop valgte Professor Hans Mule til Privatpræceptor. Allerede tre Aar efter tog han, ikke 20 Aar gammel, teologisk Examen med en kun tarvelig Karakter (mediocriter), men det er muligvis Trang, der har fremskyndet Studiernes hurtige Afslutning. Han drog formentlig strax efter til Norge, og fra 1701 til 1709 er han hos den samme Præst, Povl Hansen Glad, i Ejd ved Nordfjord i Bergens Stift, først som Huslærer (»Student og Tjener«), derpaa som Kapellan, fra 1706. Og samtidig med at han blev Kapellan, ægtede han Præstens Datter Mallene Glad, der døde Aaret efter i Barselseng med et ufødt(?) Barn. Under 18. Maj 1706 søgte han om at maatte vies »i Huset« uden foregaaende Trolovelse eller Lysning.

Hvorvidt det er helt rigtigt, at Christopher Nyrop fra 1701 til 1709 stadig var i Ejd, kan dog være noget tvivlsomt. Der er en Antydning af, at han i disse Aar en Tid har opholdt sig i Bergen, hvortil kommer, at Povl Glad alt i 1700 var bleven anklaget for en Falsknerisag, der skal have faaet sin Afslutning ved en Højesteretsdom af 18. April 1708, der dømte ham til Tab af Ære og Embede. Højesteretsdommen synes imidlertid ikke bevaret, og her er i det Hele Meget, der er uklart. Har Povl Glad i kortere eller længere Tid været suspenderet fra sit Embede? er han efter Dommen bleven benaadet? Jeg

har Intet kunnet finde herom, og trods Alt synes det at være sikkert, at han ved sin Død i 1709 sad i sit Embede. Svigersönnen ønskede levende at faa Kaldet efter ham, og han ilede derfor hurtigst muligt til Kjøbenhavn for dér at virke for sit Ønskes Opfyldelse. En Anden blev ham dog foretrukken, og saa tog han Ansættelse som Skibspræst. Flaaden udrustedes i Anledning af den paany udbrudte Krig med Karl XII. Han blev Præst paa Vice-Admiral Peter Rabens Skib og maa altsaa have overværet dennes Kampe ved Rygen. Forinden sin Ansættelse synes han imidlertid den 22. Maj 1709 at have underkastet sig en homiletisk Prøve (laud). Om han ikke för havde underkastet sig denne Prøve, eller om han var utilfreds med en tidligere Prøves Udfald, faar staa hen.

I sin Stilling som Skibspræst blev han ikke længe. Den 14. December 1711 blev han af Gehejmerraad Kristian Sehested til Ravnholt kaldet til Præst i Herrested paa Fyn (Vinding Herred), hvad der formentlig viser, at han ikke har staaet uden Konnexioner.

Efterat være kommen til Ro i dette Kald ægtede han den 20. Oktober 1712 den 22aarige Elisabet Kirstine Hiort, Datter af den nærboende Præst i Stenstrup Hans Gregersen Hiort og Ellen Povlsdatter, og har han ikke haft gode Forbindelser för, fik han dem nu. Ellen Povlsdatter var Datter af Raadmand Povl Boesen i Svendborg og Bodil Friis, der den 23. Oktober 1678, efter at være bleven Enke, paany giftede sig med Nordlændingen Peter Jespersen, der ti Aar efter blev kongelig Konfessionarius og Hof-Prædikant. Denne indflydelsesrige Stilling beholdt han til sin Død, og han har sikkert ofte været sin Hustrus fynske Slægtninge til Hjælp. Meget taler for, at han har staaet Præstefamilierne i Stenstrup og Herrested nær. Da hans Ægteskab var barnløst, tog han saaledes sin Hustrus ældste Datterdatter Bolette Hiort til sig — hun blev senere gift med Biskop Peder Hersleb — og at hendes ovenfor nævnte Søster Elisabet Kirstine ogsaa har været Hr. Peter Tak skyldig, fremgaar formentlig deraf, at hendes ældste Søn, der fødtes

den 16. November 1714, blev kaldet Peter Jespersen Nyrop. Det var en Afdøds Minde, som herved æredes, den kongelige Konfessionarius var død kort før, nemlig den 3dje s. M. Paa den Tid var Hr. Christopher imidlertid ikke længer Præst i Herrested. Den 29. Januar 1714 forflyttedes han til Nyborg, hvad der sikkert var en god Forfremmelse, og omtrent samtidig gik den 34aarige Mand paa anden Maade fremad. I Februar 1714 blev han Provst for Vinding Herred, og i Juli s. A. erholdt han ved Dr. Kasper Bartholin Magistergraden.

Heller ikke Nyborg blev imidlertid Christopher Nyrops blivende Sted. Efterat have virket her i sex Aar kaldedes han til Biskop i Kristianssand. I Februar 1720 døde den tidligere Biskop her Jens Bircherod, og Bispestolen tilbødes nu den bekendte nordlandske Præst Thomas v. Westen og efter ham Stiftsprovst i Kristiania Andreas Hof, men begge undslog sig, og nu henvendte man sig til Præsten i Nyborg, der i et Brev af 30. Maj 1720 erklærer sig villig. »Saa uventeligt et Naadebud«, skriver han, »har altereret mig og ført mit Sind ligesom i Forvirrelse«. Aldrig havde han i Tanken kunnet »spirere

*Christopher Nyrop.
Præst i Windingstedt,
og Pastor i Nyborg.*

saa høj en Station«, men Resultatet blev, at han »resolverede at gaa i Guds Navn og Ærinde, hvor Gud og Kongen, de Største i Himmelen og paa Jorden, det vil have«. Hans Underskrift i dette Brev er gjengivet her. Under 21. Juni 1720 blev han saa kaldet, og den 7. Juli blev han derpaa af Biskop Kristian Worm i Fruekirke i Kjøbenhavn ordineret til Biskop sammen med den Mand, Sören Lintrup, der som Rektor i Bergen havde dimitteret ham til Universitetet; Lintrup var bleven udnævnt til Biskop i Viborg. Da Frederik IV fik at vide, at Lærer og Elev paa een Gang ordineredes til Biskoper, skal han have sagt: »Wann der Jünger wie sein Meister, so ist er vollkommen«.

Hvad han virkede som Biskop, er udførlig omtalt i A. Faye's Kristianssand Stifts Bispe- og Stiftshistorie (Kra. 1867,

S. 296-309), og det er, efter hvad her meddeles, klart, at han var en ivrig og myndig Biskop af den gamle ortodoxe Skole. Han arbejdede for at faa Skolevæsenet saa godt, som de vanskelige Forhold tillod det, og det saavel paa Landet som i Byerne, han var nidkjær for at opdrage Stiftets Bønder, som han forøvrigt kalder »et meget hardt Folk, meget ubøjelig fra de gamle Sæder og Love og deriblandt hel hengivne til Drukenskab, Slagsmaal, Knivedrag og flere sørgelige Drukenskabs Frugter«. Han var ivrig for Katekisation og for Skriftemaal, og han var ikke bange for at tale sine Præster kraftigt til, naar han troede det nødvendigt. I det Hele faar han et godt Skudsmaal i det Program, som Kjøbenhavns Universitet med Ludvig Holberg som Rektor udgav til Ære for ham efter hans Død; han berømmes som en klog og veltalende Mand, der var en Fader for sine Præster. Det vilde være interessant at have kunnet se hans Træk, men det Maleri af ham, der tidligere har hængt i Kristianssands Kirke, er i forrige Aarhundrede gaaet tilgrunde. Der kan heller ikke skaffes noget Billede af det Hus, han beboede, eller den Kirke, han talte i som Biskop, ti Byen Kristianssand er med dens Domkirke brændt endog to Gange efter hans Tid.

I sin sidste Tid var han syg og sengeliggende, men desuagtet ivrig og udholdende i Tro og Tale. Han led af Sten; Lægerne i Kristianssand og nogle skriftligt raadspurgte Læger i Kjøbenhavn kunde Intet udrette, og den 29. Marts 1733 døde han, just paa sin 53aarige Fødselsdag. Som Biskop havde han, meddeles der, ordineret 38 Præster, beskikket 10 Provster og indsat 2 Rektorer; hans Virksomhed gik væsentlig i praktisk Retning. Der foreligger ingen Skrifter fra hans Haand. Men han efterlod sig et ganske betydeligt, navnlig teologisk og historisk Bibliotek paa i Alt 1132 Bind; det blev solgt ved Avktion i Kristianssand 1734. Et Par Træk til hans Belysning kunne hentes fra hans Forhold til det Kristianssandske Skolevæsen. I 1720, da Nyrop blev Biskop, var den udelige, men saare stridbare Tobias Jensen Rektor for Byens Latinske.

Som sin Forgænger kom Nyrop i Fejde med ham, og i en Henvendelse til Kongen omtaler han ham paa følgende drøje Maade: »Han er nu 79 Aar og er et unyttigt Menneske, der har foraarsaget mig megen Fortrædelighed og mødt mig med saa megen Vanart, at det fast er uhørligt«. Desuagtet vedblev han dog som Rektor til sin Død 1725, men saa blev Forholdet et helt andet, saa kom Bispinde Nyrops Broder Peder Hiort som Rektor til Kristianssand. Der var dog nu en Anden, der paa Undervisningsomraadet stod Bispen imod. En Mr Matthias Hem vilde nu privat dimittere Studenter fra Kristianssand uden nogensomhelst Henvendelse herom til Biskopen, der fordrede sig de Paagjældendes Testimonier forelagte til Paaskrift, Alt i Henhold til en Skrivelse fra Universitetet i Kjøbenhavn til en af hans Forgængere paa Bispestolen, Hans Munch (1694-99). I den siger Konsistoriet, at det »ingen af privata informacione paa Landet vilde admittere til examen stili et artium«, med mindre deres Testimonium var paaskrevet af vedkommende Biskop. Saa skrev da Biskop Nyrop i 1726 til Professor Hans Gram som Aarets Dekanus, og tre Dimittender fra Matthias Hem bleve herefter afviste, i hvilken Anledning denne højlydt klager til Konsistorium, der ikke synes at have taget den paagjældende, 30 Aar gamle Skrivelse til Biskop Munch som en absolut Norm. Nyrops Kollega ved Bispevielsen, Sören Lintrup, der nu var bleven Professor ved Kjøbenhavns Universitet, skriver, at Biskop Nyrops Forsøg paa at stanse de tre Unges Examen var »et exemplum sine exemplo, hvori passiones mere end raison gielder«, og det endte da ogsaa med, at de tre Dimittender under 17. September 1726 bleve immatrikulerede, uden at det med Sikkerhed kan ses, om Biskop Nyrops i saa Henseende stillede Betingelse er sket Fyldest. I et Brev af 26. Juli havde han sagt, at han Intet vilde have imod de unge Menneskers Immatrikulation, naar de kun sendte ham et Brev, hvori de »declarerer, at de have forseet sig i at gaae mig forbi, og begjærer, at jeg vil assistere deres dessins og recommandere dem til patres aca-

demicos«. Og han fortsætter: »Jeg contesterer for den sande Gud og alle ærlige Gemytter, at jeg ved min første Skrivelse ej har intenderet uden at overbevise dem og flere, at de ej have gjort saa ret, som de paastaaer, og at de forresten, naar de derom have faaet opladne öjne, fra mig gierne maa gaae angerløse«. Han har, siger han, kun villet »maintenere« Universitetets og sin egen Ære. Naar Biskop Nyrop skrev til Historikeren Professor Gram, har han sikkert ikke skrevet til en ham Fremmed. Der foreligger et Par andre Breve fra ham til Gram, hvori han kalder ham »höjstærede fornemme Ven«; de ere fra 1732, og i dem begge anbefaler han sin Sön Peter Jespersen Nyrop [ndfr. Nr. 20] til ham paa det Bedste; Sönnen blev i Avgust 1732 immatrikuleret som Student ved Kjöbenhavns Universitet. De her nævnte Breve ere nedenfor trykte blandt Bilagene.

Biskop Nyrop var afgjort en ivrig Mand, der stærkt holdt paa sin Værdighed, og det er da maaske Noget i den Retning, der har ført til Tvist imellem ham og Arvingerne efter hans Forgænger paa Bispestolen Biskop Jens Bircherod. Men Tvi- sten synes at være bleven forligt. Den 22. December 1730 udgik et Kongebrev angaaende Sagens Foretagelse som anteciperet Sag for Höjesteret, men da Brevet i den vedkommende Kancelliprotokol som ikke afhentet er kasseret, er Sagen muligvis slet ikke kommen for. Höjesterets Domprotokoller fra denne Tid ere ikke bevarede, men i den paagjældende Voteringsprotokol er Sagen ikke funden.

Det paa næste Side afbildede Signet, der er opbevaret i Slægten, har sikkert været Biskop Nyrops. Det er skaaret i Jern og har tre Felter, der kunne bruges uafhængigt af hinanden, det kan nemlig drejes om en Axe, der hviler i et Haandtag. I det første Felt ses et dobbelt sammenslynget C. N. i et Skjold med en Krone over; i det andet Felt et Vaaben: i et firkantet Skjold, hvis nederste Hjørner er afrundede, ses en udbredt Örn, over Skjoldet en Hjelm og paa begge Sider af det en Del Slyngværk; øverst Bogstaverne P. N., der maa være

senere tilsatte og muligvis skyldes Sönnen Provst Peter (Jespersen) Nyrop; i det tredje Felt ses et brudt Ax voxende paa en græsklædt Jordbund og omkring Axet Indskriften MIHPON-DERA-CASUS (Skjæbnen er mig en Byrde); dette Felt er sikkert brugt, naar der var Sorg i Familien.

Biskopens Enke Elisabet Kirstine Nyrop f. Hiort overlevede ham i 22 Aar. Den første Del af sin Enkestand boede

Biskop Christopher Nyrops Signet.

hun i Kristianssand, hvor hun havde sit eget Hus. Her var hun endnu 1743, men senere kom hun til sin Sön Peter Jespersen Nyrop, der den Gang var Præst i Norderhov, og her døde hun den 21. August 1755, 65 Aar gammel. I Ægteskabet fødtes otte Börn, s. ndfr. Nr. 19—26.

I, S. 16 fig., 30, 85, 87 fig., 105-6, 126 (her er bl. A. aftrykt det Brev, hvori han erklærer sig villig til at modtage Udnævnelsen som Biskop ligesom Universitetets Program til hans Ære); S. Birket-Smith: Kbhvns Univ. Matr. II, S. 228, 381; Personalhist. Tidsskr. 1 R. II, S. 217; Kirkehist. Saml., 1 R., I, S. 312-14; A. Faye: Krsands Biske- og Stiftshist., 1867, S. 296-309; J. F. Lampe: Bergens Stifts Biskoper og Præster, II 1896, S. 173-179; Dsk. biogr. Lex. XII, S. 362; Norsk hist. Tidsskr., 2 R. III, S. 76 fig.; Catalogus librorum beati domini Christophori Nyrop, episcopi qvondam Christiansandensis vigilantissimi, qvorum avctio habebitur Christiansandæ die [ ] Junii 1734. Christianiæ 1733 (49 upag. Sider i lille Oktav); Kgl. Bibl., gl. kgl. Saml. Fol. Nr. 1073, 1076; do. Ny kgl. Saml.

4° Nr. 1183; do. Thottske Saml. Nr. 1145; do. Bøllingske Brevsaml., Epistolæ Danorum ad Jo. Gram, Pakken M—R; Sjæll. Miss. 22. Decbr. 1730 Nr. 133.

[6] *Benedikte Nyrop*. Ved Skiftet i 1701 efter hendes Fader Pastor Hans Nyrop i Lødingen nævnes hun som gift, nemlig som »Hr. Hans Slangendorphs«. Den 30. Juli 1699 var hun i Stegens Kirke, der ligger under samme Provsti som Lødingen, bleven gift med den nævnte Hans Slangendorph (f. 9. Septbr. 1666), der den Gang var Kapellan i Hadsel (Lofoten), og det vides videre, at hun blev gift endog to Gange senere, først (1718) med Niels Smit til Giskø († 1730) og derpaa med Henning Høeg til Giskø.

I, S. 63, 81; II, S. 141; Personalthist. Tidskr. 1. R., II, S. 217.

[7] *Elisabet Nyrop*. I Skiftet (1701) efter hendes Fader siges det, at hun var 19 Aar. Herefter maa hun være født 1682. Forøvrigt vides det om hende, at hun skal have ægtet en Leth fra Røros.

I, S. 63, 82; II, S. 141; Personalthist. Tidskr. 1. R. II, S. 218.

[8] *Birgitte Nyrop*. Hun er født 5. Maj 1685 i Lødingen og blev 1704 gift i Bergen med Postmesteren i Stavanger Heinrich Petersen (f. 1662, † 1711), der antog Navnet »von Fyren«, vistnok fordi han ejede to Fyr, som han havde anlagt efter kongelig Bevilling, Hvidingsø-Fyr og Højevarde-Fyr. Den 22. November 1713 blev hun anden Gang gift med Fyrdirektør og konst. Visitør i Stavanger Jens Bigum (begr. 2. Decbr. 1720) og derpaa den 2. Oktober 1727 tredje Gang med Kjøbmand Børge Valentinsen i Stavanger, der blev begravet den 7. Maj 1757. Hun overlevede ogsaa denne sin tredje Mand. Hun døde først den 5. Januar 1767 og blev den 12. s. M. begravet »med alle Kirkens Klokker« i Stavanger Domkirkes »nederste aabne Begravelse«. I sine tre Ægteskaber skal hun have haft syv Børn, der alle døde før hun selv, saaledes som Gravskriften over hende i Kirken beretter: »I samme Ægteskaber var [hun]

een kiærlig Moder til syv Börn, som med der[e]s Fædre ere samlede til Hvile; der nu har imodtaget sin Kiæreste og Moder efter en moeden Alder af 82 Aar og 7 Maaneder den 5. Januari 1767«, saa gammel blev hun.

I, S. 63, 82, 86; II, S. 141; Personalhist. Tidskr. 1. R., II, S. 218; Axel Kielland: Stamtavle over Fam. Kielland, Stavanger 1878, S. 85.

[9] *Kirstine Nyrop*. I Skiftet (1701) efter Faderen hedder det, at hun da var 14 Aar. Hun er altsaa født 1687, og den 4. August 1723 blev hun gift med Kapellanen i Gjerrestad (Kristianssand Stift) Povl Pedersen, f. 23. Dcbr. 1678 i Trondhjem. Med ham fulgte hun 1729 til Danmark, da han blev Præst i Tingsted paa Falster. Efter hans Død 19. Juni 1746 sad hun som Enke i Nykjøbing paa Falster, hvor hun døde den 15. August 1757. Ved sit Testamente skjænkede hun 200 Rd. til Nykjøbing og til fattige, forældreløse Börns Skolegang samme-steds.

I, S. 63, 83; II, S. 141; Personalhist. Tidskr. 1. R., II, S. 218; Im. Barfod: Den falsterske Gejstligheds Hist. II, S. 160-61; S. V. Wiberg: Alm. dsk. Præstehist., III, S. 328; Fynske aabne Br. 25. Marts 1758 Nr. 20.

[10] *Jens Nyrop* f. 24. Juni 1691; død som lille.

II, S. 141.

[11] *Anna Maria Nyrop*. I Skiftet (1701) efter Faderen hedder det, at hun den Gang var sex Aar, men dette er ikke rigtigt; hun er nemlig født den 21. Marts 1693 og var altsaa otte Aar. Det Eneste, der forøvrigt kan meddeles om hende, er, at hun den 27. Juni 1715 i Kristiania blev »viet i Huset« til Johan Frandsen.

I, S. 63, 83; II, S. 141; Personalhist. Tidskr. 1. R. II, S. 218.

[12] *Sophia à Möinichen Nyrop* f. 26. Juli 1695 i Lødingen, døde allerede i 1696.

II, S. 141.

FJERDE SLÆGTLED.

A: fem Børn [Nr. 13-17] af Klokker Peter Nyrop [Nr. 3] og B: ni Børn [Nr. 18-26] af Biskop Christopher Nyrop [Nr. 5].

A. Fem Børn af Klokker Peter Nyrop [Nr. 3].

[13] *Benedikte Nyrop*. Hun er døbt den 15. November 1707 i Kristiania og blev den 19. Marts 1740 i Kongsberg gift med Christian Erlandsen Holst, hvis »Kvinde« blev begravet sammesteds den 7. Juli 1742.

II, S. 141; Medd. fra Arkivar E. A. Thomle.

[14] *Hans Nyrop*. Han er døbt i Stavanger den 14. Maj 1710 og levede som Skomager paa Thyholmen ved Arendal. Den 19. November 1734 blev han gift med Ingeborg Jörgensdatter, der blev begravet i Arendal, 31 Aar gammel, den 27. November 1741. Han giftede sig derpaa anden Gang den 17. Oktober 1743 med Inger Larsdatter. Han blev begravet i Arendal den 22. Oktober 1746. Han havde fire Børn [Nr. 27-30], der vistnok alle døde unge.

I, S. 136; E. A. Thomle.

[15] *Anna Sophie Nyrop* er vistnok født 1713 og synes knyttet til Kongsberg. Her stod hun 1742 aabenbar Skrifte for Lejermaal med en Sergeant, men blev senere gift endog to Gange. Den 9. Jan. 1745 blev hun viet til Smed Johan Carlsen i Kongsberg og den 13. Februar 1753 sammesteds til Knud Tollefsen. Hun blev begravet i Kongsberg 6. Maj 1790, 77 Aar gammel. — Børnene i hendes første Ægteskab synes at have kaldt sig Nyrup, saaledes Sønnerne Peter og Carl Johansen; Carl Johansen Nyrup blev i 1780 gift med Anna Larsdatter Truelsen. 1801 nævnes i Kongsberg en Bergarbejder Carl Nyrup (50 Aar gl.) og hans Søster Johanne Munk Nyrup (45 Aar gl.) i andet Ægteskab med Kjørselsmand Thimand Kortvedt (31 Aar gl.).

E. A. Thomle.

[16] *Christiane Michol Nyrop*, døbt i Kongsberg den 18. Februar 1719.

E. A. Thomle.

[17] *Erik Nyrop*; om han er Søn af Klokker Peter Nyrop, er ikke helt vist. 1767 kaldes han ved et Barns Daab i Kristiania Urtegaardsmand, men han er sikkert identisk med den Erik Nyrop, der den 20. Januar 1769 tager Borgerskab i Kristiania som Høker og Øltapper. Han synes at have været gift to Gange; hans første Hustru kjendes ikke, men 1765 vies han i Akers Slotskirke til Anna Povlsdatter Ravn, der dør i 1776; Skifte efter hende holdes den 22. April s. A. — Da det er usikkert, om den her nævnte Erik Nyrop hører til Slægten, skal her [uden Slægts-Løbenumre] de fem Börn nævnes, der formentlig kunne henføres til ham: ¹ Erik f. omtr. 1762; ² Povl Christian, døbt 26. Septbr. 1767 i Kristiania, død lille; ³ Povl Christian, døbt 25. Oktbr. 1771 i Kristiania; ⁴ Anna Sophie, døbt 13. Marts 1773 i Kristiania; ⁵ Johan Henrik, f. omtr. 1776; muligvis er Moderen død i Barselseng med ham.

II, S. 141-42; E. A. Thomle.

B. Ni Börn af Biskop Christopher Nyrop [Nr. 5].

[18] Et Barn, † ved Fødselen 1707 (s. ovfr. S. 8).

[19] *Christine Charlotte Nyrop*. Hun er tidligere bleven opstillet saaledes i Rækken af Biskop Nyrops Börn, at hun maatte være født i Kristianssand, men det er urigtigt. Hun er endda ikke født i Nyborg, men i Herrested (paa Fyn) som ældste Barn i hans andet Ægteskab den 19. Sept. 1713. Den 11. Oktober 1731 ægtede hun i Kristianssand Kancelliassessor Jacob Jensen Undahl (f. 1702, † 1742), Sorenskriver i Nedenæs, hvem hun fødte otte Börn (tre Sønner og fem Døtre), af hvilke kun de to ældste, to Døtre naaede den voxne Alder. Efter sin Mands Død sad hun i Følge kongelig Bevilling af 13. Juli 1742 i uskiftet Bo med fem smaa Börn i trange Kaar. Hun flyttede med dem til Kristianssand, hvor hun i 1743 opgav sin Formue til 690 Rd., men Gjælden til 900 Rd. Hun var endnu

dér i 1752, men senere flyttede hun til Broderen, Peter Jespersen Nyrop, da Præst i Eker. Den 15. Juni 1771 døde hun i Ekers Præstegaard og blev den 20. s. M. begravet.

I, S. 25, 131; Kirkehist. Saml. 1. R., I, S. 314; Personalhist. Tidsskr. 5. R. III, S. 123 flg.; Adresseavisen 1771 Nr. 146; Medd. fra Arkivar E. A. Thomle.

[20] *Peter Jespersen Nyrop*. Han var født den 16. Novbr. 1714 i Nyborg og blev som ovfr. S. 10 nævnt opkaldt efter den kort før afdøde Konfessionarius Peter Jespersen. Da Faderen blev Biskop i Kristianssand, var Sønneren i sjette Aar; man kunde derfor tro, at han vilde faa sin Uddannelse i denne Bys lærde Skole. Men at han ikke fik Lov til at besøge den i de første Aar efter 1720, er naturligt, dens Rektor den Gang var den ovfr. omtalte umedgjørlige Tobias Jensen. Og muligvis er Drengen herefter, ogsaa da Biskopens Svoger afløste den Nævnte, oplært udenfor Skolen, han blev i alt Fald dimitteret privat til Universitetet af Faderens daværende Amanuensis Magister Peter Gracchius. I et Brev af 4. Januar 1732 til Hans Gram nævner Biskopen, at Sønneren »til Sommer skal gaa til Academiet« og dér »fornemmeligst vil hænge af Ed. Høyærværdigheds goede patrocínio«. Da han den 2. August s. A. immatrikuleres, vælger han da ogsaa Professor Gram til Privatdocent, og det har sin Interesse af et andet Brev fra Biskopen af 19. Decbr. 1732 at se, hvorledes han takker Gram for hans »affection« for Sønneren og beder ham om endelig ikke at forsmaa »den liden festepenge«, han havde medgivet Sønneren til ham, og som Gram strax havde vægret sig ved at modtage, hvorpaa han fortsætter: »Gud give det unge Mennische saavist aand og naade til at følge de fodspor, som Deris Velbaarenhed behager at foreviise ham! Deszaarsag ieg ogsaa formanet ham, som ellers besidder it undseeligt naturel, at være dristig, og flittig at gjøre D. Velbr. sin ydmygste opvartning«. Den 21. Maj 1722 blev Sønneren Philosophiæ Baccalaureus, og den 25. Septbr. 1738 tog han teologisk Attestats (haud illaud). Hvad han derefter tog sig for, vides ikke, men den 8. Septbr.

1741 underkastede han sig homiletisk Prøve, og den 1. Decbr. Aaret efter kaldtes han til Præst for Norderhov Menighed i Ringerige (Buskeruds Amt).

Nu var han knyttet til den ved Præstekonen Anna Colbjørnsdatters Bedrift i 1716 navnkundige Præstegaard med dens »Svenskestue«, der vises endnu, ligesom til den gamle, før Reformationen opførte, murede Norderhov Kirke, der oftere er berømmet for sin Skjönhed, særlig dens høje Spir, der er

Pastor Peter Jespersen Nyrop.

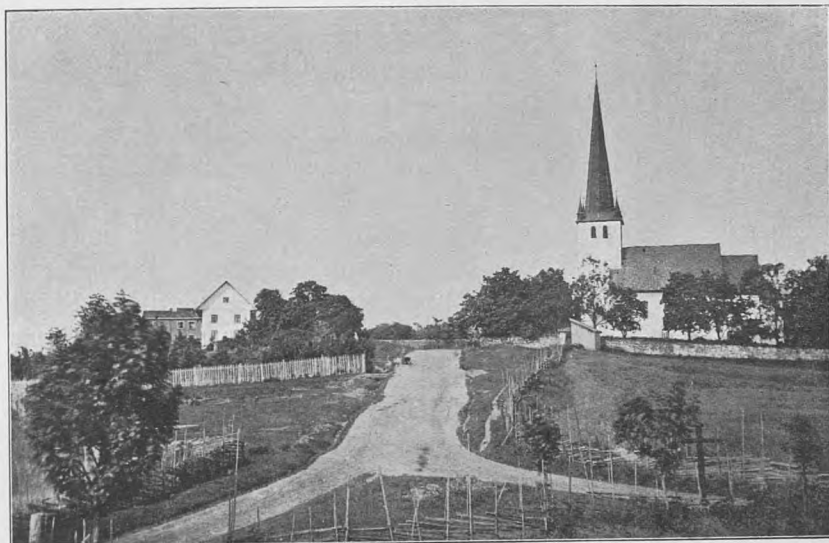

Anna Magdalene Nyrop f. Hjort.

omgivet af fire mindre. Paa dette smukke Sted virkede han i 21 Aar, i den første Tid som Ungkarl, men den 18. Januar 1746 ægtede han Anna Magdalene Hjort (f. 26. Decbr. 1723), Datter af Præsten i det nærliggende Gjerdrum Hans Andreas Hjort og Sara Povlsdatter Arctander. Hun kom til Norderhov med et godt Udstyr som velhavende Folks eneste Barn og med Arv i Vente, hendes Moder var Datterdatter af Datidens rigeste Kjøbmand i Kristiania Peder Pedersen Müller. Hun var desuden godt oplært i forskjellige Retninger. I hendes Opvæxt var der holdt Lærerinde til hende i Præstegaarden; hun blev informeret »udi Sprog saa og i at sye og ridse«, og

senere var hun »til information hos Mad. Breger« i Kristiania (1738), det staar at læse i en lille »Skriv- og Reyse-Calender paa det Aar MDCCXV«, hvori hendes Fader Aar efter Aar har indført en Række Optegnelser, der belyse det næsten rent idylliske Liv, der førtes i hans Præstegaard, og bl. A. melde om ikke faa Rejser frem og tilbage mellem Gjerdrum og Norderhov.

Peter Jespersen Nyrop blev som Præst i Norderhov ud-

Norderhov Præstegaard og Kirke (1880).

nævnt til Provst i Ringerige, Hadeland og Hallingdalen. Han nævner sig saaledes paa den »Jubel-Festes Prædiken«, han den 28. Oktober 1749 holdt i Anledning af den oldenborgske Kongestammes 300aarige Jubilæum, og som han lod trykke i Kristiania; det er den eneste Prædiken og i det Hele det eneste Skrift, der kjendes fra hans Haand. Igjennem en flittig sammensanket Kjæde af Skriftsteder og en Række jævne Betragtninger udvikler han Kongemagtens Betydning: »Det Hyrden er for Hiorden, om den skal ledes ret, Roeret og Compasset

for den Seilende, om han skal sejle ret, det er det Kongelige Regimente for Verden, om den skal leve ret«. Nye Tanker er her ingen af, det Hele er nærmest tört og kjedeligt, men til Gjengjæld føles helt igjennem en priselig Moderation, ogsaa i Brugen af Udtrykkene for Datidens næsten servile Ydmyghed overfor Monarken; af Pietisme er her intet Spor.

Hr. Peter synes at have været en retskaffen og besindig Mand. Livet i hans Præstegaard har sikkert været roligt og stille, ganske som hos hans Svigerfader i Gjerdrum. Foruden af hans Hustru og Börn levedes det, i alt Fald en Tid, af hans Moder, Bispinde Nyrop, der som ovenfor nævnt tilbragte sine sidste Aar i Norderhov og døde her den 21. August 1755. Peter Jespersen Nyrop forblev dog ikke hele sit Liv i Norderhov. Den 23. December 1763 blev han forflyttet til Eker ved Drammen, og her virkede han lidt over ni Aar, til han den 21. Januar 1773 afgik ved Døden, kun noget over 58 Aar gammel.

Som Præst i Eker blev han tillige Provst i Kongsberg Provsti. Om hans Virksomhed i Eker foreligger der et i Litteraturen opbevaret Vidnesbyrd. Den som Naturkyndig höjt ansete Præst Hans Ström, der 1778 blev hans anden Efter-

følger i Kaldet, udgav i 1784 en fysisk-økonomisk Beskrivelse af Eker Præstegjæld, og i den finder man følgende korte og kategoriske Udtalelse om Forgængeren: »Hr. Nyrop har gjort sig bekjendt af Retskaffenhed og et exemplarisk Levnet«. Det bekræfter, hvad der ovenfor er sagt om ham. — Hans hostaende Underskrift er tagen af et Brev fra 1760.

* Hans Enke fik under 5. Februar 1773 Ret til at hense i uskiftet Bo. Men Provstinden blev ikke i Norge, hun drog med sine Døtre til Kjøbenhavn, hvor hendes to Sønner sikkert alt vare. Hendes Vilkaar her synes imidlertid langtfra at have været gode, hun, der i 1751 som »en Del« af sin Mødrenearv fik »600 rxd. i heele Marcker opsendt til Nordrehougs Præstegaard«, kom næsten til at lide Nød. 1776 hedder det, at hun

»ved 5 uforsørgede Börn at opdrage ser sine Omstændigheder daglig aftagende«. Hun tyr til den kongelige Partikulærkasse, fra hvilken hun i 1778 og 1783 som »Naadegaver« faar henholdsvis 100 og 30 Rd. Hun synes navnlig at være tynget ved Kavtioner for Sönnen Hans Andreas [ndfr. Nr. 33], og da denne døde, gjorde hun — det er i Maj 1783 — af Frygt for hans Kreditorer Ophud. Hun boede den Gang med Datteren Margrete Sofie [ndfr. Nr. 37] hos Degnen paa Frederiksberg, og det er underligt at se den heftige Strid, der opstod om hendes fattige Efterladenskaber, da hun den 3. September s. A. afgik ved Døden. Boets Aktiver kunde kun opgjøres til 158 Rd. 4 Mk. 8 Sk., medens Passiverne vare 1165 Rd. 2 Mk. 8 Sk.; hendes efterlevende Börn fik Intet, det var udelukkende Sönnens og hendes egne Kreditorer, der gik i Leding med hinanden og gjorde Skifteakten til et ret voluminøst Dokument. Provstinde Nyrops sidste Aar have næppe været gode; hun var sygelig, hendes Kaar vare fattige, Datteren Margrethe Sofie, som boede hos hende, havde formentlig et vanskeligt Sind [ndfr. S. 47], og saa fortælles det endda, at Provstindens Død skal være fremkaldt ved en fra Apoteket udleveret urigtig Medicin. Sönnen Christopher [ndfr. Nr. 36], der den Gang var Præst i Vallensbæk, har fortalt det; han var hos hende, og gav hende selv flere Gange af den skæbnesvangre Medicin. — Af hendes ni Börn [ndfr. Nr. 31—39] døde fire som smaa, allerede før Provst Nyrops Død (1773).

I, S. 26 flg., 102, 104-5, 107-8; S. Birket Smith: Kbhvns. Univ. Matr. II, S. 535, 543; Norsk hist. Tdskr, 2. R. III, S. 78; Alf. Collett: Kbm. i Kra. Peder Pedersön Müller's Efterkommere, Kra. 1881; Stamtavler over Familien Breder og de med den beslægtede Familier Preus og Arctander, Kra. 1876, S. 144-45; Hans Ström: Physisk-oeconom. Beskr. over Eger Præstegjæld, Kbhvn, 1784, S. 266, 268; Topogr. Journ. f. Norge, 30. H., Kra. 1802, S. 142-43; Partikulærkassens Resol. Prot. Udgift 1778 S. 18 Nr. 3; 1783 S. 10 Nr. 10; Sökkelunds Herreds gejstl. Jurisdiktions Protokol 1783-1806, S. 117-163.

[21] *Bodil Magdalene Nyrop*, f. i Nyborg 19. Avgust 1716.

[22] Datter, nyfødt, begravet 19. November 1717.

[23] Sön, nyfødt, begravet 10. Febr. 1719.

[24] *Benedikt Nyrop*. Han er født den 7. Decbr. 1720 i Nyborg og var altsaa endnu kun Dreng, da hans Fader Biskop Nyrop døde (1733). Han gik den Gang i Kristianssands latinske Skole, men han synes dog at være bleven privat dimitteret, da han den 31. Juli 1737 immatrikuleredes ved Københavns Universitet. Hvad han derefter beskæftigede sig med, er ikke oplyst, men den 27. Septbr. 1748 tog han dansk-juridisk Examen med Karakteren Bekvem, og den 30. Maj 1749 blev han sukkederende Stadsmaaler i Bergen, hvor han derefter fik blivende Sted; han døde som Over-Stadsmaaler og Vraget i denne By den 6. Avgust 1762. Den 13. Februar 1753 havde han ægtet den 17-aarige Adelucia Marie Valentinsen (døbt den 4. Septbr. 1735) af en Kjøbmandsslægt i Stavanger, med hvilken Familien Nyrop var besvogret. Benedikt Nyrops da endnu levende Faster Birgitte [ovfr. Nr. 8] var i 1727 — tredje Gang — bleven gift med Kjøbmand Börge Valentinsen, og det var nu dennes Broderdatter, Benedikt Nyrop hjemførte som Brud og som ved ham blev Moder til tre Døtre [ndfr. Nr. 40-42]. Som Enke giftede hun sig den 14. Avgust 1764 anden Gang med Rektor i Kristianssand Nikolaj Femmer; hun døde den 30. Juli 1767. I en Sang til Benedikt Nyrops Bryllup og i to Sörgesange ved hans Begravelse den 13. Avg. 1762 kaldes han Bendix Nyrop.

I, S. 25, 102, 111; Personalthist. Tdskr. 1. R., II, S. 214, 219; S. Birket Smith: Kbhvns. Univ. Matr. II, S. 581; Norsk hist. Tdskr. 2. R., III, S. 78; Hjalmar Pettersen: Bibl. Norveg., I, S. 509; Medd. fra Overretssagfører V. Richter.

[25] *Bolette Helene Nyrop*. Hun er født 7. Marts 1722 i Kristianssand og blev den 27. Oktober 1750 gift med Kaptajn i Infanteriet Johan Didrik Frølich (døbt 16. April 1717, afsked. i Naade 4. April 1753, † 13. Marts 1773). Hun blev Moder til mindst to Börn og døde den 21. Septbr. 1802 paa Haga i Værdalen (Trondhjems Stift), noget over 80 Aar gammel. I Dødsavertissementet i »Kjøbenhavnske Tidender« (d. e. Berl.

Tid.) for 22. Oktbr. 1802 skriver Sönnen Kaptajn U. C. Frølich: »forvisset om enhvers ömme Deltagelse ved min og Families Savn af en saa bekjendt og værdig Moder frabedes Condolence, der alene meere vilde opflamme vor billige Sorg«. — Hendes Mand fik i 1745 følgende Skudsmaal af sin Regimentschef: »Af velvoxen Statur og ret god Exterieur. Meget heftig, hengiven til Spil, ey heller aldeles fri for Lögn og stærk Banden, fra hvilke Laster dog skulde haabes Forbedring. Mens icke genegen til Drik eller Egennyttighed. Af temmelig hurtig og god Begreb. Forretter vel sin Tieneste, mens icke med ald for ynskelig Progres. Naar hand de udi den 2. Rubrik anførte Feil med Tiden og Aaringerne vil søge at redressere, kand hand blive bequem til videre forfremmelse. Saa vidt mig er bekiendt, besidder hand ingen andre eller fremmede Videnskaber.«

I, S. 25, 131; Medd. fra Justitsraad S. Elvius.

[26] *Johanne Cathrine Nyrop*. Hun er født i Kristianssand den 10. April 1727 og blev den 10. April 1749 gift med Infanterikaptajn Sigismund Christian Selmer (f. 31. Decbr. 1708, † 21 Juli 1791). Hun blev i dette Ægteskab Moder til fjorten Börn, der i Løbet af atten Aar (1750-68) fødtes paa Gaarden Frog i Norderhov. Hun døde den 10. Maj 1804 noget over 77 Aar gammel hos en af sine Sønner paa Gaarden Cæcilienborg (opr. Nedre Stafne) ved Trondhjem.

I, S. 25; H. P. Selmer: Stamtavler over de danske og norske Forgreninger af Slægten Selmer, Kbhvn., 1868, S. 31.

FEMTE SLÆGTLED.

A: fire Börn [Nr. 27-30] af Skomager Hans Nyrop [Nr. 14]; B: ni Börn [Nr. 31-39] af Pastor Peter Jespersen Nyrop [Nr. 20] og C: tre Börn [Nr. 40-42] af Stadsmaaler Benedikt Nyrop [Nr. 24].

A. Fire Börn af Skomager Hans Nyrop [Nr. 14].

[27] *Petter Jörgen Nyrop*, døbt 3. Novbr. 1735, begr. 8. Febr. 1737.

[28] *Petter Jörgen Nyrop*, døbt 10. Febr. 1737, begr. 3. Febr. 1738.

[29] Dødfødt Barn, begr. 16. April 1740.

[30] *Petter Nyrop*, døbt 16. Decbr. 1744, konfirmeret 13. April 1760.

B. Ni Börn af Pastor Peter Jespersen Nyrop [Nr. 20].

[31] *Christopher Nyrop*, f. 26. Oktbr. 1746, † 4. Oktbr. 1748, opkaldt efter sin Farfader, Biskop Nyrop.

I, s. 29.

[32] *Sara Nyrop*, døbt 27. Septbr. 1747, begr. 16. Oktbr. 1748; hun opkaldtes efter sin Mormoder.

[33] *Hans Andreas Nyrop*. Han er født 11. Juli 1749 i Norderhov Præstegaard og er opkaldt efter sin Morfader, Præsten i Gjerdrum Hans Andreas Hjort, der i sin ovfr. S. 21 nævnte Skrivekalender har indført Følgende: »D. 11. Juli [1749], en fredag, blev min k. Daatter, Gud være loved! forløst med en Søn, som ved Daaben d. 17. do. blev kaldet Hans Andreas, Gud lade Barnet opvoxte og tiltage som i Alder saa og i viisdom og naade baade hos Gud og Mennesker, at hand, vill Gud, i sin tid maa blive en ret Johannes og Andreas, der maa have Naade og kraft med sig til Herrens gierning«. Har Bedstefaderen haabet, at denne hans Dattersøn skulde blive Præst, blev han skuffet. Sytten Aar gammel blev han vel som privat dimitteret Student ved Kjøbenhavns Universitet, men han gik ikke den teologiske Vej, 1773 tog han dansk-juridisk Examen med Karakteren Ej-ubekvem og Vel, og nu er han nogen Tid hos Sorenskriveren i Vager paa Ringeriget »for at tilvende sig desto mere Praxis udi de Ting, som ved et Sorenskriver Embede forefalde«, 1776 er han Vøluntør hos Højesteretsadvokat, Etatsraad A. Bruun, og i 1777 arbejder han i Renteskriver, Justitsraad E. Erlandsens fynske og jyske Toldkontor, begge Dele i Kjøbenhavn. — I en Anbefaling som den Sidstnævnte giver ham, udtaler han, at det skulde fornøje ham, »om han kunde obtinere noget, hvorved hands Omstændig-

heder kunde vorde forbedrede«, men i Juni 1779 søger han, fra Kjøbenhavn, forgjæves om Kontrolørembedet i Øster-Risør, og saaledes er det maaske gaaet ham flere Gange. Hans Omstændigheder have sikkert været meget smaa, hvorfor han hjalp sig med at gjøre Laan, saaledes som det kan ses, da en Krigsretsdom i 1780 dömmet Oberstlöjtnant F. A. v. Pflueg til som Kavtjonist for »Studiosus Johan Andreas Hjort Nyrop« at betale 200 Rd., som denne i 1778 paa Vexelobligation havde laant af Hyrekusk Lars Olsen Lund. Og det var ikke hans eneste Laan. Han skyldte endnu mere, og hans Moder Provstinde Nyrop stod som Kavtjonist for det Altsammen. Endelig synes han dog at have faaet en Stilling som Skriver paa et Skib, der gik til de danske Kolonier i Afrika. Men paa denne Rejse døde han, og da Efterretningen om hans Død naaede Kjøbenhavn — det var i Maj 1783 — medførte den, at hans Moder i Frygt for hans Kreditorer erklærede sig fallit. Som ovenfor nævnt afgik hun i September s. A. ved Døden, og nu kom al hans Gjæld frem i hendes fattige Bo, af hvilket det ogsaa fremgaar, at han maa have været gift. I Skifteakten nævnes een Gang hans »omtrent treaarige Datter«, uden at hendes Navn dog tilføjes. Naar Kirkebogen for Trinitatis Sogn i Kjøbenhavn beretter, at Skibsassistent Nyrops Enke Anna Marie dør den 20. Juni 1809, 55 Aar gammel, er det muligvis hans Enke, hvis Fornavne vi her lære at kjende.

I, S. 29, 30, 39, 40, 109; Sjæll. Miss, 27. Marts 1778 Nr. 200; General-Kommissariets kgl. Resoll. 1780 Nr. 84, 303; Sokkelunds Herreds gejstl. Jurisdiktions Prot. 1783-1806 S. 117-163.

[34] *Elisabeth Kirstine Nyrop*. Hun er født i Norderhov i Avgust 1750. Ogsaa hun omtales i Morfaderens Skrivekalender. Der staar: »1750, d. 15. Aug., en Løverdag kom ieg hiem fra Nordrehoug, hvor vi vare Testes Bapt. til Elisabeth Kristines daab, hvis Sjæl og Legeme Gud benaade«. Hun blev opkaldt efter sin Farmoder, Bispinde Nyrop, der muligvis allerede paa denne Tid boede hos Sönnen paa Norderhov. Barnet døde vistnok som lille.

I, S. 29.

[35] *Sara Nyrop* er født 23. Avgust 1751 i Norderhov; hendes Fødsel omtales i hendes Morfaders Skrivekalender; hun blev ligesom Hr. Peter Nyrops andet Barn [Nr. 32] opkaldt efter Mormoderen Sara f. Arctander. Ligesom sin Navnesøster døde hun imidlertid som lille Barn; hun blev begravet den 11. Februar 1754.

I, S. 30.

[36] *Christopher Nyrop*. Han blev født den 22. Septbr. 1752 i Norderhov og opkaldtes efter sin Farfader Biskopen i Kristianssand. Han var lidt over tre Aar yngre end sin ovennævnte Broder Hans Andreas [Nr. 33], men desuagtet synes han fuldstændigt at være bleven betragtet som Broderens jævn-aarige, den 22. December 1766 blev han sammen med ham immatrikuleret ved Kjøbenhavns Universitet i den mærkværdigt unge Alder af kun lidt over fjorten Aar. Man kunde med Universitetsmatriklen have Lyst til at gjøre ham ældre; den sætter hans Alder til atten Aar, saaledes at han skulde være ikke yngre, men ældre end Broderen, men Norderhavs Kirke bog og det af ham selv ved hans Ordination nedskrevne Vita tillade ingen Tvivl. Faktum er uomtvisteligt, og den fjorten-aarige Student maa da vække Forestillinger om sjældne Aands-evner. Men disse Forestillinger bleve ikke fyldestgjorte. Den privat dimitterede unge Musasøn maa snarere betragtes som en over Evne dreven Plante; da han den 31. Juli 1771 indstillede sig til teologisk Examen, fik han som Vidnesbyrd immaturus d. e. umoden. Han fik først sin Examen Aaret efter med Karakteren haud illaud.; da var han forøvrigt endnu ikke tyve Aar.

Hvor han derpaa færdedes, er ikke oplyst, men mundtlige Overleveringer fortælle om trange og knappe Kaar; hans Fader døde jo alt i Januar 1773. Maaske har han i nogen Tid været borte fra Kjøbenhavn, været Huslærer et eller andet Sted, men ved Kancelli-Promemoria af 24. Februar 1776 beskikkedes han til Prædikant for det Harboeske Enkefrue-Kloster i Kjø-

benhavn. I sin Ansøgning, der er af 3. Januar s. A. siger han, at han Intetsomhelst ejer — »uden Haab om Befordring«, selv den mindste Hjælp var derfor en Understøttelse for ham, »der lever af at bebyrde en kjær Moder, hvis Tilstand med en uforsørget Familie og især ved mange tilstødende Vanheld er selv aftagende«. Han konkurrerede med tre andre »Studi-osi«, der alle — hver een Gang — prædikede paa Prøve for Klosterets Fruer, og da han fik »de flestes Bifald«, blev han af Klosterets Direktør Etatsraad H. C. Hersleb indstillet til Embedet, som han da ogsaa fik. Og strax efter (i Marts 1776) blev han endvidere Alumnus paa Elers Kollegium. Lykken begyndte at smile til ham. Fra hans Ophold paa det nævnte Kollegium foreligger der en lille Pligt-Disputats »Dissertatio de universitate religionis« (32 S., 8°), som han i August 1778 forsvarede i Kollegiets Avditorium.

Hans Ophold i Kjøbenhavn blev dog ikke af Varighed. Den 12. August 1778 udnævntes han til residerende Kapellan for Gran Menighed i Hadeland, lidt nord for hans Fødested Norderhov; i December s. A. forlod han Kollegiet vel for strax at drage til sit nye Hjem, hvor hans Indtægt lød paa 120 Rd. om Aaret af Præsten, Højtidsoffer af Menigheden og fri Bolig af Staten. Det var langt fra rigt, men dog efter hans Syn paa Livet tilstrækkeligt — endog til at gifte sig paa! Han havde givet Undervisning i Kjøbenhavn, og mellem dem, han havde undervist, var der, efter hvad Traditionen beretter, en Datter af Regimentsfeltkjær ved Livgarden til Hest Bartholomæus Henrik Tobias Schwanitz. Denne, der var kommen fra Tyskland — han var født i Rostock 1723 — var i September 1762 i Kjøbenhavn bleven gift med Madam Johanne Lund, salig Kontrolør Lemvigs Enke, der, da hun i Oktober 1773 ogsaa overlevede sin anden Mand, var i Stand til at give ham en stor Begravelse; efter dertil søgt Bevilling ringede Klokkerne en Time over det Almindelige, der var fire Heste for Ligvognen o. s. v. I dette Ægteskab var der eet Barn, Datteren Vilhelmine Johanne Schwanitz, født den 17. og døbt i Helligaands-

Kirken den 22. Juli 1763. Hende blev Christopher Nyrop Informator for, og med hende forlovede han sig, dog formentlig først efter hans Udnævnelse til Kapellan; hendes store Ungdom taler derfor. Men saa tænktes der ogsaa snarest paa Bryllup, Moderens Formuesomstændigheder vare sikkert saaledes, at hun nok i nogen Maade kunde hjælpe paa den smalle Kapellanlön; den 10. Avgust 1780 blev det unge Par viet i Kjøbenhavns Helligaands-Kirke.

Den 28-aarige Brudgom drog med sin kun 17-aarige Brud til Norge, men længe residerede Ægteparret ikke som Kapellanfolk i Gran, to Aar efter kom de tilbage til Sjælland, idet han i Avgust 1782 blev kaldet til Sognepræst i Vallensbæk ikke langt fra Kjøbenhavn, hvorfra han igjen i December 1791 af Kjøbenhavns Magistrat blev kaldet til det større Nabo-kald Glostrup. Det var hurtig og god Befordring, hvorover der selvfølgelig har været Glæde; men Sorg kjendte Ægteparret ogsaa. Den unge Præstekones første Barn, en Sön, der blev født i Gran, levede kun nogle Dage, og det næste Barn, en Pige, der blev født i Vallensbæk, døde ikke fem Aar gammelt. Fru Vilhelmine fødte i det Hele i fjorten Aar ti Börn, hvoraf dog kun fire overlevede hende; ikke fuldt 31 Aar gammel døde hun den 16. Marts 1794 i Barselseng efter den 9. s. M. at have født en Sön, der paa Moderens Begravelsesdag blev døbt Vilhelm. I et bevaret Stykke af en Dagbog udtaler Pastor Nyrop udførligt sin dybe Sorg over at have mistet hende¹, og saa skriver han desuden: »Tak for al din Vandring, for Din sagtmødige, overbærende, kiærlige Omgang, hvormed Du saa ofte styrede, reddede mig, var Engel ofte om mig og kunde have lært mig mere end alle mine Bøger.« Han har absolut skyldt

¹ Derfor er hans Dødsavertissement maaske saa kort, som det er. Det lyder: »Glostrup Præstegaard den 16. Martii 1794 — var og blev det Herrens Villie at bortkalde min Hustru, fød Schwanitz, fra mig og vore 4 Smaae i sin tiende Barselseng, hvilket herved sørgelig maatte være vor Familie tilmeldt« (Kbhvnske Tidender den 17. Marts 1794 Nr. 22).

hende meget ligesom paa anden Maade hendes Moder, hans »kiære og længe svage Svigermoder«, der døde i hans Præstegaard den 10. Maj 1788; han har i Vallensbæk Kirkebog skrevet: »Hun skal staae her som skreven i mit Hjerte som mit Levnets og mine Börns Velgjörer«. Det synes imidlertid ikke, som om Svigermoderen til Stadighed har boet i Vallensbæk; i Kjøbenhavns Vejviser opføres Regimentsfeltkjær Schwanitz' Enke som boende paa Ulfeldts Plads (d. e. Graabrødretorv) Nr. 125.

Pastor Nyrop gjorde som ovenfor nævnt en ganske hurtig og god Karriere, hvortil her endnu kan føjes, at han som Præst i Glostrup 1797 blev Provst for Smörum Herred, og det Spørgsmaal kan da opstaa: havde han nogensomhelst Protektion? Et afgjørende Svar herpaa kan dog ikke gives, men der kan peges til to Sider, til den Etatsraad H. C. Hersleb, der indstillede ham til at blive Prædikant ved det Harboeske Fruekloster, og til Biskop Balle. Hvad nu først Etatsraad Hersleb angaar, da var han fra 1754 til sin Død (1788) Borgemester i Kjøbenhavn, fra 1775 med Titelen Konferensraad, og Borgemester Hersleb var en kjødelig Fætter til Christopher Nyrops Fader Pastor Peter Jespersen Nyrop; deres Fædre vare gifte med hver sin Søster, Elisabeth Kirstine Hjort med Biskop Nyrop og Bolette Hjort med Biskop Peter Hersleb. Og at Slægtskabet regnedes, kan formentlig ses deraf, at Konferensraad Hersleb i Vallensbæk Kirkebog staa indtegnet som Fadder, da Christopher Nyrops Datter Petronelle blev døbt i 1783. Men videre kunne vi ikke komme, og ganske paa samme Maade staa vi overfor Biskop Balle. Efter Sigende skal Christopher Nyrop have undervist hans Døtre, men hvorledes det end forholder sig hermed, er det afgjort, at han som Kandidat og Præst kom i Biskopens Hus, og at Biskopen stod Fadder til endog et Par af hans Börn, 1788 og 1792, sidste Gang sammen med sin Hustru. Sikkert er det ogsaa, at Pastor Nyrop satte Pris paa at høre ham, Dagbogen viser det, hvorfor han ogsaa, da Balle havde begyndt sine epokegjørende Bibel-

læsninger i Vajsenhuset, der den Gang laa paa Nytorv, overværede i alt Fald een af disse. I de ovenfor nævnte Dagbogsblade skriver han Søndag d. 21. December 1794: »I Eftermiddag reiste [jeg] til K[jøbenhavn], hørte Biskop Balle i Vaisenhuset over Christi og Apostl. Lære om Y[derste] Dom med megen Fornøyelse og med synderlig Opvækkelse. Hvad han sagde om Jødernes Fordom i Hens. til Dødes Opstandelse over Matth. 22, har ieg ey vidst för og dog ofte brugdt dette Sted og Jesu herlige Argumentation. Hands praktiske Andmærkninger over Matth. 25,31 m. f. vare ret opbyggelige«.

Det er kun naturligt, at Pastor Nyrop sluttede sig til den i Tro og Tale støtte og paalidelige Biskop Balle, som han tilmed personligt kjendte, men af særlig Interesse er det at se, at han ogsaa var stærkt berørt af den ivrige Mystiker i Zürich, Præsten Johan Caspar Lavater, der — som bekjendt — kom til Kjøbenhavn i 1793, indbudt af en Kreds højtstaaende danske Aandeseere, herimellem Greve A. P. Bernstorff og Hustru, hos hvem han boede. Under dette Besøg prædikede Lavater Søndag den 30. Juni i Reformert Kirke, og mellem Tilhørerne var Pastor Nyrop, der uden at søge sine Foresattes Tilladelse i den Anledning brød op til Kjøbenhavn vistnok med Forsømmelse af Gudstjenesten i hans eget Sogn. Han skriver herom i Dagbogen: »Idag (Dom. 5 p. Trinit.) har jeg seet og hørdt P[ræsten] Lavater — hvad jeg saa manges Gang, uden at kunde vente [det opfyldt], har ønsket; [jeg] glæder mig over det, hvorover jeg ellers vel aldrig kunde glæde mig, at jeg forlod Embede og Menighed. Give Gud, at jeg saa kunde opvække, opbygge Andre, som Hand opbyggede mig — at jeg maatte for mit levnet herefter oplive og erfare, hvad han idag saa i Hiertet søgde, Kraft og Velsignelse af Bönnen, af sand Omgang med Gud«. Mellem Tilhørerne var ogsaa den tyveaarige Henrich Steffens, der ligeledes blev dybt greben; endnu i »Was ich erlebte« beretter han om den Inderlighed og Kraft, hvormed Lavaters Prædiken blev holdt.

Christopher Nyrop var en nidkjær Herrens Tjener, virk-

som baade i og udenfor Kirken. Vi kunne se det af det Stykke, der er bevaret af hans Dagbog, og som gaar fra den 23. Maj 1793 til 4. Januar 1795. Han giver her korte objektive Meddelelser om sine Prædikener, sine Katekisationer, sin Konfirmations-Undervisning, sine Besøg hos Syge og Enker o. s. fr. Det er hans andet og tredje Aar som Præst i Glostrup, der herved belyses, og det har sin Interesse at se, at han sikkert paa forskjellig Maade har grebet reformerende ind her. Han er ikke tilfreds med, at Fadderne under Daaben blive siddende i Kirkestolene, og det er da sikkert en Sejer for ham, naar han den 26. Januar 1794 skriver: »Fadderne ved Daaben gik idag ud af Stolene«. Han giver sig ogsaa ikast med den hele Menigheds Maade at være paa. Den 1. Januar 1794 skriver han: »De Unge især viste i Kirken ikke Andagt, og ved Begyndelsen af Psalmen »Guds Godhed ville vi prise« ligesom ilede [de] ud af Bedehuset. Det gjorde mig ondt«. Og Søndagen efter gaar han derfor strax efter sin Prædiken »til de Unge for at bede dem om Stilhed og Sabats Agtsomhed«, hvilket efter hans Mening lykkedes for ham, den 16. Februar s. A. noterer han: »De unge viste ret Sabats-Stilhed idag, og uagtet det var koldt, gik Ingen af Kirken, för Bön og Lovsang var endt«. Dernæst var der Menighedens efter hans Mening for sparsomme Kirkegang, og den 15. Juni 1794 fik hans Misnöje hermed Ord i Kirken; han skriver: »Uden at forelæse hverken Evangelium eller Epistel taledede [jeg] om Menighedens Forsömmelse i at søge Kirke og Bedehuset, med Opmuntring og Advarsel. Det var mig tungt at gaa dertil. Give Gud, at det maatte have paa nogen Maade god Indtryk, god Virkning«.

Strax og afgjørende har dette dog næppe hjulpet. Endnu to Gange oplyser han i Dagbogen, at der kun var faa i Kirken, den 27. Juli og 21. December 1794; den sidstnævnte Søndag prædikede han dog ikke selv, men en teologisk Kandidat istedenfor ham. Forhaabentlig er det dog blevet bedre i Fremtiden, hele hans Virksomhed fortjente det, og det saa meget mere som han efter Biskop Balles Visitats-Optegnelser prædi-

kede godt. I Biskopens omfattende Visitats-Indberetning fra 1785 bliver Pastor Nyrops daværende Sogn Vallensbæk sat mellem de bedste; det hedder: »Her svarede de voxne med en udmærket Færdighed, Fuldstændighed og Skiönsomhed. Skolebörnene viiste sig ligeledes til Fordeel. Sognepræsten Hr. Nyrop udviser berömmelig Flid og haver Talenter til at prædike«. Da Biskopen femten Aar efter, den 19. September 1800, visiterer i Glostrup, skriver han, at Sognepræsten, Provst Nyrop prædikede opbyggeligt og rörende, katekiserede godt og messede nogenledes. Forsaavidt er Alt godt, men naar Biskopen endnu tilföjer: »men hans Maal falder mig vanskeligt«, er det et Spørgsmaal, hvorledes dette skal forstaas. Sigtes her til en Utydelighed i Udtalen stammende fra en maaske kun momentan Lidelse i Hals, Tænder eller Lignende, eller skulde det mon være hans norske Födsel, der her gör sig gjældende? Givet er det, at han hele sit Liv talte Norsk. Spørgsmaalet kan dog ikke endelig besvares, det maa staa hen, og vi gaa da over til at vise, at der var et Omraade, paa hvilket Forholdene i Glostrup absolut ikke vare lette, men forinden skal det kort beröres, at Psalmesangen i Glostrup langtfra var efter hans Önske. Flere Gange skriver han i Dagbogen, at Psalmerne bleve »maadeligt siungne«, og den eneste Gang, Udtalelsen lyder anderledes, er en Dag, da en Psalme blev sunget »ganske godt«. Hans musikalske Öre har ikke kunnet forsone sig med den sikkert ret umelodiske Kirkesang.

Det Omraade, paa hvilket han mødte særlige Vanskeligheder, var Skoleforholdene, saaledes som det kan ses af to Optegnelser fra den 23. Juni og 18. November 1794. Efter den første fandt han den paagjældende Dag i Skolen i Hvesing kun ni Börn: »Læreren, som jeg for sin Alder saa nødig vil sige Noget, sad blandt dem og sov, og hvad skulde da Börnene göre«. Og i Avedøre vare Forholdene ikke bedre; han kom den nævnte Dag til Skolen her, »men gik forgiæves og saare fortredelig tilbage. Gandrup [formentlig Skolelæreren] havde ej i Natt været hieme; ingen Börn i Skolen; gik strax

efterat have sagt et par Ord af Frygt for at blive heftig og indtændt af Vrede«. Desuagtet har han ganske sikkert faaet Noget ud ogsaa af Skolevæsenet, ti for det havde han, ikke mindst efter Dagbogoptegnelserne, en ganske særlig Interesse, han arbejdede med den største Iver for Börneundervisningen.

Den sidste Optegnelse er imidlertid meget mere end objektiv, den giver en interessant, højst subjektiv Oplysning om Nedskriveren. Den viser, at han havde en heftig, ivrig Natur, som han paa bedste Maade søgte at ave. Men altid lykkedes dette ham ikke. Da han den 9. Januar 1794 læste med Konfirmanderne, blev han, som han skriver, »uvillig, ret opbragt over Peder Hansens letsindige Forhold under den alvorligste Underviisning, saa jeg endog med Haanden slog denne paa Øret; dette er her endnu engang skeet i Avedøre Skole; efter Paamindelse og Formaning endte det med utilfreds Sind.« Med et i Virkeligheden blødt og kærligt Gemyt forenede han en heftig, impulsiv Natur, der uimodstaaelig drev ham frem, saaledes som det kan ses, da han i 1795 indgik sit andet Ægteskab, halvandet Aar efter hans første Hustrus Død. Det fortælles, at da han hørte en fynsk Præstedatter omtale paa en saadan Maade, at hans Interesse for hende vakttes — hun var munter, begavet i forskellige Retninger og huslig — rejste han til hendes Hjemsted, hvor han — hurtigt friede. Et saadant Frieri kom, som naturligt er, hende og hendes Familie noget pludseligt, Frieren var dem ubekjendt, men saa blev der skrevet til Biskop Balle, og fra ham kom der et saadant Svar, at Alt hurtigt kom i Orden. Havde Pastor Nyrop, skal han have skrevet, begjæret en af mine Døtre, vilde jeg ikke have betænkt mig paa at modtage ham som Svigersön. Saa blev Pastor Nyrop den 23. Oktober 1795 (i Viby Kirke paa Fyn) viet til Cathrine Elisabeth Magdalene Heilmann, Datter af den i Litteraturen bekjendte Præst i Kjørteminde Johan Ernst Heilmann. Vielsen foregik i Viby, Kjørteminde nordlige Nabosogn, vel fordi Jomfru Heilmann i flere Aar havde styret Huset paa Gaarden Brolykke, der laa i Sognet, sidst for

en ti Aar yngre Søster, der var bleven Frue paa Gaarden og nu som ung Enke havde ægtet Landinspektør J. F. Utke og derved gjort ham til Gaardens Ejer. Paa Brolykke stod da det paa sin Vis romantiske Bryllup mellem den 43aarige Brudgom og den 30aarige Brud, og Ingen af dem fortrød nogen-
sinde det vovede Skridt. Ægteskabet blev meget lykkeligt.

Lise (Elisabeth) Heilmann eller, som hun nu hed, Lise Nyrop var født den 16. Oktober 1765 i Lunde Præstegaard paa Fyn som det næstældste af Pastor Johan Ernst Heilmanns og hans Hustrus, Karen f. Buch's tretten Børn. Faderen, der af sin Samtid blev tillagt Digternavn, særlig vel for Oversættelsen af en Del af Gellerts aandelige Sange, var en livlig Natur, en Mand, der omtrent kunde Alt. Han ikke alene oversatte Digterværker, men skrev selv baade aandelige Sange og Dramaer ved Siden af en Mængde let flydende Rimerier; han var musikalsk, dyrkede Sang og Musik; han kunde tegne og male med Vandfarve, paa Skolestuens hvidkalkede Vægge tegnede han med Kul Anskuelsesbilleder for sine Børn, de stod, til Kalkekosten aarligt slettede dem ud og skaffede ham ny Plads at tegne paa; han dekorerede Møbler, kunde snedkre og lave Paparbejder; desuden var han en praktisk Landmand og Gartner, og var med alt det en virksom og troende Præst; hans ofte fortvivlede økonomiske Forhold nedslog aldrig hans lette Sind. Lise Nyrop var sin Faders kjæreste Barn, og mange af hans Egenskaber gik igjen i hende. Med en Række jævnaldrende unge Piger levede hun et muntert Ungdomsliv i Kjerteminde, de tog Navn efter Muserne, Lise fik Navn efter Lyrikens Muse Erato, og hun skrev da ogsaa — ganske som Faderen — med Lethed Vers. Veninderne vare ogsaa skrivende, og hendes Fader forærede Pige kredsen en Stambog til deres Digte, som han selv indledede:

Hæld Eder! værer mig tre Gange velkomne
Yndige, dydige, morsomme Piger!
Tænker og digter og tegner med Frihed
Her Hiertets Tanker.

De saa med Beundring op til den poetiske Præst, og særlig Lise elskede sin Fader inderligt. Hun stod ham nær. I et længere Digt fra hende til hans 57aarige Fødselsdag, kalder hun ham: »Min Fader, ja mere, o en Ven!« I digterisk Henseende er dette Poem dog ikke det bedste, hun har præsteret. I saa Henseende er der derimod peget paa et Digt til Foraarets Pris:

Du bryder Vintrens Kiæder
 Velsignet yndig Vaar,
 Ja idel, idel Glæde
 Dit milde Aasyn.spaaer,
 Du tænder Glædens Varme
 Udi hver Skabnings Bryst;
 Du gyder i de Arme
 Nu atter Levelyst.

Hendes glade, muntre Sind udtaler sig heri, et saadant havde hun nemlig, og naar nu hertil føjes, at hun baade sang og spillede og desuden besad stor huslig Dygtighed, kan man forstaa, at Pastor Nyrop hurtigt besluttede sig til at fri. Det var en virkelig Skat, han bragte med sig, da han efter Bryllupet paa Brolykke hjemførte hende til Præstegaarden i Glostrup.

Der har selvfølgelig været Meget at tage vare paa i det nye Hjem, der i halvandet Aar havde været uden Husmoder. Lise Nyrop fik strax fire Stifbørn, tre Døtre mellem 11½ og 3 Aar og en Søn paa 1½ Aar, og saa blev hun selv efterhaanden Moder til otte Børn, af hvilke det ældste, en Dreng, der opkaldtes efter hendes Fader, dog allerede døde den 30. September 1797, kun lidt over et Aar gammel. Hvor maa dette have været hende en Sorg, ti hendes Glæde over Barnet var stor. Til dets Daab kom der Digte fra baade hendes Fader og Moder. De lyde efter Tidens Skik vel en hel Del abstrakte, de ere fulde af Dyd — »Lær ham sin Pligt at være Dyden troe«, »at voxer op til Dydens Ære«, »at elske Dyd, thi evig er dens Løn«, o. s. v. — men Kjærligheden til Datteren og Glæden over, at

hun er bleven Moder, er umiskjendelig. Det første Vers i Moderens Poem lyder:

Den kom, den kom lig Vaarens Morgenrøde
Den skiønne Dag — med Held og Salighed,
Og unge Glæder smilte mig imøde,
Som da jeg svor din Fader Hulds-kabs Eed.

og Faderens begynder saaledes:

Alt lyder Klokken! Höytidsklang!
Og hver en Ven med Frydesang
Om Lisemôr forsamler sig —
Hver beder: Gud velsigne Dig.

Han kalder sit Digt: »Lovsang til min kiære Datters C. E. M. Nyrops Kirkegangs Dag Söndagen den 16. October 1796«, og underneden har han endnu skrevet: »Modtag kiereste Datter! dette lidet Beviis fra din kiære Fader om hans bestandigste Ömhed for Dig! Tak kiereste Nyrop! fordi De daglig ved öm-meste Kierlighed velsigner vor Lise og fryder mit Hierte! Tak Begge! for den Hæder, at vor fælles nys ankomne Yndling bær mit Navn«. Da hun næste Gang fødte, den 11. September 1798, bragte hun Tvillinger til Verden, to Piger, Karen og Vilhelmine, af hvilke den, der var opkaldt efter hendes Moder (Karen), døde halvandet Aar gammel, men alle hendes andre Börn (sex) overlevede hende.

Vi kjende forövrigt saa godt som Intet til Livet i Val-lensbæk og Glostrup Præstegaarde i Pastor Nyrops Tid. Li-sterne, over hvem der var Faddere ved de ikke faa Börns Daab, give kun en maadelig Oplysning, men det er dog maa-ske ikke uden Interesse at lægge Mærke til, at der i hans første Ægteskab er langt flere kjøbenhavnske Faddere end i det andet. Det er næsten, som om det efter Lise Nyrops Ind-tog i Præstegaarden er kommet til en nærmere Forbindelse med Sognets Beboere; baade i 1798 og i 1800 nævnes ved to Daabshöjtideligheder som Faddere »Byens Gaardmænd«, hvil-

ket vel maa sige alle Byens Gaardmænd. Naar der vides saa lidt om Livet her, er det forøvrigt ganske naturligt. Pastor Nyrops Börn af første Ægteskab døde alle saa tidligt, at der ingen Traditioner er naaet fra dem til den næste Slægt, og Börnene af andet Ægteskab have saa godt som ingen Erin-dringer haft fra Glostrup, hvad de fortalte, var udelukkende knyttet til Riserup Præstegaard i Nörre Vedby og Nörre Alslev Sogne paa Falster, hvortil Pastor Nyrop blev kaldet i Decem-ber 1804, og hvor hans og Lise Nyrops tre yngste Börn kom til Verden.

Scenen skifter altsaa, den forlægges fra Sjælland til Falster. Fra et i økonomisk Henseende vistnok godt Kald forflyttes Præstefamilien til et sikkert endnu bedre, hvor der udvikler sig et sundt, fornøjeligt Liv, som vi særlig kjende fra de Op-tegnelser, den yngste Søn Camillus har efterladt sig i en paa-begyndt Selvbiografi.

Riserup Præstegaard, skriver han, var en styg, gammel, halv forfalden Gaard bestaaende af fire sammenbyggede Læn-ger. Den kun daarligt brolagte Gaardsplads rummede en for Indkjørselen højst uheldigt anbragt Vippebrönd samt desuden et paa en Pæl bygget Hundehus, der kunde drejes rundt, et mægtigt Dueslag, en anselig Brændestabel og en stor Møddingeplads, fra hvilken der ofte udgik alt Andet end hygiejnske Dufte. Men sligt afficerede ikke den Gang, saa meget mindre som Præstegaar-den havde en sjælden stor Have paa ti Tønder Land, delt i en Pilehave, en Askeskov, en Frugthave og en Kjøkkenhave. Her var i det Hele en udmærket Tumbleplads for en opvoxende livlig Ungdom, og Tumblepladsen blev i fuldt Maal benyttet, Foræl-drene stemmede overens i at give de Unge frit Løb. Börnene skulde opdrages godt, og i det Hele og Store bleve de det ved Huslærere og paa anden Maade. I det livlige Hjem lød der saaledes ikke eet, men flere Instrumenter, Harpens, Guitarens og Flöjtens Toner ledsagede ofte Klaverets, alle Börnene vare musikalske. Men de bleve ikke bundne til Lektioner og Bøger, de færdedes frit i Mark og Skov, til Hest og paa Vogn, Sön-

nerne lærte fra smaa at kjøre, ride og jage. Provst Nyrop var Hesteliebhaber, der blev holdt Luxushest i Præstegaarden; den yngste Søn havde sin lille sorte langhaarede Hest Perr's og den næst yngste havde en graa Ridehoppe med ungarsk Sadel og Snogepandebidsel. Jagt var derimod ikke Provstens Sag, men her tog Provstinden Affære, hun skal personlig have givet Sønnerne Bøssen i Haanden. Hun lærte dem at lade og kontrollerede, at de skød ordentlig til Maals i Haven, og Resultatet var, at de alle bleve fortrinlige og passionerede Jægere. Der er Noget i hendes Optræden her, der minder om, hvad der fortælles om hendes Søster Utke, om Brolykkefruens Forhold til sin talrige Börneflok; her er sikkert noget særlig Heilmannsk.

Vi have ovenfor lært Provst Nyrop at kjende som den ivrige Mand med det heftige Sind, og der er da ogsaa et Sted i den yngste Söns Optegnelser, der peger i den Retning. Han skriver: »Fader var en ivrig og stor Tilhænger af Napoleon, jeg har ofte hørt ham tale sig varm til hans Forsvar«. Men ellers er det, som om Provsten nu havde ladet sin Heftighed fare. Sönnen, der inderligt elsker sin Fader, viser ham som den stille, kjærlige og for Alle omsorgsfulde Mand, der væsentlig lever i sit Studereværelse og taalmodigt finder sig i Forskjelligt. Han fortæller bl. A., hvorledes han ofte gjorde et grueligt Spektakkel ved at dreje, hamre og banke i den store Konfirmandstue, der stødte umiddelbart op til Faderens Studerekammer, uden at denne nogensinde greb ind. »Jeg er vis paa, at den gode Fader nænte ikke at forstyrre mig«. Erindres maa det jo, at Provst Nyrop paa den Tid var ved at blive en gammel Mand. Da den yngste Søn, der her omtales, blev født, gik han i sit 59. Aar. Det staar afgjort i Forbindelse hermed, naar det videre hedder: »Fader tog aldrig med til de saakaldte Gjæstebud. Jeg mindes ingensinde at have set Fader som Gjæst i vor Omgangskreds, hvorimod jeg husker, at han undertiden var noget utilfreds med de mange Invitationer«.

De kom navnlig, naar de to studerende Sønner Christopher og Ernst vare hjemme i Ferierne og havde flere gode Venner med. Saa gik det, særlig i Juleferien, løs med Omgangsballer, Kaneture, Koncerter, Julelege o. s. v., og den yngste, kun 12-13 Aar gamle Søn var da som oftest Kusk; med to livlige sorte Hingste for kørte han ad Falsters den Gang næsten halsbrækkende Veje trygt Familien til Pastor Sörensens i Gunslev, Provst Grundtvigs i Torkildstrup, Pastor Halses i Kippinge, Kammerjunker Thestrups paa Valnæsgaard, Overkrigskommissær Stampes paa Nebøllegaard o. s. v.

»Ved disse forskjellige Sammenkomster var Moder i Regelen med«, skriver Sönnen. »At det glædede hende at se Ungdommen more sig, kunde man baade see paa hende og høre hende sige, men ikke mindre glædede det os Alle at have hende med, og ofte erindrer jeg, naar vi kom kjørende op til Indgangen (Forstuen) hos Halses, Sörensens, Thestrups, eller hos andre Omgangsvener, at have baade seet og hørt fra Forstuen Klap i Hænderne og glade Udraab: »Provstinden er med!« Og hvorledes kunde det vel ogsaa være anderledes, end at man med Glæde maatte flokke sig om den kjære, gode velsignede Moder. Altid havde hun et godt og kjærligt Ord til Alle; baade Unge og Gamle vilde gjerne tale med hende. Poetisk som Moder var anlagt, havde hun altid i Talens Løb et eller andet skjæmtende Ordspil, Rim eller Citat af Wessel, Holberg og andre Forfattere at underholde med, ligesom hendes gode Hukommelse gjemte paa Forraad af Anecdoter, som anbragte paa hendes eiendommelige törre, men tactfulde Maade ofte frembragte hjertelig Latter og Munterhed.«

Det er et fint og kjönt Billede, han her giver af sin Moder, og han har endnu mere at tilföje. Han siger et andet Sted: »Moder var med sin store Kjærlighed, sin blide og rolige Godgjörenhed og sin store Indsigt i mange chirurgiske Tilfælde ofte til megen Tröst og Lindring navnlig for den lidende Fatige«. Hun betød Noget for sine Omgivelser, baade de nærmere og de fjærnere, Bønderne gik hellere til hende end til Di-

striktets Læge, og Heldet fulgte hendes uskyldige Kure. Hun var afgjort Midtpunktet i en stor Virksomhed, som hun djærv og praktisk fuldt ud magtede. Det er et Fingerpeg, at Præstegaardens Kjøkkenhave stod under hendes specielle Opsigt, og at hun fik megen Ros for dens Grønsager.

Og godt var det, at hun var praktisk, ti de gode Tider, vi have hørt om, vedblev ikke. Da Provst Nyrop begyndte sin gejstlige Virksomhed som Kapellan i Gran, var det under saare beskedne Vilkaar, som hans Ægteskab med Vilhelmine Schwanitz noget bødede paa. Og fra den Side kom der efterhaanden Mere til, saa det er forstaaeligt, at Pastor Nyrop ved det Samfrændeskifte, han før sit andet Ægteskab afholdt i Glostrup Præstegaard den 24. September 1795, udtaler, at hans første Hustru havde »ført Alt ind i Boet«. Velstanden var dog ikke overvældende, den halve Del af Boet, der blev udlagt til de fire levende Börn af første Ægteskab, var 750 Rd. og hvad han indsatte i Enkekassen for den Hustru, han nu skulde ægte, var kun 133 Rd. 2 Mk. Men Kaldene, han havde, vare gode, og det er derfor forstaaeligt, at han i 1819 skrev sig som Kavtionist, da fhv. Artilleriløjtnant Daniel Brinck, der, forlovet med Datteren Vilhelmine, kort efter blev hans Svigersøn, ved et Gaardkjøb skulde hjælpes i Vej til at blive Landmand. Forsøget gik grundig galt, og Kavtionen sammen med de i Almindelighed saare vanskelige Tider, tærede efterhaanden endog meget stærkt paa de gode Kaar i Riserup. I Juli 1827 skriver Provsten til sin yngste Søn: »Bed Brødrene skrive betimelig, naar de trænge til Penge; Du kand nok med Dem tænke, hvor svært det er mig denne Tid, da tillige Brinck og Holgershaab har sadt og sætter mig i saa store Udlæg og Udgivter«. Men selv om Brødrene, de to Studenter i Kjøbenhavn, skrev itide, kunde deres Ønsker ikke altid opfyldes. I et andet Brev skriver han til den ældste Søn Christopher: »Jeg frygter nu, at Din k[iære] Brod[er] Ernst liider Cassemangel, og jeg liider selv derved, end meg[et] mere end ved eg[en] Mangel. Men næste Fred[ag] haaber [jeg] at afsende Noget.« Der var

aabenbart Intet tilovers. De to Studenter kom dog frem, hver i sit Fag, men anderledes med den yngste Søn, ham kom det til særlig at gaa ud over, saaledes som det nedenfor vil blive meddelt. Meget havde i det Hele forandret sig i Præstegaarden, da Provsten, elsket og æret i sin Menighed som i sin Familie, efter et kort Sygeleje stille afgik ved Døden den 20. September 1831 næsten 79 Aar gammel. Til det Sidste havde han været rask og stærk, endnu den næstsidste Søndag, han levede, red han som sædvanlig til sin Annexkirke. Det Minde, hans Enke satte ham i hendes Dødsavertissement, lyder saaledes: »At min retskafne, højtelskede Mand, Provst Christopher Nyrop, Sognepræst for Nørre Vedby og Nørre Alslev Menigheder paa Falster, blev af Gud kaldet til hiin bedre Verden Tirsdag den 20 September om Eftermiddagen Kl. 5 efter 10 Dages Sygeleie, kun manglende 2 Dage i sit 79de Aar, er det mit sørgelige Lod at bekjendtgjøre for vor fraværende Familie og Venner. 3 Sønner, 4 Døtre og en Plejedatter begræde med mig Savnet af den ömme, omhyggelige Fader, den trofaste, kjærlige Ægtefælle, og med Taknemlighed vil han mindes af Mange som deres Velgjörer og Raadgiver, men blandt disse især af de tvende Menigheder, hvis Lærer han i over 26 Aar har været med utrættelig Iver. Som hans hele Liv var stille Fred, saa var hans Bortgang fra Jorden en sand Christens glade Stund. Hans elskelige Minde og Haab om saligt Gjensyn være vor Trøst«. — Den i Avertissementet nævnte Plejedatter maa sikkert være Provstens Datterdatter Poulina (født 11. Oktober 1807), en Datter af hans i første Ægteskab fødte Datter Magdalene i Ægteskab med Præsten i det nærliggende Gunslev S. F. Zimmermann [s. ndfr. Nr. 46], men forøvrigt var der endnu en Anden, som kunde kaldes Plejedatter, nemlig Provstindens Broderdatter Jette (Henriette) Heilmann (f. 10. Oktober 1815, † 1. Avgust 1877), hvis Fader Møller Jens Heilmann († 1819) havde siddet i smaa Kaar med en talrig Börneflokk.

— Saa begyndte for Provstinden — som for alle Præsteenker — den trykkende Forvandlingstid, Naadsensaaret, i hvilket

det gjaldt om at faa opgjort de kun lidet betydelige Efterladenskaber, og i hvilket hun, efterhaanden som Efterfølgeren rykkede ind, blev mere og mere fremmed i det gamle Hjem. Det gjaldt om at gjøre sig fortrolig med, at det store Hus med Tjenestefolk, med Marker og Haver, med Heste og Vogne, med Liv og Virksomhed skulde ombyttes med et forholdsvis snævert Enkesæde. Provstinde Nyrop søgte og fik Bevilling til at sidde i uskiftet Bo. Men Bevillingen forlangte, at der skulde opgjøres en nøjagtig Status, som kunde tjene til Regel, naar Skifte senere skulde holdes, og i Henhold hertil kan det oplyses, at medens Boets Aktiver regnedes til 3326 Rd., opgjordes Passiverne til 2537 Rd. (Alt Sølvmynt), saaledes at Formuen kun blev 789 Rd.

Det var ikke under rige Forhold, at Provstinde Nyrop med de ovennævnte Døtre flyttede fra Riserup til den nærliggende Nebøllegaard. Her levede hun endnu i helt landlige Omgivelser, men det varede kun nogle Aar; saa maatte hun — vistnok i 1836 — flytte til Nykjøbing. Men ogsaa her søgte hun ud i Naturen. Hun skriver en Gang i 1837 i et Brev til sin ældste Søn, at hun lige var kommen hjem fra en Spadseretur, »som jeg, naar Vejret tillader det, gör mig hver Dag, hvorved jeg befinder mig vel; jeg stod just oppe paa Slotsbakken og glædede mig ved den dejlige Udsigt til Lolland og over heele Byen«. Hvor knappe Kaarene end var, lod hun sig ikke kue. »Jeg finder mig meget vel her ved Kiøbstadlivet, og især at iæg kand komme til Kirken og høre den rare Provst« [maa være Provst H. P. Svitzer, Præst i Nykjøbing og Systofte]. Nok saa meget betød dog Börn og Börnebörn for hende, i dem levede hun. Et Brev til sin Søn Christopher ender hun saaledes: »Nu har ieg ikke Rum til meere uden 1000 Hilsener til alle mine Börn og Börnebörn, ja ieg er meget riig, skiöndt ieg ingen Penge har, ieg har det meget godt og vil spørge, naar I kommer, men kom med Helbred og godt Mod, saa glædes eders Moder«. Ja hun kunde endnu

skrive Vers, i Marts 1837 sender hun følgende Hilsen til en ung Veninde, der skulde ud som Lærerinde:

Formodentlig den sidste Gang, ieg rekker Dig min Haand,
 Thi Alderdom og Svaghed kand snart løse Livets Baand,
 Imidlertid ieg ønsker Dig ald Lykke, Held og Ære
 Af de, som overgives Dig til Dyd og got at lære,
     Og naar Du stundom tænker Dig
     Blandt Falsters kiære Venner,
     Da maa Du ikke glemme mig,
     Som dette Blad Dig sender.

Men Hørelsen tog af, og anden Svaghed kom til. I 1839 begynder hun at blive meget sengeliggende, de fra hende bevarede Breve daterede 1839, ere skrevne i Sengen. Hun ser sin Død imøde, er for sine to ugifte Døtres Skyld omhyggelig for, at Sønnerne skulle give formelt Afkald paa at arve Noget af hendes faa Efterladenskaber, og saa lukker hun tilsidst sine trætte Øjne den 24. November 1842, noget over 77 Aar gammel. Börnenes Avertissement om hendes Død ender saaledes: »At hun nu er befriet fra Alderdoms og Sygdoms Lidelser, hvilke hun i flere Aar bar med Gudhengivenhed, trøster os i Savnet af den ædle og fromme Moder«.

Desværre gives der ingen Portrætter, hverken af hende eller hendes Mand, ikke en Gang Silhouetter. Det Eneste, der vides, er, at Provsten var høj og mager, og at Provstinden var sorthaaret og af Middelhøjde. En Gang, da der var en omrejsende Portrætmaler i Nykjøbing, var der Tale om, at Provstinden skulde males, men det blev ikke til Noget. Hun skriver herom til sin Søn Christopher (det er i September 1837): »Du skal have Tak for Dit Tilbud, at Du vilde lade mig male, men mine kiære Døtre har gjort samme [Tilbud], men ieg synes ey at kunne bequemme mig dertil, og nu staar ieg ikke i Fristelse, da han er reyst; han var ellers heldig med sit Arbejde og fortjænte got.« Og heller ikke af Riserup Præstegaard kan der gives et Billede. I den gamle Gaard blev der snart efter Provst Nyrops Tid foretaget indgribende Forandringer, og i

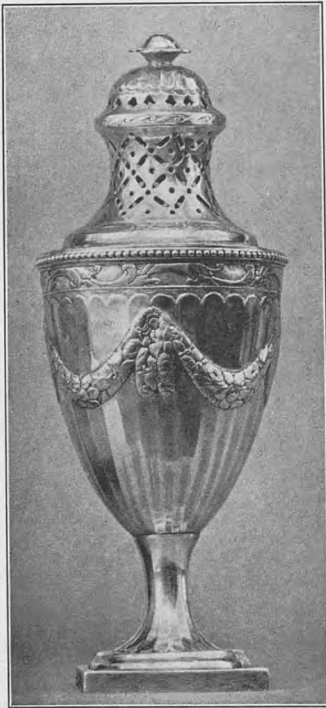

1883 ophørte den helt at være Præstegaard, ved Avktion blev den solgt til en nærboende Avlsbruger. — Provstens og Provstindens her meddelte NavneUnderskrifter ere tagne fra to Skifte-

Christopher Nyrop.   *Nyrops.*

protokoller, fra hans Skifte med sine Börn af første Ægteskab (1795) og fra Opgjørelsen af hans og hendes Bo efter hans Død (1831).

Provst Nyrop atten Börn nævnes ndfr. Nr. 44—61.

En Sølv-sukkerbøsse.

Om den her afbildede Sølv-sukkerbøsse, der er af kjøbenhavnsk Prøvesølv og i Stemplet har Aars-tallet 1796, fortæller Traditionen Følgende: Da Provst Nyrop en Aften sad i sit Studerekammer i Præstegaarden i Glostrup, kørte en lukket Vogn ind i Gaarden. Den kom fra Kjøbenhavn og indeholdt et ungt Par, der ønskede at vies. De medbragte Kongebrev, og efterat Provsten havde hørt deres Forklaring om, hvorfor deres Slægt var imod deres Forbindelse, viede han dem. Aaret efter blev der som Gave sendt en Sæk Kaffe til Præstegaarden, og da den tømtes, kom Sukkerbøssen for en Dag; det var en Hilsen og en Tak fra det unge Ægtepar. — Denne Tradition har den bedste Kilde, men her er det Forunderlige, at Glostrup Kirkebog Intet indeholder, der paa nogen

Maade kan stadfæste den. Sølvbøssen ejes af Professor Martin Nyrop, hvis Fader Pastor Christopher Nyrop har fortalt det her Meddelte.

I, S. 30, 40 flg., 115, 116, 117, 121, 133, 134, 135, 136; II, S. 1-47; Imm. Barfod: Den falsterske Gejstligheds Personalhist., II, S. 216-18; Adresseavisen 26. September 1831; Lollands-Falsters Stifts-Tid. Nr. 149, 5. Decbr. 1842; Kancelli-Promemoria af 24. Februar 1776; Smörum Herreds Provste-Skifteprot. 1782-1808, S. 211-13; Falster Birks Skifteprot. Nr. 8, 1829-31, Fol. 523 flg.; Nr. 9, Fol. 43, 106, 149 flg.; Skifteprot. for Nykjøbing Kjøbstad 1835-48, Fol. 313, 314, 327, 339. — Schwanitz; I, S. 42, 47, 133; II, S. 140; Adresseavisen for 24. Septbr. 1762; Fr. Wulff: Barbervæsenet i Danmark, S. 132, 203; Sjæll. aabne Breve 5. og 12. Novbr. 1773 Nr. 449 og 461. — Heilmann; I, S. 122; Gerhard Heilmann: Slægten Heilmann, Kbhvn. 1893-95, S. 94 flg., 107 flg., 243. — Lavater; Henrich Steffens: Was ich erlebte, II, Breslau, 1840, S. 178 flg.; L. Bobé: Johan Caspar Lavaters Rejse til Danmark i Sommeren 1793, Kbhvn. 1898.

[37] *Margrethe Sofie Nyrop*. Hun er født i Norderhov den 12. Februar 1754 og fulgte efter Faderens Død med Moderen til Kjøbenhavn. Her blev hun, til Moderen var død (1783), men søgte saa tilbage til Norge, hvor hendes Søster Sara Louise [Nr. 38] var gift med Provst J. A. Smith. Hun maa have været en forunderlig exalteret Natur, saaledes som det fremgaar af, hvad Fru Conradine Dunker fortæller om hende i sin Bog »Gamle Dage«. Det hedder: »I et Selskab hos Oberstløjtnant A. Chr. Krogh (paa Fløgstad i Sørum Sogn) traf jeg en Præstefamilie, der bestod af Mand, Kone og Konens Søster, Præstens Navn var Smith og Svigerindens Navn Jomfru Nyrop, og om denne havde jeg hørt saa meget tale, at jeg betragtede hende med den største Opmærksomhed. Jeg var den Gang 17 Aar og vovede ikke at tiltale hende først, saa inderlig jeg havde ønsket at høre hende tale. Præsten var bleven forlovet og gift med sin Hustru i Kjøbenhavn og var reist med hende til Norge, medens Svigerinden var bleven tilbage med sin Moder i Kjøbenhavn. Med Eet begyndte Jomfru Nyrop at vække stor Opsigt i Kjøbenhavn. Hun lagde sig tilsengs og taledede uophørligt. Hendes Taler vare aandrige, sublime, beundringsværdige. Mangfoldige Mennesker gik hen

at høre hende. Tænkende, aandrige, talentfulde Mænd og Kvinder hørte hende med Beundring. Saadanne Taler, raabte en af dem, have vi ikke hørt, siden vi tabte Bastholm. Bastholm! Bastholm! gjentog Flere, det er jo Bastholm, og man kom efter, at hendes Taler var Bastholms, som hun havde lært udenad. Da Moderen var død, tog hun til sin Søster og Svoger i Norge. Prædikelysten var ikke forgaaet hende, og en Søndag, da Præsten var bleven syg om Natten og ikke kunde begive sig til Kirken, tog hun hans Simarre og Pibe-krave paa og vilde gaa til Kirken at prædike i hans Sted; det var kun med Vold og Magt, at han fik hindret dette. Jomfru Nyrop saa ud til at være mellem 25 og 30 Aar, hun var ikke høi, men af stærke Lemmer, kulsort Haar og Öine, hvorigjennem der brændte Lys.« Det er en interessant Meddelelse, men Fortællerinden tager fejl med Hensyn til Jomfru Nyrops Alder. Fru Dunker f. Hansteen var efter eget Sigende ved Selskabet hos Oberstløjtnant (senere General) Krogh 17 Aar gammel; det maa da have fundet Sted i 1797, eftersom hun er født den 25. Avgust 1780, men i 1797 var Jomfru Nyrop 43 Aar. Hun maa altsaa have holdt sig godt, trods sit næppe ganske normale Sind. Om hendes senere Skjæbne er Intet oplyst. Forøvrigt er et kraftigt Legeme, et varmblodigt Temperament og et kulsort Haar ikke Noget, som Margrethe Sofie Nyrop er ene om i Slægten, det er formentlig Slægtsmærker, som bl. A. hendes Broderbörn, ovennævnte Provst Nyrops Börn ogsaa besad. — Det maa her endnu bemærkes, at der er en anden Ting i Fru Dunkers Meddelelse, som ikke kan være korrekt. Kjøbenhavn kan umuligt have »tabt« Bastholm, da Jomfru Nyrop benyttede hans Taler. Kgl. Konfessionarius Chr. Bastholm flyttede først fra Kjøbenhavn i 1800 efter i dette Aar at have søgt og faaet sin Afsked. Han døde først i 1819.

I, S. 30, 37, 38; Conradine B. Dunker: Gamle Dage, Kbhvn. 1871, S. 331-32.

[38] *Sara Louise Nyrop*. Hun er døbt den 24. September 1755 i Norderhov og fulgte efter Faderens Død (1773) med

Moderen til Kjøbenhavn, ganske som Søsteren Margrethe Sofie [Nr. 37]. Her blev hun den 1. Avgust 1777 i Helligaandskirken viet til Johan Aagaard Smith, der den Gang var residerende Kapellan i Eker, tidligere havde han været personel Kapellan samme Sted hos hendes Fader. Da Fru Dunker 1797 traf hende og hendes ovenfor nævnte Søster hos Oberstlöjtnant Krogh, var hun Præstekone i Nannestad i Øvre Romerige, hvortil hendes Mand blev kaldet som Sognepræst i 1791. Hun døde den 12. Maj 1800, og en Gravskrift over hende i Norske Intelligens-Sedler siger Følgende: »Hun var Moder til 14ten Börn, hvoraf kun 2de leve, hvis hyppige Taarer tolke deres sørgelige Følelser. Hendes blide Hierte slog varmt for Medmenneskers Vel, Trængende fandt i hende Trøst, Utrængende Glæde. Den Bitterhed, Skiebnen i den senere Tiid i saa fuldt et Bæger tilrakte hende, udtömte hun med den Standhaftighed, Religion og Dyd indgyder sine Dyrkere; hendes Død var stille, thi et skyldfrit Hierte brast. Stedse hellige Skygge! skal dit Minde huses i vor Barm, med heftig Höjtidelighed ville vi nærme os din Urne og der fæste denne Krands: Her giemmes Støvet af en værdig Moder, kjærlig Ægtefælle, öm Veninde.« — Sara Louise er sikkert bleven kaldet Sara, hun havde dette Navn efter sin Mormoder.

I, S. 37, 132; Norske Intelligens-Sedler 28. Maj 1800 Nr. 22; Danmarks og Norges geistlige Staat.

[39] *Peter Ludvig Nyrop*, døbt den 27. April 1760 i Norderhov, begravet dér den 24. April 1761. — Om der har været noget Barn mellem Sara Louise [Nr. 38], f. i 1755, og Peter Ludvig, f. i 1760, er ikke oplyst. I Morfaderens ovfr. S. 21 nævnte Skriv- og Reyse-Calender findes følgende Notits: »1758 d. 14. Martj reyste mine k. Venner Sviger-Sön og Daatter med deris 5 smaa Börn herfra [det er fra Gjerdrum Præstegaard] til deris hiem igien [d. e. til Norderhov]«, disse fem Börn ere vistnok: 1. Hans Andreas [Nr. 33] 8¹/₂ Aar, 2. Elisabeth Kirstine [Nr. 34] 7¹/₂ Aar, 3. Christopher [Nr. 36] 5¹/₂ Aar, 4. Margrethe Sofie [Nr. 37] 4 Aar og 5. Sara Louise [Nr.

38] 2¹/₂ Aar, men her er dog det at mærke, at det ikke med Bestemthed vides, om 2. Elisabeth Kirstine levede i 1758; gaar hun ud af Rækken, maa det femte Barn være et i 1756 eller 1757 født Barn.

C. Tre Börn af Stadsmaaler Benedikt Nyrop [Nr. 24].

[40] *Elisabeth Kirstine Nyrop*. Hun er født i Bergen den 26. Januar 1754 og blev den 11. Maj 1773 i Stavanger gift med Kaptajn Arnold Christian v. Krogh (døbt 30. Januar 1735, begr. 5 Maj 1814), der steg til Generalmajor (1808). Men da var hans Hustru død, hun døde den 21. Januar 1799. Ægteskabet var barnløst. Det var i hendes Hjem, at Fru Dunker traf Kusinen Margrethe Sofie Nyrop [Nr. 37].

I, S. 110; Personalhist. Tidsskr. 1. R., II, S. 221; Tidsskr. f. den norske Personalhist., Ny Række, 1. Hefte S. 251; C. J. Anker: Generalspersoner, Kra. 1885, S. 151.

[41] *Anna Vilhelmine Nyrop*. Hun er født i Bergen den 12. August 1755 og blev den 28. Maj 1771 gift med Kjøbmand Börge Rosenkilde i Stavanger (f. 24. Januar 1734, † 17. Juni 1820); dette Ægteskab velsignedes med tretten Börn, blandt hvilke Ejdsvoldsmanden Kjøbmand Peder Valentin Rosenkilde, Ægteparrets Førstefødte (f. 6. August 1772, † 10. Juni 1836); han mødte som Repræsentant fra Stavanger By paa Rigsforsamlingen i Ejdsvold. Anna Vilhelmine Rosenkilde døde som Enke i Stavanger den 11. Juli 1827.

I, S. 110; Personalhist. Tidsskr. 1. R., II, S. 221, 223; Marius Rosenkilde: Stamtavle over Familien Rosenkilde, Randers, 1883, S. 26; Oluf A. Løwold: Fra Jæderen, Stavanger, 1888, S. 178-80.

[42] *Adelucia Birgitte Nyrop*. Hun er døbt i Bergen den 12. September 1756. Hendes Fader Stadsmaaler i Bergen Benedikt Nyrop [ovfr. Nr. 24] døde i 1762, og Moderen Adelucia Marie f. Valentinsen fra Stavanger giftede sig anden Gang i 1764. Det Nyropske Hjem i Bergen opløstes herved, og de tre Døtre [Nr. 40—42] ere da muligvis komne til den velstaa-

ende Mormoder i Stavanger Anna Vilhelmine Valentinsen f. Bredal, Enke efter Kammerraad og Kommerce-Assessor Peder Valentinsen (f. 1692, † 1761). De to ældste Søstre bleve begge gifte i Stavanger, og den yngste, Adelucia Birgitte, døde som ugift den 1. Januar 1778 hos Bedstemoderen (f. 1709, † 1782). I Skiftet efter hende hedder det, at hun havde været hos Bedstemoderen »nu i en Del Aar som hendes eget Barn«. Hendes Efterladenskaber, der ikke vare betydelige, bleve delte mellem hendes to ovenfor nævnte Helsøstre samt hendes Halvsøster Else Petronelle Femmer født i Moderens andet Ægteskab med Rektor Nicolai Femmer i Kristianssand. Hun blev »med alle Kirkens Klokker« begravet den 9. Januar 1778 »i den aabne Begravelse under det sørre Sacristi« i Stavanger Domkirke.

I, S. 25-26, 110 flg.; Personahist. Tidskr. 1. R., II, S. 211, 215, 220-21.

SJETTE SLÆGTLED.

A: eet Barn [Nr. 43] af Skibsassistent Hans Andreas Nyrop [Nr. 33] og
B: atten Börn [Nr. 44—61] af Provst Christopher Nyrop [Nr. 36].

A. Eet Barn af Skibsassistent Hans Andreas Nyrop [Nr. 33].

[43] En Datter, hvis Navn ikke kjendes. I Skiftet 1783 efter hendes Farmoder Provstinde Anna Magdalene Nyrop f. Hjort [ovfr. Nr. 17] siges der blot om hende, at hun er omtrent tre Aar gammel.

Sokkelund Herreds gejstl. Jurisdiktions Prot. 1783-1806 S. 117.

B. Atten Börn af Provst Christopher Nyrop [Nr. 36].

[44] *Peter Jespersen Nyrop* f. i Gran i Norge den 12. Marts 1782, † den 18. Marts s. A.

[45] *Petronelle Henrikke Nyrop*, f. i Vallensbæk den 4. Marts 1783, † den 21. Januar 1788.

[46] *Magdalene Johanne Sofie Nyrop*. Hun er født den

14. Marts 1784 i Vallensbæk og blev den 14. December 1806 i Riserup gift med Præsten Samuel Friedlieb Zimmermann (f. 22. Februar 1769, † 22. December 1818). Han var født i Norge, hvor Faderen havde været Præst paa Jæderen, og selv havde han 1798-99 været residerende Kapellan i Norderhov, hvor hans Svigerfader Provst Nyrop var født. I Oktober 1805 blev han kaldet til Præst i Gunslev paa Falster, ikke langt fra Riserup, og da hans første Hustru døde den 16. Juli 1806, har han ikke betænkt sig længe paa at fri til Nabopræstens Datter,

Magdalene J. S. Zimmermann
f. Nyrop.

Pastor S. F. Zimmermann,
Dr. theol.

da deres Bryllup, som nævnt, stod i December s. A. Magdalene Nyrop var paa denne Tid henved 23 Aar og han henved 38. I dette hans andet Ægteskab fødtes to Börn, en Datter Povline Skibsted Zimmermann (f. 11. Oktober 1807) og en Søn, der fødtes den 17. Juni 1809 og døde den 19. s. M., udøbt; hans Fødsel kostede Moderen Livet, hun døde den 29. s. M. Inden et Aar var Pastor Zimmermann gift igjen, denne (tredje) Gang med Eleonore Birgitte Engelsted, en Datter af den bekjendte General Niels Engelsted. I sine tre Ægteskaber gik Pastor Zimmermann fremad i Börnerigdom. I det første havde han ingen Börn, i det andet to og i det tredje fire (fem?)

men muligvis har hans Hjærte dog særlig hængt ved hans første Hustru Povline f. Skibsted (f. 17. Juni 1779), Datter af en Brygger og Raadmand Andreas Skibsted i Kjøbenhavn, med hende var han gift i næsten otte Aar, og efter hende blev hans første Barn i andet Ægteskab, Datteren Povline Skibsted Zimmermann opkaldt. Hans første Hustru havde før sit Ægteskab været forlovet med Kateket ved Holmens Kirke F. D. Mellerup, men da denne ved hendes Faders Indflydelse i 1796 havde faaet Greve og Kildebrønde Kald i Sjælland, hævede han Forlovelsen og ægtede sin Formands Enke, hvad der skal have vakt megen Opsigt i Datiden og endog være blevet omtalt i Bladene. Sin anden Hustru har Pastor Zimmermann forøvrigt heller ikke sat lavt; i Dødsavtissementet kalder han hende sin »blide, ejegode, huslige Kone« og »den omhyggeligste Moder«; men mærkeligt nok nævnes hun i Avertissementet kun med Navnene Johanne Sofie, Magdalene, der er det Navn, hvormed hun blev kaldt i sit Fædrehjem, mangler. Pastor Zimmermann, der i 1806 fik en teologisk Doktorgrad i Kiel, døde i 1818, og muligvis har siden den Tid Datteren Povline været hos Bedsteforældrene i Rise-rup; hun var der, da Provst Nyrop døde i 1831. Selv døde hun den 1. Avgust 1858 efter længere Tids Svagelighed hos Proprietær Toft paa Jensminde ved Hals.

I, S. 51, 135; Imm. Barfod: Den falsterske Gejstligheds Personalhist., II, Nykj. p. F., 1854, S. 85-87 (den der S. 86 nederst gjorte Henvi-sning til Adresseavisen er ikke rigtig); Den danske Statstidende 1809 Nr. 71, Tillæg; Aalborg Stiftstidende 1858, Nr. 211.

[47] *Othonia Maria Nyrop*, f. 30. April 1785, † 30. Septbr. 1793 i Vallensbæk.

[48] *Vilhelmine Nyrop*, f. 10. Februar 1787, † 21. Maj 1787 i Vallensbæk.

[49] *Johanne Nyrop*, f. 6. Juli 1788 i Vallensbæk; hun døde ugift den 27. April 1815. Hun blev kaldet Hanne.

[50] *Peter Jespersen Nyrop*, f. 15. Novbr. 1789, † 17. Januar 1790 i Vallensbæk.

[51] *Petronelle Henrikke Nyrop*, f. 25. Juli, † 5. Avg. 1791 i Vallensbæk.

[52] *Petronelle Henrikke Nyrop*, f. 13. September 1792 i Glostrup. I sin Dagbog noterer hendes Fader den 14. Juni 1794: »Skrev Ansøgning for mit Barn Petronelle om Prinsesse Charlottes Stiftelse. Gud lade mig herved se hands faderlige Forsorg«. Ansøgningen har dog næppe ført til Noget. Petronelle døde ugift den 11. Marts 1836 hos sin Stifmoder Provstinde Lise Nyrop paa Nebølle. I Talen, der blev holdt ved hendes Begravelse, siges der, at hun i 24 Aar bar paa en ulægelig Sygdom, og denne Sygdom var hyppigt tilbagevendende Krampetilfælde; i Avertissementet om hendes Død hedder det endog, »at hun i en Række af Aar havde lidt af en tiltagende Legems- og Aandssvaghed«. At hun desuagtet blev betroet Noget i Huset, kan ses af et bevaret Blad Papir, paa hvilket hendes Fader med stor Skrift har skrevet Følgende: »Petronelle betroes for det første i vor Fam[ilie]-Samfund specielt Tilsyns Embede med sine smaae Søkende, især Gine [f. 1803], Christopher [f. 1805] og Ernst [f. 1807]: Du seer til med dem, for Alt naar de ere alleene, eller faaer en Anden i Dit Sted — forekommer Uføyelighed, Egensindighed og Vrede, [skal Du], saa godt Du kand, sysselsætte dem med Leeg; passer, at de ere rene, spiser stedse anstændig og paa ordentlig Tiid; daglig bringer du en Samtale i Gang paa beleilig Tiid eller siger dem Noget i en Sag, hvori Du selv er fast; og i Særdeleshed beder jeg Dig at anvende din specielleste Omsorg for D[in] Søster Gine«.

I, S. 51, 53, 122; Lolland-Falsters Stifts-Tid. Nr. 22, 15. Marts 1836.

[53] *Vilhelm Peter Bartholomæus Nyrop*, f. 11. Marts 1794 i Glostrup. Hans Fødsel kostede hans Moder Vilhelmine f. Schwantz Livet, og efter hende har han sikkert faaet det Navn, han blev kaldt med; han blev døbt paa hendes Begravelsesdag. Hvad der var noget Nyt i Slægten, var, at han gik tilsøs, men han naaede ikke langt paa Sømandsbanen. Han døde paa et

Besøg i Hjemmet den 6. April 1813, lidt over nitten Aar gammel, kort efter at have faaet Styrmandsexamen.

I, S. 51; Den danske Statstidende (Berl. Tid.) 12. Apr. 1813 Nr. 31.

[54] *Johan Ernst Nyrop*, f. 4. September 1796 i Glostrup, † 30. September 1797. Han var Provstinde Lise Nyrops Førstefødte og opkaldtes efter hendes Fader Kjerteminde-Præsten Johan Ernst Heilmann.

[55] *Karen Nyrop*, f. 11. September 1798 i Glostrup, † 20. Marts 1800. Hun var Tvilling med Nr. 56 og opkaldtes sikkert efter sin Mormoder, Pastor Heilmanns Hustru Karen f. Buch.

[56] *Vilhelmine Nyrop*, f. 11. September 1798 i Glostrup, Tvilling med Nr. 55. Hun var herefter kun lille, da Faderen først i 1805 flyttede til Nørre Vedby og Nørre Alslev paa Falster. Hele hendes Ungdom var derfor knyttet til Riserup Præstegaard, hvor hun sikkert har haft lykkelige Dage, og da hun (vistnok i 1819) blev forlovet med den 29aarige, forhenværende Artilleriløjtnant Daniel Brinck (f. 5. April 1790), var Alt straalende. Ved Reduktionen i 1814 var han bleven sat à la suite og derpaa i December 1815 afskediget med Pension, hvorefter han havde bestemt sig til at blive Landmand. Han var Søn af en afdød Koffardikaptajn Nicolai Brinck, der havde efterladt sig nogen Formue, saaledes at hans Enke, en engelsk Dame Christy f. King, kunde give sine to Sønner Morton og Daniel en god Opdragelse. Morton var paa denne Tid død i Kjøbenhavn med en ikke ringe Gjæld, som Moderen betalte, men endnu havde hun dog Noget tilbage, og hun skal have ført sig som en Dronning, naar hun til Fest var klædt i ostindisk Silke med kostbare Guldsmykker og Ringe. Nu var den musikalsk begavede Søn Daniel hendes Et og Alt; hun har derfor sikkert gjort, hvad hun kunde, da det 1819 gjaldt om til ham at købe Arvefæstegaardene Lisedal og Vilhelmsaab under Frydendal i Ondløse Sogn ved Holbæk. Men ogsaa Provst Nyrop maatte ved den Lejlighed træde til, han skrev sig som Kavtionist for 3000 Rd. Og saa stod det sikkert

glade Bryllup den 11. November 1820 i Riserup Præstegaard. De Unge flyttede til Lisedal, og Brincks Moder tog Bolig hos dem.

Det var en fuldstændig Herregaardsegn, de kom til. Her laa ikke alene Frydendal, hvor Generalkrigskommissær (senere Kammerherre) J. F. van Deurs residerede, men bl. A. ogsaa Knabstrup, der ejedes af Justitsraad (senere Etatsraad) Chr. D. Lunn, og Kongsdal, der tilhørte Godsejer J. B. Resch, og navnlig det sidste Sted kom Brincks snart meget. Den blide, venlige Brinck blev velseet, hans musikalske Talenter gjorde ham søgt, hvad der ikke var til Gavn for hans Landvæsen, som han iforvejen kun havde ringe Interesse for. Forholdet blev hurtigt uholdbart, og Generalkrigskommissær van Deurs eller, som han i Almindelighed kaldtes, »Generalen« var ikke utilfreds hermed, ti han yndede ikke Arvefæstere paa sit Gods, han vilde have dem forandrede til almindelige Fæstere, og Brinck gav ham her for sit Vedkommende let Spil. Da Afgifterne for Lisedal og Vilhelmshaab ikke bleve erlagte, blev Lisedal i Marts 1822 stillet til Avktion, og i Avgust s. A. blev der gjort Exekution i Vilhelmshaab, hvad der førte til, at »Generalen« blev Herre over den første Gaard, og at Brinck maatte tilskjøde ham Arvefæsterettigheden over den anden; han blev nu almindelig Fæster paa denne.

Fra den smukke Gaard Lisedal med en anselig Have og store Værelser maatte Brincks flytte til den i alle Henseender kun tarvelige Gaard Vilhelmshaab. Den gamle Fru Brinck, der var rasende paa »Generalen«, holdt sig stadig rank, men af hendes Smykker forsvandt det ene efter det andet. Det gik økonomisk ned ad Bakke paa Vilhelmshaab, samtidigt med at Lykken ogsaa i anden Retning ikke syntes Ægteparret gunstig. Den 23. September 1821 nedkom den unge Kone med et dødfødt Barn (en Pige), og det Samme skete den 22. December 1822, først den 1. November 1824 fik hun en Datter, der blev døbt, og som i Daaben fik Navnene Karen Elisabeth Christiane Brinck; et fjerde Barn blev født den 1. Januar 1827,

nemlig Sønneren Christopher, men baade han og Søsteren døde som smaa. Faderens Helbred havde aldrig været stærkt, og det tog paa denne Tid synligt af sammen med Familiens økonomiske Stilling. Brinck kunde umuligt holde sig paa Vilhelms-
haab, og saa ordnedes det saaledes, at Familien i 1827 flyttede til Falster. Men her var det atter Provst Nyrop, der maatte træde aktivt til. En i hans Sogn liggende mindre Gaard Holgershaab var til Avktion, og den 20. April 1827 blev han paa sin Svigersöns Vegne höjstbydende paa den med 5425 Rd. Men Svigersönnen fik ingensinde Skjøde paa Gaarden. Brystsygen, han led af, tog nu saa stærkt overhaand, at han allerede den 30. September s. A. afgik ved Døden. Skjødet blev udstedt den 31. Juli 1828 til hans Enke, efterat hun med sin Fader som Lavvæрге af Nykjøbing Hospital havde faaet et Laan paa 5000 Rd. mod Pant i Gaarden.

Vilhelmine Brinck sad nu som barnløs Enke, hendes sidste Barn, Sønneren Christopher, døde den 10. Marts 1828. Men Enkestanden blev ikke af Varighed. Den 6. Maj 1831 ægtede hun, 32½ Aar gammel, den ti Aar yngre Landmand Frederik Anton Monrad Krabbe (f. 16. December 1808), en Ætling af den gamle danske Adelsslægt Krabbe til Damsgaard. Han var Søn af Kaptajn, Toldforvalter J. H. B. L. Krabbe i Ærøskjøbing og dennes anden Hustru, Præstedatteren Antonette f. Monrad. Havde Vilhelmine Nyrops første Mand været ringe som Agerdyrker, var det anderledes med den anden. Han var en endog usædvanlig dygtig Landmand. Han forstod at bringe Noget ud selv af en saa lille Ejendom som Holgershaab. Da han i 1839 solgte den, var dens Pris stegen til 7000 Rd. Og godt gik det ham ogsaa, da han derefter blev Forpagter af Hellebækgaard under det Schimmelmansske Fideikommis »Kronborg Geværfabrik« i Nord-Sjælland. 1850 forpagtede han derpaa Hovedgaarden Ulstrup, en Milsvej sydvest for Randers, og da en ny tiltrædende Ejer snart efter udkjøbte ham af Forpagtningen, erhvervede han i Januar 1851 den bekjendte Hovedgaard Hald i Dollerup Sogn ved Viborg for 62,100 Rd. Ejen-

dommen var stor, c. 2200 Tdr. Land, men med kun 23 Tdr. Hartkorn Ager og Eng og $4\frac{3}{4}$ Tdr. Hartkorn Skovskyld, Jorderne vare lette, ca. 800 Tdr. Land var gold Hede. Her var en Tumleplads for hans Evner, og Ejendommens Tilstand ved hans Død, efter at han havde styret den i 30 Aar, viste, at han havde brugt dem. Der var Fremgang over det Hele, men her laa ogsaa den stærke og kloge Mands hele Virksom-

Vilhelmine (Brinck) Krabbe
f. Nyrop (1846).

Godsejer Anton Krabbe
til Hald (1866).

hed. Han skattede vel den gamle Gaards store Minder, men lod dem ikke tage hans Tid; dens historiske Portrætter bleve fra Riddersalen hængt ned i Forstuen, dér kunde Besøgende lettest se dem. Der blev ikke ført Hus paa Hald, selv ikke under de store Lejrsmølinger paa Gaardens Jorder i 1868 og følgende Aar. Ejeren søgte heller ikke offentlige Hverv. Med Undtagelse af at han en kort Tid var Formand i Stedets Sogneraad og i nogle Aar Overlandvæsenskommissær, satte han al sin Tid og alle sine Evner paa sin Gaards Drift, men derfor svarede den sig ogsaa for ham lidt efter lidt. Der var

stille paa Hald, men de høje, lyse Rum prægedes ejendommeligt af Husfruens blide Følelsesliv og Husherrens ofte skarpt sarkastiske Lune. Den 5. November 1876 døde Fru Krabbe efter flere Aars Svaghed, noget over 78 Aar gammel; den 8. Juni 1881 fulgte hendes Mand hende, og det er i høj Grad tiltalende at blive bekendt med det Vidnesbyrd, som lød over ham i den Ligprædiken, der blev holdt ved hans Begravelse. Den fremhæver, at han i Livet »havde en Sky for at vise det offentlig frem, som boede i hans Hjærte«, kun Faa fik derfor at mærke, hvor varmt hans Hjærte egentlig var, men det blev aabenbart i hans sidste Time. »Ved hans Dødsleje mødte jeg«, vidner Præsten, der besøgte ham, »en Kjærlighed, et Haab, en Tro, der gjorde, at jeg aldrig har kunnet føle mig saa glad og bevæget i Sjælen ved nogen Sygeseng som ved hans«. — Af Ægteparrets tre Börn, der alle fødtes paa Holgershaab, døde det yngste Barn Alfred Bernhard Krabbe som lille (f. 10. Nov. 1838, † 11. Jan. 1843); de to andre vare Datteren Elise Krabbe (f. 13. Febr. 1832, † 13. Oktbr. 1884), der var to Gange gift, første Gang (1855) med Mølleejer Peter Guldberg og anden Gang (1864) med Mølleejer Chr. Termansen, samt Sønnen Christopher Krabbe (f. 20 Juli 1833), der nu er Herredsfoged i Lysgaard og Hids Herreder med Bolig i Kjellerup; han overtog Hald efter sin Fader, men overdrog den 1892 til sin ældste Søn; fra 1870-83 var han Folketingets Formand. Den 1. Novbr. 1861 ægtede han *Marie* Dortha Boesen (f. 8. Apr. 1837).

I, S. 51-52; II, S. 22, 23, 43, 47, 87, 140, 142; Mindeskriftet »Frederik Anton Monrad Krabbe«, Kbhvn., 1882 (heri en Ligprædiken af Pastor K. P. Lind); F. Richardt og C. E. Secher: Prospekter af danske Herregaarde, XI, 1859; A. Fabricius: Hald og Omegn, Kbhvn. 1874.

[57] *Karen Nyrop*, f. 10. December 1800 i Glostrup, og

[58] *Jörgine Nyrop*, f. 13. Maj 1803 i Glostrup, omtales her samlede. — Da Familien flyttede til Falster, vare de to Søstre smaa. De voxede op i Riserup, hvor de som Provstens kjønne, livlige og evnerige Døtre spillede en ikke ringe Rolle. Det tör antages, at de have været ferme i

Huset, men afgjort er det, at de sang og spillede, særlig Guitar, at de kunde citere Datidens danske og tyske Digtere, og at de havde let ved selv at skrive Vers. Der var ung Glæde i Præstegaarden, og Karen, der desuden baade tegnede og malede, skal have haft ikke faa Friere (der siges tolv), som dog alle bleve afviste, medens den yngre, blide Søster havde den Sorg, at den, hun knyttede sin Skjæbne til, døde, mens de endnu vare forlovede. De to Søstres Liv holdt ikke, hvad deres glade, æstetisk følende Ungdom havde lovet dem.

Hvor er Billedet ikke mørkt allerede ved deres Faders Død i September 1831. De berette selv derom i et lille Hefte, som de kaldte »Faders sidste Dage«. Provsten blev syg Fredag den 9. September, holdt dog endnu en Ligprædiken om Løvedagen, men maatte saa paany gaa tilsengs for ikke mere at rejse sig. Og samtidig var der flere Syge i Præstegaarden. Deres Moder laa syg af Feber, det Samme var Tilfælde med Søsterdatteren Povline Zimmermann, Søsteren Petronelle maatte de formaa til at blive paa sit Værelse, »da vi frygtede Anfald af hendes Kramper«, og Plejesøsteren Jette Heilmann, der synes at have været syg udenfor Præstegaarden, kom tilstede, »bleg, men snart ganske rask«. De to Søstre gik som bedrøvede, dybt følende, men udholdende Sygeplejersker. Tirsdag den 20. September udaandede deres Fader, og Tiden, som derefter kom, blev ikke lysere. Eftermanden i Embedet beredte ikke faa Vanskeligheder, bl. A. ved Beregningen af Moderens Enkepension; da Provstinden med sine Døtre i November 1832 flyttede fra Riserup, først til Nebøllegaard og derpaa (1836) til Nykjøbing, vare Forholdene kun smaa. Saa kom Lyspunktet, at Gine Nyrop blev forlovet. Det var en Ven af hendes yngste Broder, oprindelig udlært Kunstdrejer, men nu polyteknisk Examinand Johan Marius Fogtmann, der vandt hendes Hjærte. Som født den 17. Januar 1810 var han 6½ Aar yngre end hun, men den 25aarige unge Mand passede godt til hende, livlig og energisk var han fuld af Interesser og samtidig en dyb alvorlig Natur. Han stammede fra Vestjylland. Bedste-

faderen Justitsraad, By- og Herredsfoged i Varde, Lauritz Fogtmann († 1821) havde i Ægteskab med Cathrine f. Brorson, en Datter af Biskopen og Psalmedigteren, Sønnen Hans Adolf Brorson Fogtmann (f. 1782), der blev Skolelærer i Jerne i Omegnen af det nuværende Esbjerg, og her fødtes Gine Nyrops Forlovede. Lærerhjemmet har næppe været rigt, men i Kjøbenhavn havde Sønnen gode Forbindelser. Hans Faster Anne Kirstine Fogtmann var her gift med Kommandørkaptajn N. H. Tuxen; han kom dér i Huset, han kom ogsaa hos Komponisten Weyse, H. C. Ørsted interesserede sig for ham, og saa hørte han til en Kreds af samtidige Unge, der dannede et saakaldet »Vagabondselskab«, der bl. A. udgav et skrevet Blad »Vagabonden«. Der er ingen Tvivl om, at han har virket som en varmende, oplivende Solstraale i det lille Nyropske Hjem paa Nebølle og i Nykjøbing. Der var Glæde her, da han i 1836 blev polyteknisk Kandidat, selv om han ikke opnaede første Karakter, men Glæden forandrede Aaret efter til den dybeste Sorg. Paa et Besøg i sit Hjem i Vestjylland, hos sin Fader og Stifmoder i Jerne, blev han angreben af en hidsig Feber (Tyfus), der efter kun syv Dages Sygeleje den 2. Marts 1837 gjorde Ende paa hans Liv. Han døde, staar der i Forældrenes Dødsavertissement, »i sin fejreste Alder, 27 Aar gammel, nylig vor Glæde og Haab, nu Gravens Bytte«.

Det maa have været et haardt Slag for Hjemmet i Nykjøbing, først og fremmest for Gine Nyrop, men dernæst ogsaa for Karen Nyrop og for deres Moder, den gamle Provstinde, der mere og mere følte Alderens Tryk; gik ogsaa hun bort maatte Hjemmet opløses. Af flere Grunde er det derfor forstaaeligt, at Gine Nyrop nu optog som fast Gjerning at give Undervisning; hun fik en lille Skole i Gang for Smaa piger, i hvilken Søsteren underviste i Tegning. Saa døde ogsaa Moderen, den 24. November 1842, og Aaret efter drog de to Søstre til Hovedstaden med vistnok lyse Forhaabninger, som dog ganske sikkert hurtigt brast. Karen vilde tegne Mønstre, og Gine vilde holde Skole. Dette Sidste kunde dog ikke

gaa uden Formaliteter, Avtoriteterne vilde have et Ord med at sige, og efter indgiven Ansøgning fik hun saa endelig i 1847 Tilladelse til at holde Skole for Börn indtil deres syvende Aar. Men Tilladelsen blev hende ikke til megen Nytte, ti hun fik saa godt som ingen Elever, og hvad Karen angaar, da var der kun Faa, der havde Brug for de af hende tegnede Mønstre bl. A. til de den Gang gængse broderede Veste. Vel oppebar de fra 1. Januar 1843 Pension af Statskassen, men den var kun 40 Rd. om Aaret, og den og en lille aarlig Understøttelse fra

Karen og Gine Nyrop (ca. 1875.)

Lolland-Falsters Stifts gejstlige Enkekasse vare deres eneste faste Indtægter. Deres Forhold have sikkert ofte været pinligt smaa. Som et Par stækkede Fugle, der ikke kunde faa Lov til at bruge deres Vinger, sad de i næsten 50 Aar i en lille kjøbenhavnsk Lejlighed, fra 1853 i Lorentzens Stiftelse i Rigensgade, flittigt korresponderende, de fulgte Begivenhederne i deres Slægt og hos deres Venner med interesseret Iver; der var en Trang hos dem til at vide Besked, til at være

med, i alt Fald paa denne Maade. Hvor vilde de ikke have kunnet udfolde en stor og velsignelsesrig Virksomhed, hvis deres Ungdom og Ungdoms Opdragelse var falden i en nyere Tid. Navnlig den altid slagfærdige Karen var i flere Retninger en virkelig Begavelse. Ofte hjemsøgte af Sygdom, levede de nu væsentlig i de gamle, kjære Erindringer, medens deres Udtalelser ofte kunde blive skarpe, ja bitre: Livet var gaaet dem uretfærdigt forbi, de følte sig som overflødige, de Unge i Slægten havde de ikke forstaaet at vinde Deres Følelser gav de selv i deres høje Alder Udtryk i Vers; det havde de gjort fra deres Ungdom, hvad en Række bevarede Digte om saavel store som smaa

Begivenheder i deres Liv viser, og saa skrev Karen Nyrop, da hun fyldte 70 Aar, følgende smukke Linier til sin Søster:

Naar Sorg og Savn sig sænker ned
 Paa Livets Vandring om mit Fjed
 Og Lykkens Sol neddaler,
 Og de, jeg elsked, ei forstod
 Mit varme Hjærte, mig forlod
 Kold ved de stille Qvaler.

Naar mangt et kjærligt Ord og Blik
 Ei ændset blev, til Løn kun fik
 Haan, Tavshed eller Kulde,
 Da følte jeg mig saa forladt
 Og skjønnet ei paa bedste Skat,
 Du Naadens Underfulde.

Naar Legemssmerte lagde ned
 Paa Leiet mig med Suk og Vee
 Og Længsel efter Lindring,
 Naar mange Kjære kaldtes hen
 Til Gud, til deres rette Hjem,
 Da syntes Død mig Vinding.

Men naar min Bön da steg til Gud
 I Jesu Navn, da folded ud
 Sig Troe og Haab og Glæde,
 Da kom en Straale. Det blev lyst!
 Alt Mörke svandt, og i mit Bryst
 Fred, Roe tog atter Sæde.

Saa send mig Gud, hvad tjener bedst,
 Saalænge som jeg her er Gjæst
 Paa Jordens Skyggedale.
 Tak for hver Stund, der er mig blid!
 Men ogsaa Tak for Korssets Tid!
 — Min Frelser vil husvale.

Og naar min Afsked nærmer sig,
 Da holder jeg i Kjortlens Flig,
 Han vil det nok fornemme.
 I sidste Stund gi'er Jesus Trøst,
 Og glad jeg hører kjærlig Røst,
 En trofast Søsters Stemme.

Og som hun saaledes saa det, skete det; hun døde først af de To. Noget over 80 Aar lukkede hun den 4. April 1881 sine Öjne, og Søsteren sad trøstende ved hendes Dødsleje. Gine Nyrop

Jörgine Nyrop (ca. 1885).

skulde endnu leve noget over tolv Aar derefter. Da hun den 13. Maj 1893 fyldte 90 Aar, samlede Slægten om hende i en Fest, ved hvilken hun endnu helt aandskraftig viste sig næsten veltalende, hun takkede bl. A. med følgende Digt:

Tak alle kjære Venner!
Som mindes end min Fødselsdag,
Og tro mig, at jeg ret erkjender,
I ville glæde mig idag.

Thi efter de bortgangne Kjære
Jeg meget ofte længes her,
Men til Erstatning nu kan være
De yngre Venner hver især.

Det undrer mig, som ogsaa Eder,
At man saa længe leve skal,
Thi Aldrens Svaghed, Træthed breder
En Taage over Aar'nes Tal.

Men takke maa jeg jo Guds Naade,
 For at jeg ej har Suk og Vee,
 Og haabe, Alt mig blir til Baade,
 Og sige: Herrens Villie ske!

Det er maaske den sidste Vaar,
 Som mig end gives her at vandre,
 Og hvis vi seent da ei formaar
 At tale mere med hverandre,
 Saa tag imod min Tak for mange Aar,
 I Liv og Død vort Venskab jo bestaar.

Hun døde samme Aar den 18. December. Der er Vemod i Mindet om de to gamle, følsomme, men ikke altid blide Søstre.

I, S. 53, 118, 122, 135; II, S. 19, 23, 29, 54, 55, 57, 59-61, 85, 129, 140, 142; Lengnick: Familien Brorson, S. 17.

[59] *Christopher Nyrop*. Han er født den 28. Oktober 1805 i Riserup og levede et frit Liv i Præstegaarden, en Tid med det Ønske at komme tilsøs. Men i 1820 blev han sammen med sin to Aar yngre Broder Ernst [Nr. 60] sat i Vordingborg lærde Skole. De kom i Huset hos Byens Postmester, Justitsraad J. H. Krebs og fandt hos ham og hans Hustru — Ægteskabet var barnløst — et udmærket Hjem, til de i 1826 dimitteredes til Universitetet. De vare otte, som i det Aar bleve Studenter fra Vordingborg, men imellem dem synes der væsentlig kun at have været een, som Brødrene sluttede sig til, nemlig Sören Bloch Suhr (f. 1808, † 1876), den senere Præst ved Helligaandskirken i Kjøbenhavn. Derimod knyttede de Forbindelser med nogle Kammerater, der vare lidt forud for dem i Skolen, saaledes med Oluf Kielsen (f. 1808, † 1874), der dimitteredes 1825 og blev Bogholder ved Finanshovedkassen, ligesom med Peter Christian Prytz (f. 1807, † 1877) og Carl Ludvig Ehrenreich (f. 1807, † 1874), der dimitteredes 1824 og begge bleve Præster. Disse Venner vare i Ferierne paa Besøg i Riserup med Brødrene, der desuden sluttede sig til den noget yngre Skolekammerat Sigismund Resch (f. 1811, † 1857), der sammen med dem boede hos Postmester Krebs. Han var en

Søn af den Proprietær J. B. Resch til Kongsdal, hos hvem deres Søster og Svoger, Ægteparret Brinck, i Aarene 1820-27 kom saa meget. Men Student blev han forøvrigt aldrig, han gik ud af Skolen, før han naaede saa vidt.

Da Christopher Nyrop forlod Vordingborg, fik han et meget sympatetisk Testimonium, selvfølgelig paa Latin, med til Universitetet i Kjøbenhavn. Hans Rektor stiller ham højt paa Grund af hans Sinds Renhed, hans Karakters Retskaffenhed, han har ham kjær; han betyder efter hans Mening afgjort mere, end han synes, ti han skjuler ikke, at der er en mær-

Christopher
Nyrop som ung.

kelig Angst, en søgende Usikkerhed over ham, naar han skal gjøre Rede for sine Kundskaber. Det lyder underligt, ti han var paa denne Tid næsten 21 Aar. Han duede da absolut ikke som Examensmand, og han blev da ogsaa Student med anden Karakter. De to Brødre kom nu til Kjøbenhavn, og der er ingen Tvivl om, at de have været med i Alt, hvad der foregik i Studenterverdenen. De vare unge og raske, og deres musikalske Begavelse aabnede dem mange Døre. Men deres Kaar vare ikke rige. I September 1829 skriver den gamle Provst til dem fra Riserup: »Det var mig tungt, at jeg ved Afreisen ei kunde give Eder til at holde Manufacteur, som mueligt til Fremgang er nødvendigt . . . Kiere kiere, Sønner! see og tænk paa hver Maade at overvinde dette Anstød paa Eders Marsch til Maalet — som General Diebisch paa sin Marsch mod Constantin[opel], hvor han dog nu uagtet alle Balkans Hindringer staaer«. For Christopher Nyrops Vedkommende var Maalet teologisk Examen. Han siger senere i en Prædiken: »Allerede i min tidlige Ungdom vakte Herren en Attraa i min Sjæl efter at tjene i hans Vingaard som Præst«. Men om det nu er den manglende Manufactørhjælp, hans ovennævnte Examens-Uskikkethed eller andre Grunde, der have virket, faar staa hen, efter et mislykket Forsøg i Oktober 1832 (n. cont.) fik han teologisk Attestats i

Juli 1833 med haud ill. Paa denne Tid var han Informator hos Grosserer Johannes Rink, Indehaver af Handelshuset Rink & Matthiessen, der residerede paa Kongens Nytorv, i det nuværende Nr. 18, som Firmaet ejede. Men her boede Grosse-
 reren ikke. Han levede med sin Familie paa Ejendommen Lykkesholm, et Stykke ud ad Godthaabsvejen, og her førtes et ganske selskabeligt Liv. Grosserereren og hans Hustru, der begge vare fra Holsten, hørte til Kjøbenhavns den Gang

Pastor Christopher Nyrop.

Helene Nyrop f. Ahlmann.

betydelige tyske Selskab. Hos dem mødtes derfor en Række af Byens tysktalende Kollegieherrer, men med dem ogsaa flere Andre, bl. A. en den Gang bekjendt fransk Sproglærer Joseph Bidoulac, og med en Datter af ham blev Christopher Nyrop forlovet. Denne Forlovelse blev dog ikke af Varighed; den løstes temmelig hurtigt, men desuagtet blev det fra det Rinkske Hus, at han fik sin Hustru. Husvæsenet her lededes af en ung Pige fra Sønderborg, Helene Ahlmann (f. 25. Maj 1807), Datter af en allerede den Gang afdød Skibskaptajn Jörgen Ahlmann og dennes Hustru Doris f. Jessen,

og i hende fandt Christopher Nyrop den dygtige og kloge Livsledsagerinde, der i et langt Ægteskab stod trofast ved hans Side.

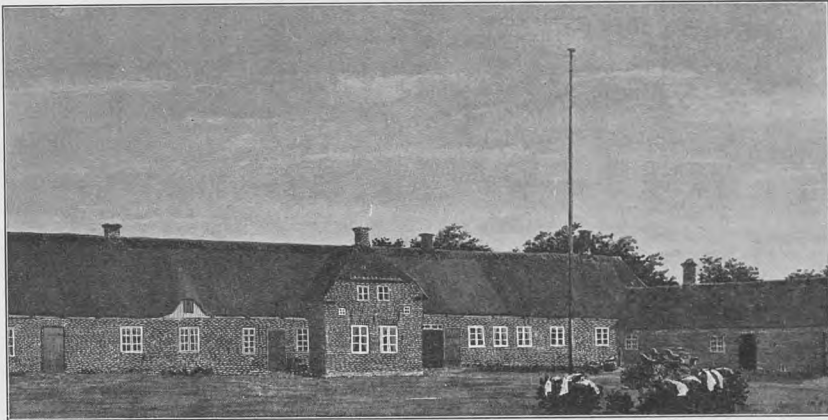
Disse Forhold have utvivlsomt spillet en Rolle, da han tog sin Examen. Hans og Helene Ahlmanns Bryllup stod den 14. Januar 1833, og den unge Kandidat og Ægtemand maatte derfor hurtigt se at skabe sig en Stilling. Der kunde selvfølgelig ikke strax være Tale om gejstlig Befordring, han valgte da at slaa ind paa Skolevejen, og i Efteraaret 1833 oprettede han en Skole i Kjøge. Der var Grøde den Gang i Skolevæsenet. Det erkjendtes almindeligt, at Landets Kjøbstæder trængte til Skoler. Hans »Institut« i Kjøge havde Fremgang, men hans Stilling som Institutbestyrer var dog langtfra glimrende, i Virkeligheden var den saare beskeden, og det er derfor kun naturligt, at hans Trang til gejstlig Virksomhed vedblev. I December 1835 og Februar 1836 tog han den homiletiske og den kateketiske Prøve, hin med næstbedste, denne med bedste Karakter, og ved given Lejlighed undlod han ikke at søge Præstekald, hvad der foranlediger, at hans Moder, den gamle Provstinde i Nykjøbing, sender hans Hustru »hele sin Visdomsbog samt 2 Recepter, som ieg tror ikke staar i den«. »Kommer Du paa Landet at boe«, skriver hun i Marts 1839 til sin kjære Svigerdatter, »saa vil den være Dig og Christopher nyttig, thi Bønderne siger dog i Almindelighed, vi maa først snakke med vores Præst, og det er virkelig en stor Behagelighed at kunne hjælpe en Syg med et ringe og uskyldigt Middel«. Det er Provstindens gamle Interesse for at hjælpe syge Mennesker, der vaagner paany; hun siger helt skjelmisk i et andet Brev, »jeg haaber dog, at Doctoren ey faar at vide, at jeg er i Qvaksalver-Lauget«, men samtidig raader hun i fuldt Alvor sin Svigerdatter til at have sit Apotek vel forsynet, »naar Du snart bliver Præstekone paa Landet«. Forsaavidt var Oversendelsen af Visdomsbogen dog overflødig. Christoffer Nyrop skulde endnu i en Aarrække blive i Kjøge, hvor hans Virksomhed dog væsentlig forandredes.

Han vedblev ikke at være privat Institutbestyrer. Den 10. Juli 1841 udnævntes han til Kateket og første Lærer ved Byens Borgerskole, og det blev nu hans Interesse at faa denne Skole væsentlig reformeret. Skolekommissionen med Præsten, Provst P. Laurberg, i Spidsen var dog ikke helt villig til at følge ham, men saa henvendte han sig til Offentligheden og udgav (i 1845) et lille Skrift om Sagen. Der naaedes dog Intet herved; af nogle Bladartikler i 1847 ses det, at Alt stadigt blev ved det Gamle. Skolekommissionen holdt sig tappert. Men sikkert er det, at han desuagtet stadig stod i det bedste Forhold til Byen og dens Befolkning. I 1847 fik han til sin tarvelige Løn (300 Rd. aarlig) en Gratifikation paa 100 Rd. af Byens Borgerrepræsentation, og i Januar 1848 blev han Æresmedlem i Kjøge Borger- og Haandværkerforening. I Skrivelsen, han modtog herom, takkes han særlig for hans »velvillige Opofrelse for den herværende Søndagsskoles Organisation og Existence«. I den af Byens Organist Poul Christian Erslev stiftede Musikforening var han desuden et vigtigt Medlem; han betegnes som »den utrættelige Violinspiller«. Og her kan det endnu nævnes, at han, der var livlig og munter, havde let ved at skrive Viser, naar saadanne behøvedes. Der lyder kun Ros over ham og hans. Den senere Dampmøller Troels Marstrand (f. 1815), der tilbragte et Par Ungdomsaar i Kjøge, skriver: »Min bedste Omgang i Kjøge var med Kateket Nyrop, som med en forstandig Hustru og en Flok Börn levede under meget tarvelige Forhold et fornøjeligt Samliv«.

I femten Aar virkede han i Kjøge, som Kateket fra 1841 ogsaa som Prædikant, i hvilken Forbindelse det her skal nævnes, at han i 1846 og 1847 vandt anden og tredje Præmie af det evangelisk-kristelige Prædike-Legat. Men saa slog Afskedens Time. I Juni 1848 blev han kaldet til Sognepræst for Ny- og Gammel-Sogns Menigheder paa Holmsland ved Ringkjøbing. Det var et anstrængende Embede, han her fik; der var to Kirker paa Øen og saa den langstrakte, fjerne Holmslands Klit med sine spredte Beboere. Men som han havde forstaaet

at vinde Borgerne i Kjøge for sig, saaledes vandt han her de jyske Bønder. Hans Præstegaard og Hovedkirke laa i Ny Sogn midt paa Øen, men en særlig Støtte vandt han hurtigt i Degnefamilien Fjord i det sydligere Gammel Sogn. Vel døde den gamle ansete Degn Jesper Fjord allerede den 12. Juni 1849, men hans ældste Søn blev Faderens Eftermand, og de andre Börn, mellem hvilke den senere saa berømte Docent N. J. Fjord, knyttedes i Venskab til den Nyropske Præstegaard,

Holmslands Præstegaard (efter en Tegning af Martin Borch).

særlig den begavede Jörgen Fjord, der var jævnaldrende med Pastor Nyrops ældste Søn Ernst. I det Hele kan det erindres, at det frie Liv, Christopher Nyrop som Dreng havde ført i Riserup paa Falster, nu gjentoges af hans Börn paa Holmsland. Fra Kjøge medbragte han otte Börn mellem 15 og 2 Aar, og paa Holmsland fødtes ham endnu to Börn. Kredsen var stor, og saa blev den dog endnu større derved, at hans Svoger, den senere bekendte sønderjyske Patriot Nicolai Ahlmann sendte to Sønner til Opdragelse i Præstegaarden. Huslæreren her, H. P. Teilmann, fik en hel stor Skole at bestride, og til dens Ungdom sluttede sig foruden de Fjordske

Börn endnu Börnene fra Konsul A. C. Hustedes Hjem i Ringkjøbing og fra Proprietær Bruhns Hjem paa Rybjerg i det nærliggende Velling Sogn. Der var Liv og Røre i Præstegaarden paa Holmsland.

Som det heraf vil ses, var det ikke alene den Fjordske Slægt, der hurtigt sluttede sig til Pastor Nyrop, til ham og hans, Andre gjorde det Samme, og særlig skal da her nævnes en af Sognets Bønder, Storbonden Morten Veilgaard. Han var Ejer af den Herregaard — Søgaard hed den — der tidligere havde været den herskende Ejendom paa Holmsland, han havde købt og væsentlig udskiftet den. Men foruden Landbruger var han tillige Hestehandler, og det var i denne hans Egenskab, at Pastor Nyrop strax efter sin Ankomst kom i Forbindelse med ham. Præsten skulde til den Besætning, han maatte anskaffe sig, have et Par Heste, og da han derom henvendte sig til Morten Vejlgaard, gjorde han det paa en saadan Maade, at han helt vandt ham. Vejlgaard vilde dog ikke sælge Præsten nogle af sine Heste, men ikke længe efter kom han med et Par gode Heste, som han havde købt for en rigtig billig Pris. Han vilde heller købe billigt af en Anden end sælge dyrt af sine egne til Præsten, der havde vist ham Tillid. I det Hele sluttede Holmslands Menighed sig tæt om den nye Præst, men han sparede sig heller ikke i dens Tjeneste. Der var nu Folkene, der boede paa den udstrakte Holmslands Klit og havde en saa lang og besværlig Kirkevej. Pastor Nyrop er den første Præst, der holdt Gudstjeneste paa Klitten i en Gaard dér, og han arbejdede for, at der skulde opføres et eget Guds- hus paa den. Han fik et Møde i Stand hos Sognefogden i Sønder Lyngvig i den Anledning, men den jyske Sejhed faldt ikke for et første Angreb. Havde man hidtil kunnet klare sig uden nogen Kirke i Klitten, kunde man det vel ogsaa i Fremtiden. Præstens Forslag blev ikke vedtaget, men derfor opgav Pastor Nyrop ikke Tanken, han vedblev at arbejde for Sagens Virkeliggjørelse, selv efter at han var flyttet fra Holmsland. Det var ham derfor en stor Glæde, da der i Sommeren

1869 blev bygget to Kapeller i Klitten, samtidig med at der oprettedes et residerende Kapellani ved Kaldet.

Han arbejdede i det Hele ihærdigt paa Holmsland, og det ikke alene som Præst, men ogsaa som national, frisindet Mand. Allerede tidligere havde han ivrig fulgt de politiske Begivenheder — 1837 var han virksom i Trykkefrihedsselskabets Filial i Kjøge — og de bevægede Aar 1848 og 1849 kølnede ikke hans Interesse. Under Treaarskrigen udgav han tre Psalmer, der slgtes til Indtægt for de Saarede og de Faldnes Efterladte, han skrev Sange til Hjemkomstfesten i Ringkjøbing den 27. Februar 1851, og han var Taler ved forskellige Fester paa Frederik VII's Fødselsdag. Det er derfor helt forstaaeligt, at han maatte være med, da der i September 1854 skulde tilvejebringes en jysk Adresse mod Ministeriet Ørsted; den fik 17,000 Underskrifter, og Pastor Nyrop blev Medlem af Deputationen, som skulde overbringe den. Kongen negtede imidlertid at modtage den, og saa blev der fra nationalliberal Side den 28. September afholdt en Fest i Kasino for Deputationen fra Jylland samt for en lignende Deputation fra Falster. Her blev der sunget bl. A. en Sang af Ploug for Jyderne

Det raske Folk, som pløjer
den skarpe jyske Vang,
sin Nakke nødig bøjer
og trives ej ved Tvang.

og da Deputationens Skaal udbragtes, var det Pastor Nyrop, der som Ordfører takkede. Herved var han kommen i Forbindelse med det politiske Liv, og den 7. Oktober 1854 blev han saa paa et Vælgermøde i Varde valgt til Landstingsmand for 11te Valgkreds, men hvor stærkt han end droges henimod det ærefulde Hverv, der herved tilbødes ham, afslog han at modtage det. Han mente, at de to Ting vanskeligt kunde forenes: praktisk Politiker og nidkjær Præst. Istedendfor ham blev saa den ovenfor nævnte Proprietær Thomas Bruhn til Rybjerg Medlem af Landstinget.

Efter i syv Aar at have virket som Præst paa Holmsland blev han forflyttet til Marstal paa Ærø, han blev kaldet til det nye Embede i Oktober 1855. Men Holmsland blev ikke strax opslaaet som ledigt; det var Overvejelserne med Hensyn til det ovennævnte Kapellani for Klitten, der lod Sagen trække ud, og saa blev Pastor Nyrop saa længe som muligt hos sine kjære Jyder; han blev der endnu et Fjerdingsaar, og først den 20. Januar 1856 holdt han sin Afskedsprædiken. Men han fik ogsaa at vide, at Menigheden skjønnede paa ham. För hans Afrejse overrasktes der ham som Mindegave flere Sølv-gjenstande med gode og kjærlige Indskrifter. Derefter drog han til Marstal. Men i denne ikke altid rolige Skipperby fandt han vistnok mere Arbejde, end han havde ventet, ja undertiden næsten mere end han magtede, bl. A. fordi Skolevæsenet behøvede en Reform. Allerede den Omstændighed, at Skolen talte omtrent 500 Börn, men kun havde 3 Lærere, maatte vække hans Opmærksomhed, og hertil kom, at Præsten efter det dér gjældende Skolereglement var Skolens »Inspektør« og stod med »Ansvaret for Undervisningens Fremme«. Han kunde herefter umuligt holde sig rolig, og den 1. Juli 1858 naaede han, at der fra Skolekommissionen afgik et udførligt Forslag til Ministeriet angaaende Skolens Omorganisation. Men havde der ikke været Kamp för, blev det der nu, da Forslaget som for omfattende ikke blev godkjendt; det kom tilbage og maatte omgjøres. Alt syntes en Tid at skulle gaa isfaa i Strid, men utrættelig arbejdede han videre, og den 6. Oktober 1862 havde han den Glæde at kunne indvi en ombygget og med ny Lærerbesætning udrustet Skole. I Talen, han holdt ved denne Lejlighed, gjorde han Rede for det store Arbejde, Sagen havde kostet, for de mange Vanskeligheder, det havde mødt, og for det glade Haab, han nærede om, at den nu skabte nye Skoleorden skulde virke til Velsignelse. Han hævdede ved denne Lejlighed stærkt, at Skolen skulde være en Forskole for Kirken; de Börn, der betros den, ere Kirkens Börn, de ere ved Daaben optagne i dens Moderskjød.

Virksomheden i Marstal anstrængte den nu ikke længere unge Mand; han var træt af at kæmpe med Sogneboernes ofte stædige Fastholden ved det een Gang Bestaaende, han formaaede saaledes ikke at faa dem til at ombytte den evangelisk-kristelige Psalmebog med Roskilde Konvents Psalmebog.

Udby Præstegaard (ved Holbæk) ud mod Haven, 1875.

Pastor Nyrop staar tilhøjre i Døren, nærmest ved ham sidder hans ældste Datters Stifdatter Kirstine Varming, læsende i en Bog, tilhøjre for hende hans Datter Lise Nyrop og tilvenstre hans yngste Datter Marie Nyrop (senere Marie Borch). Tilvenstre for Døren staar hans Kusk samt Kokkepigen.

Han søgte et lettere Kald, og i 1866 blev han forflyttet til Udby ved Holbæk, hvor han virkede til 1. Oktober 1875, da han fik den af ham søgte Afsked fra sin præstelige Gjerning. Han følte sig gammel. Hans trofaste Hustru, hans dygtige Medhjælper i over 40 Aar, over hvem der fra alle Sider kun lød Lovord, var bortkaldt fra ham den 31. Oktober 1874. Hans to ældste Sønner vare døde, to andre Sønner havde

bosat sig i det fjærne Amerika, og hans Øre, der havde været saa usædvanlig fint i musikalsk Retning, slog ham fejl. Han flyttede til Kjøbenhavn og levede her sammen med sine yngste Börn, til han den 16. Marts 1879 afgik ved Døden, noget over 73 Aar gammel. — Med ham udslykkedes den gjennem fem Generationer fortsatte Præsterække i den Nyropske Slægt. Den danner ingen rivende Ström, kun en stille rislende Bæk. Der er ingen store Begivenheder knyttede til den, men Enhver i Rækken synes at have gjort sin Pligt, og Havnen, der i kirkelig Henseende styredes efter, har, saa vidt man kan skjønne, uafbrudt ført et højkirkeligt, ortodoxt Flag. Pietisme og Rationalisme have ligesom Grundtvigianisme staaet som afvisende Böjer, der afstak Løbet, der skulde følges. Men samtidig have Slægtens Præster været ivrige og paa deres Omraade myndige Mænd, der følte deres Kalds Værdighed.

I, S. 51, 54 flg., 116, 120, 123; II S. 4, 8, 27, 55, 56, 58, 59, 60, 87, 88, 140, 141; Imm. Barfod: Den falsterske Gejstligheds Personalhist., II, 1854, S. 247; Wiberg: Alm. dansk Præstehist., III, S. 417; Elvius: Dsk. Præstehist. 1869-1884, S. 545; Erslevs Forf. Lex.; Indbydelsesskr. t. den offentl. Examen i Vordingborg lærde Skole 1826, S. 33; Maanedsskr. o. Repert. f. Almue-Skolelærere, VIII, 1846-47, S. 277; P. Chr. Erslev: Hvorledes jeg blev Musiker, Kjøge, 1870, S. 8; Troels Marstrand: Slægten Marstrand, 1885, S. 28; Evald Tang Kristensen: Øen Holmsland og dens Klit, Viborg, 1891, S. 25-26, 46-48; Fædrelandet, 1854 Nr. 225, 227, 228, 237.

Skrifter. Kjøbenhavnsposten for 22 Novbr. 1837 Nr. 333: Om Stemningen ang. Folkebladet i Trykkefrihedsselskabets Filialer; do. for 4. April 1840 Nr. 94: Om private og offentl. Skoler; — Fædrelandet for 19. Marts 1840, Nr. 105: Om Asyler; — Berl. Tid. for 24. Juli 1842 Nr. 193: Om Offersagen; — Nogle Bemærkninger og Forslag med særdeles Hensyn til den Omdannelse, som forestaaer Borgerskolen i Kjøge, Kbhvn. 1845, 31 S., 8°; — Dsk. Kirketid., I, 1846, S. 849: Paaskesang; — Berl. Tid. for 1. og 5. Maj 1847, Nr. 99 og 102: Om Skolevæsenet i Kjøge; — Tre Psalmer. Sælges til Indtægt f. de Saarede og de Faldnes Efterladte. 4 S., 8°; — Den danske Kvindes Skaal ved Hjemkomstsfesten i Ringkjøbing den 27de Febr. 1851. 4 S., 8°; — Mine Sorger og mine Glæder. Afskedsprædiken i Holmslands Menigheder Søndag Septuagesima den 20. Januar 1856, Ringkj., 1856; 15 S. 8°; — Sang og Tale i Marstal Frederikskole d. 6. October 1862, Ærøskj., 22 S. 8°; — Afskedsprædiken i Marstal Kirke

den 28de October 1866, Kbhvn. 1866. 12 S. 8°; — Tale ved Gaardmand Jens Larsens Baare i Udby Kirke den 29de Juli 1871, Holbæk. 1871, 7 S. 8°; — Afskedsprædiken i Udby Kirke den 17. Oktbr. 1875, Kbhvn., 1875, 16 S. 8°.

[60] *Johan Ernst Nyrop*. Han er født den 18. Oktober 1807 i Riserup, hvor Friluftslivet, han her førte i sin Opvæxt og Ungdom, tidlig gjorde ham til en dygtig Jæger, som sikkert ogsaa til en god Rytter. Det kan ses af et Brev, i hvilket han mange Aar senere beretter Følgende fra sin Skoletid i Vordingborg: »Carl Stampe var min gode Ven, han var ligesom jeg af Naturen Jæger, og jeg fulgte med ham i et Par Sommerferier til Nysø, hvor vi morede os kosteligt ved at gaa paa Jagt og ride«. Baron Carl Stampe (f. 1806) døde 1880 som afskediget Infanterikaptajn. — Ernst Nyrop besøgte Vordingborg lærde Skole fra 1820 til 1826, saa blev han Student (h. ill.), men hvad Rektor Suhr har sagt om ham i hans Testimonium til Universitetet, kan ikke oplyses. Testimoniet er ikke bevaret, men han var afgjort af et helt andet Temperament end den ældre Broder. Var denne lidt usikker, søgende i sin Optræden, var Ernst Nyrop afgjort den ivrige Koleriker. Aaret efter at være bleven Student tog han anden Examen (laud), og saa tog han fat paa at studere Medicin. Varmblodig, stærk og smuk indtraadte han i Studenterlivet, og der er sikkert oftere blevet lagt Mærke til ham, bl. A. paa Grund af hans musikalske Evner, han spillede fortrinligt baade Violin og Violoncel. I Studenterforeningens Historie nævnes hans Navn dog kun een Gang, og det er som een af de tolv »molesterede« Studenter, der Natten efter den 1. Juli 1832 havde det den Gang saa meget omtalte Sammenstød med Vagten udenfor Nørreport. Regensen havde holdt Stiftelsesfest, Natten var lys og varm, og en Del af Deltagerne fik Lyst til at benytte den til en Udflugt. I selvfølgelig livlig Stemning begav man sig paa Vej gennem Nørreport, den eneste af Byens Porte, der ved Nattetid var aaben, og nu skete det, at de kom i Strid med Vagtmandskabet udenfor Porten. Der udviklede sig en hel Batalje. Vagten indenfor Porten kaldtes til, og Enden blev,

at en Del Studenter ved højlys Dag førtes til Raadhuset af Politi. Hele Sagen betyder ikke meget*, men den kom for i Studenterforeningen, hvor Meningerne om den vare delte, og

* Efter Gildet paa Regensen, i hvilket en Del Ikke-Regensianere som f. Ex. Ernst Nyrop deltog, gik c. 30 Studenter omtr. Kl. 2¹/₂ om Morgenen den 2. Juli sammen ud af Nørreport, nogle vilde i Skoven, andre vilde kun gaa en Tur. Udenfor Porten traf de to Vogne, en Tørvevogn, der skulde ind til Byen med et Læs Tørv, og en Kildevogn, der kom fra Skoven med to Hattemagersvende og tre Væversvende. Nogle af Studenterne entrede strax Kildevognen uden Hensyn til Svendene, der vare ved at forlade den, og af hvilke een var saa drukken, at han ikke kunde staa paa Benene. Ham lagde nogle af Studenterne op paa Tørvelæsset i noget Høj, ja een af dem tilbød Tørvebonden Penge for at tage sig af ham. Denne Venlighed forstod Svendene imidlertid ikke, de troede, det var lutter Haan, der vistes dem, og nogle af Studenterne have vel ogsaa været mere end livlige imod dem, da de entrede Kildevognen — for strax igjen at forlade den. Det kom til et Sammenstød, og en af Svendene paakaldte Ravelinvagten. To Mand fra den kom tilstede og kort efter to til. Da de, som det synes, strax optraadte meget brutalt mod Studenterne, blev gjort Modstand, hvad der igjen førte til, at Soldaterne slog om sig med deres Geværer og Hirschfængere, og at der kom ti Mand til fra Portvagten, som arresterede en Del af Studenterne. I Vagtkommandørens Melding hedder det, at han har tolv Arresteranter, som han, da de ikke ville opgive deres Navne, ønsker afhentede af Politiet; da flere af dem blødte af Kontusioner, lod han hente en Saarlæge, og een Student, der var saaret i Armen, kjørtes c. Kl. 9 paa Hospitalet. En halv Time efter blev de tilbageværende elleve afhentede af Politiet, der efter at have taget Rapport af dem strax synes at have dimitteret dem for senere at begynde mere regulære Forhører. Saadanne afholdtes den 9., 12., 23. og 31. Juli, og det sidstnævnte Forhør endte med, at samtlige tilstedeværende Studenter med Undtagelse af to erklærede, at de paa egne og øvrige Studerendes Vegne fandt dem foranledigede til at reservere sig deres Ret imod de paagjældende Militære. Men videre synes Sagen aldrig at være kommen. — De optagne Rapporter synes ikke bevarede, og for Ernst Nyrops Vedkommende kan da kun oplyses, at han i Forhøret den 9. Juli ratihaberede sin Forklaring til Rapporten »dog med den Bemærkning, at han ikke kan gjenkjende den Soldat, der slog Student [Högne] Einarsen; Comparenten har hverken selv fornærmet Vagten eller seet, at nogen af de andre Studenter har fornærmet den, og Comparenten har faaet et Slag over Ryggen med et Gevær, men kan

da her den unge Orla Lehmann som »de Molesteredes« Talsmand rettede et stærkt Angreb paa det efter hans Mening servile Seniorat, der tildels maatte böje sig for hans Veltalenhed, fik Sagen en øjeblikkelig Betydning. Det er en Dönning fra den Bevægelse, som herved vakttes, der i Januar 1833 satte Lehmann ind i Senioratet til de Konservatives store Misnöje; de vilde i ham kun se »en ung Nar af Studenter-Demagog«.

Hele Begivenheden har dog næppe haft stor Indflydelse paa Ernst Nyrop. Der er ingen Tvivl om, at han har været lidenskabelig oprørt over den »Overlast«, han og Kammeraterne havde været Gjenstand for fra Militærets Side, saaledes saa han og de Sagen, men efter Forhørene har han sikkert rolig passet sit Studium og igjen været glad ved den Hyldest, der skal være vist ham af ikke faa kvindelige Patienter paa Frederiks Hospital. De vilde ikke udskrives, fortælles der, saa længe de tilsaas af den smukke Doktor Nyrop. I Efteraaret 1832 tog han kirurgisk Examen (2den Karakter med Fortrin) og i Foraaret 1833 medicinsk Examen (h. ill.). Allerede 1831 havde han været Amanuensis hos Stiftslæge J. F. Steenberg paa Vallø i Anledning af en dér herskende ejendommelig Epidemi — Steenberg kalder Sygdommen for Sumpfeber — og to Aar efter tog han endelig Ophold paa Landet. Til Alles Forbavselse nedsatte den unge livlige Mand sig som Læge i det for Datiden saa fjærne Nykjøbing paa Mors, han »begravede sig« her, først som Privatlæge (fra September 1833) og derpaa som Distriktslæge (fra 17. Juli 1840).

Hvad der har haft Indflydelse, er utvivlsomt en hævet Forlovelse. En Milsvej nord for Riserup laa Færgegaarden Gaabense, Overfartstedet til Vordingborg, og her residerede Postex-

---

ikke opgive, af hvem det er givet.« Studenterne udpegede dog flere Soldater, der havde uddelt Slag og Saar, men Soldaterne formaaede ikke at udpege de Studenter, der særlig havde gjort Modstand og bl. A. havde taget Geværet fra en af dem. Det er berettet, at Studenterne strax efter Sammenstødet gjorde sig ukjendelige ved at forandre eller helt afraage deres Skjæg o. s. v.

peditor og Færgeforspagter H. M. Arnkiel. Med en Datter herfra, Emilie Arnkiel, havde Ernst Nyrop forlovet sig, men Forlovelsen gik overstyr, og den herover i hans nærmeste Kreds vakte Sorg og Fortrydelse var medvirkende til, at han flygtede til det fjærne Mors. Sikkert er det, at der paa denne Tid foregik en stor Forandring i hans Sind, en Forandring, der ogsaa anfægtede hans Trosliv. Man kan se det af Ytringer i nogle af

Distriktslæge Ernst Nyrop.

Emma Nyrop f. Rummelhoff.

de faa Breve, der kjendes fra hans Moders Haand. Hun skriver i 1837 i et Brev til Sønneren Christopher: »Gud give, at Ernst vidste, hvad hans rette Vel var«, og i Februar 1839: »Ernst kunde dog fortælle os meget, som var mere paalideligt end Aviserne, dog hans egen Sindsbeskaffenhed var mig det vigtigste«.

Hvad hans Moder her sigter til, er, at Aviserne paa den Tid, bl. A. ogsaa Lolland-Falsters Stiftstidende for den 15. Februar 1839, berettede om en mægtig Vandflod i Limfjordsegnene, der havde hærgnet stærkt i Nykjøbing paa Mors. Sønneren forholdt sig tavs, han skrev kun sjældent, men derfor var det nok kommet

til Moderens Kundskab, at den koleriske og nu tilmed bitre Søn var bleven en pirrelig Mand, der let kunde komme i Strid. Som Embedslæge holdt han afgjort paa sin Ret, d. v. s. sin Eneret, og her er han muligvis bleven paavirket af den Mand, han traf som Kongens myndige Repræsentant i Nykjøbing. Byfoged Kancelliraad Rummelhof var en gammeldags fin og behagelig Embedsmand, der stærkt holdt paa Kongens Magt og sin egen Myndighed. Han passede derfor sikkert mindre godt til Forholdene efter 1849, og ejendommeligt er det, at han, forflyttet fra Nykjøbing til Hillerød og indbudt til et af Frederik VII's stærke Gilder, blev saa medtagen af, hvad han dér troede at maatte konsumere, at han fra Gildet bragtes tilsengs for aldrig mere at rejse sig († 18. September 1858, 70 Aar). Denne Mand har sikkert i flere Retninger haft Indflydelse paa Ernst Nyrop, der lidt efter lidt udviklede sig til en i høj Grad konservativ Mand, der paa ingen Maade sympatiserede med Frihedsrøret i 1848 og 1849 og de Forhold, som fulgte det. Den 5. Juni 1839 havde han, der den Gang gik i sit 32te Aar, ægtet Byfogdens nittenaarige Datter Emma Benedikte Rummelhoff (f. 21. Marts 1820).

Dygtig og nidkær som Læge havde han lidt efter lidt lagt hele Øens Befolkning under sig, og et Bevis for, at det var saaledes, er, at han frit kunde jage, hvor han lystede paa Øen hvad han i høj Grad gjorde, uden at spørge om Jagtret, men — Ingen maatte jage paa det Omraade, han mente at sidde inde med som eneberettiget Læge. Underligt nok, at det kom saaledes for ham, Sønner af en Moder, der saa ofte havde ydet uavtoriseret Lægehjælp. Der skal efter Sigende kunne meldes om endog flere, af ham i saadan Anledning skabte Sammenstød. De kjendes imidlertid ikke nøje, og derfor kan her kun berettes om det nedenfor nævnte Tilfælde, der dog næppe har været det mest karakteristiske.

Een af hans Patienter, en Prokurators Hustru søgte i Sommeren 1843, tilskyndet af sin Mand, Hjælp hos en Homøopat, hos Danmarks første Homøopat H. C. Lund, der paa denne

Tid levede som en snart 80aarig Mand i Kjøbenhavn, hvorfra han meddelte sine Raad skriftligt. Distriktslæge Nyrop skaffede sig et Par af hans Breve angaaende den nævnte Patient, og efterat have gjort sig bekendt med dem indsendte han dem i hastig Vrede til Sundhedskollegiet, hvad der havde til Følge, at den gamle Homøopat for fjerde Gang begaaet Kvak-salveri blev dømt til to Aars Forbedringshusarbejde (Højesteretsdom af 11. Januar 1844), en Straf, der dog ved kongelig Resolution blev forandret til en Bøde. Selvfølgelig undlod Homøopaten ikke at bebrejde den jyske Prokurator, at han havde udleveret de paagjældende Breve, men nu kom det op, at denne ingen Anelse havde om det Hele; det var hans Hustru, der ham uafvidende havde udlaant Brevene, endda kun til personligt Brug og for nogle faa Dage. I den Anledning indrykkede Prokuratoren, Calundann hed han, et skarpt Angreb paa Nyrop i Randers Avis (27. Dcbr. 1843) og Viborg Stiftstidende (30. Dcbr.), og nu udviklede der sig en hidsig Avisstrid, i hvilken endnu ogsaa Aalborg Stiftstidende tog Del, ikke at tale om at Sagen blev refereret i f. Ex. Fyns Stiftstidende og endogsaa satte Spor i Kjøbenhavnsposten. Den gik med andre Ord Landet over.

Calundann angreb hvast, Nyrop svarede ikke mindre hvast, og forskjellige Andre blandedes efterhaanden med ind i Striden. Da saaledes et i Randers Avis (23. Jan. 1844) og i Viborg Stiftstidende (30. Jan.) indrykket Stykke, der var underskrevet »sine ira et studio«, forsvarede Nyrop, kom Indsenderen, Kjøbmand Niels Ettrup, Formand for Borgerrepræsentantskabet i Nykjøbing, i personlig Strid med Redaktøren af Viborg-Avisen H. Wissing. Det er forøvrigt værd at lægge Mærke til, at Nyrop i det indsendte Stykke kaldes en »duelig, retsindig, heftig og pirrelig, [men] ubestikkelig, uegennyttig og godgjørende« Mand og Læge. Hvem der ogsaa tog ham i Forsvar, var hans Fysikus Dr. J. G. Lind i Viborg, han erklærede, at Distriktslægen ved at angive H. C. Lunds ulovlige Praxis havde handlet »lige-frem efter sin Instruktions Bydende«. Men derfor faldt Stem-

ningen ikke til Ro, og Aalborg Stiftstidende for 19. Januar 1844 siger: »At Hr. Nyrop vil fortsætte sine Bestræbelser imod Kvaksalvere, er ikke at betvivle, især naar man af hans bekjendte uheldige Polemik med hans Nabolæge i Thisted veed, hvormeget endog avtoriserede Lægers Nærværelse paa den ham underlagte Ø generer ham«. Den Polemik, der her sigtes til, er ikke kjendt. Den Mand, der fra 1815 til 1849 var Distriktskirurg i Thisted, er det næppe, der menes, Krigsraad A. I. Wittendorf var en bedaget Mand, men Thisted var efter Datidens Forhold mærkelig rig paa Læger. Fra 1833 var Cand. chir. C. A. Rafn praktiserende Læge dér, og fra 1837 endnu Cand. chir. Chr. Fr. Michelsen, det er muligvis den Sidste, der her har spillet en Rolle. — Som sikkert kan det meddeles, at da Cand. chir. E. J. C. Hennings i 1851 nedsatte sig som praktiserende Læge i Nykjøbing, kom det til meget stærke Rivninger i al den Tid, han var der (til 1861).

Distriktslæge Nyrop var en høj, kraftig Skikkelse. Han gjorde sig gjældende, hvor han kom og ikke mindst overfor sine Patienter. Naar en Syg paa Landet skulde have frisk Luft og Doktoren ikke var sikker paa, at hans Ordre i saa Henseende vilde blive efterlevet, var han ikke bange for at kjøre bort med et af Vinduerne i Stuen, hvor den Syge laa, og dygtig Operator som han var, vidste han praktisk at hjælpe sig selv i meget alvorlige Tilfælde. Der voxede ikke ringe Hengivenhed op om ham i Befolkningen paa Mors i den lange Tid, næsten et halvt Aarhundrede, i hvilken den paa sin Vis ridderlige og chevalereske Mand ydede den sin Hjælp. Og han stod endnu rank, da han i 1881 næsten 74 Aar gammel flyttede til Kjøbenhavn, skjönt Livet havde taget haardt paa ham. Hans i lang Tid syge Hustru var død (den 29. Februar 1880), ligesom de fire af hans fem Börn. Og særlig tungt havde det været ham at begrave navnlig sit yngste Barn, Sönnen Camillus, der døde i Februar 1878 i Viborg, just som han om Sommeren skulde have været Student fra Skolen dér. Med den Sön havde Faderen færdedes som med en Kammerat,

de havde redet og jaget sammen, og nu bebrejdede han sig, at han var Skyld i hans Død. Der laa Brev fra Sønneren en Dag, da han lige kom fra en Skarlagensfeber-Patient, og uden først at desinficere sig havde han strax sat sig til at besvare det kjære Brev; men umiddelbart efter fik Sønneren Skarlagensfeber, uden at denne Sygdom paa den Tid ellers kunde paa-vises i Viborg. Faderen rejste strax til ham, men der var Intet at udrette; Sygdommen bar hurtig mod Døden. Han var som knust, men fra Begravelsen vendte han dog roligere og mere fattet tilbage. Den store Deltagelse, han havde mødt, havde gjort ham godt.

Fra Mors drog han i Oktober 1881 til Kjøbenhavn, fulgt af sit eneste levende Barn, Datteren Johanne, men ogsaa hun skulde kaldes bort. Hun døde i 1890, og nu levede den gamle Mand helt alene, væsentlig beskjæftiget med Læsning; han hentede Bøger paa det kongelige Bibliotek og gjorde Læsning til et Arbejde. Stærkt døv som han var bleven, kunde han ikke længer nyde Musik; hans kjære Violoncel havde i lang Tid staaet tavs. Jeg er bleven for gammel, sagde han. I 1897 fyldte han 90 Aar, og hans Legeme var endnu forunderlig stærkt, da han uden egentlig forudgaaet Sygdom den 19. Februar 1900 stille sov hen næsten 92¹/₂ Aar gammel.

Det har sin Interesse at se, hvorledes de to Søstre fra Lorentzens Stiftelse paa mange Maader fulgte denne Broder. Saa sent som 1893 sendte Gine Nyrop ham en opskreven Melodi, han som ung havde komponeret, den var tilfældig falden i hendes Haand; han vilde imidlertid ikke helt kjendes ved Opskriften, der dog morede ham. Han skriver tilbage: »Jeg har forandret lidt paa den, saa at jeg troer, at den [nu] er saadan, som jeg fra først af, for saa mange Aar siden, har komponeret den; desuden har jeg sat Accompagnement til, saa at jeg nu troer, at den kan lade sig høre«. Den Gang var han 86 Aar. Af særlig Interesse er det endnu, at Søstrene i 1878, da hans Søn Camillus var død, i Bekymring for Broderens sjælelige Vel tilskrev Sognepræsten i Nykjøbing, der

ikke undlod at svare, og i sit Brev gav bl. A. følgende Oplysninger: »Deres Broder har modtaget mange, mange Vidnesbyrd ogsaa fra Folk, som han tidligere har staaet paa en spændt Fod med, om inderlig Deeltagelse, og det veed jeg har gjort ham godt; han har været taknemlig derfor og med Begjærlighed grebet hver en Haabets Straale, der under forskjellige Samtaler lyste ind i hans Sjæl. Men stedse forekom det ham dog, at det vilde være ham umuligt at udholde at overvære Sønnens Begravelse, hvorfor han havde besluttet at blive hjemme den Dag og ikke tage til Viborg, hvor Begravelsen foregik. Men Dagen før, det var i Torsdags, fik man ham overtalt til at tage med. Fem Mænd her fra Byen toge ogsaa dertil; jeg ligeledes. Og igaar efter Begravelsen, veed jeg, han har erklæret, at han kom dertil som en fattig Mand, men følte sig rig, da han drog bort.«

I, S. 51, 58, 123; II, S. 8, 27, 55, 56, 87; Erslevs Forf. Lex.; Kr. Carøe. Den danske Lægestand 1786-1838, S. 152; — Sammenstødet med Nørrebro Vagt; Krigsminist. Arkiv: Kbhvns Garnisons Justitsprot. 1831-34, S. 386 flg.; Politiets Arkiv: Politiets 2den Prot. 1831-32 Nr. 87 S. 485 flg., Nr. 86 S. 517 flg., Nr. 85 S. 562 flg., Nr. 88 S. 7 flg.; Tilskueren 1889, S. 946-47 (Brev fra P. V. Jacobsen); C. E. F. Reinhardt: Kommunitetet og Regentsen, S. 394; Orla Lehmanns efterl. Skr., I, S. 43-44; H. C. A. Lund: Studenterforeningens Hist., I, S. 300 flg.; — Epidemien paa Sjælland 1831: Förhandl. vid de Skandinav. Naturforskarnes 3. Möte, Stkhlm. 1842, S. 773-94; — Rummelhoff: Villads Christensen, Nykjøbing paa Mors, 1902 (se Registret); C. F. v. Holtens Erindringer, 1899, S. 159; — Polemiken med Prokurator Calundann: Randers Avis 1843 Nr. 203; 1844 Nr. 2, 9, 10, 13, 15, 21, 24, 27, 36; Viborg Stiftstid. 1843 Nr. 206; 1844 Nr. 3, 9, 13, 17, 22; Aalborg Stiftstid. 1844 Nr. 3, 13; Kbhvnsposten 1843 Nr. 303; Berl. Tid. 1843 Nr. 325; 1844 Nr. 84; Fyns Stiftstid. 1844 Nr. 17, 27.

Skrifter og opfundne Instrumenter. Bibliotek for Læger: Et Tilfælde af parasitiske Fluelarver i Huden af et levende Menneske, XLII, S. 278-82; Kliniske Iagttagelser, XLIV, S. 44-47; En Fodtang til Brug ved vanskelige Vendinger, 4. R. II, S. 177-80. — Ugeskrift for Læger: Kejsersnit, et Tilfælde meddelt, VIII, S. 393-95. — Hospitals-Tidende: Chloroform anvendt ved Vending og Tangextraction, I, 1858, S. 41-42; — C. Nyrop, Bandager og Instrumenter: En Fodtang, I, S. 145; et Perforatorium, I, S. 145; en Porte-caustique, I, S. 154.

[61] *Camillus Nyrop*. Han er født den 18. Februar 1811 i Riserup Præstegaard, hvis Pris han synger i sine efterladte Optegnelser, skjönt den var baade gammel og forfalden; men hvad bryder en Dreng sig derom, naar han har en stor Gaardsplads med tilstødende Have og Marker til sin Raadighed. Og Camillus Nyrop tumlede sig her af Hjærtens Lyst. Medens hans ældre Søsken voksede op, var der forholdsvis Velstand i Præstegaarden; der blev holdt Huslærere, men anderledes, da han, det yngste Barn voksede til. Han fik væsentlig Lov til at opdrage sig selv. Faderens Læsning med ham kom ikke i fast Gænge, og da han saa i 1822 blev sendt til Svogeren Løjtnant Brinck paa Vilhelmshaab, gik det ikke bedre. Med Læsningen her fik det heller ingen Art. Baade dér og her var Resultatet et frit Liv i Naturen med en Bøsse i Haanden eller paa en Hests Ryg. Han havde aldrig gaaet i nogen Skole, da han ved Paasketid 1826 blev konfirmeret i Riserup, og hvad han derefter havde Lyst til at kaste sig over, var at blive Forstmand. Men det mente Faderen ikke at have Raad til, han gjorde et Forsøg paa at interessere Greve C. D. F. Reventlow paa Pederstrup for Sönnen, men da der ikke kom noget Resultat heraf, sendtes Camillus, nævenyttig som han var, i Foraaret 1827 til Kjøbenhavn for at blive sat i Drejerlære hos Hof-Kunstdrejer J. G. Schwartz.

Hermed var Alt som med eet Slag forandret. Det ubundne Liv i den frie Natur blev til et strengt Værkstedsliv, hvor det gjaldt om at arbejde og lystre ikke alene Mester, men ogsaa Svendene. Medens Brødrene færdedes i Kjøbenhavn som frie Studenter, følte han, der gik i sit syttende Aar, haardt, hvor de stramme Værkstedsbaand snærede. Men han holdt de sex Læreaar ud, og da han, »den lille Præst«, som han hurtig var bleven kaldt, i 1833 stod som udlært Drejersvend, vidste han, hvad han vilde. Datidens Kunstdrejere gjorde ikke faa kirurgiske Instrumenter og Apparater, han var derved paa Schwartz's Værksted kommen i Forbindelse med forskjellige Læger og navnlig med Professor C. C. Withusen, der havde

givet ham Interesse for at blive kirurgisk Instrumentmager. Med dette Maal for Öje gik han umiddelbart fra Kunstdrejerlæren over i en Klejnsmedlære. I et Aar hamrede, filede og polerede han hos Klejnsmed J. H. Hüttemeier, samtidig med at han søgte Uddannelse paa den polytekniske Lærestalt, hvor H. C. Ørsted kom til at interessere sig for ham. Ved hans Hjælp fandt han Støtte hos den Reiersenske Fond, og saa drog han i Juli 1833 til Udlandet, hvor han derpaa arbej-

Kirurg. Instrumentmager
Professor Cam. Nyrop.

Kamma (Karen Christine) Nyrop
f. Andersen.

dede i fire Aar paa de bedste Værksteder navnlig i Berlin, Wien og Paris, hos Griebel i Berlin, hos Sabatneck og Schleifer i Wien, hos Charrière og Lüer i Paris. Sidst i April 1838 stod han atter i Kjøbenhavn, og med Laan fra Fonden ad usus publicos (1000 Rd.) og den Reiersenske Fond (500 Rd.) etablerede han sig, samtidig med at han forlovede sig. Da han over Kiel vendte tilbage til Kjøbenhavn ad Søvejen, var han kommen til at bo paa Toldbodvinhus, der laa strax indenfor Toldboden, og Værentens unge, 16aarige Datter Karen Christine (Kamma) Andersen (f. 5. Marts 1822, Datter af Traktør Hans Andersen og Juliane

Først gjaldt det imidlertid om at vinde Lægernes Tillid. Den Gang fandtes der ingen Instrumenter paa Lager; skulde man have et Instrument, maatte det bestilles, gode Instrumenter maatte tilvirkes enkeltvis, troede man, men det mente Nyrop ikke. Med en Svend og en Lærling arbejdede han strax ivrigt løs, og de Instrumenter, han derved fik færdige, gjemte han hen; naar da en Bestilling indtraf, lovede han det Bestilte færdigt i en efter Datidens Forestilling kort Tid, og da han, takket være sin Beholdning, altid kunde holde sit Løfte, fik han Ord for Hurtighed og Paalidelighed. Lægerne kom ham imøde, ja hjalp ham til at faa forskjellige for Faget nødvendige Kundskaber. De gav ham Undervisning i det menneskelige Legemes Bygning, han fik Lov til at gaa Stuegang med dem paa Hospitalerne, men saa konstruerede han ogsaa en Række for dem betydningsfulde Instrumenter, som de satte Pris paa.

Støttet og oplært af den københavnske Lægestand — og her kan særlig nævnes Professorerne R. S. Thal og Ib Ibsen — kæmpede han sig frem, men Kampen var ikke altid let. Det kirurgiske Instrumentmageri var ikke tilstrækkeligt til at skaffe det Nødvendige for ham og hans voxende Familie, hvor energisk end hans unge Hustru hjalp ham. Han maatte tænke paa at drage andre Ting ind i sin Virksomhed, og i Aarene 1846-50 arbejdede han saaledes i Kompagni med polyteknisk Kandidat Theodor Marstrand paa Oprettelsen af en Værktøjsfabrik; med dette for Öje gjorde han sig paa en Udenlandsrejse bl. A. bekjendt med Tilvirkningen af Væveritter. Det kirurgiske Instrumentmageri var og blev dog hans særlige Omraade, og efterhaanden voxede der en ikke ringe Berømmelse op om ham ved de af ham genialt konstruerede Instrumenter. Hans Stenbrydere, Rotationssave og Osteotomer m. m., der bleve udstillede paa de fra 1851 begyndte Verdensudstillinger, som han alle deltog i, gjorde hans Navn bekjendt ud over hans Fædrelands Grænser. Udstillingsberetningerne vise det. Og det staar i Forbindelse hermed, at den bekjendte Læge C. E. Fenger som Minister udvirkede, at han i 1860 fik Titlen

Professor, en for en Industridrivende saare sjælden Udmærkelse. Fra 1843 var han Universitetets kirurgiske Instrumentmager, og han var dekoreret med baade den danske og svenske Fortjenstmedalje.

Han var som nævnt toneangivende paa Instrumenternes Omraade, men han øvede ved Siden heraf ogsaa Indflydelse paa andre Omraader, bl. A. ved sin Fremstilling af kunstige Lemmer og ved Konstruktionen af en Fjedertrykmaskine mod Rygradsskjævhed. I begge disse Retninger høstede han stor Anerkjendelse, og da han i Anledning af sin Fjedertrykmaskine og den betydelige ortopædiske Virksomhed, han fra 1855 etablerede paa Grundlag af den, kom i det Tilfælde at maatte tage til Orde mod en Læge, Professor A. G. Drachmann, skete det paa en beskeden, men samtidig dog baade dygtig og bestemt Maade. Han, den kun teknisk Uddannede, der aldrig havde gaaet i nogen Skole, aldrig havde faaet nogen rationel Undervisning, udviklede efterhaanden en ikke ringe litterær Evne. I forskjellige Smaaskrifter søgte han at sprede Kjendskab til, hvad han beskæftigede sig med, til Hjælp for Lægerne og til Gavn for de Lidende, og hans Hovedværk i saa Henseende er den udførlige Instrumentlære, han fra 1867 til 1877 under Navn af »Bandager og Instrumenter« udgav i en Række Hefter, der tilsammen blev en meget benyttet Haandbog. Han betragtede afgjort sin Virksomhed som mere end en Næringsvej.

Han var i det Hele en Mand, der saa idealt paa Livet. Han hørte til Tidens fuldt ud nationale og frisindede Mænd. I 1848 exercerede han ivrigt med i et frivilligt Korps, og som Repræsentant i Industriforeningen, hvad han var fra 1843 til 1866, virkede han i 1857 for Næringsfriheds Indførelse. Han undte gjerne Andre at arbejde sig frem, saaledes som det var lykkedes ham selv. Skjönt Kunstdrejeriet, han var bleven sat til, ikke var et lavsbundet Fag, var dog den Schwartz'ske Virksomhed paa den Tid, han blev oplært i den, et godt Udtryk for de lavsmæssige Forhold. Et Par Smaatræk kunne vise det. De aarlige Sommerferier, hans Fader havde udvirket

for ham, bleve regnede sammen og lagt til hans Læretid, saaledes at hans sex Læreaar først kom til at udløbe i Juni Maaned 1833 istedenfor i Marts. Han fik tre Maaneders længere Læretid. Og da han bad sin Mester om at maatte deltage i Undervisningen paa Kunstakademiet, fik han Tilladelsen, men paa den Maade betinget, at hvis blot een af de andre Drengene anmodede

Parti af Kjøbmagergade med det daværende Nr. 5 (nu Nr. 46). Tilhøjre ses først Vajsenhusapoteket (paa Hjørnet af Kronprinsensgade), derefter Nr. 13 og 11, saa kommer Klareboderne og Hjørnesteedet Nr. 9, derpaa det gamle Vajsenhus (Nr. 7) og derefter Huset Nr. 5 (nu Nr. 46), først ses en Port, derefter tre Fag Vinduer med en Markise over, og saa Indgangsdøren. Her var det Nyropske Etablissement fra 1843 til 1877.

om det Samme, faldt Tilladelsen bort, og selvfølgelig skete det saaledes. Han kom aldrig til at besøge Kunstakademiet. Han ønskede da, som naturligt er, at der kunde komme friskere Luft d. v. s. større Frihed i Næringslivet, saa meget mere som han selv udviklede sin Forretning under frie Forhold, uden alt Lavs-

væsen. Det har derfor sin Betydning, at han til sin Forretnings Mærke tidligt valgte Thorvaldsens Basrelief, der viser Æskulap som den smedende Vulkans Vejleder, og at han under dette Mærke naaede saa vidt, at han ikke alene i 1843 kunde flytte fra det lille knebne Lokale i Borgergade til større Forhold i Ejendommen Nr. 5 (nu Nr. 46) paa Kjøbmagergade, men lidt efter lidt vandt saa stærkt frem her, at han i 1877 saa sig i Stand til at flytte tværs over Gaden og indrette sig i Nr. 43, som han samtidig blev Ejer af.

Han lod Lægevidenskaben være sin Vejleder. Den saa han op til, og derfor træffe vi det Mærke, han havde valgt sig, ikke alene i hans Forretning, men ogsaa andensteds i hans Liv. Da han i 1852 blev Medlem af det kgl. københavnske Skydeselskab, satte han Mærket med Æskulap og Vulkan paa den Skive, han pligtmæssig maatte give; men længe blev han dog ikke i Selskabet. Gammel Jæger som han var, var han bleven Medlem for at kunne gjøre Brug af sin Skydefærdighed, men Skydeselskabets Skydning tilfredsstillede ham ikke, særlig ikke dets gammeldags, uhaandterlige Bøsser. Han meldte sig hurtigt ud. Mere betyder det derimod, at han satte Mærket med Æskulap og Vulkan ogsaa paa det Hus, han i Aaret 1866-67 byggede i Frederiksberg Allée Nr. 41 paa Hjørnet af den den Gang nyanlagte Platanvej.

Da han begyndte i 1838, var det med tomme Hænder. Men fra smaa, for ikke at sige trykkede Kaar arbejdede han sig op til en forholdsvis tryk pekuniær Stilling i bestandig voxende Anseelse. Og saa troede han i 1866, at Tiden var kommen for ham til at virkeliggjøre en af sine Drømme, et eget Hus i landlige Omgivelser. Den Gang var Frederiksberg Allée en stor og frodig Allée med Haver og Marker til begge Sider, skilt fra dem ved dybe Grøfter, over hvilke der gik Broer ind til de faa Villaer, der laa ved den. Her flyttede han ud i 1867, her samlede Slægten i hans altid gjæstfrie Hus, der alvorligt i sin Arkitektur — det var tegnet af Professor Ove Petersen — af hans Broder Præsten blev døbt »Klosteret«.

Men trods Alt blev dette Hjem dog ikke hans blivende Sted. Efter Datidens Kommunikationsforhold laa det for langt ude, naar han vilde være i sin Forretning ikke alene om Formiddagen, men ogsaa om Eftermiddagen. Og da Huset var be-

Indgangen til Ejendommen Nr. 41 i Frederiksberg Allee.

regnet paa ogsaa at rumme Patienter, der søgte Hjælp hos ham for Rygradsskjævhed og andre Deformiteter, blev Arbejdet her meget stort for hans altid virksomme Hustru. Da der i 1872 meldte sig en Kjøber, solgte han derfor Huset og flyttede igjen til Byen, til Havnegade og derefter, i 1877, til hans eget Sted paa Kjøbmagergade Nr. 43, der samtidig kom til at rumme hans Forretning, og her kom Døden til den virksomme

Mand. Efter nogen Tids voxende Svaghed sov han uden foregaaende Sygdom stille hen tidligt om Morgenen den 24. December 1883, næsten 73 Aar gammel. Et Hjerteslag endte hans Dage.

Hans Liv havde været et lykkeligt Liv, rigt paa Arbejde og rigt paa Anerkjendelse, men dog selvfølgelig ikke uden Skyer. Han, som ellers stod det offentlige Liv fjærnt, følte de knugende Begivenheder i 1864 som en Sorg, der forøgedes, da Frankrig maatte bukke under for Tyskland i Kampen 1870-71. Han havde sikkert haabet og stolet paa Løfterne, som Aarene 1848 og 1849 havde givet i og med Kong Frederik VII, hvem han kom i Forbindelse med, da han i 1849 forfærdigede det bekjendte Sikkerhedskyrads til ham. Det var ogsaa, som om Tidens materielle Udvikling voxede fra ham. Han saa, hvorledes der efterhaanden udviklede sig Farer for det ham saa kjære kirurgiske Instrumentmagerfag, som han derfor paa forskjellig Maade søgte at hegne, endnu i 1882 ved en Henvendelse til de vedkommende Ministerier bl. A. om Indførelse af en Examen for Fagets Udøvere. Ansøgningen bar dog ingen anden Frugt end en Drøftelse af Sagen i Ugeskrift for Læger, hvorved han fik Lejlighed til offentlig at udtale sig. Han oplevede ogsaa, at Lægevidenskabens Udvikling væsentlig overflødiggjorde hans sindrigt sammensatte Instrumenter, men paa dette Omraade fulgte han ubetinget med. Han arbejdede ivrigt ogsaa paa det nye Grundlag. Han saa jo sit Livs Opgave i at støtte Lægekunstens Bestræbelser for at hjælpe Lidende og lindre Syge. Paa dette Punkt kunde han betragtes næsten som Læge selv, og at en Følelse i saa Henseende var oppe, glimter ligesom frem, naar Lægen Konferensraad Ole Bang en Gang begyndte et Brev til ham med Ordene »Kjære Collega«. I denne Sammenhæng skal det ogsaa mindes, at han i Dansk biografisk Lexikon er skildret af Lægernes Biograf Professor Dr. med. Julius Petersen, der i hans Optræden overfor Lægevidenskabens Dyrkere ser et Udtryk for hans »ægte humane Aand og Tankegang«. Han vil altid staa som en smuk

og betydningsfuld Type paa, hvorledes Videnskaben kan adle Haandværket.

Da han Søndag den 30. December 1883 blev begravet fra Trinitatis Kirke, var den fuld, næsten til Trængsel. Det var ikke Deputationer, der fyldte den, dertil havde hans Stilling ikke været fremtrædende nok, og han var ikke Medlem af noget-somhelst Broderskab, de Mødende vare en Mængde Enkelte, der hver for sig vilde sige ham et sidste Farvel, bringe ham en sidste Tak. —

Herefter var den Hustru, der ung havde givet ham sit Ja og trofast havde fulgt ham gennem Livet, ene tilbage. Hun havde ikke blot været en kjærlig og omhyggelig Moder for deres hurtigt voxende Börneflokk, en gjæstfri og elskværdig Værtinde overfor Husets talrige Vennekreds, men hun havde været en ivrig og dygtig Medhjælp i hendes Mands Virksomhed, hvad han altid levende paaskjønnede. Da Forholdene vare knappe, lærte hun de forskjellige Instrumenter at kjende og forestod saa Forretningens Udsalg, ligesom hun i lange Tider førte Forretningens Bøger. Det var et inderligt Samliv, som Døden her havde brudt, og hun følte det dybt i de Aar, hun derefter levede. Forretningen blev i hendes Navn fortsat under Firmaet »Camillus Nyrops Etablissement«, til den i 1886 blev overtagen af Sønnerne Ernst og Louis, af hvilke den Førstnævnte, som det senere vil blive berettet, allerede fra 1872 havde haft Indflydelse paa dens Udvikling. Selv døde hun elsket og savnet den 10. December 1893. Ingen gjorde Mere for Andre, Ingen tænkte mindre paa sig selv.

Hvor rigt et Kjærlighedsvæld, det af hende og hendes Mand stiftede Hjem, ejede, kan bl. A. ses deraf, at da de i April 1849 med kun en Uges Mellemrum mistede to Smaa-piger, følte de Trang til Erstatning. De antog sig da en dem fremmed, forældreløs lille Pige, Datter af en Løjtnant, der var falden i Kampen ved Kolding den 23. April s. A.. Hun hed Minna Juliane *Elisabeth* Meincke, var født i Neumünster den

3. December 1847, men hun døde allerede den 24. Juli 1859 af Skarlagensfeber.

I, S. 52, 53, 118, 121, 124; da der i II er givet udførlige Citater vedrørende Camillus Nyrop, gjentages de ikke her. Der findes Biografier af ham i *Illustr. Tid.* XXV, S. 173-75, *Das rothe Kreuz*, V, 1884, S. 69-74; *Dansk biograf. Lexikon*, XII, S. 357-59; *Salmonsens Lexikon* o. s. v.

Skrifter. Anvisning til Brokbandagers rigtige Anlæggelse og Maaltagen, til Gjennemlæsning for Brokpatienter og Forældre, der have Börn, som lide af dette Onde, 1845, 16 S. og 1 Tavle, 8° (2. forandrede Opl. 1857; 3. do. 1867); — *Konstige Lemmer*, afbildede og beskrevne, 1851, 42 S. og 14 litogr. Tavler, 4°; — *Nogle praktiske Anvisninger for at henlede Forældres Opmærksomhed paa Rygradens Sidekrumning samt Beskrivelse af en Fjedertrykmaskine*, 1861, 36 S., med 18 Træsnit, 8° (2. forandr. Opl. 1875); — *Bandager og Instrumenter*, afbildede og beskrevne, I, 1864, 260 S. med 346 Træsnit, 8°; II (1. Hefte 1866, 2. H. 1867, 3. H. 1868), 1868, 232 S., med 302 Træsnit; III (1. H. 1872, 2. H. 1874, 3. H. 1877), 1877, 232 S. med 315 Træsnit; — *Anvisning til Maaltagning ved Bestilling af alle Arter Bandager* 1878; — *Kvartalsberetn. fra Industriforen. i Kbhvn.* VIII, 1848, S. 29-33: *Nogle Bidrag til Oplysn. om Fabrikationen af Staal-Ritter*; — *Ugeskrift for Læger*, 2. R. XXVII, 1857, S. 409-16: *Beskriv. af en Fjedertrykmaskine mod Rygradskrumninger*; XXVIII, 1858, S. 401-04: *Nogle oplysende Tegninger til Beskriv. af min Fjedertrykmaskine*; XXXII, 1860, S. 339-41: *Meddelelser om Brugen af Fjedertrykmaskinen*; 3. R. IX, 1870, S. 449-61: *I Anledn. af Hr. Professor Drachmanns Udtalelser (ogsaa i Særtryk)*; X, 1870, S. 123-25: *Replik til Hr. Professor Drachmann*; XIII, 1872, S. 405-07: *En Replik [til den Samme]*; 4. R. V, 1882, S. 301-04: *Opbevaring af Instrumenter*; S. 311-17: *Om Virksomheden som kirurgisk Instrumentmager og Bandagist*; S. 433-37: *Om det Samme*; VI, 1882, S. 118-121: *Om Patteflasker*; — *Hospitals-Tid.* I, 1858, S. 44: *Yderligere Oplysninger om den i Nr. 4 [S. 16.] omtalte Klumpfodmaskine*; VI, 1863, S. 17-19, 32, 80: *Bemærkninger om Brokbaand*; 2. R. VIII, 1881, S. 391-96: *Om Gibsjakkens Brug ved Rygradskrumninger*. — *Rundt om i Ugeskr. f. Læger og Hospitals-Tidende* findes desuden en Række Smaastykker af ham, der senere have faaet Plads i hans »Bandager og Instrumenter«.

Instrumenter og Bandager m. m., opfundne eller konstruerede af ham (Tallene henviser til Værket »Bandager og Instrumenter«, Bind og Afbildningsnummer): *Aspirationsapparat* III, 698; — *Belysningsapparat* II, 568; — *Bistouri* I, 254; — *Brandsprøjte* I, 339; *Illustr. Tid.* I, 1859-60, S. 294; — *Brokbaand* I, 64, 65; III, 952 (jfr. *Hosp. Tid.* VI, 1863, S. 17-19, 32, 80); — *Claviforceps* I, 196; — *Clysopompe* I, 305, 306; II 554; — *Fjedertrykmaskine mod Rygradskrumning* I, 95, 96; II, 381, 382, S. 227;

III, 675 (jfr. Ugeskr. f. L., 2. R. XXVII, 1857, S. 409; XXVIII, S. 401; XXXII, S. 339; 3. R. IX, 1870, S. 449; X, S. 123; XIII, S. 405); — Halsbind I, 108; II, 383; — Hysterophor I, 69, 70; III, 734, 735; — Klumpfodsstøvle I, 36, 37 (jfr. Hosp. Tid. I, 1858, S. 16, 44); — Knæbandage II, 366, 367; III, 667, 668; — Kunstige Ben, Ugeskr. f. L., 2. R. XII, 1850, S. 76-79; — Malkemaskine, Illustr. Tid., IV, 1862-63, S. 404, 406; Den 9de dske Ldmsforsaml. i Odense 1863, S. 11, CLVIII; — Navlebrokbaand I, 41, 43; — Osteotom I, 133-39; Ugeskr. f. L., 2. R., XXIV, 1856, S. 125-27; — Patteflaske I, 290; II, 441, 533 (Ugeskr. f. L., 4. R. VI, 1882, S. 118-21); — Polypafbindingsapparat I, 201, 330; — Pulverisateur III, 929, 930; — Rotationssav I, 131, 132 (Ugeskr. f. L., 2. R. XXII, 1855, S. 347); — Tang til collum uteri I, 168; — Tinsprøjter I, S. 201-02; II, S. 146 flg.; — Tonsillotom III, 953; — Uterindouche I, 310; — Øjedouche I, 247.

SYVENDE SLÆGTLED.

A. ti Børn [Nr. 62-71] af Pastor Christopher Nyrop [Nr. 59]; B. fem Børn [Nr. 72-76] af Distriktslæge Ernst Nyrop [Nr. 60] og C. elleve Børn [Nr. 77-87] af kirurgisk Instrumentmager, Professor Camillus Nyrop [Nr. 61].

A. Ti Børn af Pastor Christopher Nyrop [Nr. 59].

[62] *Doris Magdalene Nyrop*. Hun er født den 23. Oktober 1833 i Kjøge og var altsaa lidt over femten Aar, da hendes Fader blev forflyttet til Holmsland. Som hele Slægten var hun musikalsk, og da hun særlig havde lagt sig efter Pianospil, kom hun nogle Aar senere som Lærerinde til Etatsraad Evald Tang paa Nørre Vosborg; hun skulde oplære Døtrene dér i Musik og være dem til Selskab. Da Faderen i 1856 kom til Marstal, oprettede hun en Skole i Præstegaarden, men blev snart efter forlovet med Kateketen i Ærøskjøbing Ludvig Varming; deres Bryllup stod den 21. Maj 1858. Præstesønnen David *Ludvig* Carl Avgust Varming var født den 4. Oktober 1816 i Knebel paa Mols, han blev Student fra Aarhus 1834, teologisk Kandidat 1842, Lærer ved den Bay-Kirketerpske Skole i Randers 1847, Kateket og Førstelærer ved Borgerskolen i Ærøskjøbing 1848. Som saadan giftede han sig i 1849 med

Julie f. Seerup, der ved sin Død den 21. December 1856 efterlod ham tre Børn (en Søn, to Døtre), som Doris Nyrop ved sit Bryllup blev Stifmoder til. Snart efter Bryllupet blev Varming (Oktober 1858) kaldet til Præst i Øster- og Vester-Alling (sydost for Randers), hvorfra han i December 1866 forflyttedes til Sal og Ejsing (sydvest for Skive). Her virkede han, til han i 1883 tog sin Afsked, hvorefter han flyttede til Kjøbenhavn, hvor han døde den 2. Avgust 1884. Foruden at være Lærer

Doris Varming f. Nyrop.

Pastor Ludv. Varming.

og Præst var Varming Sprogforsker og har som saadan skrevet nogle større og mindre Afhandlinger. Den væsentligste af disse, om det jyske Folkesprog, fremkom oprindelig som Besvarelse af en i 1853 af Videnskabernes Selskab udsat Prisopgave. Den vandt ikke Selskabets Guldmedalje, men der tilkjendtes den en Belønning, og det var med Understøttelse af Selskabet, at den senere (1862) udkom i Trykken i noget forandret Form. Efter sin Mands Død forestod Doris Varming i nogen Tid et Pensionat paa Nørrebro, til hun i 1892 flyttede til Ribe, hvor hendes yngste Søn havde faaet Friplads i Latinskolen,

og her døde hun den 5. Oktober 1894. — I deres Ægteskab fødtes følgende syv Børn: ¹ Helene V., f. 14. April 1859, ugift; ² Karl *Kristian* V., f. 5. Marts 1861; fra 1898 Præst i Ørsted og Daastrup (syd for Roskilde), g. 12. Juni 1894 m. Clara f. Hoffmann, Datter af Entreprenør H., Ejer af Gaarden Damsmark ved Esbjerg; ³ Vilhelmine V., f. 7. Februar 1863, besøgte 1879-82 Kjøbenhavns Musikkonservatorium og studerede derefter Klaverspil i Paris, 7. Decbr. 1891 g. m. Cand. theol. Ludvig Glahn, nu (fra 1905) Præst i Snoldelev og Tune (syd for Roskilde); ⁴ Kristoffer V., f. 14. Februar 1865, Arkitekt, den 28. Juli 1896 g. m. Elisabet f. Ruge, Datter af Apotheker R. i Maribo; ⁵ Frederik, f. 25. Juli 1867, Elektriker i Amerika; ⁶ Karl, f. 29. Juni 1871, † i Juli 1883; ⁷ Erik Bille V., f. 28. Juni 1878, Cand. theol. 1905, fra 1907 Kapellan i Volstrup og Hörby (ved Sæby).

Wiberg: Alm. dansk Præstehistorie; S. Elvius: Danm.'s Præstehist. 1869-84; Dansk biograf. Lexikon. Christjern Niensens Slægtebog I, 1879-86, S. 8; P. B. Grandjean: Familien Glahns Slægtebog, 1907, S. 91.

L. Varmings Skrifter: Det jyske Folkesprog, grammatisk fremstillet, 1862, 264 S., 8°; — Tidsskr. for Philologi og Pædagogik, VI, 1865, S. 313-17: Om Endelsen -er i danske Navneord; — Saml. t. jysk Hist. og Topogr., I, 1866-67, S. 14-47: Udsigt over de jyske Dialektforhold; V, 1874-75, S. 169-87, 264: Altertavlen i Sal Kirke; — Indbydelsesskr. til Afgang- og Aarsprøverne i Aarhus Katedralskole i Juli 1870, S. 1-39: Om enslydende Ord i Dansk, meddelt af Dr. G. Lund; — Aarb. f. nord. Oldk., 1871, S. 303-26: Om Overgangen af Mærket J i nordiske Gerningsord; 1881, S. 46-49: Bemærkn.r til A. Hansens Afhandling »Gamle sjællandske Stedsnavne«; — Afskedspræd. holdt i Sal Kirke den 12. og i Ejsing Kirke den 19. Avg. 1883, Kbhvn, 1885, 8 S., 8°.

[63] *Ernst Christopher Nyrop*, f. 6. September 1835 i Kjøge og var altsaa tretten Aar, da Faderen i 1848 forflyttedes til Holmsland. Her kom han sikkert hurtigt i Forbindelse med Familien Fjord (ovfr. S. 70); i ethvert Tilfælde blev han og hans Jævnaldrende, den højtbegavede Jørgen Fjord, i 1849 samtidig Elever i Katedralskolen i Aarhus, fra hvilken de begge blev Studenter i 1854, begge med første Karakter. Og dermed ophørte Samlivet ikke. I Kjøbenhavn boede de samt Jørgen Fjords ældre

Broder Johannes — den senere saa bekjendte Docent N. J. Fjord — sammen, skjönt de hver dyrkede sine Fag. Medens Ernst Nyrop studerede Medicin, vilde Jörgen Fjord tage Adgangsexamen til den militære Höjskole, hvad der dog ikke lykkedes ham. Han fik Tyfus og døde paa Frederiks Hospital allerede i April 1857 til stor Sorg for hans Familie og Alle, der havde kjendt ham; »mit Livs bedste Haab er borte«, skrev hans ovennævnte Broder, der havde lovet sig saa meget af ham og paa een Gang havde været ham baade Broder og Fader. Om trent samtidig fik Ernst Nyrop Regensen, hvor han dog ikke boede længe, ti endnu som Student blev han ansat som Kandidat paa almindeligt Hospital, hvor han var afholdt af Alle lige fra Vaagekonerne til Professorerne; af sine Kolleger kaldtes han »Professor Larsens Kjaeledægge«. Han drev sit Studium med Iver, men fik desuagtet Tid til at forlove sig, nemlig med en ung Pige fra Ringkjøbing, som han længe havde kjendt. Den derværende Konsul A. C. Husted, en djærv, national og frisindet Mand, med hvem Ernst Nyrops Fader havde meget at gjøre, sad som Enkemand med en ikke lille Flok Börn (hans Hustru Christiane f. Schönau døde den 20. Januar 1857 af Brystsyge), og mellem disse Börn var Datteren Kirstine, Ditte kaldet; hun blev hans Forlovede i 1858. Men som Vennen Jörgen Fjord tidlig blev kaldet bort, blev han det ogsaa. Efter nogen Tids Sygdom døde han den 18. December 1860; og hans Forlovede fulgte ham ikke tre Uger efter. Den 3. Januar 1861 døde hun af sin Moders Sygdom, der desværre ramte

Ernst Nyrop.

alle hendes Søskende paa een nær, en Datter, der var det eneste af den gamle Konsuls Börn, der levede, da han i December 1883 lukkede sine Öjne, 77 Aar gammel.

Indbydelsesskr. t. Afgangs- og Aarsprøverne i Aarhus Katedralskole 1850, S. 43; 1855, S. 6; A. Strunk: Portrætkatalog S. 436; Fr. Nygård: Villh. Birkedal, I, S. 193; P. Storgaard Pedersen: Docent N. J. Fjord, 1904, S. 17, 24.

[64] *Camilla Elisabeth Nyrop*, f. 22. September 1837 i Kjøge.

Lise Nyrop.

Efter i fjorten Aars Alderen at have haft en alvorlig Tyfus voxede hun op som en stille, behersket og opofrende Karakter. Hun hjalp bl. A. i et Par Aar Søsteren Doris, da denne var Præstekone i Øster Alling. Blandt de Venner, som Fætteren, den smukke Sømand Johannes Ahlmann, der var opdragen sammen med Börnene paa Holmsland (se ovfr. S. 70), bragte til Præstegaarden i Marstal, var der en Sømandskammerat ved Navn Louis Christiansen, han forlovede sig med hende; men rejste snart efter til Amerika og forblev der,

medens Lise Nyrop stille syslede først i sine Forældres Hus og derpaa i det lille Hjem, som hun og hendes yngre Søster Agnes [ndfr. Nr. 69] dannede, til Døden lukkede hendes Öjne den 24. Juli 1893. Hun døde af en langsomt snigende Strubetæring.

[65] *Johannes Vilhelm Nyrop*, f. 7. Januar 1839 i Kjøge. Han kom til Holmsland som en niaarig Dreng, og med den livlige, men eventyrlige Aand, der var i ham, blev han snart Fører i det Friluftsliv, de mange Drengene, der samledes i Præstegaarden, førte dér. Fra Historieundervisningen interesseret for de nordiske Vikinger og de islandske Sagahelte fik

han Drengehæren forsynet med hjemmelavede Vaaben og indøvet i deres Brug. Man leverede Kampe og Slag, samtidig med at man indrettede en Robinsons Hule til saavel Dag- som Natophold. Fra det frie Præstegaardsliv maatte han drage til Kjøbenhavn for at faa Præliminærexamen, og da den var tagen, kom han paa Frisenborgs Godskontor, hvor han samtidig med at vinde sine Foresattes fulde Tilfredshed med Iver dyrkede dansk Skjøn-litteratur og udviklede sig til at skrive smukke Digte. Nu vilde han være Student. Han kom i den Anledning til Kjøbenhavn, men den flittige Læsning laa ikke for ham, Venner fra det Bruhnske Hjem paa Rybjerg (s. ovfr. S. 71), Brødrene Arent og Georg Bruhn droges til Amerika og han med dem. Efter en kort Tid at have deltaget i Landbruget paa sin Morbroder Jörgen Ahlmanns Gaard Duemose ved Frederiksborg drog han ved Paasketid i 1860 kort efter de nævnte Brødre til Amerika, hvor han blev Farmer. Men da den nordamerikanske Borgerkrig Aaret efter udbrød, indtraadte han og Georg Bruhn i Nordstaternes Hær, hvad der blev skjæbnesvangert for ham. Han faldt i et Slag ved Vicksburg den 11. Januar 1863. Georg Bruhn savnede ham Aftenen efter Slaget og fandt ham næste Morgen liggende paa Marken, som om han sov; en Kugle havde ramt ham i Tindingen. Med Hjælp af Kammeraterne, blandt hvilke Vilhelm Nyrop var meget afholdt, lagde Vennen ham til Hvile i en Grav, paa hvilken han plantede et Kors. — Det kan her erindres, at den i kirkelige Kredse vel kjendte Thomas Bruhn til Rybjerg (f. 15. Avg. 1801), der

Vilhelm Nyrop.

var Landstingsmand fra 1854 til 1859 og døde den 10. April 1889, over 87 Aar gammel, var Svoger til den ovenfor nævnte Konsul A. C. Husted, idet hans Hustru Conradine f. Schönau (f. 19. Jan. 1807, † 11. Marts 1895) var en Søster til Hustedes Hustru.

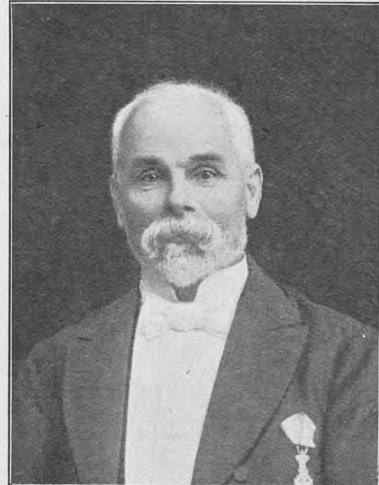
Proprietær Thomas Bruhn havde elleve Børn, af hvilke to Piger (de to yngste) døde smaa; de øvrige, af hvilke flere have staaet i nær Forbindelse med forskellige Grene af Slægten Nyrop, vare: ¹ Vilhelmine, f. 27. Jan., 1831, † 20. Decbr. 1899; ægtede 1. Oktbr. 1867 Pastor L. T. Gjerløff i Ulvborg, der døde 15. Januar 1878 som Præst i Randlev; — ² Nikolai, f. 1. Februar 1833, Student fra Randers 1854; Cand. polit. 1862, Assistent i Generaldir. f. Skattev., † 19. Juli 1875; hans Forlovede Nikoline Husted, en Søster til Ernst Nyrops Forlovede Kirstine Husted (ovfr. S. 99), døde for ham; — ³ Arent, f. 9. Avg. 1835, Farmer i Elkhorn i Nord Amerika; — ⁴ Ernst, f. 28. Apr. 1837, Landmand, overtog 1873 Rybjerg, som han i 1903 overdrog til sin Søn; — ⁵ Georg, f. 19. Febr. 1839, Farmer i Elkhorn i Nord Amerika; — ⁶ Otto, f. 21. Januar 1841, Student 1861 fra Haderslev, studerede Filologi, † 21. April 1869; — ⁷ Christiane, f. 3. Juli 1842, † 31. Oktbr. 1902; — ⁸ Frederikke, f. 2. Februar 1844, ægtede 2. Avgust 1872 Pastor H. S. Vilstrup i Borris og døde 28. Januar 1886; — ⁹ Viggo, f. 20. Juni 1845, Landmand, Ejer af Skindbjerggaard i Dejbjerg Sogn ved Ringkjøbing. — H. C. D. Møller: Valgene fra 1848 til 1866, Till. S. 60; Danskeren, III, 1890, S. 47-58; Fr. Nygård: Kristen Kold, I, S. 166 flg.; do.: Vilh. Birkedal, I, S. 196-97.

[66] *Karen Jørgine Nikoline Nyrop*, f. den 8. Oktober 1840 i Kjøge. Hendes Ungdom falder i Marstal, hun var omtrent femten og et halvt Aar, da hendes Fader forflyttedes til denne By, hvor hun bl. A. i Toldinspektør Plums og Skibsreder Kromanns Familier fandt jævnaldrende Omgang. Hernede traf hun ogsaa den, der blev hendes Ledsager gennem Livet, Lærer *Gert Nicolaj Larsen* i Ærøskjøbing, som hun ægtede den 25. Maj 1865. Han var født den 14. Maj 1838 i Freerslev Sogn ved Sorø, hvor hans Fader Hemming Larsen var Væver, Moderen var Elisabet f. Beck. Efter i tre Aar at have besøgt Tangs Seminarium paa Blaagaard tog han i 1862 Skolelærerexamen. Samme Aar, i September, blev han Andenlærer paa Strynø, hvorefter han i 1863 blev kaldet til Lærer ved Borgerskolen i Ærøskjøbing. 1864 tog han Examen i Orgelspil. 1871 blev han Lærer og Kirkesanger i Søstrup ved

Holbæk og i 1876 Lærer og Organist i Tostrup ved Ringsted. Den 7. Maj 1901 udnævntes han til Dannebrogsmænd som 25aarig nidkjær Lærer i det samme Kald. 1906 søgte og fik han sin Afsked med Pension og bor nu paa Frederiksberg. Ved hans Afrejse fra Tostrup hædredes han og hans Hustru paa forskjellig Maade. I deres Ægteskab er der født fire Sønner: ¹ Ernst Nyrop Larsen, f. 13. Maj 1866, Forvalter ved Raadhuset i Kjøbenhavn; ² Vilhelm Larsen, f. 9. April 1868,

Gine Larsen f. Nyrop.

Fhv. Lærer Gert Larsen.

Lærer ved Døvstummeinstituttet i Fredericia, 5. Novbr. 1897 g. m. Emilie f. Jörgensen, Datter af det nævnte Døvstummeinstituttets Forstander, Professor Georg Jörgensen; ³ Christopher Nyrop Hemming Larsen, f. 16. Avgust 1871, Lærer i Kværndrup paa Fyn, Godskasserer ved Stamhuset Egeskov, 24. Juli 1896 g. m. Jenny f. Vognsen, Datter af Proprietær V., Nørgaard ved Kværndrup, tidligere Forpagter paa Fjellebro; ⁴ Johannes Larsen, f. 29. Marts 1874, Cand. polyt., Entreprenør, 19. Maj 1904 g. m. Anna f. Møllmann, Datter af Malermester C. Møllmann.

[67] *Christopher Nyrop*, f. den 2. November 1842 i Kjøge.

Elly Nyrop f. Curl.

Christopher Nyrop.

Hans Hu stod til Søen. Efter sin Konfirmation kom han derfor tilsøs; sin Styrmandsexamen klarede han godt, han tog første Del i Svendborg, anden Del i Kjøbenhavn (1861), og Alt saa lyst ud for ham, da han forlovede sig med en Datter

Christopher Nyrops Farm i Elgin, Antelope County.

af Toldinspektøren i Marstal, men Forlovelsen hævedes, og han drog i 1865 til Amerika, bl. A. for om muligt at komme sig af en begyndende Brystsyge, hvad der lykkedes. Han blev Farmer i Silver Creek (Iowa). Den 22. November 1871 ægtede han her Nancy Elly Curl (f. 3. Oktober 1852), Datter af en derværende Farmer, og i dette Ægteskab fødtes otte Børn [ndfr. Nr. 88-95]. Han blev imidlertid ikke i Silver Creek; da han med Fordel kunde sælge sin Farm dér, gjorde han det og drog længere vest-

Holger Nyrop.

Juliane Nyrop f. Kromann.

paa for at begynde paany i Elgin, Antelope County (Nebraska), hvor han arbejdede sig op til en anset Stilling — han blev Fredsdommer her — og hvor han døde den 17. April 1905. Han hang stadig ved sit gamle Fædreland; med sin Hustru gjorde han Rejsen over Oceanet i 1874 for endnu en Gang at se sin Moder, der den Gang var syg, men Døden havde kaldt hende, da han naaede Udby Præstegaard, i hvilken hans andet Barn, Sønnen Ernst Christopher blev født den 8. December 1874. I 1901 besøgte han igjen sin Slægt her i Landet, denne Gang var han alene.

[68] *Holger Ahlmann Nyrop*, f. den 24. Avgust 1844 i Kjøge.

Han skulde have studeret, men Livet i Sømandsbyen Marstal havde ogsaa Indvirkning paa ham, han blev Sømænd ligesom Broderen Christopher. Sin Styrmandsexamen tog han i Svendborg. Og da han den 9. November 1873 havde ægtet *Juliane Marie Kromann* (f. 28. April 1851), Datter af Skibsreder Albert Christian Kromann i Marstal, fik han et Skib at føre, som Svigerfaderen var Medejer af. Hans Hustru fulgte ham paa Rejsen, men hun blev syg og afgik den 23. April 1874 ved Døden; hendes Lig blev sænket i Havet.

Karen Marie Nyrop,
f. Hansen.

Hjemkommen fra denne sørgelige Rejse besluttede han at forlade Søen, ogsaa hans Bryst var ikke stærkt den Gang; han fulgte med sin Broder Christopher og dennes Hustru, da de i 1875 drog tilbage til Amerika (s. S. 105). Han var nu først sammen med sin Broder i Virksomheden paa dennes Farm, men da han den 31. August 1885 ægtede *Karen Marie Hansen*, f. 27. April 1858 i Kjøng paa Fyn, hvor hendes Fader Hans Christensen havde været Smed, tog han Ophold i Grand Island

(Nebraska), og havde derpaa med skiftende Erhverv (Farmer, Forhandler af Agerdyrkningsredskaber, Arbejder ved Jernbaner osv.) Bolig efter hinanden i Wheeler County, Laramie Wyoming og Omaha. Paa det sidste Sted væltede han en Gang med en Vogn og paadrog sig herved en Rygskade, som han i 1905, fulgt af sin Søn Christopher søgte Lægehjælp for i Danmark. Uhelbredelig rejste han s. A. tilbage sammen med Broderen Vilhelms Ven Georg Bruhn, der samtidig havde besøgt Evropa. Hans Hjem er nu i Grand Island, hvor hans Hustru har Familie.

[69] *Agnes Helene Nyrop*, f. den 7. Juli 1846 i Kjøge. Fra sit 17de til 20de Aar underviste hun sin Søster Doris' Börn i

Øster Alling. 1871-72 gennemgik hun Femmers Kursus for Lærerinder og bestod i Oktober 1872 Lærerindeexamen med første Karakter. Hun blev derefter 1873 Lærerinde i Ørum Præstegaard hos Pastor Vilh. Beck, var 1874-75 konstitueret Lærerinde ved Borgerskolen i Storeheddinge, og blev derpaa den 3. Maj 1875 Lærerinde ved Frederiksberg offentlige Skolevæsen, hvorfra hun efter 32 Aars Virksomhed søgte sin Afsked og den 1. April 1907 afskedigedes med Pension. Fra 1. September 1907 arbejder hun i Søndagsskolens Tjeneste paa Frederiksberg. Et Aarstid för Kystbanen mellem Kjøbenhavn og Helsingør blev aabnet. erhvervede hun et lille Grundstykke ved Vejen mellem Rungsted og Hörsholm, og hendes Broder Arkitekten [Nr. 70] byggede hende et kjönt Hus, i hvilket hun vilde bo sammen med sin Søster Lise [Nr. 64], naar Banen kom i Gang. Planen maatte dog opgives, Søsteren døde i 1893, og i 1903 solgte hun Huset, hvis oprindelig helt idylliske Beliggenhed væsentlig var bleven forandret.

Agnes Nyrop.

[70] *Martin Nyrop*. Han er født den 11. November 1849 paa Holmsland. Som født paa Mortensdag kan det vel siges, at han fik Navn efter Dagens Helgen, den undergjørende Biskop Martin af Tours, men muligvis har Martin Luther dog her været Mellemand. Født den 10. November, blev denne nemlig døbt den 11te, og Biskopens Navn blev derved ogsaa hans Navn. Men ligegyldigt, 1859 blev Bispens nye Navne sat i Skole paa Sorø Akademi. Rektoren, Professor Tregder, fandt imidlertid, at han ikke artede sig til at studere. I Foraaret 1865 kom han da til Kjøbenhavn, i Huset hos sin Farbroder, Professor Cam.

Nyrop, og blev sat i Lære hos Tømmermester H. H. Kayser. 1869 fik han her sit Svendebrev, og snart efter blev han Konduktør hos Vandbygningsingeniør Otterström ved Anlægget af en Klappbro ved Karrebæksminde. I sin Læretid havde han gaaet paa Teknisk Institut, hvor han i 1866 fik Ros for Flid og Fremgang i Tegning; 1870 begyndte han at besøge Kunstakademiet, men i 1871 blev han tagen til Rekrut ved femtende Bataljon, hvor han forøvrigt ogsaa udmærkede sig. Han fik de gode Skytters Mærke, en grøn Sløjfe. 1872 laa han i Lejren ved Hald, og i 1873 var han Konduktør ved Glyngøre-Havneanlægget i Salling. Den kunstneriske Udvikling skete altsaa under Afbrydelser, men gik dog stadig fremad. Han tegnede i disse Aar hos Arkitekterne V. Tvede, V. Dahlerup, Ove Petersen og H. B. Storck, ligesom han i Somrene 1875, 76 og 77 deltog i Opmaalingsarbejderne paa Kronborg, der lededes af Professor Hans J. Holm, og i December 1876 fik han Afgangsbetegnelse fra Akademiet som Arkitekt. I Marts 1877 vandt han derefter den lille Guldmedalje for Opgaven et Skulpturmuseum, den 21. November 1879 var han en af de sex Stiftere af Akademisk Arkitektforening, og i Marts 1880 vandt han den store Guldmedalje for en Børs til en større Hovedstad. Saa vinkede Akademiets store Rejsestipendium, og fra Juni 1881 til Maj 1883 besøgte han Tyskland, Østerrig, Italien, Grækenland, Spanien (otte Dage) og Frankrig.

Allerede før sin Rejse havde han bygget Forskjelligt, saaledes en Villa for Grosserer Vald. Petersen mellem Rungsted og Hörsholm, ligesom han havde forestaaet en Ombygning af Gammel-Kjøgegaard. Efter sin Hjemkomst kom han i Forbindelse med Folkehøjskolen i Vallekilde, hvor han efterhaanden byggede baade et Øvelseshus og et Beboelseshus samt indrettede en Del Skolestuer; blandt andre Arbejder fra denne Tid kan endnu nævnes en Præstebolig i Kjøge (1884), Grosserer Heimanns Villa paa Fasanvejen (1884), Kunstmaler Achens Villa i Lindevangen (1885) osv. Men nok saa meget droges han i anden Retning nemlig som Arkitekturlærer. 1884

blev han Assistent ved Akademiets Arkitekturskole under Professor Hans J. Holm, og i denne Stilling vedblev han lige til 1893, skjøndt han fik Hænderne fulde af andet Arbejde. Mellem de Studieudflugter, han foretog med sine Elever, skal her nævnes en Rejse i 1890, der gik til Danzig og Marienburg. Imidlertid var han ogsaa bleven en gift Mand. Den 15. August 1885 havde han ægtet *Louise* Frederikke Laub, Datter af

Professor Martin Nyrop.

Louise Nyrop f. Laub.

Sognepræst H. J. T. Laub og Ernstine f. Linnemann. Hun var den 12. September 1851 født i Langaa Præstegaard ved Nyborg, men efter Faderens Død, i Januar 1863, kom hun forskjellige Steder om. Hun blev konfirmeret i Vejle, hvorhen Moderen flyttede som Enke, var saa en Tid hos en Faster paa Sludegaard, derefter hos sin Farbroder Biskop Laub i Viborg, og saa halvandet Aar i Newcastle hos Biskopens yngste Datter, der var gift med den danske Sømandspræst dér. Derfra vendte hun tilbage til Danmark og blev saa gift fra sin Moders Hjem i Kjøbenhavn, hvor hun privat underviste nogle Smaa piger.

I 1885 havde Martin Nyrop uden Held deltaget i Konkurrencen om Kunstmuseet, men kort efter blev han — og i denne Forbindelse skal det dygtige Medlem af Industriforeningens Bestyrelse, Malermester E. Schmiegelow, særlig nævnes — udpeget til at være Arkitekt ved den til 1888 berammede nordiske Industri-, Landbrugs- og Kunstudstilling i København. I 1886 var han i den Anledning med nogle af Udstillingens ledende Mænd paa Rejser i Udlandet, og i 1888 beundredes derpaa hans storslaaede Udstillingsbygning med dens fortræffelige Trækonstruktioner. Samtidig var han bleven Medlem af Akademiraadet (1887) og af Københavns Borgerrepræsentation (Marts 1888). Han var med andre Ord med eet Slag bleven en bekjendt og betydende Mand, endda hædret med Ordener fra baade Ind- og Udland. I Anledning af hans Virksomhed ved den nordiske Udstilling blev han i 1888 Ridder af Dannebrog, Ridder af den norske St. Olufs og den russiske St. Stanislaus Orden. — Derpaa skete det Forunderlige, at han for anden Gang kom til at bygge paa det Terræn, paa hvilket hans Udstillingsbygning havde staaet. Nu skulde et nyt Raadhus rejses dér. Han stod sejrrig i Konkurrencerne om det, saavel i Skitsekonkurrencen (1889) som i Hovedkonkurrencen (1890), og efter at hans Projekt i 1891 var gjenomarbejdet i Samraad med et kommunalt Udvalg, antoges han i 1892 af Københavns Kommunalbestyrelse som Raadhusets Bygmester, hvad der havde til Følge, at han i 1893 udtraadte af Borgerrepræsentationen.

Nu begyndte Arbejdet med de virkelige Tegninger, og da Fundamenterne vare færdige, lagdes Grundstenen den 28. Juli 1894, hvorefter Arbejdet gik sin støtte Gang. I 1903 flyttede Borgerrepræsentationen ind, men den egentlige Indvielsesfest fandt først Sted den 12. September 1905, da den indre Udstyrelse, ogsaa af Festsalen, var færdig. Til Opførelsen var da medgaaet $4\frac{1}{4}$ Million Kr. samt til Inventar m. m. 630,000 Kr. Han var ikke alene Bygningens, men ogsaa det indre Udstyrs Arkitekt. Selvfølgelig steg han ved dette stolte Værk i Be-

rømmelse. 1900 blev han Dannebrogsmænd, 1903 fik han Kommandørkorset af anden Grad, i 1905 af første; paa Verdensudstillingen i Paris 1900 tilkjenndtes der ham en Grand prix, der Aaret efter fulgtes af den franske Æreslegions Ridderkors, 1901 blev han Medlem af det kgl. svenske Kunstakademi, 1902 tilkaldtes han som Medlem af Bedømmelsesudvalget for en Konkurrence om et Nationalmuseum i Helsingfors, 1904 blev han Medlem af et lignende Udvalg angaaende et Raadhus i Stockholm, og i 1906 udnævntes han til hon. corresp. membre of the royal institute of Brit. architects.

Trods det store Raadhusarbejde udrettede han samtidigt forskjelligt Andet. 1889 begyndte han at bygge Husmandshuse paa Gisselfeld, 1890-91 forestod han forskjellige Arbejder paa Tranekjær og istandsatte Salen i Roskilde adelige Jomfrukloster, ligesom han 1891-92 byggede Landsarkivet paa Jagtvejen. Af senere Arbejder kan mærkes: Restavreringen af Bispegaarden i Kjøbenhavn (1896) og af Stormbroen sammesteds (1899-1900), en Plan til Blaagaardspladsens Ordning (1899), Fodstykket til Absalons Statue paa Højbroplads (1902), Frimenighedskirken i Sundeved (1903-04) og Lyngbæksgaard ved Fredensborg (1905-06). 1904 blev han som tidligere Soraner knyttet til Istandsættelsen af Holbergs gamle Ejendom Tersløsegaard, Palmesøndag 1905 lagdes Grundstenen til hans Eliaskirke paa Vesterbros Torv, og fra 1906 er han beskjæftiget med Tegningerne til et kommunalt Hospital ved Bispebjerg. Her skal det endnu erindres, at han i 1904 og 1905 deltog i Konkurrencen om Kristiansborgs Gjenopførelse; i Skitsekonkurrencen vandt han en Præmie og deltog derpaa som indbudt i Hovedkonkurrencerne, hvor han dog ikke sejrede. Efter Indbydelse deltog han ogsaa (1905-06) i Konkurrencen til et Fredspalads i Haag.

Som naturligt er, blev der efterhaanden betroet ham ikke faa mere eller mindre offentlige Hverv foruden dem, der alt ere nævnte. Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet benyttede ham (1890) til at fremskaffe heldige Typer paa

Varmeindretninger i Landsbykirker og indvalgte ham i en Kommission til en bedre Ordning af Landsbypræsteembødernes Bygningsvæsen (1892-96). Han blev Medlem af Komiteen for Tilvejebringelsen af en ny Postgaard (1897), af Komiteen for Danmarks Deltagelse i Verdensudstillingen i Paris 1900, af Komiteen, der forestod Udstillingen af dansk Kunst paa Raadhuset i 1900, ligesom af Udvalget, der skulde bedømme Konkurrenceprojekterne til den Folkepark, Københavns Kommunalbestyrelse ønsker anlagt paa Blegdamsfælleden og Østerfælled (1905), og af Udvalget for Planer for og Overslag over smukke, praktiske og billige Boliger for Statsmænd (1907). Det kan yderligere mærkes, at han er en af Stifterne af Selskabet for Hedebosyning (1906), at han sidder i Bestyrelserne for Dansk Husflidsselskab og for Lægeforeningens Boliger ligesom i Bestyrelserne for Det danske Kunstindustrimuseum (fra 1892) og Foreningen for Københavns Forskjønnelse (fra 1895). I den sidstnævnte Forenings Tjeneste har han nedlagt et ikke ringe Arbejde. Det var saaledes efter dens Opfordring, at han i 1888 fremkom med et Forslag til en Ordning af Højbroplads og i 1898, sammen med Professor Pietro Krohn, fremsatte et Forslag til en Ordning af Byggeforholdene paa Slotsholmen. Ved dette sidste Forslag stod Turistforeningen ved Siden af Forskjønnelsesforeningen. I denne Forbindelse skal det endnu erindres, at han i 1900 beskæftigede sig med et Forslag om Opstilling af to Lurblæsere ved Københavns gamle Bygrænse, dér omtrent, hvor Vesterbrogade gaar over i Raadhuspladsen.

Martin Nyrop har paa mange Maader vist, at han har Interesse for københavnske Byggeforhold og disses gode og smukke Omgivelser. Forholdene paa Landet interessere ham imidlertid ikke mindre. Han har talt og virket herfor i den Forening, han ovenfor er nævnt som Medstifter af, Akademisk Arkitektforening, som han var Formand for endog to Gange i Aarene 1884-85 og 1893-97. Denne Forening nedsatte efter hans Foranledning i 1906 et Udvalg, der skulde tage Bygge-

forholdene paa Landet op til Undersøgelse, og han blev det endnu arbejdende Udvalgs Formand. I sidste Instans er det dog hverken Forholdene i Kjøbenhavn eller paa Landet, der hver for sig interessere ham, men hele den danske Arkitekturs sunde og ædruelige Udvikling i en naturlig og skjøn Form. En saadan Udvikling har hans Interesse, og for den kan han nu virke ogsaa som Professor i Bygningskunst ved Kunstakademiet. Fra den 1. Januar 1906 beklæder han denne betroede Stilling, der er en betydningsfuld Fortsættelse af hans tidligere ved Akademiet udøvede Lærervirksomhed. Drengen, som blev funden ikke egnet til at studere, er bleven Professor ved Kunstakademiet, hvor han virker med den ham egne støtte Ro, der er parret med en ikke ringe lun Iver og en varmt virkende Fantasi; det bunder Alt i en sund Naturalisme, der ikke vil indlade sig med noget som helst Uægte. Disse Egenskaber vise sig i hans Bygningsværker og kjendes selvfølgelig bedst fra hans Hovedværk Raadhuset, der desuden er rigt paa aandfulde Enkeltheder og — korte, rammende Indskrifter, ti saadanne kan han forfatte. Det er muligvis Slægtens Lethed til at forme Linier i Rim, der har fortættet sig heri, som det vel er Slægtens Jægerduelighed, der viste sig, da han som Soldat hædredes som god Skytte. — Tilsidst er her endnu at meddele, at han nu staar ogsaa som Kunstakademiets Direktør; han blev valgt hertil i Marts 1908.

Weilbach Nyt dansk Kunstnerlexikon; Dansk biograf. Lexikon; Salmonsens Lexikon; Illustr. Tid. XXIX, 1887-88, S. 412; XLIV, 1902-3, S. 255; De danske Provinsarkivers Bygninger, 1893, S. 43-46; Fr. Schiött: Chrborg Slot og Arbejderne for dets Genrejsning, 1904, S. 108 flg.; do.: Chrborgs Genopførelse, 1905, S. 24 flg.; Medd. fra Akademisk Arkitektforen., II, 1899-1900, S. 65; IV, S. 10-11; V, S. 113; VII, S. 67, 310 flg., 493 flg., 504, 512; VIII, S. 21 flg., 70; IX, S. 176; — Tekn. Tidsskr. (Stokholm) 20. Novbr. 1897; Bovkundig Tijdschrift (s' Gravenhage), XVII, 1899; Der Architekt (Wien), 1899; Tekn. Ugeblad (Kristiania), 1903; Samtiden (Kra.), 1903; Letterstedts Nord. Tidsskr. 1903 (af P. V. J. Klint); L'art décoratif (Paris), 1903; The Builder (London), 1903; The architectural Record (New York), 1905; Zeitschr. f. Bauwesen (Berlin), 1906.

Skrifter og Arbejder. Udstillingsbygningerne i 1888, et Foredrag (Den tekn. Foren.'s Tidsskr., XII, 1888-89, S. 149-53); — Bygningerne ved

den nordiske Industri-, Ldbrugs- og Kunstudstilling i Kbhvn 1888, udg. paa Udstillingskomiteens Foranstaltning, Kbhvn. 1890, 5 S. + 33 Pl. Fol.; — Typer paa Varmeindretninger til Landsbykirker, 8 Pl., Bil. t. et Cirk. fra Min. f. K. o. U. af 5. Sptbr. 1890 (udarb. i Forb. m. Ingeniør Chr. Ram-sing); — Nyborg Slot (Nyborg Avis 1895 Nr. 233); — Helligaandshuset (sst. Nr. 259); — Kjøbenhavnsk Arkitektur (Arkitekten, II, 1895-96, S. 159-60, 177-78); — Danske Præstegaarde, en Række vejledende Tegninger, Kbhvn. 1896; — Slotsholmen (Illustr. Tid. XXXIX, 1897-98, S. 343-45); — Et For-slag til Slotsholmens Ordning, et Foredrag (Den tekn. Foren.'s Tidsskr., XXII, 1898-99, S. 27-36); — Om Restavreringen af vore Renæssancebyg-ninger (Politiken 1899, Nr. 41 og 55); — Kjøbenhavns Vaaben og Isbjør-nene paa det nye Raadhus (Berl. Tid. 1898 Nr. 146); — Medd. fra akad. Arkitektforen., I, 1898-99, S. 96-99: Raadhusets Kjedelbygning; II, S. 135-37: Dansk Bygningskunst paa Udstillingen i Paris; II, S. 178-80: Nexø Sand-sten; III, S. 19-22: Lurblæserne paa Raadhuspladsen; IV, S. 243-46: Elias-kirken paa Vesterbros Torv; V, S. 7-8: Nekrolog over Murmester C.V. R. Licht; VI, S. 167-69, 216-17: Kristiansborg; VI, S. 173-76: Frimenighedskirken i Sundeved; VI, S. 346-47: I Anledning af Prikken over i'et eller Vand i Muslingeskallen [et Svar til Professor Arnold Krog]; VII, S. 112-13: Ters-løsegaard; VII, S. 154-55: Det gamle Kjøbenhavn paa det nye Raadhus; VII, S. 340: Deltagelse i et Diskussionsmøde om Krborg; VIII S. 354: do.; VIII, S. 361 flg.: Indledn. til et Diskussionsmøde om Byggeriet paa Landet; jfr. IX, S. 95-96; VIII, S. 393-400: Forslag til Fredspaladset i Haag; jfr. S. 523; VIII, S. 506-07: Fra Arkitektkongressen i London; IX, S. 385-86: Mestre og Svende. — Tidsskr. f. Kunstind. 1888, S. 195 et af ham tegnet Skab; 1899, S. 200-02: en af ham tegnet Kildeindfatning udfor Klampenborg Station i Kbhvn. og Rammen om Absalon paa Raadhuset. — Tidsskr. f. Industri, IV, 1903, S. 5, 33 og 53 en Række Detaljer fra Raadhuset, ogsaa Møbler. — Kunst, I, 1899: Møbler tilhør. Højskoleforstander H. Begtrup; II: Bispe-gaarden i Kbhvn., Provinsarkivet; IV: Forslag til en Kirke paa Vesterbros Torv; V, 1903: Forslag til en Sparekassebygning i Niels Hemmingsensgade.

[71] *Marie Henriette Nyrop*. Hun er født den 29. September 1853 paa Holmsland, men voxede op i Marstal, hvorhen Præstefamilien flyttede i 1856, og i April 1868 blev hun konfirmeret af sin Fader i hans daværende Kald Udby ved Holbæk. Fra Maj 1876 søgte hun i tre Aar Undervisning i Tegne-skolen for Kvinder, idet det var hendes Agt at blive Tegner hos sin Broder, Arkitekt Martin Nyrop [Nr. 70]. Hun blev her ved den første Kvinde, der her i Landet søgte Uddannelse som Arkitekt. Det gik imidlertid anderledes, end hun havde tænkt,

Hun blev ikke Tegner hos en Arkitekt, men hun blev forlovet og gift med en Arkitekt, en af Broderens Venner, Arkitekt Martin Borch, med hvem hun holdt Bryllup den 28. Juli 1880. Nu gjaldt det Husvæsen og ikke Tegning, men dog har hendes Tegnefærdighed til Tider været hendes Mand til god Nytte, og hun har altid selv været glad ved sin Uddannelse, da den har sat hende i Stand til at kunne følge og forstaa sin Mand og sin Broder — som nu sin Søn. Ægteparrets eneste Barn Christen

Marie Borch, f. Nyrop.

Arkitekt Martin Borch.

Borch, der er født den 4. Marts 1883 og blev Student i 1901 fra Metropolitanskolen, har nemlig valgt Arkitektvejen. Fra 1904 er han Elev paa Kunstakademiet.

Hendes Mand Martin Borch er den yngste af Proprietær Frederik Borchs ni Sønner; han er født den 1. Marts 1852 paa den fædrene Ejendom Skjerngaard mellem Randers og Viborg, lidt nordvest for Langaa Station. Fra 1863-1866 gik han i Randers Latinskole, fra 1868-1870 var han Tømmerlærling i Kjøbenhavn, 1870 gjorde han Svendestykke, men allerede i

Slutningen af 1869 var han begyndt at besøge Kunstakademiet, og i Marts 1877 fik han Afgangsbevis som Arkitekt. I 1878 vandt han den lille Guldmedalje for Opgaven et Bibliotek i gotisk Stil.

Efter sit Bryllup i 1880 foretog han en Studierejse til Italien (1882), blev i 1884 fast Arkitekt ved Kong Frederik VII's Stiftelse paa Jægerspris og var derpaa i Aarene fra 1885 til 1888 optagen af Konkurrencerne vedrørende Kunstmuseet og Kristiansborg. Han fik Præmie i dem begge. 1889 besøgte han Holland, Belgien og Frankrig, hvor han bl. A. saa Aarets Verdensudstilling i Paris, 1890 ombyggede han Herregaarden Holstenhus i Fyn, 1891 var han med Rejseunderstøttelse fra Akademiet for anden Gang i Italien, og ved i 1892-93 at opføre Provinsarkivet i Odense slog han igjennem som Arkitekt. Denne Bygning skaffede ham i 1894 Akademiets Aarsmedalje. Som hans andet Storværk kan nævnes Andreaskirken i Kjøbenhavn (1898-1901); for den fik han Aarsmedaljen for anden Gang, ligesom han ved Kirkens Indvielse blev udnævnt til Ridder af Dannebrog. I 1901 blev han ogsaa Medlem af Kunstakademiets Plenarforsamling. Udenfor Kjøbenhavn har han bygget en Del, og han synes navnlig at være knyttet til Kjøge, her restavrerede han i 1892-93 Byens Kirke og byggede et Vandtaarn (1892), en Kommuneskole (1893), et Kapel paa Kirkegaarden (1900) og et Sygehus (1902), hvortil andensteds endnu kommer Gaardbogaard i Vendsyssel (1894), Svaneapoteket i Roskilde (1898-99), en Restavrering af Herregaardene Erholm og Espe (1900-02), Ridehus og et Porttaarn ved Gisselfeld (1901-02) o. s. v. Væsentlig er han dog knyttet til Kjøbenhavn, hvor han har bygget Højbroplads Nr. 5 (1897-98), Det danske Selskabs Skole (1898-99), Ejendommen paa Hjørnet af Nørregade og Skindergade (1899) og Forsikringselskabet Danmarks Ejendom (1901-03), udført en Restavrering af Fruekirke (1903), opført Rigshospitalet (1903-08), Livsforsikringsanstalten i Havnegade (1906), en Tilbygning til Rigsdagsbygningen (1904), en Tilbygning til Universitetsbiblioteket (1906), en Tilbygning til Regensen (1907) m. m. Regensen er Borchs Navn særlig knyttet til, idet han paa

Opfordring af Københavns Forskjønnelsesforening fremkom med et meget omtalt Forslag til at forandre dens Stueetage ud imod Kjøbmagergade til en Buegang, for at Gaden, der her indsnævres af Rundetaarn, kunde faa den nødvendige Brede. Ogsaa Gadens Buelamper hænge her i nogle fra Regensen udgaaende, efter hans Skitse formede Arme, og herved komme vi ind paa, at han ikke alene har virket som Bygmester, men ogsaa som dekorativ Kunstner. Som saadan har han (1886) tegnet Døre, Lofter og Møbler til Vexellerer H. P. Hansens Bolig (et af Møblerne, et Skab, ejes nu af Kunstindustri-museet i Kristiania), i 1888 for Snedkermester Oxelberg Kongeværelset i den nordiske Udstilling, 1892 et Mindesmærke for Hedeselskabet i Plantagen Dalgas mellem Viborg og Skive, 1894 Empiremøbler for Malermester C. Møllmann og Professor C. Nyrop ligesom den Sidstes Spisestue, 1895 en Mindetavle i Helsing Kirke for Kristiern Pedersen og 1897 en anden i St. Knudskirke i Odense for Præsten Hr. Mikael, begge hørende til Statsraad Thor Langes Mindesmærker, 1895 Snubbekorset paa Vridsløsemagle Mark, der dog først blev rejst 1903, o. s. v.

Hermed er hans Virksomhed imidlertid endnu ikke udtømt. Han, der fra 1893-99 var Assistent ved Akademiets Arkitekturskole, har paa mange Maader vist, at den danske Arkitekturs gode Udvikling ligger ham paa Sinde. Han vil absolut følge med Tiden, men Traditionen maa ikke brydes. Det fremgaar af flere af hans Artikler i Akademisk Arkitektforenings Meddelelser, og det ligger til Grund for den Artikel, han i Januar 1899 offentliggjorde i Berlingske Tidende imod den stedfindende Restavrering af bl. A. Kronborg og Rosenborg; den vakte stor og berettiget Opsigt, blev omtalt i Rigsdagen og fremkaldte en Række Artikler af baade ældre og yngre Arkitekter (F. Meldahl, Alb. Jensen, M. Nyrop, L. Fenger, Axel Berg, V. Kock o. fl.). I 1903 blev han udnævnt til kgl. Bygningsinspektør for 1ste sjællandske Distrikt.

Det skal her endnu tilføjes, at han i 1900 deltog i Konkurrencen om Privatbankens nye Bygning og i 1901 om Til-

bygningen til Glyptoteket, at han i 1902 blev bygningskyndigt Medlem af Kysthospitalets Direktion, i 1903 af Kommissionen for Tilvejebringelsen af et nyt Observatorium og i 1904 af Kommissionen for Tilvejebringelsen af Laboratorier for Universitetet og af en ny Metropolitanskole. I 1905 blev han Medlem af det særlige Kirkesyn, i 1906 blev det paalagt ham at træde i Forbindelse med det kirkelige Udvalg om Kirkesynsloven, og i 1908 vandt han en Førstepræmie i Landbrugsministeriets Konkurrence om Husmandsboliger.

Da Sönnen Christen Borch i 1901 var bleven Student, besøgte Arkitekt Borch for tredje Gang Italien, denne Gang sammen med Hustru og Sön.

Weilbach Nyt dansk Kunstnerlex.; Salmonsens Lex.; P. Borch: Stam-tavle over den jyske Slægt Borch, 1905, S. 67; De danske Provinsarkivers Bygninger, 1893, S. 46-48; Hedeselskabets Tidsskr., 1893, S. 140; Fr. Schiött: Christiansborg Slot og Arbejderne for dets Genrejsning, 1904, S. 67-74; Fra Arkiv og Museum, II, 1903-05, S. 386, 399, 401; Rigsdagstidende, For-handl. paa Folketinget, 1898-99, II, Sp. 2151, 2179 flg.

Skrifter. Arkitekten, III, 1896-97: Plan til en Buegang ved Regensen; — Medd. fra Akadem. Arkitektforen. I, 1898-99, S. 106-08: Et Forslag til Overvejelse [ang. Kirkers indre Udstyrelse]; S. 135-37: Det danske Selskabs Skole; II, S. 121-25: Roskilde Svane-Apotek; S. 229-30: Bygn. paa Hjørnet af Nørregade og Skindergade; S. 269-71: Forsikringsselskabet Danmarks Bygn.; III, S. 52-55: Projekt til den nye Privatbank; S. 89-94: Om Arkitektur; S. 185-91: St. Andreaskirken; IV, S. 267-69: En Villa i Valby; IV B, S. 242: Nekrolog over Tømmermester Peter Thommesen; V, S. 334-35: Kapel ved Kjøge Kirkegaard; S. 357 flg.: Opmaaling af Regensen; VI, S. 3-10: Nogle Bemærkninger om Arkitektuddannelse; S. 176-77: Kristiansborg; S. 209-11: Tilbyggn. t. Rigsdagsbyggn.; S. 213: Snubbe-korset; VII, S. 101-03: Anm. af et svensk Skrift om de svenske Kunstneres Kamp mod det svenske Akademi; X, 1907-08, S. 78-79: Kritik [af Vilh. Wanschers Udtalelser]; S. 193-95: Rigsarkivaren og Arkitekterne, jfr. Berl. Tid. 6. Febr. 1908. — Berl. Tid. 13. Jan. 1899: Om Restavring af vore Renæssancebygninger; Nationaltid. 4. Febr. 1899: do.; Politiken 20. Febr. 1899: do.; 27. Febr. 1899: En Historie om et gammelt Maleri; — Dannebrog, 11. April 1901: Bindeshølls Monument [for Slaget paa Rheden]; — Viborg Stifts-Tidende, 19. Decbr. 1906 (sammen med H. B. Storch): Den gamle Klosterbygning; — Tidsskr. for Kunstindustri, 1887, S. 28: Et Skab til et Herreværelse; 1888, S. 99, 100, 102: Fra Kongeværelset paa den nord. Udst.;

1895, S. 158: Mindetavle for Kristiern Pedersen; 1897, S. 90, 91: Mindetavle for Hr. Mikael; — Kunst, I, 1899: En Reol; et Bogskab; II, 1900: Provinsarkivet i Odense; Højbroplads Nr. 5; Det danske Selskabs Skole; — Emma Gad: Vort Hjem, IV, 2 Afsnit, 1903, S. 74: En Spisestue i Almuestil.

B. Fem Børn af Distriktslæge Ernst Nyrop [Nr. 60].

[72] Datter født og død den 12. Juli 1847.

[73] *Ernst Emanuel Nyrop*, født 4. Decbr. 1850 i Nykjøbing p. M.; han kom efter sin Konfirmation til Kjøbenhavn for at faa videre Skoleundervisning dér. Men skjönt han kom i Huset hos sin Farbroder, Professor Camillus Nyrop, trivedes han kun daarligt i de kjøbenbavnske Forhold, de vare ham ligesom for udviklede. Han blev syg, fik Hjernebetændelse og døde den 7. Marts 1865.

Ernst Nyrop.

[74] *Johanne Charlotte Nyrop*. Hun er født i Nykjøbing p. M. den 16. Marts 1854, og var, da Faderen i 1881 flyttede til Kjøbenhavn, den Eneste, der fulgte ham. Hun var den Eneste, der var tilbage af hans hjemlige Kreds. Hun var imidlertid alt Andet end stærk, skrantede hyppigt, og efter en Tid at have ligget syg paa Diakonissestiftelsens Hospital afgik hun ved Døden dér den 3. Juni 1890, lidt over 36 Aar gammel.

[75] *Thora Emilie Elisabet Nyrop*. Hun blev født i Nykjøbing p. M. den 10. Juni 1856 og døde sammesteds, ikke fuldt otte Aar gammel, den 8. Juni 1864.

[76] *Camillus Christopher Nyrop*. Han er født den 16. Februar 1859 i Nykjøbing p. M. Faderen havde opkaldt ham efter begge sine Brødre og kastede, efterhaanden som han voxede op, stor Kjærlighed paa ham. Han fandt en Glæde i at lære ham

Johanne Nyrop.

en hæftig Skarlagensfeber den af Skolens Disciple, der ved dette Skoleaars Begyndelse var bleven valgt til Ordfører for 6te Klasse og dermed for hele Skolen, Camillus Nyrop; den Tillid og Ærbødighed, han altid havde vist i sit Forhold til Skolen, havde gjort det til en Glæde at se ham blandt dens Disciple, og hans aandelige Modenhed, hans aabne Blik for Alt, hvad der var sandt, ædelt og godt, og hans Trang til Klarhed i Opfattelse og Forstaaelse af, hvad der mødte ham i Livet, havde været Kilde til megen Tilfredsstillelse ved at arbejde med ham; hans bratte Død var et smerteligt Tab baade for hans Lærere og hans Meddisciple«.

at ride, at haandtere en Bøsse, at svømme; han omgikkes ham i det Hele som en Kammerat. Da Sønnen i 1872 blev sat i Viborg Katedralskole, skrev han flittigt til ham, og han havde stor Glæde af, at det gik ham godt dér. Men saa kom den ovfr. S. 82 nævnte Katastrofe. Det Aar, han skulde være Student, afgik han pludselig ved Døden; de store Forhaabninger, der vare knyttede til ham, brast ubarmhæjertigt. I Skolens Program for 1878 satte Skolens Rektor H. H. Lefolii ham følgende Minde: »Den 23. Februar d. A. bortrev

Camillus Nyrop

**C. Elleve Börn af kirurg. Instrumentmager, Professor
Camillus Nyrop [Nr. 61].**

[77] *Franklin Nyrop*. Han er født den 24. Juni 1841 i Kjøbenhavn, nærmere bestemt i Borgergade (nu Nr. 7), men allerede i 1843 flyttede hans Fader til Kjøbmagergade Nr. 5 (nu Nr. 46), og i denne store af en Række Industridrivende beboede Gaard voxede han op. Sammen med sin to Aar yngre Broder Camillus [Nr. 78] var han i livlig Forbindelse med Gaardens øvrige, ganske talrige Ungdom, der i 1849 forøgedes med to Smaapiger. I dette Aar købte nemlig Bogtrykker Louis Klein Gaarden og flyttede baade sin Bolig og sin Virksomhed hen i den; de to Smaapiger vare hans. De deltog dog kun sjældent i Gaardens Lege, Klein var Enkemand, og deres Mormoder, der forestod hans Hus, vaagede omhyggeligt over dem. Men derfor undlod den ældste af dem ikke, allerede tidligt at gjøre Indtryk paa Legekammeraten Franklin Nyrop, der trofast mod Indtrykket Aaringer efter hjemførte hende som sin Brud. Men forinden maa her berettes, at han — skjönt ikke oprindeligt bestemt til at studere — blev Student fra det v. Westenske Institut i Sommeren 1860 (haud), derefter led noget under de Vanskeligheder, som Professor Rasmus Nielsens matematisk-filosofiske Kampe beredte en Del af de Studerende, der skulde tage Philosophicum hos ham, og endelig i Januar 1867 absolverede medicinsk Examen (laud). Under Krigen i 1864 havde han, som Student, været konstitueret Underlæge ved Lasarettet i Bogense, og strax efter at han havde faaet sin Examen konstitueredes han som Kandidat paa Kommunehospitalet. Den 6. Avgust 1867 viedes han derpaa i Gjentofte Kirke til Ernestine Louise *Marie* Klein (f. 29. Januar 1840), Datter af den ovennævnte Bogtrykker Klein og dennes i 1848 afdøde Hustru Emilie f. Köhlert. Naar Vielsen foregik i Gjentofte Kirke, var det, fordi Klein altid om Sommeren boede paa sit Landsted paa Strandvejen (lige overfor Con-

stantia), til hvilket der knytter sig Mindet om mange glade og lyse Timer ved Stranden dér. Lignende gode Minder havde Franklin Nyrop fra Opvæxt- og Ungdomsaarene i sine Forældres Hjem, hvor han ikke alene havde dyrket sit Studium, men ogsaa Musiken. Hans Sang ved Klaveret blev i høj Grad paaskjønnet ved mange muntre Sammenkomster. En af Venerne fra de unge Aar, der ogsaa knyttedes som Ven til det nye Hjem, var den ovfr. S. 102 nævnte statsvidenskabelige Kandidat Nikolai Bruhn.

Marie Nyrop f. Klein.

Samtidig med sit Bryllup begyndte Franklin Nyrop at praktisere i Kbhvn., og han lagde sig særlig efter Gynækologi, idet han i September 1867 blev Amanuensis hos Professor Frantz Howitz, hvad han vedblev at være i tolv Aar til Udgangen af 1879. Han var tillige en Tid konstitueret Distriktslæge i Kjøbenhavn, nemlig fra Februar 1868 til Marts 1870, d. e. før og efter Distriktslæge C. Gröns Død. Grön, der døde den 6. Februar 1869, var gift med en Søster

til den ovenfor nævnte Bogtrykker Klein.

Nu overgik der ham imidlertid den Sorg, at hans Hustru den 16. December 1871 kaldtes fra ham ved deres tredje Barns Fødsel. Han var vanskeligt stillet med de smaa Börn i et moderløst Hjem, men her traadte den Afdødes Møster Frøken Thora Køhlert til; hun tog i Huset hos ham og blev der trofast, til han den 20. Maj 1875 ægtede sin afdøde Hustrus Veninde Maren Marie *Emilie* Jansen (f. 24. Maj 1840 paa Karlstrup Mølle ved Taastrup), Datter af Møller Carl Jansen og Marie Bergine f. Lund. Bogtrykker Klein og Møller Jansen kaldte

hinanden Fætttere, de vare langt ude beslægtede gennem deres Mødre. Det nye Familieliv, der nu voxede op om Franklin Nyrop, var i alle Henseender lykkeligt; alle hans Börn stod samlet om ham og hans Hustru ved Sølvbryllupet i Aaret 1900.

Som Læge havde han efterhaanden faaet en ikke ganske ringe Praxis. Hvor han kom, satte man Pris paa at beholde ham, saaledes som i Drejernes Sygekasse, der i 1894

Franklin Nyrop.

Emilie Nyrop f. Jansen.

som Tak for hans 25aarige Virksomhed som Læge ved den overrakte ham en Adresse i Forbindelse med en smuk Sølvvinkande. 1876 blev han Politiets tilsynshavende Læge ved Udvandringen, og det er han endnu. I sine yngre Aar udfoldede han forøvrigt en ikke ubetydelig litterær Virksomhed. Efter en bestemt Plan var han en Tid med en Del Samtidige beskjæftiget med at sende Artikler (Referater) til fremmede lægevidenskabelige Tidsskrifter. Og at han samtidig skrev til de indenlandske, kan ses af de nedenfor nævnte gynækologiske Artikler. Et større Arbejde, han udgav i 1872, handlede om

Fosterets topografiske Forhold. Han studerede imidlertid Andet end Lægevidenskab. Han hendroges i ikke ringe Grad til sproglige Undersøgelser, navnlig lagde han sig efter Fransk og Russisk, hvilket sidste Sprog blev hans Yndlingsprog. I de senere Aar har hans Syn ikke været godt, men forhaabentlig vil en kommende Stæroperation her hjælpe.

J. Johnsson og K. Dehlholm: Den danske Lægestand 1901-07, S. 294; M. B. Grön: Slægten Grön-Müller-Klein, 1905, S. 114.

Skrifter: Et Tilfælde af retroflexio uteri gravidi (Hosp. Tid. 1869, S. 201-02, 207-08); — Fosterets topografiske Forhold til uterus. En kritisk ætiologisk Studie, 1872, 319 S.; — Inversio uteri hos en virgo fremkaldt ved et Sarkom i fundus (Nord. med. Arkiv, V, 1873, Nr. 3, S. 1-19); — Den intrauterine Behandling (Bibl. f. Læger, 6. R., IV, 1874, S. 122-68, 259-319); — Et Tilfælde af kronisk inversio uteri, Amputation og Helbredelse (Gynækol. og obstetric. Medd. udg. af F. Howitz, I, 1877, S. 98-126).

[78] *Camillus Nyrop*. Han er født den 31. Juli 1843 i Kjøbenhavn og blev ti Aar gammel flyttet fra Melchiors Realskole over i det von Westenske Institut, for at han kunde komme i en studerende Skole. 1861 blev han Student (laud.), og noget paavirket af en af sine Lærere (Cand. theol. J. L. Jensen, † 1862 som Assistent ved Universitets-Biblioteket) stod hans Hu til at studere Historie. Hans Ønske var imidlertid ikke Hjemmets Ønske, og skjönt han i sine første Studenteraar hørte baade historiske og sproglige Forelæsninger, blev han Jurist og tog i Sommeren 1867 juridisk Examen (haud). Lysten til at benytte den var dog ikke stor, og Forholdene kom ham forsaavidt imøde, som det den Gang var vanskeligt at komme frem ad den juridiske Vej, de fra Sønderjylland fordrevne Embedsmænd gik allevegne forud. Da han nu tilfældigt hørte, at den danske Generalkonsul i Leipzig Carl B. Lorck, Boghaandværkets virksomme Fremmer dér, havde spurgt efter en Biografi af Sættemaskinens Opfinder, den danske Typograf Chr. Sörensen, gik han i Lag med at samle Stoffet til en saadan. Chr. Sörensen havde han set og hørt i sin Faders Hus. Biografien blev trykt i Industriforeningens Tidsskrift (1869),

blev strax fyldigt omtalt i Lorcks »Annalen der Typographie« og havde videre den Følge, at kjøbenhavnske Typografer anmodede ham om at overtage Redaktionen af et Tidsskrift, som de ønskede udgivet, »Skandinavisk Bogtrykker-Tidende«, som han derefter redigerede 1871-75. Umiddelbart før havde han udsendt første Hefte af sine »Bidrag til den danske Industris Historie«, og af særlig Betydning var det, at han paa denne Tid var bleven en vel set Gjæst paa Universitets-Biblioteket, saaledes at Underbibliotekaren her, H. Gundorph, foranledigede, at han kom til at skrive det Skrift, der udsendtes som Jubilæumsskrift fra den Gyldendalske Boghandel, »Bidrag til den danske Boghandels Historie« (I-II, 1870).

Under alt dette var han dog stadig knyttet til Juraen. 1868 var han bleven Fuldmægtig hos sin Fætter Christopher Krabbe (s. ovfr. S. 59), der paa denne Tid blev Overretsprokurator, og han fik samtidig Overretsprokurator Balthazar Christensens Fuldmagt. Hans Virksomhed som Sagførerfuldmægtig var dog ikke af Betydning, og han opgav den helt i 1873, da han kom i nærmere Forbindelse med Industriforeningen, den Forening, hans Fader i saa mange Aar havde været knyttet til. Efter at have holdt nogle Foredrag i den og deltaget i Industrimødet i Nakskov 1868, blev han i 1869 Medlem af dens Bestyrelse, hvad der førte til, at han i 1871 blev Sekretær ved den nordiske Industri- og Kunstudstilling i Kjøbenhavn 1872 og i 1875 Sekretær i den Komite, Industriforeningen fik nedsat med Gehejmerraad Hall som Formand angaaende den tekniske Undervisning i Kjøbenhavn, og som affødte Oprettelsen af det tekniske Selskabs Skole (1876). I Forbindelse hermed kan det mærkes, at han i 1869 besøgte en Arbejderudstilling i Amsterdam, i 1870 deltog i det første nordiske Arbejdermøde i Stockholm, i 1871 var Medindbyder til det første Fællesmøde for Danmarks Husholdningsforeninger, i 1873 var dansk Jurymand ved Verdensudstillingen i Wien og i 1875 blev Bestyrelsesmedlem i »Den nye Haandværkerskole«, der

i 1876 gik op i Det tekniske Selskabs Skole, af hvis Bestyrelse han blev Medlem i 1877.

Der var Arbejde nok for ham, men han savnede en fast Stilling, saa meget mere som han den 2. Maj 1871 havde ægtet *Josefine Agnes Fleron* (f. 7. Marts 1848), Datter af Hof-Skræder Louis Fleron og Agnes f. Ahlmann, der var en Søster til hans Farbroders, Pastor Christopher Nyrops Hustru (s. ovfr. S. 67).

Camillus Nyrop.

Josefine Nyrop f. Fleron.

Uden Resultat havde han søgt Ansættelse forskjellige Steder, ogsaa i vore offentlige Biblioteker. Det vil derfor kunne forstaas, at han i 1875 gjerne efterkom en Opfordring om at træde til som Fuldmægtig ved Københavns Understøttelsesforenings Hovedkontor, hvad han var til Udgangen af 1883. Og da Posten som Sekretær ved Industriforeningen blev ledig i Slutningen af 1876, betænkte han sig ikke paa fra Bestyrelsesmedlem i Foreningen at blive dens Embedsmand, hvad han derefter var i atten Aar, og fra 1880 forenede han hermed Sekretærposten ved den nyoprettede »Fællesrepræsentation for dansk Industri

og Haandværk«, der omfattede hele Landet. I denne Stilling vedblev han i tretten Aar. Han stod saaledes i en Aarrække næsten som fast Sekretær ved en stor Del af de industrielle Bevægelser her i Landet, og han tjente dem gjærne, samtidig med at han søgte at belyse den danske Industri litterært. Den danske Industris Fortid og Nutid var ikke tilstrækkelig kjendt. Dens Mænd burde skildres og mindes, dens Begivenheder burde omtales. Hvad han havde gjort det første Skridt til ved at skrive om Typograf Chr. Sørensen, fortsatte han derfor i en Række Livsskildringer; i »Dansk biografisk Lexikon« findes der saaledes c. 250 Biografier fra hans Haand, væsentlig omhandlende Industriens Mænd. Og i 1874 begyndte han i Industriforeningens Tidsskrift at give en aarlig Udsigt over det sidst forløbne Aars industrielle Begivenheder i Danmark, hvad han vedblev med i 24 Aar, idet han samtidig udsendte en Række industrihistoriske Skrifter; ogsaa i nogle af ham redigerede Udstillingskataloger søgte han at lægge industrihistorisk Indhold.

Særlig var der dog eet Spørgsmaal, der paa denne Tid tog hans Interesse, Kunstindustriens Betydning. Allerede under sit Ophold i Wien (1873) havde hans Opmærksomhed været henvendt paa de saa kaldte Industrimuseer, og i 1876 foretog han med offentlig Understøttelse en Rejse til Tyskland, Frankrig og England for nærmere at undersøge de væsentligste af dem, hvorpaa han Aaret efter i et lille Skrift »Om Kunstindustri og kunstindustrielle Museer« gjorde sig til Talsmand for Oprettelsen af et Kunstindustrimuseum i Danmark. Det var imidlertid først, da nuværende Konferensraad Philip Schou i 1883 blev Formand for Industriforeningen, at den kunstindustrielle Bevægelse tog Fart. Schou gennemførte, at Foreningen paabegyndte Udgivelsen af et »Tidsskrift for Kunstindustri« (1885), at den fejrede sit 50aarige Jubilæum i 1888 ved Afholdelsen af en nordisk Udstilling med en fremtrædende kunstindustriel, international Afdeling, samt at den pegede paa Oprettelsen af et kunstindustrielt Museum. Med meget af dette fik Camillus Nyrop noget at gjøre. Han blev Redaktør af det nævnte

Tidsskrift, som han derpaa ledede i femten Aar (1885-99), han blev Sekretær ved Udstillingen, forfattede Industriforeningens Jubilæumsskrift og kom, da Museet oprettedes (1890), til at staa blandt dets Stiftere. Fra Januar 1908 er han Formand for dets Bestyrelse. Her skal det endnu erindres, at han 1890 i Moskva undersøgte, om der, som Mange mente, i Museet dér fandtes en Samling danske Sølvarbejder fra Kristian IV's Tid. Undersøgelsen førte til et negativt Resultat, men Rejsen til Rusland gav dog et Udbytte. I Moskva boede han hos den danske Konsul dér, daværende Statsraad Thor Lange, og det derved knyttede Venskab førte til, at han blev dennes Hjælper ved Oprettelsen af de Minder, som Statsraadens Kjærlighed til sit gamle Fædreland derefter lod blive rejste paa en Række historiske Steder her i Landet.

Nu begyndte han imidlertid at trække sig tilbage fra de Stillinger, han i saa mange Aar havde beklædt. 1893 ophørte han at være Sekretær i Fællesrepræsentationen og 1894 i Industriforeningen. Men derfor skiltes han ikke fra disse Institutioner. I Fællesrepræsentationen stod han som Bestyrelsesmedlem og Kasserer fra 1893 til 1898, ligesom han i 1904 var den første Formand for en af den oprettede Kommission for Aflæggelsen af frivillige Svendepøver paa Landet. I Industriforeningen blev han Medlem af Repræsentantskabet (1894) og fra 1898 dets Formand, hvad han derefter har været med Undtagelse af to Aar (1905-07), i hvilke han ved Omstændighedernes Magt kom til at staa som Foreningens Formand. Ved en Række Udstillinger har han desuden været Formand for Bedømmelsen (Malmø 1896, Nakskov 1898, Vordingborg 1901, Horsens 1905), og ved det almindelige svenske Haandværker- og Kunstindustri-Møde i Stokholm 1897 blev han Formand for dets kunstindustrielle Afdeling.

Sin litterære Virksomhed fortsatte han stadigt. Paa sin 60aarige Fødselsdag udsendte han Bogen »Haandværksskik i Danmark« (1903), og Aaret efter afsluttede han sin Udgave af »Danmarks Gilde- og Lavsskraaer fra Middelalderen« (I-II,

1895-1904). Det sidste Værk udgaves af »Selskabet for Udgivelsen af Kilder til dansk Historie«, som han blev Medlem af i 1893. I Aaret 1899 indvalgte han i »Det kgl. danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog«, 1901 blev han Bestyrelsesmedlem i Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personallhistorie, og fra 1903 har han været Formand for »Østifternes historisk-topografiske Selskab«, hvis Tidsskrift »Fra Arkiv og Museum« han samtidig har redigeret.

Naar han i forskellige Skrifter gjerne har dvælet ved Lavene og har gjort Sit til at faa de gamle Lavsforhold oplyste, har han ikke undladt samtidig at understrege, at de selvfølgelig høre Fortiden til. Det har været hans Overbevisning, at Nutidens Haandværk, idet Kunsthaandværket dog maa stilles for sig, væsentlig maa søge sin Udvikling i en fyldig Tilegnelse af den mægtigt voxende Maskinteknik. Derfor var han interesseret medvirkende ved Dannelsen af et i denne Retning vejledende teknologisk Institut, »Fagskolen for Haandværkere og mindre Industridrivende«, som ved Fællesrepræsentationens og Industriforeningens Initiativ blev oprettet i 1907 og med ham som Formand aabnedes i Januar 1908. I 1907 har han desuden som Medlem af et af Det tekniske Selskabs Skole nedsat Udvalg ført de i afdøde Etatsraad Anker Heegaards Testamente planlagte Arbejder-Foredrag ud i Livet.

Da han i 1869 besøgte en Udstilling i Amsterdam, var han paa Rejsen derned første Gang i Sønderjylland. Hans Forlovede (senere Hustru) tilbragte som saa ofte for sin Sommerferie hos sin Morbroder, den sønderjyske Patriot Nicolai Ahlmann. Senere har han oftere besøgt Sønderjylland og er paa forskjellig Maade kommen til at staa Forholdene dernede nær, bl. A. (fra 1900) som Formand for en af de sønderjyske Foreninger i Kjøbenhavn. I denne Sag som i saa mange andre staar han Side om Side med sin virksomme og livlige Hustru. Da hun var ti Aar gammel, flyttede hendes Forældre fra Østergade til Vesterbrogade; hun kom herved til at gaa i Schneekloths Skole, hvad der blev et betydningsfuldt Led i hendes

Udvikling. Hun mindes sin Skoletid med Glæde og Tak. Hendes Virkelyst og Kjærlighed til Børn gjorde, at hun derpaa fra sit 16de til sit 20de Aar var Lærerinde i en Skole med Geografi og Forstandsøvelser som Hovedfag. Efter hendes Giftermaal (1871) optog hendes Børns Opdragelse og Udvikling hendes Tid, men fra 1895 har hun været knyttet til forskjellige almennyttige og filantropiske Foretagender, saasom Kvindernes Udstilling, Kvindernes Bygning, De Gamles Spisehus, Frøken Schneiders Börnehjem, Konfirmationsforeningen af 1837 paa Frederiksberg osv., og det skal her fremhæves, at alle disse Foretagender ere satte i Gang af Kvinder. Kvindernes fyldige Uddannelse og Ligestillethed med Manden har altid haft hendes fulde Tilslutning. Ægtefællernes Hjem har fra 1887 været i deres egen Villa paa Lindevej (Nr. 7), og det kan derfor forstaas, at Camillus Nyrop er Formand for Lindevejkvarterets Grundejerlag, der har som Opgave at værne om Kvarterets Villakarakter.

Endnu skal det tilføjes, at han efter den store Udstilling i 1888 fik Professortitelen, at han i 1883 blev Ridder af Dannebrog, i 1904 Dannebrogsmænd, samt at han i sin Udstillingsvirksomhed har faaet forskjellige fremmede Ordener.

Dansk biograf. Lexikon; Salmonsens Lexikon; Illustr. Tid., XXIX, S. 408; XL, S. 18; XLVII, S. 33; Beretn. om det 1ste Fællesmøde af Danm.'s Husholdn'sforeninger 1871, S. 19, 21, 25, 40, 47, 55 flg., 75-76; Fortegn. o. Studenterne fra 1861 ved Mindefesten d. 21. Septbr. 1886; For Industri og Hdværk, II, 1893, S. 152; Industriforen.'s Tidsskr. 1894, S. 323-24; Danske Typografers Organisations Historie, 1894, S. 125-26, 160-61; Allmänna skandinav. handtverks- och konstindustriidkaremötet i Stockholm 1897, S. 66 flg., 105.

Skrifter. Fra de sidste Aar, 1867; — Bidrag til den danske Industris Historie, 1870-73; — Bidrag til den danske Boghandels Historie. Til Minde om den Gyldendalske Boghandels 100aarige Bestaaen, I-II, 1870; — Vilhelm Christesen, et Industribillede, 1871; — Det første nordiske Industrimøde, 8-19. Juli 1872, 1873; — Den nordiske Industri- og Kunstudstilling i Kbhvn. 1872. Statistisk-histor. Meddelelser, 1874; — Meddelelser fra Industriens Omraade, 1876; — Om Kunstindustri og kunstindustrielle Museer, 1877; — Le Danemark à l'Exposition universelle de 1878 à Paris, 1878; — La maison V. Christesen à Copenhague, Paris 1878; — Strandmøllen. Aktstykker til Oplysn. om den danske Papirfabrikation 1878. —

Danmarks Industri- og Haandværkerforeninger, 1879; — Fra den kunstindustrielle Udstilling, Erindringsblade, 1879; — Danmarks Deltagelse i Verdensudst. 1878 i Paris, 1880; — Katalog over Industriforeningens Udst. i Sommeren 1880 af kunstind. Frembringelser fra 1848 til Nutiden, 1880; — Bianco Luno og den danske Bogtrykkerkunst i Anledn. af dette Bogtrykkeris 50aarige Bestaaen, 1881; — Slægten Nyrop. Nogle biograf. Meddelelser, 1881; — Camillus Nyrop og det kirurg. Instrumentmageri i Danmark, 1884; — Meddelelser om dansk Guldsmedekunst. Ved Kbhvns Guldsmedelavs Jubilæum, 1885; — Beretning om det 5te danske Industrimøde i Odense, 1885; — Fra Roskilde Smedelavs Lade, 1886; — Kbhvns Tømmerlav. Industrihistoriske Meddelelser, 1887; — Johan Frederik Classen, Skaber af Frederiksværk og Stifter af det Classenske Fideikommiss, 1887; — Industriforeningen i Kbhvn., 1838-1888, 1888; — Den nord. Industri-, Landbrugs- og Kunstudstilling i Kbhvn. 1888, Officiel Beretning, 1889; — Exposition universelle de 1889 à Paris, Catalogue, 1889; — Et Indtryk fra Verdensudstillingen i Paris, 1889; — De kbhvske Farversvendes Syge-, Begravelses- og Pensionskasse ved dens 100 Aars Jubilæum, 1892; — Beretning om det 6te danske Industrimøde i Kbhvn., 1892; — Bidrag til dansk Haandværker-Undervisnings Historie, ved det tekn. Selsk.'s 50aarige Jubilæum, 1893; — Danmarks Gilde- og Lavskraaer fra Middelalderen I-II, 1895-1904; — Niels Lunde Reiersen. Et Mindeskrift, 1896; — Register til Kbhvns Tømmerlav (1887) og Niels Lunde Reiersen (1896), 1896; — Ny Carlsberg. Et Jubilæumsskrift, 1896; — Ved en Stenhugger-Virksomheds 100 Aars Jubilæum, 1897; — Ved det Miloske Jubilæum 12. Septbr. 1898. Bidrag til dansk Boghandels Historie, 1898; — Det Suhrske Hus i Kbhvn. 1749-1899. Histor. Meddelelser, 1899; — De Massmannske Søndagsskoler i hundrede Aar, 1900; — Danske Farvere. En histor. Udsigt ved de Goldschmidtske Fabrikers 100 Aars Jubilæum, 1900; — Haandværksskik i Danmark. Nogle Aktstykker samt nogle Oplysninger om Handwerksgebrauch u. Gewohnheit, 1903; — Om danske Sæbesyderier og Oliemøller. Ved Odense Sæbesyderis 150aarige Bestaaen, 1903; — Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk (1879-1904), 1904; — Tale ved 25 Aars-Festen i Kbhvns Raadhus d. 31. Juli 1904 [i Anledn. af Fællesrepr.'s Jubilæum], 1904; — Nogle Gewohnheiten. Et Tillæg til Haandværksskik i Danmark, 1904; — Fredens Mølle. Et Stykke Industrihistorie, 1905; — Kjøbenhavns Murer- og Stenhuggerlav. Historiske Meddelelser, 1907.

har oversat

George Birdwood: Indiens Kunstindustri, 1882; — Jakob Falke: Kunstindustriens Grundsætninger, 1885.

har redigeret

Skandinavisk Bogtrykkertidende, II-VI, 1871-75; — Meddelelser fra

Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk, I—IV, 1879-91; — For Industri og Haandværk. Medd. udg. af Fællesrepr. f. dsk Ind. o. Hdværk, I, 1892; — Industriforeningens Tidsskrift, I—XV, 1885-1899; — Tidsskrift for Kunstindustri, I—XV, 1885-1899; — Fra Arkiv og Museum, II, 1903-05 (forts.).

har skrevet i følgende Tidsskrifter o. Lign.

Fædrelandet: Rejsebreve fra et Besøg i Sønderjylland og ved en Udst. i Amsterdam (1869, Nr. 179, 180, 185, 187, 188, 190, 192, 197).

Maanedskrift udg. af Industriforeningen i Kbhvn.: Christian Sørensen, et Industribillede (IV, 1869, S. 129-42, 161-67, 193-203; Særtryk); Vor industrielle Eneret (do. S. 353-78); Den internationale Patentkongres i Wien (VIII, 1873, S. 253-55); Verdensudstillingen i Wien (IX, 1874, S. 1-15, 25-37, 39-61); Sverigs Jerncomptoir (do. S. 16-17); Oversigt over Danmarks Industri- og Hdværkerforeninger (do. S. 117-35, 157-74, 175-87); Danske Haandværkstegninger (do. S. 221-26, 244); Danmarks Skriftstøberier (X, 1875, S. 1-13); Den danske Industri i Aaret 1874 (do. S. 23-32); Johan Adam Schwartz, en Uds. over hans og Firmaet J. G. Schwartz & Søn's Virkshd og Betydn. (do. S. 63-88; Særtryk); Industriforeningens første Oprindelse (do. S. 143-54); Den danske Industri i 1875 (XI, 1876, S. 24-38); Industriforeningens Forevisninger i Fortid og Nutid (do. 111-128); Den danske Industri i 1876 (XII, 1877, S. 33-40); Den danske Porcellænsfabrikations Tilbliven (XIII, 1878, S. 7-25, 33-50; forøget Særtryk); Danmarks Industri i 1877 (do. S. 25-32); Danske Staalpenne (do. S. 127-30); Danmarks Industri i 1878 (XIV, 1879, S. 11-23); Møbler og Møbelhaandværkere i Danm. i det 16de og 17de Aarh. (do. S. 133-150); Danmarks Industri i 1879 (XV, 1880, S. 1-12); Om Lavenes indbyrdes Rang (do. S. 27-45; Særtryk); O. J. og P. J. Winstrup, et Stykke Industrihistorie (do. S. 99-132; Særtryk); Danmarks Industri i 1880 (XVI, 1881, S. 15-29); Danske Fajance- og Porcellænsmærker (do. S. 83-100; Særtryk); Danmarks Industri i 1881 (XVII, 1882, S. 23-41); Dansk Pottemageri (do. S. 147-83; Særtryk); J. G. Lund, et Afsnit af det danske Snedkeris Hist. (XVIII, 1883, S. 1-46; Særtryk); Den danske Industri i 1882 (do. S. 51-70); Georg Christensen, et Bidrag til Industriforeningens Hist. (XIX, 1884, S. 1-49; Særtryk); Danmarks Industri i 1883 (do. S. 51-63, 74).

Arbejderen: Eilert Sundt (1870, S. 9-10); Herman Schultze-Delitsch (do. S. 25-27); Victor Aimé Huber (do. 36-38); A. Staub (do. S. 81-83); [Fra de Classenske Boliger i Frederiksberg (1871, S. 13-15); Jonas Alström (do. S. 18-20); De første Foreninger til Indkjøb af billige Livsfornödenheder og den første Husholdningsforening i Danmark (do. S. 57-59 jfr. 65).

Berlingske Tidende: Rejsebreve fra Sverige i Anledn. af det 1ste nord. Arbejdermøde i Stokholm (1870, Nr. 151, 152, 154, 164); Om Svendeprover og Lærlingeforhold (1874, Nr. 198); Fra Verdensudstillingen i

Paris (1878, Nr. 149, 159); Christian IV's Statue ved Rosenborg (1886, Nr. 302); 1872 og 1888 (1888 Nr. 109); Om Udstillingens Kataloger (do. Nr. 119); Udstillingen i 1888, afsluttende Bemærkninger (do. Nr. 239); Et Finderup-Minde, rejst af Thor Lange (1891, Nr. 272); Det danske Kunstindustrimuseum (1894, Nr. 165); Et Jubilæumsskrift, d. e. Ludvig Schröders »Danmarks Hjælpekilder og Næringsveje« (do. Nr. 292); Tømmermester H. H. Kayser (1895, Nr. 45); Anmeldelse af V. A. Thalbitzers og W. Toussiengs »Den tekn. Undervisning i Sverige, Norge og Danmark« (do. Nr. 280); J. P. Suhr & Søn, 1749-1899 (1899, Nr. 275).

Illustreret Tidende: Solingen. Rejsemeddelelser (XII, 1870-71, S. 356-57); Mallings Hansens Skrivekugle (XVII, 1875-76, S. 173-74); Carl Lunds Fabriker (XXIV, 1882-83, S. 528); Den danske Industri 1863-1888 (XXX, 1888-89, S. 67-70); FINDERUP-KORSET [rejst af Thor Lange] XXXIII, 1891-92, S. 164-65); Direktørskiftet ved den kgl. Porcellænsfabrik (XLIII, 1901-02, S. 247-48).

Skandinavisk Bogtrykker-Tidende: Fra Redaktionen (II, 1871, S. 1-3); Hurtigpressens Fremkomst (do. S. 8-11, 19-25); Det Thieleske Bogtrykkeri (do. S. 33-37); Stereotypiens Opfindelse og dens Anvendelse her i Landet (do. S. 41-44, 54-59); Til Skriftstøberiets Historie i Danm. (do. S. 72-73); Kornuter og Postulater (do. S. 89-92); Til den danske Bogtrykkerslægt Berlings Hist. (do. S. 113-118, 129-134, 145-49, 165-68); Om Nodetykning i Danmark (do. S. 140-42, 149-51); Ved Alois Senefelders 100aarige Jubilæum (do. S. 161-65, 183-89); Fraktur ktra Antikva (III, 1872, S. 9-12); Bogtrykkerforhold i Fortiden (do. S. 25-27); Statistisk Tabelværk og Bogtrykkerfaget (do. S. 37-40); Smukt Bogtryk, lærde Bogtrykkere (do. S. 65-70); C. Ferslew & Kp. (do. S. 81-84); Danmarks Almanaker (do. S. 161-67, 177-183); De kbhvske Typografers Henvendelse til Kongen i 1835 (do. S. 168-71); Til den danske Papirfabrikations Hist. (IV, 1873, S. 2-5, 33-37, 49-53, 68-72, 87-92, 136-40, 166-70); Anfugtningspenge og Kautschning (do. S. 8-10); Stereotypi i det 18de Aarh. (S. 44-46); Indførsel af Nodetyper i det 18de Aarh. (do. S. 58-59); Fra Verdensudstillingen i Wien (do. S. 81-87, 97-102, 132-36); Fra Politiretten 1794 og 1795 (V, 1874, S. 25-27); Erindringer fra det Poppeske Bogtrykkeri (do. S. 33-37); Kbhvns Bogtrykkerier noget før og efter 1800 (do. S. 49-54); Oplysninger om Bogtrykker-Postulationen (do. S. 70-73, 86-90, 121-22, 185); Om Tilvirkn. af danske Bogtrykmaskiner (do. S. 75-77); Joh. Chr. Drewsen (do. S. 97-102, 113-119); En dansk Typografs Optegnelser om sit Liv 1646-57 (do. S. 145-48, 169-71); Den typografiske Aand før og nu (do. S. 177-80); Zinkograf J. C. Nielsen (VI, 1875, S. 11-12); De kbhvske Bogtrykkeriers første Jernpresser, Hurtigpresse og uendelige Presse (do. S. 23-27); Danmarks Bogtrykkere fra Trykkefrihedsforordningen til Næringslovens Ikrafttræden (do. S. 35-38, 57-60, 67-69); J. G. A. Eickhoff (do. S. 102-07); Gamle Bogtrykkervers (do. S. 118-21); Dan-

marks Papirmøller paa Kristian IV's Tid (do. S. 132-35); Lærlingeuvæsen nu og før (do. S. 148-50); Danske Skriftprøver (do. S. 152-55); Kemitypist C. Piil (do. S. 167-71); Et typografisk Forbund og en ikke oplært Principal i det 17de Aarh. (do. S. 178-81).

Dagbladet: Den nord. Industri- og Kunstudstilling (1872, Nr. 155, 156, 167, 180, 181, 190, 193, 197, 199, 201, 202, 204, 209, 211, 214, 215, 218, 220, 221, 222, 226, 228, 229, 230, 234, 236, 237, 239, 242, 243, 247, 256); Verdensudstillingen i Wien (1873, Nr. 99, 101, 102, 104, 107, 110, 112, 115, 118, 120, 123, 145, 152, 154, 173); Frederiksborg Amts Industriudstilling (1874 Nr. 140); Den landøkonomiske og industrielle Udstilling i Næstved (do. Nr. 241); Den tyske Udstilling i München (1876 Nr. 176); To Udstillinger [i henholdsvis London og Paris] (do. Nr. 202); Industriforeningens [kunstindustrielle] Forevisning (1877 Nr. 2); Et nyt Museum for Kunstindustri (1890, Nr. 79).

Nær og Fjærn: Nogle Smaaindustrier i Norge (I, 1872, S. 65-67); Udstillingsstatistik (do. S. 209-11); To kbhvske Arbejdsnedlæggelser i Slutn. af det 18de Aarh. (do. S. 230-34); Dansk Haandværksliv (III, 1874, Nr. 80, 81); Bogtrykkernes Deposits (do. Nr. 98); Det forsvundne Kjøbenhavn: Lars Mathiesen; Hunderakkeren; Kbhvns Borgervæbning og Johan Garbrecht; Fortidens Postvæsen (1874, Nr. 108, 118, 121, 130); Morskabsteatret paa Vesterbro; Slutteriet; Accisen; Fordums Militærvæsen; Mesterprøver; Lidt Interiør; Stokhuset og Slaverne; Per Madsensgang og Ladegaarden; Fra Flintestensalderen; Kbhaverne mere sig; Kbhvns Slagtere før og nu; I Vinstuen; Erindringer fra gamle Huse (1875, Nr. 131, 139, 143, 146, 150, 153, 157, 163, 169, 170, 173, 177, 182); Audiens hos Frederik VI; Faste-lavnsløjer; Kbhvske Læredrenge; Brand!; Det lille Kbhvn. (1876, Nr. 183, 191, 195, 208, 214).

Nationaløkonomisk Tidsskrift: Industriudstillinger og Industrimuseer, et indledende Foredrag (VII, 1876, S. 199-210, 213, 216, 217); Hvorledes staar det til med den danske Industris Statistik? Indledningsforedrag (XVII, 1881, S. 1-27, 107-09; Særtryk); Danmarks Kridtpibefabrikation (do. S. 125-165; Særtryk).

Historisk Tidsskrift: Dansk Jern (4 R. VI, 1877-78, S. 165-62; Særtryk); Danmarks Glasindustri indtil 1750. Med nogle Bemærkninger om Ruder, Drikkekar o. Lign., før Glasset trængte igjennem (5. R., I, 1879, S. 433-523; Særtryk); Nogle Oplysninger om Grev Valdemar Kristians Ruslandsfærd 1643-45 (6 R., III, 1891-92, S. 237-338; Særtryk); Yderligere Oplysninger om do. (do. S. 734-39).

Meddelelser fra Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk: Nogle Oplysninger om de efter Næringslovens Ikrafttræden aflagte frivillige Svendepróver (I, 1879-82, S. 95-107); Nogle Oplysninger om vandrede Haandværkssvende og den dem ydede Understøttelse (do. S. 113-29); Nogle Oplysninger om Danmarks tekniske Skoler (do. S. 251-95); Nogle

Oplysninger om den gjensidige Hjælp og Godgjørelighed i Haandværkerstanden (II, 1882-85, S. 327-54); De i 1885, 1887-90 for de officielle Kommissioner aflagte frivillige Svendepøver (III, 1885-88, S. 117-125, IV, 1888-91, S. 111-29, 321-33, 526-40); Fagmøderne i Sommeren 1888 (IV, S. 49-66); Om Export af danske Industriprodukter, et Foredrag (do. S. 397-407; Særtryk).

Ude og Hjemme: Dansk Fajance og Porcellæn paa den kunstindustrielle Udstilling (III, 1879-80, S. 8-10); Nogle af den kunstind. Udst.'s Drikkekar (do. S. 49-52); Nogle Laugsgjenstande fra den kunstind. Udst. (do. S. 91-95); Dansk Keramik, I. De ældste danske Fajancer; II. Fourniers Porcellæn (VI, 1882-83, S. 282-84, 420-22).

Kirkehistoriske Samlinger: Om Danmarks Kirkeklokker og deres Støbere (3 R., IV, 1882-84; S. 157-302; Særtryk).

Tidsskrift for Kunstindustri: Renæssancen som Nutidens Stil i Tyskland (1885, S. 21-27); To danske Kunstarbejder i Jern (do. S. 85-86); Thorvaldsen og den danske Kunstindustri (do. S. 97-106); Avktionen efter afd. Kammerherre Sick (do. S. 124-27); Kbhvns Guldsmedelav i Anl. af dets Jubilæum (do. S. 154-59); Nogle nylig afholdte Avktioner (1886 S. 60-62); Kristian IV's Statue ved Rosenborg (do. S. 84-90); En Minde- og Erkjendtlighedsgave (do. S. 124-26); Et Lurfad med Kalenderoptegnelser (do. S. 158); Japansk Metalkomposition udenfor Japan (do. S. 178-82); Et Skab til et Herreværelse (1887, S. 28); Florentinsk Billedskjæleri (do. S. 28-30); Udstillingen i 1888 i Kbhvn (do. S. 48-50); Rokokoer og Kina-Japan (do. S. 60); Møbler i Frederik II's Stil fra Grosserer A. C. Gaméls Bolig (do. S. 124-25); En Tegning af Hof-Guldsmed J. B. Dalhoff (do. S. 125-26); Et ottedages Kaminur (do. S. 150-51); En gammel dansk Fajanceskaal (do. S. 189); Kunst, Kunstindustri og Beskyttelse mod Eftergjørelse (1888, S. 49-52); Direktør Philip Schou og de sidste Aars kunstindustrielle Bevægelser (do. S. 65-71); Jörgen Balthasar Dalhoff (do. S. 105-114); Med Billedet af det saa kaldte Præsident- eller Dommerværelse (do. S. 121-23); Udstillingen i Kbhvn., efter Revue des arts décoratifs (do. S. 123-25); Gustav Frederik Hetsch (do. S. 195-205); Kunstindustrien paa den nord. Udstilling (do. S. 264-85); De kgl. Adresser ved Industriforens Jubilæumsudst. (1889, S. 30-33); Hamburgs Museum f. Kunstind. (do. S. 34-35); Danske Sølvarbejder i Rusland (do. S. 97-104); Avkt. efter afd. Kammerherre Haxthausen (do. S. 165-68); Mindegave til Udstillingens Præsident, Lensgreve Friis (do. S. 168-69); En Gulddaase med Diamanter (do. S. 197-98); Nogle Kroner og Kroneformer (1890, S. 1-15; Særtryk); Om Oprettelsen af et Museum f. Kunstind. (do. 27-34); Fra Industriforens Oktbr.-Forevisn. (do. S. 197-201); Kbhvns og Hamborgs Vaaben og Sølvmærke (1891, S. 32-38, Særtryk); Avkt. efter Generalmajor M. B. Nægler (do. S. 58-61); Guldbryllupsgaver (1892, S. 65-76); Plantemotiver i Gjenstande fra Bing & Gröndals

Porcellænsfabrik (1894, S. 53-56); Kronprinsens og Kronprinsessens Sølvbryllupsgaver (do. S. 168-72); Danmarks Deltagelse i Bogudst. i Paris (1895, S. 1-7, Særtryk); En Kunst-Metalarbejder (do. S. 89-92); Fra Kvindernes Udst. (do. S. 133-40, Særtryk); Det danske Kunstindustrimuseum (1896, S. 171-73; 1898, S. 74-76); Danske Haandværkerlavssegl (1897, S. 35, 117, 166, 195, Særtryk); Tre Lavssegl fra Husum (1898, S. 19-20); Nogle Segl fra Næstved (do. S. 133-36); St. Knudsgildernes Segl (1899, S. 1-16, Særtryk); Danske Gildesegl (do. S. 71-79, Særtryk); Nogle kbhvske Lavssegl (do. S. 190-92); Til Afslutning (do. S. 203-09).

Industriforeningens Tidsskrift: Danmarks Industri i 1884 (I, 1885, S. 1-5, 17-23, 40); Kastenbeins Sættmaskine (do. S. 41-44); Danmarks Industri i 1885 (II, 1886, S. 1-9, 23-27); S. Fraenckel, en Nekrolog (do. S. 65-70); Danske Fagtidsskrifter (do. S. 360-63); Danmarks Industri i 1886 (III, 1887, S. 3-10, 35-38); Vore gamle Hdvrkerlav (do. S. 227-30, 355); Danmarks Industri i 1887 (IV, 1888, S. 3-7, 27-29, 36-45, 51-53); Lensgreve C. E. Krag-Juel-Vind-Frijs (do. S. 131-32); 1872 og 1888 (do. S. 133-39); Om Udstillingens Kataloger (do. S. 147-153); Industriforeningen i Kbhvn. 1838-1888 (do. S. 195-206); Danmarks Industri i 1888 (V, 1889, S. 9-13, 21-29, 35-40, 51-53, 68-70); Malermester Ernst Schmiegelow (do. S. 131-140, Særtryk); Danmarks Industri i 1889 (VI, 1890, S. 1-4, 13-18, 29-36, 39-47, 60); Export til Rusland (do. S. 39-40, 123, 251, 273); Danmarks Industri i 1890 (VII, 1891, S. 1-8, 13-18, 28-42, 51-54); do. i 1891 (VIII, 1892, S. 1-22, 25-28); do. i 1892 (IX, 1893, S. 1-22); do. i 1893 (X, 1894, 1-26); do. i 1894 (XI, 1895, S. 1-20, 25-28, 49-54); Danske Lavsskraaer (do. S. 221-22); Danmarks Industri i 1895 (XII, 1896, S. 1-30); do. i 1896 (XIII, 1897, S. 1-30, 41-46); do. i 1897 (XIV, 1898, S. 1-30).

Beretning om det 5te danske Industrimøde 1885, S. 195-223: Om Forholdet mellem Mestere og Svende i Lavstiden (Særtryk).

Fortegnelse over Bøger passende for Sogne- og Landbrugsbiblioteker. Udg. af det kgl. danske Landhusholdningsselskab, 1889, S. 89-112: Love, Formular- og Brevbøger, Haandbøger i Lov og Ret, nationaløkonomiske Skrifter; Sundhedspleje, Husholdning, Husflid og Teknik; — Tillæg, 1902, S. 91-116: do.

Nordstjernen: Nogle Meddelelser fra en Ruslandsrejse (1890-91, S. 205-07, 217-19, 230-31; Særtryk).

Beretning om det 6te danske Industrimøde 1892, S. 317-45: Træk af dansk Lavsordning, Lavenes Ophævelse i det 16. og 17. Aarhundrede (Særtryk).

Museum: Et Stykke dansk Haandværks- og Fabrikhistorie, Slægterne Gamst og Caspersen (1892, II, S. 15-54, 166-92; Særtryk).

Aarvog for dansk Kulturhistorie: Fra Danmarks ældste Lavsskraaer,

særlig m. H. t. Forholdet mellem Mestere og Svende (1892, S. 61-104; Særtryk).

For Industri og Haandværk. Medd. udg. af Fællesrepr. f. dsk Ind. og Hdværk: Fællesrepræsentationens Virksomhed (II, 1893, S. 271-89; Særtryk); Ved teknologisk Instituts Aabning (1908, S. 17-19)

Bogvennen, udg. af Foren. f. Boghaandværk: E. H. Berling og det af ham stiftede Berlingske Bogtrykkeri (1897, S. 1-13); Fra Livet i det store kgl. Bibliotek (1904-06, S. 13-36).

Dania: Anmeld. af Paul Sébillots Légendes et curiosités des métiers (IV, 1897, S. 59-61); Bagere (VIII, 1901, S. 174-78); Skomagere (do. S. 195-210); Smede (IX, 1902, S. 186-200).

Aftenpostens Haandværkerblad: William Naylor, en dansk Filhugger (1898, Nr. 7).

Danmarks Kultur ved Aar 1900: Kunstindustri (S. 417-31); Kongresser og Udstillinger (S. 593-96); Industri (S. 691-706).

Tidsskrift for Industri: Industriforeningens Tidsskrifter (I, 1900, S. 1-4); Carl Frederik Lichtenberg (do. S. 127-28); Jörgen Balthasar Dalhoff (do. S. 229-31); En Gave (do. S. 269-70); Danmarks Hdvkrlav (II, 1901, S. 1-4); Lavsgjenstande fra Udst. paa Charlottenborg (II, 1901, S. 113-33; Særtryk); Christian Peter Wienberg (do. S. 142-44); Lavsgjenstande og Nutiden (do. S. 164-66); Danske Sølvsager i Rusland (do. S. 168-70); Lyons Silkeindustri, en Anmeld. (do. S. 173-74); For og imod Odense, en fynsk Lavskamp (III, 1902, S. 37-50; Særtryk: Fynske Lavssegl); Henrik Andersen (do. S. 69-70); Et [af Statsraad Thor Lange rejst] Mindekors (do. S. 176-77); Danske Kakkelovne (do. 187-93, 222); Hvad var en Skinder? (IV, 1903, S. 25-31, 101; Særtryk); Danmarks første Industriudstilling (do. S. 114-17); Bagerdans og Justitierejsning (do. S. 183); Den polytekniske Læreanstalt og Industriforeningen (V, 1904, S. 19-21); Guldmedene Mores i Hamborg (do. S. 97-98); Da Garverne bleve til (VI, 1905, S. 25-29; Særtryk); Urban Jürgensen. Nogle Meddelelser om en dansk Urmagerslæggt (do. S. 145-52; Særtryk); Den kommende store Udstilling (VII, 1906, S. 145-48); Ved Generalforsamlingen m. m. (do. S. 203, 211); do. (VIII, 1907, S. 198).

Det nordiske Hdværks- og Industrimøde i Kbhvn. 1900: Hdværker- og Industrimødets Udstilling, særlig dens Lavsgjenstande (S. 18-33).

Dansk Kultur i det 19de Aarhundrede, udg. af Studentersamfundets Korrespondanceudvalg, 1901, S. 58-71: Industrien.

Personalhistorisk Tidsskrift: Frantz Henrich Müller, den kgl. Porcellænsfabriks Stifter (4 R. IV, 1901, S. 172-217; Særtryk); H. P. Frederiksen. Nogle Træk af et bevæget Liv (5 R. II, 1905, S. 80-102; Særtryk).

Dansk Tidsskrift: To løste Gaader (1901, S. 613-27; Særtryk).

Arbejdsgiveren, 1901, S. 297-98: En videnskabelig Arbejdsgiver [Carlsbergfonden].

Tilskueren: Fortids Arbejderforhold (1902, S. 253-61; Særtryk).

Samlinger til jysk Hist. o. Topogr.: Viborgske Lavforhold (3 R., III 1901-03, S. 453-72; Særtryk).

Sønderjydske Aarbøger: St. Knudsgildet i Flensborg (1903, S. 63-107; Særtryk).

Emma Gad, Vort Hjem: Husets Metalsager (IV, 2 Afsnit, 1903, S. 120-29).

Dannebrog: Industriudstillingen paa Kristiansborg Slots Ridebane (25. Debr. 1903); Thor Lange og hans danske Mindesmærker (21. Juni 1906); En Dronning Dagmars-Sten, rejst af Thor Lange (26. Maj 1907).

Fra Arkiv og Museum: Helsingørske Industriforhold (II, 1903-05, S. 81-135, Særtryk); Fra Næstveds Tingbog, Billedskjærer Abel Schröders Forhold (do. S. 183-85); To Breve til Greve Ernst Schimmelmänn fra Grosserer Tutein om Fred med England (do. S. 300-304); Nogle Lavsudgifter (do. 409-10); Anmeld. af »Kbhvns Huse og Indvaanere efter Branden 1728« og af E. Dam's Sorø Apotek (III, S. 71-77); do. af »Det ærbare osv. Snedkerlav i Helsingør« (III, S. 173-74).

Dansk biografisk Lexikon og Salmonsens Lexikon: En Del Artikler.

[79] *Hans Ernst Christopher Otto Nyrop*, f. 5. Avgust 1845, † 7. Oktober s. A.

[80] *Mathilde Nyrop*, f. 17. Januar 1847, † 7. April 1849.

[81] *Hansine Nyrop*, f. 13. Avgust 1848, † 14. April 1849.

[82] *Johan Ernst Nyrop*. Han er født den 30. April 1850 i Kjøbenhavn og bestemtes tidligt til at blive Instrumentmager. Han blev oplært paa sin Faders Værksted, var derefter en Tid hos Instrumentmager Stille i Stokholm (1866-67) og kom derpaa til Lüer i Paris, hvor hans Fader havde været en Meneskealder før. Hjemkommen derfra gennemgik han et anatomisk Kursus, og hans Fader, der i høj Grad ønskede at hæve det kirurgiske Instrumentmageri, tilskrev nu Sundhedskollegiet for at erfare, om det kunde tillades Sønnen at underkaste sig en Prøve i Brokkirurgi og Ortopædi, men Sagen faldt bort, da Kollegiet i Maj 1869 meddelte, at det efter at have korresponderet med det lægevidenskabelige Fakultet ikke kunde give en Ansøgning af det nævnte Indhold sin Anbefaling. For sin videre Uddannelses Skyld foretog han derpaa i 1870-71 en Rejse til Berlin, Paris og London, paa hvilken han just naaede

at slippe ud fra Paris umiddelbart for Byen, som var under Kommunens Herredømme, indtoges af den franske Armé.

Efter hvad han havde set i Udlandet, var han snart paa det Rene med, at Virksomheden paa Kjøbmagergade for at hævde sig burde kunne raade over Maskinkraft. Der var imidlertid store Vanskeligheder ved at faa dette gennemført, men han naaede dog at overvinde dem, og samtidig ind-

Sofie Nyrop f. Møller.

Ernst Nyrop.

traadte han i Firmaet (1872). — De gamle Lokaler paa Kjøbmagergade tillod imidlertid ingen Udvidelser, han saa sig derfor om efter en Grund, paa hvilken der kunde opføres en Fabrik for Etablissementet. Den blev funden paa Blegdamsvejen (Nr. 114), og her blev saa en Fabrikbygning opført, hvorhen Instrumentværkstederne i Foraaret 1876 blev udflyttede; selv tog han ogsaa som gift Mand Bolig herude. Den 30. April 1875 havde han ægtet *Sophie* Marie Møller (f. 30. April 1855), Datter af Prokurator, Kreditforeningsdirektør (senere Etatsraad) E. Møller i Ringkjøbing og Marie f. Madsen. I det unge

Hjem blev der spillet og sunget, de to Ægtefæller mødtes i musikalsk Interesse, der gik videre til de opvoxende Börn, ikke mindst ved deres Moders dygtige og forstaaende Akkompagnement.

Det blev imidlertid ikke ved de overfor nævnte Forandringer i den gamle Forretning. Omtrent samtidig med de nævnte

Det Nyropske Etablissement, Kjøbmagergade Nr. 43 (1907).

Værksteders Udflytning til Østerbro købte hans Fader Ejendommen Nr. 43 paa Kjøbmagergade ligeoverfor det gamle Sted Nr. 46, den lod han ombygge, og i 1877 flyttede han herover, her fik Etablissementets Udsalg, Bandageværksted og Tinsprøjteværksted Plads. Ved alle disse Forandringer var Virksomheden bragt til i væsentligt Grad at kunne følge med Tiden, men desuagtet gjorde den udenlandske Konkurrence sig Tid efter

anden stærkt gjældende. Flere Ting kunde det absolut ikke længere betale sig at tilvirke selvstændigt, og efter nitten Aars Forløb flyttedes Værkstederne fra Fabriken paa Blegdamsvejen til en nyopført Sidebygning paa Kjøbmagergade Nr. 43. I 1895 vare alle Værksteder saa igjen samlede paa eet Sted, og det har sin Interesse at se, hvorledes Ejendommen paa Kjøbmagergade nu mere og mere blev beslaglagt af Forretningen. Oprindeligt benyttede den kun en Del af Stueetagen, saa fyldte den Sidebygningen, saa erobrede den hele Stueetagen, derpaa Kjælderen og nu i 1908 ogsaa første Sal. Den gamle Forretning, som Ernst Nyrop 1872 blev Deltager i, og som hans Moder efter Faderens Død helt overdrog ham og hans yngre Broder Louis [Nr. 87] i 1886, staar frisk og livskraftig. Indtil 1894 havde Ernst Nyrop deltaget i Ledelsen af saavel Etablissemmentets Værksteder som dets ortopædiske Afdeling, men derefter kun i Ledelsen af den sidste, Broderen Louis overtog Værkstederne. Hvad den ortopædiske Afdeling angaar, da var den fra dens første Begyndelse bleven bistaaet af en Læge; fra 1907 har Ernst Nyrop haft den Glæde i denne Stilling at se sin Søn Cand. med., Reservekirurg Ejnar Nyrop [Nr. 110].

Her skal endnu tilføjes, at han fra 1881 uafbrudt har været knyttet til indre Missions Søndagsskolegjerning, hvad der, overfor de store Bryderier, Forretningen særlig i Aarene 1881-92 voldte ham, var en Kilde til fornyet Kraft hos ham. — Fra 1898 bor han i sin egen Villa paa Scherfigsvej (Nr. 5), der er bygget af Arkitekt Martin Borch.

[83] *Hansine Mathilde Nyrop*. Hun er født den 5. April 1852 i Kjøbenhavn og fik de Navne, som hendes i 1849 afdøde to smaa Søstre bar. I sin tidligste Ungdom dyrkede hun Sang og Musik og bidrog derved meget til Hyggen i det gamle Forældrehjem, til hvilket hun altid følte sig knyttet med stærke Baand. I de sidste Aar af hendes Faders Liv, hvor nogen Svaghed kom til, var hun den kjærligste Datter imod ham og var hans stadige Ledsager paa hans aarlige Smaarejser rundt om i Danmark. Efter Faderens Død fortsatte hun og hendes

Søster Emma [Nr. 85] Hjemmet hos deres Moder, og ogsaa her udfoldede hendes stærke Hjemfølelse sig. Endnu skal nævnes, at hun siden 1896 har virket i Fortsættelses-Asylet i Ryesgade, af hvilket hun siden 1903 har været Bestyrelses-medlem.

[84] *Kamma Sofie Nyrop*, f. 24. Januar 1854; † 16. Avgust 1859. Hun døde af Skarlagensfeber.

Hansine Nyrop.

[85] *Emma Magdalene Nyrop*. Hun er født den 10. Januar 1856 i Kjøbenhavn. Som sin ovennævnte Søster Hansine [Nr. 83] er hun i høj Grad musikelskende og har lige fra ung af arbejdet med Musik. Hun har lidt efter lidt væsentlig kastet sig over religiøst-filantropisk Arbejde, der navnlig har ført hende over i Søndagsskole-Gjerningen, i hvilken hun har arbejdet i en en længere Aarrække. Begge Søstrene vedblev efter Moderens Død (1893) at bo sammen, og Traditionen fra det gamle Barn-domshjem fortsættes nu af dem under mindre Forhold.

[86] *Kristoffer Nyrop*. Han er født i Kjøbenhavn den 11. Januar 1858, blev 1863 sat i det von Westenske Institut og rykkede her op i de studerende Klasser, skjönt hans Kjærlighed til Planter og Blomster en Tid pegede paa, at han skulde være Gartner. 1875 blev han Student (første Karakter), og nu gjorde en anden Interesse sig gjældende, hans Interesse for Sprog. To af Skolens Lærere, Dr. O. Siesbye og Dr. S. Schandorph, havde ved deres Undervisning i ikke uvæsentlig Grad nærret den, og da han som Student hørte Docent Vilhelm Thomsen forelæse over den jafetiske Sprogæt, var han sikker i sin Beslutning. Den al-

mindelige Sprogvidenskab havde vundet ham. Han tog strax fat paa fransk Sprog og Litteratur og arbejdede med en saa overlegen Energi, at han kom mærkelig hurtig frem. Allerede i Marts 1877 kunde han i filologisk-historisk Samfund fremsætte komparative Bemærkninger om Sproget hos den franske middelalderlige Forfatter Joinville og i September s. A. holde Foredrag over Apofoni (d. e. Lydskifte) i Fransk. Aaret efter vandt han det nævnte Samfunds største Belønning for Besvarelsen af en af det udsat Prisopgave: »Det franske participle passé behandlet historisk efter sin Afledning og Anvendelse«. Det første Arbejde, han fik trykt, var en litterærhistorisk Skitse »Victor Hugo«, der blev optagen som Føljeton i tre Numre af Fædrelandet (November 1877). Omtrent samtidig drog han til Paris, hvor han i et Aar (1877-78) studerede romansk Filologi, komparativ Litteraturhistorie og Palæografi under Mænd, som Gaston Paris, Paul Mayer, A. Darmsteter, Émil Picot og Léon Gautier.

Han ilede her fra Collége de France til École des hautes Études og fra École des langues vivantes orientales til et af Bibliotekerne, men hans Iver belønnes ogsaa, han naaede at komme i virkelig Forbindelse med de nævnte Sprogforskere, af hvilke navnlig Gaston Paris stod for ham som et Mønster; han beundrede det mærkelige Samarbejde, denne store Lærer og Lærde forstod at skabe mellem sig og sine Elever ved paa een Gang at holde Foredrag for dem, samtale med dem og examinere dem. Med Émil Picot kom han til at staa som Medudgiver af et gam-

Emma Nyrop.

melt sjældent Tryk fra det st. kongelige Bibliotek (Nouveau recueil de farces françaises des XVe et XVIe siècles, Paris 1880). Hjemkommen fra Paris fortsatte han sine Studier, hvis Rækkevidde kan ses af et Foredrag, han i Marts 1879 holdt i filologisk-historisk Samfund; det angik det gamle Værk »Historia Apollonii regis Tyri«. Han gjorde Rede for dets Skjæbne i Middelalderens Litteratur ligesom for dets sagnhistoriske Betydning; og det skal særlig bemærkes, at han bragte det i Forbindelse med en gammel dansk Folkevisé.

Saa tog han i Efteraaret 1879 Magisterkonferens i fransk Sprog og Litteratur og vandt i 1882 Universitetets Guldmedalje for Besvarelsen af Opgaven »Den oldfranske Heltedigtning i alle dens Forgreninger«. Efter en indtrængende Opfordring fra Professor Svend Grundtvig udgav han i 1883 denne Afhandling i udvidet Form, hvortil han blev sat i Stand ved Understøttelser fra Carlsbergfonden og Kultusministeriet, Bogen, der i 1886 blev oversat paa Italiensk, er af Betydning ikke alene for Romanister, men for Enhver, der sysler med Middelalderens Litteratur eller med Sagnhistorie. Med dette Arbejde, som han dedicerede til sin Fader, var han færdig i Sommeren 1883, og snart efter tiltraadte han saa med offentlig Understøttelse en Udenlandsrejse. Over Paris, Provence og Norditalien naaede han Rom, hvor han fandt Forelæsningerne ved Universitetet ret elementære, men hvor der paa anden Maade var saa uendelig meget at lære. Opholdet her afbrødes dog, da han fik Meddelelsen om sin Faders pludselige Død (24. December). Han kunde umuligt blive i den fremmede By, han maatte i sit Hjem deltage i den Sorg, der havde ramt det. Først noget ind i 1884 fortsatte han Rejsen. Med Rom som Udgangspunkt besøgte han nu Neapel, Pompeji, Venedig, Udine, Ungarn, Rumænien, Bulgarien, Bukovina og Galizien. Overalt studerede han, og overalt havde han Venner; det kan ses af hans Bog »Romanske Mosaiker« (1885), der giver fornøjelige Meddelelser fra Provence og Rumænien. Allerede før hans Rejse var han en søgt Lærer i Fransk.

Hans pædagogiske Evner, hans Livlighed og Kundskabsfylde sikrede ham en saadan Stilling, og det er derfor ganske naturligt, at han ikke alene blev Lærer i Skoler og for Private, men ogsaa Lærer ved Universitetet. Da han den 9. April 1886 havde forsvaret sin for Doktorgraden skrevne Afhandling om Adjektivernes Kjønssbøjning i de romanske Sprog, holdt han i et Par Semestre Forelæsninger over disse Sprog og deres Litteratur og blev saa i 1888 knyttet til Universitetet som Docent. Han stod ikke alene som den lærde Romanist, der beherskede et stort Stof*, men som en aandrig Repræsentant for den nye Sprogvidenskab, der ikke vilde nøjes med Fortidens Regler og Undtagelser, men vilde have alle Sprogforhold lovmæssigt forklarede. Foran sin Doktordisputats havde han sat en Indledning om »Lydlov og Analogi«, og i den stod han væsentlig paa de saa kaldte Junggrammatikeres Standpunkt.

Paa den Tid satte han ogsaa selvstændigt Bo. Den 13. Juli 1888 ægtede han i Bergen Andrea *Margrethe* Schjelderup, Datter af den derværende Byfoged Georg Elias S. og Henriette f. van Kervel. Hun var født i Kristianssand den 7. Juli 1861; fra 1878-83 havde hun opholdt sig i Paris for at studere Musik ved Konservatoriet dér under Maurin, Garcin og Regnier — hun dyrkede Violinen — og fra Paris drog hun til Weimar, hvor hun studerede videre under Koncertmester Kömpel (1884-85). Allerede i Paris havde hun givet en vellykket Koncert, hun gjorde det Samme flere Gange i Norge, men kom derefter syg til Kjøbenhavn, hvor hun maatte opgive Musiken. Under sit Ophold i Udlandet havde hun korresponderet hjem til en Del norske Aviser. Efter sit Giftermaal fortsatte hun i nogen Tid hermed og optog tillige Studiet af Italiensk og Spansk for at kunne hjælpe sin Mand, hvis Sekretær og Med-

---

* Hans Doktordisputats beskæftiger sig med Adjektiverne i Latin, Nordfransk, Provençalsk, Gaskognisk, Schweitzisk, Katalansk, Balearisk, Kastiliansk, Galizisk, Portugisisk, Graubündisk, Tirolsk, Friaulisk, Norditaliensk, Syditaliensk, Makedo-rumænsk og Istro-rumænsk.

arbejder hun blev. Hun har desuden til forskellige danske Blade og Tidsskrifter leveret Oversættelser af moderne fransk og spansk Litteratur. Da Ægteparret i 1895 var paa en Rejse i England, Frankrig og Italien, sendte de under Mærket Briggella en Del fælles Rejsebrevne til »Politiken«, og det skal endnu særlig nævnes, at hun i 1900 oversatte J. J. Jusserands »En skotsk Konges Roman«. Der staar paa Titelbladet »Over-

Kristoffer Nyrop.

Margrethe Nyrop f. Schielderup.

sat med Forfatterens Tilladelse af Fru Margrethe«. Jusserand, der en Tid var fransk Gesandt i Kjøbenhavn, hørte som Videnskabsmand til den Kreds, der samledes om Gaston Paris, med hvem Kristoffer Nyrop og Hustru kom i stadig nærmere Forbindelse. 1898 var han Fadder for deres anden Søn Gaston, der dog allerede døde samme Aar. De to Ægtefæller levede i det Hele et rigt og interesseret Liv, saaledes som det fremgaar bl. A. af nogle Breve til dem fra Julius Lange, der findes i den efter Brevskriverens Død trykte Samling af Breve fra ham.

I December 1894 blev Kristoffer Nyrop efter Thor Sundbye Professor ved Universitetet i romansk Sprog og Litteratur. Denne ydre Forandring havde imidlertid ingen Indflydelse paa hans Studier, der fra hans første Tid havde strakt sig over store Omraader. Han var tidlig bleven en vel anset Forfatter. Hans Bog »Sprogets vilde Skud« (1882), der handler om misforstaaede Ord i daglig Tale, blev læst af Mange, og han gik videre i denne Retning ved f. Ex. Bogen »Ordenes Liv« (1901). Men hvad der særlig vandt ham et Publikum, var hans Evne til i et fint og aandrigt Sprog med Forstaaelse og Kritik at behandle et Æventyrs, et Sagns, et Motivs Gang gennem de forskellige Tider og Folkeslag. Som Bøger i denne Retning skal her nævnes »Nej, et Motivs Historie« (1891), »Kysset og dets Historie« (1897) samt de for Tiden udkommende »Fortids Sagn og Sange«, der hidtil (1908) har behandlet Toves Tryllering, den evige Jøde og Sangerens Hjærte. Men i denne Sammenhæng maa endnu nævnes en Række i forskellige Tidsskrifter offentliggjorte Afhandlinger, i Nordisk Tidsskrift for Filologi »Elskeren i Kurven« samt Sagnet om Odyssevs og Polyfem, i Aarbøger for nordisk Oldkyndighed Fortællingen om Grevinden med de 365 Börn, i Dania Klude-træet o. s. v., idet det her endnu skal erindres, at han fra 1890 til 1903 var den ene af Redaktørerne for det sidstnævnte Tidsskrift Dania, hvis ti Bind give fyldige Bidrag ikke mindst fra ham til Forstaaelsen af »Folkemaal og Folkeminder«, d. v. s. til Forstaaelse af Sprog og Kultur, der paa saa mange Maader staa i den nøjeste Forbindelse.

I de nævnte Skrifter er Kristoffer Nyrop en i god Forstand populær Forfatter. Skrifterne kunne læses af Alle, og dog slippe de ikke Videnskaben. Bogen »Ordenes Liv« er saaledes i Virkeligheden en Fremstilling af den saa kaldte Semasiologi eller Læren om Ordenes Betydningsudvikling.

Paa lignende Maade forholder det sig med de af ham udgivne franske, spanske og italienske Lærebøger og Grammatiker »til Selvstudium og Undervisning«. De have fundet

en Mængde Læsere, have oplevet Oplag paa Oplag, ti de ere praktiske og gode Vejledere, men idet de bygge ikke alene paa hans allerede ovenfor nævnte betydelige pædagogiske Sans men paa hans store forunderligt sikre sproglige Viden og Kunnen, føre de Begynderne ind over Tærskelen til den Videnskab, der har givet ham Plads mellem Evropas fremragende Romanister og har ladet ham skabe et saadant Størværk som hans »Grammaire historique de la langue française«, der har vakt berettiget Opsigt; den begyndte at udkomme i 1899, men af dens fire Dele foreligge endnu kun de to, første Del i to Oplag.

Efter hvad her er meddelt, er det naturligt, at Kristoffer Nyrop blev stillet i Spidsen herhjemme, hvor der var Tale om Fransk eller franske Forhold. Da de udenlandske Journalister besøgte Kjøbenhavn efter i Kiel at have overværet Nordøstersø-Kanalens Aabning, holdt han Hovedtalen til dem ved Festen i Hotel d'Angleterre den 26. Juni 1895, fra 1897 til 1901 var han Formand for den herværende Afdeling af Alliance française, og i 1900 repræsenterede han Kjøbenhavns Universitet ved en Kongres i Paris. Det er imidlertid ikke blot herhjemme fra, at han saaledes er stillet i Spidsen. I 1905 deltog han efter Indbydelse fra Madrid i de store Cervantes-Festligheder, der fejredes dér, og da han fra Spaniens Hovedstad gjorde en Udflugt til Lissabon, blev han ogsaa dér modtaget med den største Anerkjendelse. Men han staar jo ogsaa som en af Romanismens Førere. Han sidder i Bestyrelserne for »Gesellschaft für romanische Litteratur«, for »Société des textes français modernes« og for »Société Gaston Paris«, ligesom han er extraordinært Medlem af det sydfranske Forfatterforbund »Lou Félibrige«, af det normanniske Akademi i Caen og af det historiske Akademi i Lissabon.

Naar nu hertil føjes, at han i 1899 optoges som Medlem i det danske Videnskabernes Selskab og i 1901 blev Ridder af Danebrog efter iforvejen at have faaet forskjellige udenlandske Ordener (Italiensk Kroneorden, Officier de l'instruction publi-

que, den rumænske Fortjenstmedalje i Guld, den franske Æreslegion), syntes Alt lyst og godt. Og saa var her dog en mørk Skygge. I 1901 fik han paa sit venstre Øje en Net-hindeløsning, der en Tid hindrede ham i at arbejde. Han kunde dog snart efter tage fat igjen, og flyttede i 1902 til Jægersborg, hvor han købte en lille Ejendom Villa Ibstrup, i hvis Have han nu ret af Hjærtet dyrkede sin gamle Gartnerpassion. Han plantede og gravede og befandt sig i det Hele godt i den landlige Luft, da ogsaa hans højre Øje i Begyndelsen af 1906 blev angrebet, saaledes at han truedes med fuldstændig Blindhed. Hans videnskabelige Arbejde maatte helt lægges til Side. Men denne tunge Tid, der blev endnu tungere, da hans Hustru samtidig hjemsoget af Sygdom, mildnedes ved den overordentlige Venlighed, der fra saa mange Sider vistes Beboerne af Villa Ibstrup, ikke mindst fra hans Hustrus Veninde, Lægen Fru Margrethe Hermansen f. Zütphen Adeler paa Ingelstad i Sverige, hvor Kristoffer Nyrop fandt et forstaaende Asyl. Og saa er det da sket saaledes, at han efter at have faaet en fortrinlig Sekretær i Efteraarsemesteret 1907 igjen har kunnet begynde sine Forelæsninger ved Universitetet og i det Hele paany har kunnet optræde litterært. Til Trods for hans Sygdom er det saaledes lykkedes ham at fuldføre tredje Bind af hans »Grammaire historique«, ikke alene hans Hovedværk, men — som det af en Kyndig er blevet sagt — et Hovedværk indenfor den franske Filologi, der hjemme og ude er blevet modtaget med Ros og Begejstring og til alle Tider vil være at regne for et Hovedværk i Danmarks sprogvidenskabelige Litteratur.

Indbydelsesskr. til Universitetets Fest i Anl. af Kongens Fødselsdag 1882, S. 83; do. til Reformationsfesten 1886, S. 53-65; Dansk biograf. Lexikon; Salmonsens Lexikon; Berl. Tid. Nr. 146, Morgenudg. for den 27. Juni 1895; Breve fra Julius Lange, udg. af P. Købke, 1902, S. 304-05; Breve fra Julius Lange, Efterslæt, 1903, S. 48, 49, 63, 64; Tilskueren 1906, S. 867 flg.

Skrifter: Nouveau recueil de farces françaises des XVe et XVIe siècles, publié d'après un exemplair unique, appartenant à la grande bibliothèque Royale de Copenhague, Paris, 1880 (udg. sammen med E. Picot); — Sprogets

vilde Skud. Populære Strøbemærkn.r om misforstaaede Ord i daglig Tale, 1882; — Den oldfranske Heltedigtning, 1883 (italiensk Overs. ved E. Gorra, Firenze, 1886); — Romanske Mosaiker. Kulturbilleder fra Rumænien og Provence, 1885; — Adjektivernes Kjønshøjning i de romanske Sprog. Med en Indledning om Lydlov og Analogi, 1886; — L'Italia moderna. Nyere italienske Forff. i Udv., m. Noter o. Glossar, 1887; — Petit recueil de farces francaises de XVe et XVIe siècles, 1888 (hektograferet til Forelæsningsbrug). — Kortfattet spansk Grammatik til Selvstudium og Undervisn., 1889 (2. Udg. 1894; 3. Udg. 1903; 4. Udg. 1908); — Lærebog i det spanske Sprog, 1889 (2. Udg. 1891; 3. Udg. 1902; 4. Udg. 1907); — Lectures francaises. Udvalgte Stykker af nyere franske Forff., 1-2 Afd., 1890-91; — Nej. Et Motivs Historie, 1891; — En Teaterforestilling i Middelalderen, 1892; — La España moderna. Udvalgte Stykker af moderne spanske Forff., udgivne og forklarede, 1892; — Kortfattet fransk Lydlære, 1893 (2. Udg. 1902); — Spansk Ordsamling, 1894 (2. Udg. 1908); — Recueil de textes français, publ. pour les cours universitaires, 1895; — Lærebog i det italienske Sprog, 1896 (2. Udg. 1904); — Kortfattet italiensk Grammatik, 1897 (2. Udg. 1903); — Kyssset og dets Historie, 1897 (2det Opl. s. A.; overs. paa Svensk, Engelsk og Russisk); — Prose e Poesie italiane, scelte e annotate, 1898; — Grammaire historique de la langue française, I, 1899 (2. Udg. 1904), II, 1903; — Ordenes Liv, 1901 (tysk Overs. ved R. Vogt, Leipzig 1903); — Manuel phonétique du français parlé. 2me éd. traduite et remaniée par E. Philipot, 1902; — Histoire générale de la langue française, 1904 (Særlig tryk af første Bind i anden Udg. af hans Grammaire historique); — Poésie française 1850-1900, publiée et annotée, 1905; — Gaston Paris, 1906 (Studier fra Sprog- og Oltidsforskning, Nr. 68); — Franske Stile til Brug ved den højere Undervisn., I, 1907; — Fortids Sagn og Sange. I, Toves Tryllering, 1907; II, Den evige Jøde, 1907.

har oversat

en Række skandinaviske Folkeviser til E. Rolland's Recueil de chansons populaires, Paris, I-VI, 1883-1888.

har udgivet:

Holger Danske af B. S. Ingemann. Udg. med Oplysninger for »Dansk-lærerforeningen«, 1893; — William Sporon: Jean Rotrou, en litterærhist. Studie, udg. efter Forfatterens Død, 1894; — José M. de Pereda: Pedro Sanchez. Udg. med et Forord, 1896; — Rolandskvadet. Metrisk oversat af O. P. Ritto, udg. med Indledning og Noter, 1897.

har været Medredaktør af

Dania, Tidsskrift for Folkemaal og Folkeminder, I-X, 1890-1903 (de andre Redaktører: Professor, Dr. Otto Jespersen og Docent Verner Dahlerup).

har skrevet i følgende Tidsskrifter o. Lign.:

Fædrelandet: Victor Hugo, litterærhist. Skitse (1877, Nr. 269, 270, 271).

Kort Udsigt over det filol.-hist. Samf.'s Virkshd, 1876-78, S. 19, 20-25 (Apophonie i Fransk), 55; 1878-80, S. 9-11 (Historia Apollonii regis Tyri); 1880-82, S. 8, 14, 20; 1882-84, S. 30; 1884-85, S. 78, 89, 91, 99-104 (Om Klude-træet), 104-06 (En egen Art af Protesis); 1888-91, S. 219.

Det filolol.-hist. Samf.'s Mindeskrift i Anledning af dets 25aar. Virksomhed, 1879, S. 47-54: Une question de phonétique romane, T + R en provençal.

Nordisk Tidsskr. f. Filologi: Syntaktiske Bemærkninger om le participe passé i ældre Fransk (Ny R., IV, 1879-80, S. 106-35, i Særtryk); »Elskeren i Kurven« paa Gammel-Fransk (do, S. 272-81); E. Koschwitz: Sechs Bearbeitungen des altfranzösischen Gedichts von Karls des Grossen Reise nach Jerusalem u. Constantinopel, anm. (do. S. 235-43); Zeitschr. f. neufranzösische Sprache u. Litteratur, anm. (do. S. 282-85); M. Gaster: Zur Rumänischen Lautgeschichte, anm. (Ny R., IV, 1879-80, S. 72-78), Sagnet om Odysseus og Polyfem (Ny R., V, 1880-82, S. 216-35, i Særtryk); Altfranzösische Bibliotek., anm. (Ny R., V, 1880-82, S. 171-73); Maistre Wace's Roman de Rou, herausg. von H. Andresen, anm. (do. S. 283-86); Gl-fransk mairier = lat. macerare (Ny R., VI, 1883-84, S. 39); Nyere Folklore-Litteratur (do. S. 40-54, i Særtryk); Islendskr æventyri, herausg. v. H. Gering, anm. (Ny R., VII, 1885-87, S. 61-66); Forblommene Ord (do. S. 119-30); J. Haller: Altspanische Sprichwörter, anm. (do. S. 156-60); C. P. Caspari: Eine Augustin fälschlich beigelegte Homilia de sacrilegiis, anm. (Ny R., VIII, 1887-88, S. 79-80); G. Gröber: Grundriss der romanischen Filologie, anm. (do. S. 153-60); En syntaktisk Metonymi (do. S. 219-226); E. Löseth: Tristanromanens gl.franske Prosa-hdskrifter, anm. (Ny R., IX, 1889-90, S. 324); J. U. Jarnik: Index zu Diez Etymologische Wörterbuche der roman. Sprache (do. S. 324-25); E. G. W. Brauenholz: Les plaideurs par Racine og Les precieuses ridicules, with introductions and notes, anm. (Ny R., X, 1890-91, S. 233-37); En Rettelse (do. S. 282-85); Italienske Katakreser (3 R., V, 1896-97, S. 52-54); En syntaktisk Ejendommelighed (do. S. 184-85); Bra-kyologi (3. R., VI, 1897-98, S. 45-47).

Romania: Saga af Tristram ok Isond samt Mættuls Saga, udgivne af af det kgl. nordiske Oldskrift-Selskab; anm. (VIII, 1879, S. 276-81); Notice sur un nouveau manuscrit de la cronique de Reims (do. S. 429-33); Variantes indiennes et danoises d'un conte Picard (IX, 1880, S. 137-40); Bribes de litterature populaire (do. S. 443-44); Histoire des participes français, par Amédée Mercier; Le participe passé dans la langue française et son histoire, par J. Bastin, anm. (do. S. 614-17); La farce du Cuvier et un proverbe norvégien (XI, 1882, S. 413-14); Encore la farce du Cuvier (XIV, 1885, S. 136); Li ver del juise. En fornfransk predikan af Hugo von Feilitzen, anm. (do. S. 146-49); M. Gaster: Literatura populară

romană. Cu un apendice: Voroava garamantilor cu Alexandru Machedon de Nicolae Costin, anm. (do. S. 149-55); Remarques sur le texte du Poema del Cid (XVIII, 1889, S. 502-505); Sone de Nausai et la Norvège (XXXV, 1906, S. 555-69).

Zeitschr. f. roman. Filol.: Zu Robert von Clari (III, 1879, S. 96-98).

Literaturbl. f. germ. u. roman. Philol.: E. Fichte: Die Flexion im Cambridger Psalter, anm. (I, 1880, S. 222-23); E. Koschwitz: Les plus anciens monuments de la langue française, anm. (do. S. 338-39); Cristine de Pizan: Le livre du chemin de long estude. Publ. par R. Püschel, anm. (II, 1881, S. 330-33); Elie de Saint Gille, chanson de geste, publ. par Gaston Raynaud, anm. (do. S. 363-65); J. Bastin: Grammaire historique de la langue française; F. Lindner: Grundriss der Laut- und Flexionsanalyse der neufranzösischen Schriftsprache; Jean Pio: Fransk Sproglære til Skolebrug, anm. (III, 1882, S. 139-41); H. Varnhagen: Ein indisches Märchen auf seiner Wanderung durch die asiatischen u. europäischen Literaturen, anm. (IV, 1883, S. 145-46); J. Koch: Die Siebenschläferlegende, ihr Ursprung u. ihre Verbreitung, anm. (do. S. 146-47); A. de Nino: Usi e costumi abruzzesi. Vol. III, anm. (VI, 1885, S. 75-76); E. Trojel: Middelalderens Elskovshoffer, anm. (XI, 1890, S. 31); Antwort [til E. Trojel.], (do. S. 288); H. Gaidoz: La Rage et St. Hubert, anm. (do. S. 383-84); F. Araujo: Gramática razonada histórico-crítica de la lengua francesa, anm. (XII, 1891, S. 165-66); J. Bianu: Despre cultura și literatura românească în secolul al XIX lea, anm. (XIII, 1892, S. 350).

Svenska Landsmålen: Svenska folk-sagor, utg. af Aug. Bondeson, anm. (II, 1882, S. cii-cx).

Mélusine, Recueil de mythologie, littérature pop., traditions et usages: Les cheveux rouges (III, 1886-87, S. 546); L'étymologie popul. et le Folklore (IV, 1888-89, S. 505; V, S. 148); La chanson de petit Jean (IV, S. 354); La fraternisation (do. S. 306); La stérilité volontaire (IX, 1898-99, S. 184); Fumer = boire (do. S. 230).

Opuscula philologica, udg. af det filol.-hist. Samf., 1887, S. 118-209, 267-69; Navnets Magt, en folkepsykologisk Studie.

Revue des patois gallo-roman: Dialectologie danoise (I, 1887, S. 308-309).

Nordisk Tidsskrift (Letterstedts): E. Trojel: Middelalderens Elskovshoffer, anm. (1888, S. 545-49); O. Levertin: Studier öfver fars och farsörer i Frankrige mellan Rennaisancen och Molière, anm. (1888, S. 320-23); En middelalderlig Skik (1889, S. 312-32); Mysteriet om St. Laurentius (1891, S. 154-70); En provençalsk Legende (1894, S. 388-92); Molières »Tartuffe«. Stykkets Historie (1896, S. 185-98); Studier i modern språkvetenskap. Utg. af nyfilologiska sällskapet i Stockholm, I, anm. (1889, S. 242-45);

Mémoires de la Société néo-philologique à Helsingfors, T. III, anm. (1903, S. 248-50); Gaston Paris, en Mindetale (do. S. 251-73).

Dania: Kludetræet (I, 1890-92, S. 1-31); Fostbroderskab (I, S. 32); Hestesko (I, S. 32); Pottdänsch (I, S. 282); Steenstrup: Vore Folkeviser, anm. (I, S. 155-64); Skomageren og Kalven (I, S. 283-86); Bide til Bollen (I, S. 308-09); De disputerende Professorer (II, 1892-94, S. 49-54, 269-73); En Rettelse til Holberg (II, S. 59-61); Oprindelsen til en dansk Psalme (II, S. 333-37); Om fabelagtige Dyr (II, S. 341-49); Pater Wolle Peirsens Munkeprædiken (III, 1895-96, S. 118-19; V, 1898, S. 211-12); Den indbildte Døde (III, S. 119-21); Katakreser (III, S. 124-25, 279); Ballade (III, S. 128-30); Paradisspillet (III, S. 280); At trække Handsker (III, S. 280-82); To Viser af T. Reenberg og deres Kilde (IV, 1897, S. 43-47); Et pseudo-wesselsk Epigram (IV, S. 143-44, 246-47; X, S. 60); H. Gaidoz: Melusine, anm. (IV, S. 64; VI, S. 126-27); J. Bolte: Lenaus Gedicht Anna, anm. (IV, S. 191-92); Fremmede Domme om Dansk (IV, S. 247-50; VII, S. 55-57); St. Hans med den røde Mund (IV, S. 250-52); Endnu et Par Ord om Nej-Motivet (V, 1898, S. 166); H. Pedersen: Zur albanischen Volkskunde (V, S. 238-39); J. Østrup: Contes de Damas, anm. (V, S. 239-40); Zeitschrift des Vereins für Volkskunde, anm. (VI, 1899, S. 125-26); Eufemisme (VI, S. 195-224); A. Johannesen: Bidr. t. Studiet af Rakit, anm. (VI, S. 127-28); R. Renier: Appunti sul contrasto fra la madre e la figliuola, anm. (VI, S. 127); Kantusse (VI, S. 228-30); E. Rolland: La flore populaire, anm. (VI, S. 239-40; VIII, S. 112); Carl Wahlund: Sagan om Rosen, anm. (VI, S. 240); Forgjørelse (VII, 1900, S. 37-42); P. Bjerger: Aarb. f. dsk Kulturhist., anm. (VII, S. 62-64; VIII, 111); Jerusalems Skomager (VII, S. 238-40); E. Gigas: Litteratur og Hist., anm. (VII, S. 251-52); Gudheden (VIII, 1901, S. 63); Oberon (VIII, S. 108-10); Vandrende Anekdoter; Uheldige Dage; Komfur; Skjört; Smaa Paralleler (VIII, S. 221-29); Reinh. Köhler: Kleinere Schriften, anm. (VIII, S. 229-30); St. Valentin og St. Vincent (X, 1903, S. 59); Holbergiana (X, 1903, S. 129-45); Den vilde Jæger (X, S. 177-80).

Zeitschrift des Vereins für Volkskunde: Zwei Bienensegen (II, 1892, S. 86).

Festskrift for Vilhelm Thomsen fra Disciple, 1894, S. 31-58: Et Afsnit af Ordenes Liv.

Tilskueren: Satiren i »Tartuffe« (1897, S. 66-83); Rolandskvadet (do. S. 248-63); Det tredobbelte Elskovsspil (1905, S. 299-316).

Illustr. Verdens-Litteraturhistorie, udg. af Jul. Clausen: Rumænien (II, 1898, S. 497-520).

Aarbøger f. nord. Oldk.: St. Eligius (1899, S. 155-66); En Kuriositet i Kunstammeret. Studie over Fortællingen om Grevinden med de 365 Börn (1901, S. 1-44); Norske Forhold i det 13. Aarh. efter en samtidig fransk Kilde (1907, S. 1-18).

Oversigt over det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandl.: Formation du pluriel en français: les noms en -l (1900, S. 23-54); Observations sur quelques vers de la farce de Maître Pierre Patelin (do. S. 331-67); Gaston Paris og Diez (1904, S. 363-73); Note sur une ballade de Villon (do. S. 73-82); Remarques sur quelques vers de Jean Richepin (1906, S. 323); Étude sur les onomatopées (do. S. 329).

Det nye Aarhundrede: Franske Folkeviser og Heltedigte (II, 1, 1905, S. 740-42).

Bausteine zur roman. Philol. Festgabe für Adolfo Mussafia, Halle, 1905, S. 503-12; Remarques sur quelques dérivés français.

Romanische Forschungen, XX, 1907, Mélanges Chabaneau: Le sort du radical dans la dérivation française.

Dansk biografisk Lexikon: En Del Artikler.

Salmonsens Konversations-Lexikon: En Del Artikler.

Desuden en Del Anmeldelser i Fædrelandet, Nationaltidende, Dagbladet, Berlingske Tidende og Politiken.

[87] *Hans Louis Nyrop*. Han er født den 16. December 1861 i Kjøbenhavn. Som sine fire ældre Brødre gik han i det von Westenske Institut, men kom ikke videre end til fjerde studerende Klasse, saa blev han tagen ud for at komme i Lære i sin Faders Værksted. Her lærte han i Aarene 1876-80, i hvilke han ogsaa besøgte det tekniske Selskabs Skole. Efter at være udlært kom han til Wien, hvor han i ca. 1½ Aar (1880-81) arbejdede hos den kirurgiske Instrumentmager Josef Leiter, hvorefter han vendte hjem for at aftjene sin Værnepligt (ved Ingeniørkorpset). Saa gjorde han i et Aar Volontørtjeneste paa Kommunehospitalet under Professor Holmer, opholdt sig en Tid i London, hvor han besøgte forskjellige kirurgiske Servicer, bl. A. Sir Joseph Listers, og blev derefter i 1884 fast knyttet til Firmaet paa Kjøbmagergade for i 1886 sammen med sin ældre Broder Ernst [Nr. 81] helt at overtage Etablissementet. Som ovenfor S. 141 nævnt kom han — noget senere — til særlig at raade over Værkstederne; en anden Specialitet, han fik, var at besørge alle fornødne Hospitalsbesøg, og det skal endnu her nævnes, at det ogsaa var ham, der væsentlig fortsatte den af hans Fader begyndte litterære Virksomhed. Her kan henvises til det af Etablissementet i

1884 udsendte Hefte af »Bandager og Instrumenter«, en Række mindre Brochurer »Instrumentelle Nyheder«, samt den i 1905 udgivne store illustrerede Katalog, der blev modtagen med stor Paaskjønnelse af den danske Lægeverden. Han var i det Hele ivrig for at følge med i den hurtigt fremadskridende Udvikling paa f. Ex. Sygeplejens og Operationsmateriellets Omraader; en Tid studerede han ogsaa med Iver Elektricitet. I 1896 fik han Prædikat som Universitets-Instrumentmager. Med

Louis Nyrop.

Sofie Nyrop f. Hey.

udviklet Sans for Musik, Digtning og Samfundsforhold har han i det Hele mange Interesser og er derfor ogsaa bleven benyttet i forskjellige Stillinger. I en Aarrække har han været en virksom Medarbejder i Kjøbenhavns Understøttelsesforening, ligesom han en Tid var Lærer ved Studentersamfundets Aftenundervisning; fra 1886 er han Medlem af den officielle Kommission til Bedømmelse af Svendeprover i Kjøbenhavn og fra 1898 Medlem af Industriforeningens Forevisningsudvalg.

Den 14. Maj 1894 ægtede han *Sofie* f. Hey (f. 2. Juni 1861), Datter af Vinhandler i Odense Fr. Vilh. Hey og Ida Christine

f. Larsen; hun havde fra 1888 været knyttet til den Klinik, som Camillus Nyrops Etablissement i Forbindelse med nuværende Professor, Dr. Jens Schou paa den Tid havde oprettet. 1885 oplært paa Odense Sygehus som Sygeplejerske, havde hun derefter været først Elev paa Diakonissestiftelsen og derpaa privat Sygeplejerske, indtil hun som nævnt i 1888 kom til at forestaa Kliniken paa Kjøbmagergade. Det vedblev hun med til nogen Tid för sit Bryllup, der bragte hendes Gjerning som Sygeplejerske til at ophøre. Fra 1900 har hun været Medlem af Bestyrelsen for Kvindehjemmet i Læssøgade og fra 1. Januar 1907 Medlem af Kjøbenhavns fjerde Vægeraadskreds. — Ægteparrets to Døtre nævnes ndfr. [Nr. 122 og 123].

Skrifter: Bandager og Instrumenter, afbildede og beskrevne, 4 Bd., 1 H., 1884, 101 S. 8°; — Elektrisk Lys anvendt til Mikroskopering (Industrif.'s Tidsskr., 1885, S. 83-86); — Stationært Universal-Batteri, anvendt ved Galvanokaustik, 1888, 12 S. 8°; — Camillus Nyrops Etablissement. Illustr. Katalog over kirurgiske Instrumenter, Bandager, kunstige Lemmer, Operationsmateriel, elektriske Apparater og Sygeplejereksvisiter, 1905, 264 S. m. c. 2,500 Træsnit; — Forskjellige Artikler over instrumentelle Emner i Hosp. Tidende, Ugeskrift f. Læger og a. St.

OTTENDE SLÆGTLED.

A: Otte Börn [Nr. 88-95] af Farmer Christopher Nyrop [Nr. 66]; B: To Börn [Nr. 96-97] af Farmer Holger Nyrop [Nr. 67]; C: Eet Barn [Nr. 98] af Professor Martin Nyrop [Nr. 70]; D: Sex Börn [Nr. 99-104] af Lægé Franklin Nyrop [Nr. 77]; E: Fire Börn [Nr. 105-108] af Professor Camillus Nyrop [Nr. 78]; F: Ni Börn [Nr. 109-117] af Fabrikant Ernst Nyrop [Nr. 82]; G: Fire Börn [Nr. 118-121] af Professor Kristoffer Nyrop [Nr. 86]; H: To Börn [Nr. 122-123] af kirurg. Instrumentmager Louis Nyrop [Nr. 87].

A. Otte Börn af Farmer Christopher Nyrop [Nr. 66].

[88] *Helene Marie Nyrop*, f. 15. Marts 1873, † 5. April 1875.

[89] *Ernst Christopher Nyrop*. Han er født den 8. December 1874 i Udby Præstegaard, da hans Forældre i An-

ledning af hans Farmoders Sygdom besøgte Danmark (s. ovfr. S. 105). Han uddannede sig til Lærer, men deltog dog i Krigen paa Kuba. Glæden var stor, da han kom frisk og rask hjem fra den. Derefter har han besøgt Fremont College i Nebraska, og nu er han »principal« (Inspektør?) ved en stor Skole i Doniphan, Nebraska.

[90] *Vilhelm Ahlmann Nyrop*. Han er født den 13. December 1876. Ligesom sin ældre Broder følte han sig draget til Lærergjerningen. Han var en Tid Lærer ved en Skole i Neligh, men styrer nu Moderens Farm sammen med en Ejendom for sig selv. Han er sin Moders og sine yngre Søskendes gode Støtte.

Harry M. Dewey.

[91] *Holger Franklin Nyrop*. Han er født den 15. Avgust 1878 og drog tidlig hjemme fra til St. Francisko, hvor han arbejdede som Elektriker og giftede sig den 6. April 1904 med Lillie Mc. Adams (f. 13. Avg. 1878). Han bor nu i Sacramento, men var hjemme i Elgin ved Faderens Begravelse i April 1905 (s. ovfr. S. 105).

[92] *Ella Mabel Elisabet Nyrop*. Hun er født den 3. Maj 1881 og ægtede den 12. Oktober 1902 i Norfolk (Nebraska) Kreaturhandler Harry Merlin Dewey (f. 15. Septbr. 1874), der har Bolig i Neligh (Nebraska). Han var Enkemand med eet Barn, i hans andet Ægteskab er der tre Börn: Helen Irene (f. 24. Oktbr. 1903), Herald Martin (f. 12. Juni 1905) og Ernst Christopher (f. 24. Dcbr. 1907).

[93] *Dora Nyrop*. Hun er født den 8. Marts 1887 og er Lærerinde ved en Skole noget nord for Neligh.

[94] *Nelly Nyrop*. Hun er født den 14. Avgust 1889 og hjælper til i Husvæsenet hjemme paa Moderens Farm.

[95] *Martin Edvard Nyrop*. Han er født den 2. April 1894 og hjælper sin Broder Will (Vilhelm) paa Farmen.

Christopher Nyrop.

B. To Börn af Farmer Holger Nyrop [Nr. 67].

[96] *Julian Christopher Nyrop*. Han er født den 12. Juni 1886 i Grand Island, Nebraska. Hans Fader opkaldte ham efter sin første Hustru Juliane f. Kromann (s. ovfr. S. 105) og sin Fader. Efter at have gaaet i Skole de forskjellige Steder, hans Forældre boede under hans Opvæxt, maatte han tage fat i Faderens Farm, da alt legemligt Arbejde blev denne umuligt. 1905 fulgte han ham til Kjøbenhavn og igjen tilbage til Amerika, hvor han nu i Grand Island er ansat ved Stedets Electric light and ice company. Hans Portræt findes ogsaa som Nr. 3 i Gruppen S. 157.

[97] *Helene Kirstine Nyrop*. Hun er født den 10. September 1887 i Grand Island og er f. T. ansat i en Konfektionsforretning (working in a dress-making) i sin Fødeby Grand Island.

Helene Nyrop.

C. Eet Barn af Professor Martin Nyrop [Nr. 70].

[98] *Ernstine Nyrop*. Hun er født den 9. Marts 1888 i Kjøbenhavn, gennemgik i 1905 efter eget Ønske

Ernstine Nyrop.

[100] *Louis Klein Nyrop*. Han er født den 9. Febr. 1870 i Kjøbenhavn. 1888 blev han Student fra Metropolitanskolen, 1889 tog han Philosophicum og studerede derpaa en Tid Jura, men gik derefter til Boghandelen. 1891-94 var han i Boghandlerlære hos Georg Chr. Ursins Efterfølger, kom derefter som Medhjælper til Otto Harrasowitz i Leipzig (1895) og Alphons Picard & fils i Paris (1896). Efter derpaa at være vendt tilbage til Kjøbenhavn overtog han sammen med Boghandler Gartner Prior fra 1. Januar 1898 den ovennævnte Ursinske Boghandel. Samme Aar blev han Medlem af Boghandlerforeningen. Den 26. August 1898 ægtede han *Ella Ingeborg Wulff*

et Sommerkursus paa Askov Folkehøjskole og har fra 1904 besøgt Dorphs Malerskole.

D. Sex Børn af Læge Franklin Nyrop [Nr. 77].

[99] *Johanne Nyrop*. Hun er født den 26. Avgust 1868 i Kjøbenhavn og har paa forskjellig Maade uddannet sig, særlig i Sprog. I 1896 lagde hun sig saaledes efter Fransk i Paris, og i 1906 besøgte hun London og Cambridge, det sidste Sted hørte hun Forelæsninger. I Sommeren 1907 gjentog hun Besøget i London.

Johanne Nyrop.

Ella Nyrop f. Wulff.

Louis K. Nyrop.

Ellen Bjerre f. Nyrop.

Nicolai Bjerre.

(f. 24. April 1875), Datter af Direktør for Det danske Petroleums-Aktieselskab Valdemar Emil Wulff og Cathinca f. Berg. Deres eneste Barn nævnes nedenfor [Nr. 124].

Andreas Dolleris: Danm.'s Boghandlere, 2. Udg., 1906, S. 57; Nord. Boghdlrtid. 1905, S. 326.

[101] *Ellen Marie Nyrop*. Hun er født den 11. December 1871 i Kjøbenhavn, og den 9. Juli 1895 ægtede hun Cand.

Kamma Nyrop.

pharm. Nicolai Bjerre, f. 7. Juli 1870, Søn af Brygger, Kaptajn Sören Bjerre og Sofie f. Olsen. I dette Ægteskab er der født følgende fem Børn: ¹ *Ebba Marie* (f. 26. April 1896); ² *Margrethe* (f. 24. Juni 1897); ³ *Sören Andreas* (f. 13. Avgust 1900); ⁴ *Thorkel* (f. 17. Maj 1906) og ⁵ *Else* (f. 17. September 1907). — Hvad Bjerre angaar, da tog han i 1886 Præliminærexamen i Schneekloths Skole og var derpaa Discipel paa Nørrebros Apotek, hvorefter han i 1890 tog farmaceutisk Medhjælperexamen og i Januar 1892 sin Kandidatexamen. Saa studerede han Kemi

ved polyteknisk Lærestanstalt, samtidig med at han konditionerede dels paa Sortehests, dels paa Nørrebros Apotek. I Februar 1893 tog han til London for at sætte sig ind i engelsk Farmaci og var her dels Medhjælper paa et Apotek, dels Elev paa The Research Laboratory i The Pharmaceutical School of Great Britain. Han vendte derpaa tilbage til Kjøbenhavn, hvor han fra 1893 til 1904 var Assistent i Kemi ved den farmaceutiske Lærestanstalt. 1896 købte han Mineralvandsfabriken Ørsted-Parkens Kuranstalt, i Maj 1904 blev han Apoteker paa det kgl. Frederiks-Hospital, og endelig i Februar

1905 Docent i Farmaci ved farmaceutisk Læreanstalt, først konstitueret, men derpaa fra Juni 1906 fast ansat.

J. E. H. Bjerre: Stamtavle over Familien Bjerre, 1897, S. 4-5; Fortegn. over Farmaceuter og Apoteker i Danm., 2. Udg., 1903, S. 24.

[102] *Kamma Nyrop*. Hun er født den 7. Marts 1876 i Kjøbenhavn og har lagt sig efter forskjellig Slags Haandarbejde. Hun er saaledes en fortræffelig Væverske. I Vinteren 1898 gjorde hun sammen med Slægtninge en længere Udenlandsrejse, paa hvilken bl. A. Spanien og Algier blev besøgt.

[103] *Karl Emil Nyrop*. Han er født den 5. Oktober 1877 i Kjøbenhavn og tog i 1895 Præliminærexamen, gik derefter i Smedelære og blev Svend i 1898, ved hvilken Lejlighed han fik Sølvmedalje for sit Svendestykke, en fast Forsætter. I 1899 tog han til Zürich, hvor han efter bestaaet Prøve studerede ved det derværende Polyteknikum, rejste i 1902 derfra til Karlsruhe, ved hvis Polyteknikum han — ligeledes efter aflagt Prøve — studerede Elektricitet og skulde lige tage den afsluttende Examen, da en gammel Øresygdom blussede op. I Toaars-Alderen havde han været heftig angreben af en Skarlagensfeber, der medførte fuldstændig Døvhed paa det venstre Øre og en blivende Ørelidelse, for hvilken han fjorten Aar gammel blev opereret. Nu var en ny Operation nødvendig. I den Anledning kom han hjem, blev opereret, og ti Dage efter Operationen — døde han, den 31. Marts 1904 (Dødsarsag: otogen meningitis). Ved hans Begravelse og senere blev han paa forskjellig Maade hædret af Kammeraterne i Karlsruhe, der havde

Karl Emil Nyrop.

Asger Nyrop.

sat Pris paa hans muntre, tjenstvillige Sind og hans tørre, godmodige Lune; de betragtede ham desuden som dygtig i sit Fag.

[104] *Asger Nyrop*. Han er født den 19. Juli 1880 i Kjøbenhavn. I Aaret 1900 blev han Student fra Komtesse Moltkes Skole, og Aaret efter tog han Philosophicum, men derpaa gik han over i praktisk Virksomhed. Efter at have arbejdet et Aarstid hos Tobaksfabrikanterne Rée & Bay rejste han i Oktober 1903 til Bremen, hvor han var beskæftiget i Råatobakshuse indtil November 1906. Sammen med Fabrikant R. Tho-

masen overtog han derpaa fra 1. Januar 1907 Cigarfabriken Carl Thomasen under Firmaet »Carl Thomasens Efterfølger.« — Asger Nyrop er en god Violoncellspiller; som saadan har han været udøvende Medlem af Studenternes Orkester, og under hans Ophold i Bremen aabnede hans musikalske Evne flere end een Dør for ham.

E. Fire Börn af Professor Camillus Nyrop [Nr. 78].

[105] *Povl Nyrop*. Han er født den 10. Maj 1872, men blev kun lidt over ti Aar gam-

Povl Nyrop.

mel. Han døde den 22. September 1882 efter længere Tids Sygdom.

[106] *Ove Nyrop*, f. 5. September 1874, † 7. April 1875.

[107] *Benedikte Nyrop*. Hun er født den 23. Januar 1879 i Kjøbenhavn. Efter endt Skolegang har hun rejst en Del sammen med sine Forældre, saaledes 1895 i Norge; i 1897 var hun i Pension i Lausanne. Vinteren 1899-1900 opholdt hun sig i Wies-

Valdemar Plockross.

Benedikte Plockross f. Nyrop.

baden og var derefter Gjæst hos Statsraad Thor Lange paa hans Gods Napodovka ved Kiew i Rusland. Den 9. Januar 1903 ægtede hun Cand. mag. Carl *Valdemar* Plockross (f. 30. Oktober 1862), Søn af Tobakshandler, senere Bogholder ved Det forenede Dampskibsselskab Johs. Fr. Plockross og Cathrine f. Tietgen, en Søster til C. F. Tietgen. Efter i 1879 at have taget fjerde Klasses Hovedexamen i Schneekloths Skole gik Valdemar Plockross i Maskinbyggerlære hos Burmeister & Wain, hvorfra han i Oktober 1884 fik Svendebrev; i sin Læretid tog han første og anden Del af Maskinistexamen, ligesom han besøgte det tek-

niske Selskabs Skole, hvorfra han i April 1886 fik Afgangsbetegnelse som Maskinbygger. I Sommeren 1885 aftjente han sin Værnepligt som Marinesoldat. Han foretog derefter en Rejse til Island og Færøerne som Maskinassistent, arbejdede 1887 først som Svend i Kjøbenhavn og derpaa som Maskintegner i Esbjerg. Under en Vinters Ophold paa Vallekilde følte han Lyst til Lærergjerningen og efter den følgende Vinter at have undervist paa Haandværkerskolen sammesteds, fik han Plads som Lærer ved Realskolen i Tranbjerg paa Samsø (1888-91), og samtidig med at han her underviste i Fysik og Matematik, forberedte han sig til at blive Student. I 1890 tog han Studentereksamen, i 1891 Philosophicum, og med fast Ophold i Kjøbenhavn underviste han nu i forskellige af Byens Skoler bl. A. i Slomanns Skole, hvor han virkede som Inspektør fra 1899 til 1901. I 1897 havde han taget Skoleembedsexamen. I 1901 oprettede han sammen med H. Bæk fra Samsø Hesselager-Kostskole paa Fyn. Her blev han dog kun til 1902, nu kom han tilbage til Kjøbenhavn, og den 1. September 1903 aabnede han sin egen Skole i Hellerup, en Forberedelses- og fuldstændig højere Almenskole. Efter hans Syn paa Skolegjerningen, der for ham er noget Mere og Større end en Forretning, ønskede han i 1906 at gjøre den hurtigt opløst til en selvstændig Institution, i hvis Styrelse og Udbytte dens faste Lærere skulde have Del. Omstændighederne lod dog ikke Planen blive til Virkelighed, og i 1907 er Skolen bleven knyttet til de forenede Skoler i Kjøbenhavn; forinden havde han i Sommeren 1906 selv fjerde oprettet »Ingeborg Helms Skole« i Hellerup. — Deres Børn ere: *Vibeke* Cathrine Plockross (f. 22. Avg. 1906) og Agnete Plockross (f. 24. Marts 1908).

[108] *Ketty Nyrop*. Hun er født den 13. Januar 1880 og blev ikke fuldt fire Aar gammel antaget i Barns Sted af Professor Nyrop og Hustru, der ønskede en Kammerat til deres Datter Benedikte; den kongelige Adoptions-Bevilling er af 28. Juli 1884. Ligesom sin Søster deltog hun efter deres fælles Konfirmation (1895) i flere Rejser med Forældrene, og

var 1897 sammen med Søsteren i Pension i Lausanne. Sommeren 1899 tilbragte Familien paa Hankø i Norge, og her blev hun forlovet med Bog- og Papirhandler Valdemar Engelsen (f. 2. September 1876), Søn af Bog- og Papirhandler H. C. Engelsen og Andrea f. Schröder. Bryllupet stod den 5. April 1902, og Ægteparrets to Børn ere *Else* Andrea Engelsen, f. den 16. Oktober 1903 og *Gunnar* Camillus Engelsen, f. den

Valdemar Engelsen.

Ketty Engelsen adopt. Nyrop.

20. Maj 1905. — Valdemar Engelsen blev efter at have gaet i de Brockske Handelsskoler Boghandlerlærling først i sin Faders Forretning (Engelsen & Schröder) og derpaa hos Magnus A. Schultz i Aalborg. Senere uddannede han sig yderligere ved Ophold paa forskellige Papirfabriker i Udlandet. Den 1. April 1902 blev han Medindehaver af Firmaet Engelsen & Schröder (stiftet 5. April 1864).

Andreas Dolleris: Danmarks Boghandlere, 2den Udg., 1906, S. 86-87. Slægtregister over Familien Engelsen, 1908, S. 9.

F. Ni Börn af Fabrikant Ernst Nyrop [Nr. 79].

[109] *Anna Nyrop*, f. den 10. April 1876, † den 8. November s. A.

[110] *Ejnar Camillus Møller Nyrop*. Han er født den 8. November 1877 i Kjøbenhavn og blev Student 1896 (laud.) fra Borgerdydsskolen i Kjøbenhavn. Allerede forinden havde han

Ejnar Nyrop.

sammen med en Kammerat i Sommerferien begyndt at gjøre en Række Rejser tilsøs til forskjellige af Evropas store Havne-stæder. Han studerede Medicin, tog medicinsk Embedsexamen i Sommeren 1903 (laud), og gjorde saa Kandidattjeneste fra November 1903 til Marts 1905 paa St. Josefs Hospitalets kirurgiske Afdeling, hvorefter han til December 1905 studerede Kirurgi i Tyskland og Østerrig. Hjemkommen blev han Kandidat paa Frederiksberg Hospital (1906-07), var saa paany en kort Tid i Udlandet og blev derefter Re-

servekirurg ved St. Josefs Hospital (Overlæge: Professor, Dr. Jens Schou). Fra Juli 1907 er han tillige raadgivende Læge ved Camillus Nyrops ortopædiske Klinik (s. ovfr. S. 141).

J. Johnsson og K. Dehlholm: Den danske Lægestand 1901-07, S. 294.

Skrifter: Instrumenter og Bandager, afbildede og beskrevne, udg. af Cam. Nyrops Etabl., 1. H. (S. 1-63) 1904; 2. H. (S. 65-135), 1907, 3. H. (S. 136 flg.), 1908; — Beskriv. af en Glasballon til Opsaml. af Luft ved Pneumaturi og et yderligere Forslag til Forhindr. af Luftindtrædelse ved Transfusioner etc. (Ugeskr. f. Læger, 1904, S. 103-05; Zentralbl. f. Chir. 1904, Nr. 8); — Erysipelas contra Nephritis (Zentralbl. f. inn. Med., 1904, Nr. 15; — 35te tyske Kirurgkongres (Ugeskr. f. L., 1906, S. 434-40); — Lidt om Stasehyperæmi (do. 1906, S. 529-34); — Sugebehandl. af Buboner

(do. 1906, S. 793-94); — Om Platfodsbehandling (do. 1908, S. 273-77); — Bidrag til Bedømmelsen af det operative Indgrebs Værdi ved »maligne« Lidelser (Nord. Tidsskr. f. Terapi, V, 1906, N. 1-2); — En Prothese ved Exartikulationer i Hoftelæddet (do. VI, 1907, S. 9-12; Zeitschr. f. orthop. Chir. 1908 Bd. XIX); — Gastropexie und Retention (Münchener med. Wochenschr. 1907, Nr. 2; Arch. internat. de chir. gastro-intestin., I, 1907, Nr. 3); — Über Magenretention und deren Bedeutung (Arch. f. klin. Chir., Bd. 82, S. 1055-1146); — Studier over Ventrikeloperationer ved »benigne« Lidelser med Stenose (Ugeskr. f. L., 1907, Nr. 2-8, Særtryk; Deutsche Zeitschr. f. Chir., 87. Bd., 1907, S. 330-409, Særtryk); Beiträge zur Klinik und Chirurgie des Magens, 1907 (er de samlede tyske Særtryk af de to sidstnævnte Artikler).

Børge Nyrop.

Kamma Nyrop.

[111] *Knud Nyrop*, f. 17. Maj 1879, † 25. Marts 1880.

[112] *Børge Christopher Nyrop*. Han er født i Kjøbenhavn den 15. Januar 1881. Efter endt Skolegang viste han udpræget Kunstnerlyst, kom saa under Maleren Møller-Jensen til at deltage i Dekorationsarbejdet paa Kjøbenhavns Raadhus (1900-02), samtidig med at han (1900) begyndte at besøge Kunstakademiet, hvor han dog ikke gik uafbrudt; til ind i 1904 tegnede han om Vinteren paa Møller-Jensens Dekorationssskole. I Maj 1907 fik han Afgangsbetegnelse fra Akademiet som

Maler og udstillede samme Aar første Gang, ved hvilken Lejlighed han fik den Sødringske Opmuntringspræmie. Ligesom Broderen Ejnar [Nr. 110] har han tidlig tilsøs besøgt forskellige evropæiske Havnestæder; med Kunsten for Öje har han i 1904 gjort en længere Rejse i Tyskland. Slægtens Sanggave er rigt tilstede hos ham.

[113] *Kamma Nyrop*. Hun er født den 2. Juli 1882 i Kjøbenhavn og lever i sine Forældres Hjem.

Axel Rich.

Elisabeth Rich f. Nyrop.

[114] *Elisabeth Nyrop*. Hun er født den 4. November 1884 og dyrkede i sin Opvæxt og senere ivrigt Musik (Klaver). Den 5. Marts 1907 ægtede hun Grosserer Axel Rich (f. 30. Marts 1877), Søn af Fabrikejer Thorvald Rich og Emma f. Giede. Han blev Student 1896, Cand. phil. 1897 og indtraadte i Januar 1904 i Faderens Forretning, Driften af en teknisk Fabrik (Firma P. Sörensen & Kp.). Samtidig dannede han med sin Tvillingbroder Ejnar Rich Firmaet Th. Rich & Sønner, der driver en teknisk Fabrik i Frihavnen. Deres Datter Grethe er født den 22. Januar 1908.

Sophie Nyrop.

Aage og Johan Ernst Nyrop.

Hanka Nyrop.

Gerda Nyrop.

Louis Nyrop.

1889, var Sommeren 1905 paa Askov Folkehøjskole og har i 1907 opholdt sig i nogen Tid hos sin Morbroder Komponisten G. Schielderup i Dresden.

[119] *Gerda Kamma Nyrop.* Hun er født den 17. November 1891 og er Elev i Ordrup højere Almenskole, hvor hun forbereder sig til at tage matematisk Artium.

[120] *Louis Kristoffer Nyrop.* Han er født den 23. Februar 1894 og er Elev i Plockcross' Skole i Hellerup.

[121] *Gaston Bruno Paulin Paris Nyrop*, f. 27. Juni 1898, † 27. December s. A.

[115] *Sophie Nyrop.* Hun er født den 6. Maj 1887 og forbereder sig f. T. til at tage Studentereksamen.

[116] *Johan Ernst Nyrop.* Han er født den 4. Oktober 1892 og er Elev i Plockcross' Skole i Hellerup.

[117] *Aage Nyrop.* Han er født den 3. November 1895 og er Elev i Plockcross' Skole i Hellerup.

G. Fire Börn af Professor Kristoffer Nyrop [Nr. 86].

[118] *Hanka Margrethe Nyrop.* Hun er født den 24. Juni

Karen og Inger Nyrop.

H. To Börn af Instrumentmager Louis Nyrop [Nr. 87].

[122] *Karen Nyrop*. Hun er født den 14. September 1895 og er Elev i Frøken Kaja Jörgensens Skole.

[123] *Inger Nyrop*. Hun er født den 7. April 1897 og er Elev i Frøken Kaja Jörgensens Skole.

NIENDE SLÆGTLED.

Et Barn af Boghandler Louis K. Nyrop [Nr. 100].

[124] *Orla Wulff Nyrop*. Han er født den 13. Avgust 1899 og er Elev i Hertz's Skole.

Orla Nyrop.

BILAG

I

Fortegnelse over Bilagene, der ere trykte i „Slægten Nyrop“ (1889).

1. 1701, 16. April. Skifteforening efter Pastor Hans Pedersen Nyrop i Lødingen.
2. 1706, 18. Maj. Begjæring fra Kapellan Christopher Nyrop om at maatte vies uden Trolovelse og Lysning.
3. 1711, 11. April. Erklæring fra Birgitte Nyrop, sal. Henr. Petersens, ang. hendes Skattepligt.
4. 1711, 7. Avgust. Lignende Erklæring.
5. 1714, 16. Februar. Skrivelse fra Biskop Chr. Muus til Pastor Christopher Nyrop om at han er bleven Provst i Vinding Herred.
6. 1720, 30. Maj. Brev fra Provst Christopher Nyrop om at han er villig til at modtage Udnævnelse som Biskop.
7. 1720, 21. Juni. Bestalling for Christopher Nyrop som Biskop i Kristianssand.
8. 1720. Lykønskings- og Afskedsord til Biskop Nyrop, da han forlod Nyborg.
9. 1720, 30. Avgust. Brev fra Biskop Nyrop om hans Ankomst til Kristianssand.
10. 1736, 13. April. Universitetsprogram til Ære for den afdøde Biskop Nyrop.
11. 1743, 2. Juli. Peter Jespersen Nyrops egenhændige Vita.
12. 1743, 25. Oktober. Erklæring fra Bispinde Nyrop om hendes Skattepligt.
13. 1760, 2. Januar. Brev fra Pastor Peter Jespersen Nyrop om nogle Fattigregnskaber.
14. 1775, 5. Februar. Bevilling for Peter Jespersen Nyrops Enke til at sidde i uskiftet Bo.
15. 1775-77. Tre Anbefalinger for Hans Andreas Nyrop.
16. 1778, 12. Januar. Skifte efter Adelucia Birgitte Nyrop.

17. 1778, December. Pastor Christopher Nyrops egenhændige Vita.
18. 1826, 23. Oktober. Christopher Nyrops Testimonium fra Vordingborg Skole.
19. 1827-29. Tre Breve fra Provst Christopher Nyrop.
20. 1848, 3. Januar. Brev, hvorved Kateket Christopher Nyrop optages som Æresmedlem i Kjøge Borger- og Haandværkerforening.
21. 1857, 7. Oktober. Meddelelse om, at Pastor Christopher Nyrop er valgt til Landstingsmand.
22. 1879, 29. Avgust. Brev om at et Maleri af Biskop Christopher Nyrop er gaet tilgrunde.

II—V

Fire Aktstykker angaaende Biskop Christopher Nyrops Strid med Universitetet om nogle Privatdimitterede fra Kristianssand.
(kgl. Bibl., Gl. kgl. Saml. Fol. Nr. 1073).

Copie af *Consistorii Missive* til Biskopperne i Dannemarck og Norge angaaende *Deposituros* og *Ordinandos*.

Velædle og Høyærværdige
Hr. Biskop.

Mangfoldige Klagemaal, som os aarl. tilskickes af *Scholarum Trivialium Rectoribus* ofver dem, som ey allene fra pugeskoler med et *testimonio* til *Academiet dimitteres*, mens endog de som entviger fra *Publica Schola* og nu hos een Præst paa Landet, nu hos een anden *Studiosum* forhverfver sig et *testimonium* til Scholernes største skade, er aarsag, at vi Eders Høy. dette tilskrifver. E. Høy. vilde hafve den godhed udi sit stigt at lade advare samtl. de vedkommende, at *Consistorium* eengang hafver *concluseret* ingen af *privata informacione* paa Landet at vilde *admittere* til *examen stili et artium*, omendskiönt de *testimonium vilæ* kunde hafve, med mindre samme *testimonii* [hans] haand var paaskrefvet og af hannem *approberet*. Vores tienstl. begiering er ellers *Dns Episcopus* vilde iligemaade hafve den godhed hvert Aar fra Paaske til Paaske at tilskicke *Rectori Magnifico* de penge, som *Universitetet* af *Ordinatis* tilkommer, saasom der ellers in *Rectorum rationibus* icke ringe *confusion* Kand forarsages. Vi forblifver nest ald mulig tienistes erbødelse

Hands Høy Erværdigheds
skyldige tienere
Rector og Professores
Secret. Acad. O. W. Worm.

Professor Ole Worm den yngre var Universitetets Sekretær fra 1693 til 1700 (Henning Matzen: Kbhvns Unvers.'s Rethistorie, I, S. 263), Brevet maa altsaa være fra denne Tid, og nærmere bestemt fra Aarene mellem 1694 og 1699, da det, efter det næste Aktstykke, modtages i Kristianssand af Biskop Hans Munch, der beklædte Bispestolen i Kristianssand i det nævnte Tidsrum.

Extract af Hr. Biskop *Nyrops* første Skrivelse til mig [Professor Hans Gram] af dato d. .... [her er et Stykke afrevet].

Til forestaaende *Deposits* vil nu og snart sig herfra hos Den indfinde og anmælde under *Mr Hems* anførsel og formodentlig *Testimoniis* trende *Privatister* nemlig een *Kiøbmands Søn Svennike Höyer*, en Enkes Søn *Christian Royen* og en Raadmands Søn *Jacob Preus*; af hvilke den sidste *Jacob Preus* i forrige *Rectoris* tid var en virkelig *Alumnus* af vor Skole, at jeg des aarsage haver størst *præension* paa ham, da hand ey til Slutning er bleven med *testimonio vite* derfra efter forordningen forløvet og forafskediget. Som jeg nu i Stiftskisten forefinder *Professorum Hafnien-sium* til *St. Doct. Munch*, da Biskop her ved Stiftet, afladte *höyrespective Missive* saadanne *Privatister* angaaende, at de ey af *Professorerne* skulle blive annamede, med mindre de med Biskopens Paaskrift paa Deres *testimoniis* har gjort sig forsynede: Saa skulde jeg herved allerærbødigt og alvorligst giøre *recommenderet*, at samme *Academiske Conclusum* til behørig *Execution* for denne sinde maatte vorde fuldbragt (1.) fordi de Vedkommende har gaaet det rette *authoriserede Informations* stæd forhj og efterat jeg havde gjort mig ald umage at giøre Deres forældre hertil *persuaderet*, ja motte *obligere Hem* at qvittere sit leyede huus, som hand vilde holdt en Puge-Skole udj. (2.) fordj een af dem *Jacob Preus* har *frequentered* vor Skole ikke som en *Privatist*, hvilket man nu vil redde sig med, men som en virkelig *introduceret Discipel*, der desaarsage og ved min *visitatz* i Skolen har aflagt sit *Specimen styli*, som jeg endnu kand fremvise. (3.) fordj de til Slutning alle har gaaet mig forbi og ikke ladet sig af mig prøve og *examinere* ja end ikke forlanget min Paaskrift paa deres *testimoniis* p. — Saavit dette brev om disse *Privatister*.

Derfor, da jeg d. 13. *Julii* [1726] i *Consistorio* blev af *Rectore Magnifico* samt Deres Höyærværdigheder Hr. Biskop *Worm* og Hr. *Confessionario Lintrup* befalet at tilskrive Biskop *Nyrop* og bede ham ophæve slig forbud, imod at *Monsr. Hem* bad ham om forladelse, haver jeg faaet saadant Svar i en Skrivelse af 26. *Julii* fra Biskop *Nyrop*:

Deres sær *estimerede* af 13de *hujus*, som meget takkes for, er i Aftes nylig indløben og tiener derpaa til ærbødigt Gienmelde, at det skal være langt fra mig at giøre nogen *Videre* hinder i det *trifolii* forplantelse og fremvæxt paa den *Academiske Grund* . . . . Saa liden *Consideration* jeg hafde aarsag at bære for *M. Hem*, saa stor derimod for Dem og andre

brave Mænd, som have behaget at antage sig denne handel og *per consequens* for de unge Menniskers Velfærdt; hvilken er mig mere om at see fremmet end at see paa *Hems Deprecation*. Og som Min Herre i mit sidste med forige Post nogenledes har sporet mit opmærke, nemlig at de unge Mennisker maa skrive mig til, i hvilket brev, som vorder min Herre anyiist til Giennemlæsning og befordring, de *declarerer*, at de haver forseet sig i at gaae mig forbj, og begiærer, at jeg vil *assistere* Deres *dessein* og *recommendere* Dem til *Patres Academicos* &c. Kand m. H. saavit mig angaar, gierne strax *admittere* dem; thi det er mig nok, at de have været stoppet i deres fart, skiönt det ej havde været uden 8 Dage, paa det de nok vide, at de havde ej giort ret. — Jeg *contesterer* for den Sande Gud og alle ærlige Gemytter, at jeg ved min förste Skrivelse ej har *intenderet* uden at overbeviise Dem og flere, at de ej have giort saa ret, som de paastaaer, og at de for resten, naar de herom have faaen opladne öjne, fra mig gierne maa [gaae an]gerløse: da jeg iøvrigt har aarsag at takke [afrevet Stykke], har jeg ej alene heri *mainteneret* *Academiets* ære, men og min, idet de ej har villet vige saameget som et foodbred fra de eengang i Deres *Consistorio* giordt *Statuter* p. —

Det derudj paaberaabte forige brev var af 19. *Julii* fra bm^{te} Biskop og deri stod disse Ord:

Dersom Min Herre kand formaa dem til at skrive mig til og dermed *declarere* deres feil, kand De uden vidre ophold, saavit mig angaar, gierne modtage dem, thi den liden *respect* burde de dog forinden give mig alt i Kraft af det *Academiske Concluso*, saa og for et Exempels skyld.

Aktstykket er skrevet med Hans Grams Haand. — De tre Privatister bleve immatrikulerede ved Universitetet den 17. September 1726 (S. Birket Smith: *Kbhvns Univ.'s Matrikel*, II, S. 484).

Højædle og Velbaarne Højædle og Højærværdige, Velædle og Velbyrdige
Samptlige Høje Herrer i *Consistorio* Mine Højgunstige *Patroner*.

Saasom Velædle og Høj lærde Hr. *Assessor Gram* som *Decanus* udi dette aar har afviist og Opholdt 3de mine *Discipler privat information* fra *Christiansand*, at de icke maa blive antagne til *Depositzen*, först fordi de havde icke Biskopen af *Christiansand* hans Paaskriff paa deres *Testimoniis*, siden saa meget meere fordi dereffter kom *Inhibitionsbrev* eller forbud fra Velbemeidte Biskop, Saa nødes ieg til formedelst den store Skade og fortræd og *tort*, som de og ieg med dennem ved saadan Afviisning og saa lang Ophold lider, endelig at *Demonstrere* sagen for de Høje Herrer.

Aarsagen til dett forbud, som *Assessor Gram* saa strengelig holder sig effter, skal være, som ieg hører, et *Rescriptum Consistoriale* til en Biskop i fordum tiid i *Christiansand*, ieg veed icke om til andre, an-

gaaende *private Disciplers Dimission*, en Begiæring, at hand vilde *pro Officio* have indseende, saa vidt hand kunde, med hvad *personer*, der *informerede* og *dimitterede* discipler, saasom *Decanus* tidt icke kiændte eller kunde vide, hvo det var enten af Præster eller Studenter, der gav discipler af *privat information Testimonia* til *Academiet*, at Bispen da vilde *pro autoritate* udi sit Stiff t lade saadanne tage deres *Testimonia* af hannem paaskrevne. Hvad de angaar fra *Publique* Skoler, som løber bort, kand vel icke heller Biskopen vide meget af uden *Rector*, som vel og der over haver at giøre forbud.

Og vil da *Assessor Gram* sige, at hand vel kiænder mig tilforn som den, der udi nogle aar, nemlig 6, har været i hans tiid *in publico officio* paa *Communitetet*, men torde dog icke *admittere* dem imod Biskopens *Inhibition*, da indstiller ieg allerydmygst til de Høje Herrer: Om Biskopen kand have nogen magt til at forbyde et *Academie* at modtage fornemme Mænds Børn, der kommer ned fra et andet Rige for at underkaste sig *Publique Examen*? Og om denne *Inhibition* icke meere *funderer* sig paa *Academiets Rescript* end paa Biskopens Egen *Autorité*? Grunder den sig da paa *Academiets Rescript*, saa formoder ieg allerydmygst, at de Høje Herrer nok selv Gunstigst tager i *Consideration*, hvor vidt dette *Rescript* kand hindre disse uskyldige *discipler* at blive antagne, og hvor vidt Bispens *Inhibition*, som sig derpaa Grunder, kand ansees. Men er Bispens *Inhibition* mod mig som deres Lærere, Da kand de uskyldige *Discipler* icke lide for min skyld, men det allene at være en sag imellem Biskopen og mig, som ieg selv alletider skal forsvare, naar Biskopen sig dermed trøster offentlig at fremkomme.

Samme *Rescriptum* er icke heller *Publiceret* til vedkommendes Efterretning, saa forhaaber ieg allerydmygst, at det ei kand henregnes til nogen forseelse enten af mig eller mine discipler. Og det som endnu er meere, hvilket ieg ydmygst beder maatte vel *observeres*, nemlig mine discipler vare nogle dage för deres afreise hos Bispen og toog Afskeed med hannem med ald Ærbødighed; hvortil kand være Vidne, som nu i disse Dage er her neder ankomne fra Christiansand, Hr. *Camer-Raad Preutz*es frue og Præsident *Wium*. Kunde da icke Biskopen, om hand havde villet, sagt og erindret dem om dette *Rescript* og begiært deres *Testimonia* af hannem at blive Paaskrevne? Saa det synes, hand med villie har gaaet det forbi, eller har hand mod villie gaaed det forbi, maatte hand jo have dennem *excuserede*, som saaleedes anmeldt sig og spurt, om hans Højærværdighed havde noget at befale. Hvilket altsammen vi har *confirmeret* for *Assessor Gram*, men hand icke derpaa villet *reflectere*. Iligemaade var ieg der og 2de gange til Biskopens og fik vel hans frue i tale, men icke ham selv, skiönt hand var hiemme. Hvilket altsammen og med Saligheds Æd kand *confirmeres*.

Ja det er og sært, Endskiönt der i dette aar og andre aar tilforn har været flere *exempler*, hvor der kand have været samme og vel meere *raison* til saadan Afviisning og Ophold, end her er, at dog Mine Discipler skal være det förste *Exempel* her ved *Academiet*, som saaledes bliver medhandlede og det med hart paastaaende og nu saa længe *continuerende* Ophold. Saa *Assessor Gram* ingenlunde vil *admittere* dem, medmindre de giör Bispen en *Deprecation*: Hvilket de Uskyldige Disciplers Forældre højlig tager sig til hierte og ingenlunde der udi vil *consentere*, med mindre deres börn havde forseet sig. Men de formeener, det er en Ubillig medfart og Afviisning mod deres Uskyldige Börn: de ere og derfor allerydmygst forhaabende de Høje Herrers Retsindige *Assistance* med allerydmygst Begiæring, at deres Börn maatte blive *admitterede*. Og skulle de mod forhaabning længere saaledes gaa og *ruineres* paa Gemyt, Tiid, Penge, Studeringer og anden *Avantage*, forlangede de allerydmygst Skriffligen at faa og viide Aarsag dertil, og hos hvem de skulle søge deres Rætmæssige *Prætensioners* Erstatning, enten hos *Assessor Gram* eller hos Biskopen. Hvilket alt ieg allerydmygst indstiller til de Høje Herrers Gunstige og rætsindige *Resolution*.

Kiöbenhafn d. 3. Septbr.
A^o 1726.

forblivende
De Høj- og Vel-ædle Herrers
Højgunstige *Patroners*
allerydmygste tienere
Matthias Hem.

Sammen med dette Aktstykke ligger et af M. Hem til Assessor M. R. Balle, Præsident P. Wium og Magister F. Nannestad Kjøbenhavn den 4. September 1726 dateret Brev, hvori han anmoder dem om at »*cavere* for hvad tiltale og *reparations Prætension*, som fra Biskopen skulde kunde ventes imod denne min [s: hans ovenfor meddelte] *Memorial* eller, om Disciplerne bliver *admitterede*«, og dette gjöre de nævnte Herrer ved en Paaskrift paa Brevet ogsaa af 4. September; de »indestaar og *caverer* for ald den Tiltale og *prætension*, som Biskopen i Christian-sand i Andledning af sin imod samme discipler gjorde *inhibition* med rette kand have at giöre, saa at Bispen aldeles intet skal miste af al den skyldighed, som bemeldte 3de discipler ham med rette kand være pligtige, og saaledes være de samplige Høje Herrer i *Consistorio* ansvarlige til ald den *Reparation*, som Biskopen hos dennem i denne tilfælde kand tilkomme, hvilken vores *Caution* skeer til den ende, at de Høje Herrer kand være sikker og skadesløs og da disbedre tillade bemeldte 3de discipler jo förre jo hellere at maatte blive *admitterede*«.

Udtalelse om Sagen fra Professor S. Lintrup.

Jeg kand intet andet sige om indb^m *affaire* end det jeg tilforn paa *Consistorio* har sagt, at jeg ey kand see, det er billig eller forsvarlig paa een løs *inhibition* at opholde got folkes börn saa længe. Hayde Biscopen noget paa de unges *Informator* at *prætendere*, veed hand jo hvor hans

forum competens er, som hand kunde lade ham tiltale for, og saa bör jo de uskyldige unge ey undgielde det; Har hand noget paa de unge at sige, burde det jo ogsaa *specificeres*; för det skeer, er jo hans *inhibition* saa vel som ald *arrest*, der ikke forfølges, uden ald Kraft. *Enfin* jeg kand ey andet end da jeg har kiendt *Universitetet* hen imod 40 aar og selv baade været *Rector*, *Decanus* og *Biscop*, saadan som jeg haaber for Gud og upasionerede mennesker nogenleedes at forsvare, hermed *declarere*, at jeg aldrig har hørt eller seet lige *exempel*, men maae kalde det *exemplum sine exemplo*, hvori *passiones* meere end *raison* gielder; hvorfor jeg allermest jo herved har vildet *excipere* mig fra ald andeel og ansvar i denne medfart, ifald de endnu videre skulde blive opholdte; da jeg forresten ingen part har deri, uden at jeg gierne, saa viit mit begreb gaaer, vilde være for billighed, som jeg i denne Biscop *Nyrops* omgang ey kand finde, mindre hvorledes hand sin *inhibition* vilde forsvare, om börnenes Forældre een *commission* i samme sag skulde forlange; siden hverken *Consistorium* kand befale Biscoperne noget eller Biscoperne *Universitetet*.

Khavn d. 4. Septembr. 1726.

S. Lintrup.

VI—VII

To Breve fra Biskop Christopher Nyrop til Professor Hans Gram.
(Kgl. Bibl. Bøllingske Brevsaml. Breve til og fra Danske: Gram, Kapsel 3).

Welædle og Høyærværdige Hr. Professor,
höystærede fornemme Ven og Ynder!

Effterat have af aldt mit hierte *gratuleret* Eders Høyærværdighed til dette nye Aar, at det maatte tildeele Ed. Høyærv. nye prøver paa baade Guds og Kongens Naade over Eder og forskaffe Eders Høyærv. de rette og fuldkomne Eders forhaabnings frugter, skulle ieg og tillige ærbødigt gjøre herunder Brevdrageren Eders Høyærværdighed i beste maader *recommenderet*. Hans navn er *Niels Haar*, har fra *Academiet* forskaffet Sig de beste *attester* og *characterer*, har siden været min *Amanuensis* paa 5 aars tid, i hvilchen tieniste Hand har *distingveret* Sig saa vel, at ieg ej uden *promotion*, saa vit det til mig har Kundet staae, *dimitterede* ham fra mit huus, som hand self videre, om Ed. Høyærværdighed ville umage Sig med at tale med ham, Kand omstændeligere forklare. Nu er hand da Kommen til Kiøbenhavn og maa staae iblant

Sollicitanterne, indtil Guds og Kongens Naade faar löeszkyndet ham af det tall og *dimitteret* ham med it eged Kald og bröd. Men da hand, som een fattig Mand har fast ingen Venner, haver hand self gjort mig forslag om til Ed. Höyærv. at giöre hans beste *recommendation*. Dersom ieg vidste noget mindste imod ham, ville ieg sandelig taged i betenchning at skrive for ham; Men da han har lagt sin tid meget vel an, er hengiven til *studeringer*, er gansche löchelich paa een Prædiche-Stoel, er ærlig i sin omgiengelse, er færdig i sin pen og, Kortelig, svarer till alt det goede, som Kand esches af it *honet* Menniske; altsaa ville Ed. Höyærværdighed til-lade mig at bede for ham, Det mätte behage Ed. Höyærv. at tage sig hans Velfærd an til beste befordring, thi hand fortienner det og er værd ald den *employe*, som hand *ambierer* (?), da Ed. Höyærv. i eet og andet skal finde Sig fornöyet ved hans opföer og *conduite*.

Naar ieg nu seenere vil skrive for nogen, om ieg maa leve, maa det være for min egen Sön, som, vil Gud, til Sommeren skal gaee til *Academie* og der underkaste Sig de Höye Herrers *examina* og fornemmeligst vil hænge af Ed. Höyærværdigheds goede *Patrocinio*. I det öfrige Vil ieg slutte med det samme, som ieg haver begyndt, tilönschende Ed. Höyærværdighed eet Velsignet nyt aar med mange fleere effterfølgende i ald *prosperité* at fremdrage og fuldende. Med stedse henlevende

Christianssand
d. 4. Jan. 1732.

Eders Höyærværdigheds
tienstærbödigste og oprig-
tige tienere
Christopher Nyrop.

Udskrift: Velædle og Höyærværdige Hr. Professor Hans Gram a Kiöhenhaun.

Höyædle og Wellbaarne Hr. Justitz Raad og Professor
höystærede fornemme Ven!

For Deris Velbr. meget ærede tacher allerærbödigst; hvormed De legger for dagen deris *affection* for min Sön, som ieg beder maa vedholde, og at Deris Velbr. ville see paa hans opföer som een kiær fader paa sin Söns og viise ham paa den rette vey til viisdom og forstand, med den rette fundament, hvorfor De vil hente lönnen hos Gud. Ieg hafde givid ham *ordre* til at *præsenterere* D. Welbr. een liden festepenge paa haanden, men ugierne har mot fornemme, at De ej har villet modtage det, som sandelig har meget stødt mig. Dersom Deris Welbr. var *uxoratus*, Kunde ieg faae leylighed i andre maader at *redressere* det; Men nu beder ieg, De ej vil fortryde paa, at ieg paa nye har tillagt ham *ordre* ved dette breves leverelse at igientage sin 1ste *præsente*, og at de ej vil forsmaae det. Det giör ham dog dismeere dristig at aabne sit hierte

og tarv og i hvad paaliggende at omspørge og tage imod ald faderlig raad, effterdi hand dog, effter min Villie, haver udvalt Deris Welbr. til sin *Privatum Manuductorem*. Vær min Kiære Ven, Vær og ham i faders Sted; Udforsche hans veye og stoppe ham, om hand møtte gaee udenfor regelen; Det er een faders ret over sit Barn, til hvilchen ret De har io adkomst, siden hand dog har taget sig frihed at peege paa Deris Welbaarenhed til sin *private manuduction* som paa een fader. Deris Welbaarenheds vitberømte og milde gemøt Kand og iche i nogen mindste maade aarsage mig at bære tvifl herpaa; Gud give det unge Mennische saavist aand og naade til at følge de fodspor, som Deris Welbaarenhed behager at foreviise ham! Deszaarsag ieg ogsaa formanet ham, som ellers besidder et undseeligt *naturel*, at være dristig og flidig at giøre hos D. Welbr. sin ydmygste opvartning, saa er ieg vizz paa, at hvert triin, han giör til Dem, bevarer ham it stöche af Viisdom, hvoraf hand og til slutning vil samle een god forraad. Gud lad deris Welbr. bestandig leve vel og samle een forraad viit störrer end een anden, af hvad som kand glæde Deris Sind og giøre Deris fornøyelse i dette timelige saa fuldkommen som den her i verden Kand blive ventelig, hvilchet er aldt, hvad ieg til dette nye aar udi dette timelige Kand fra Gud begiære og ombede til Dem, da ieg iøfrigt med ald *obligation* stedse henlever

Höyædle og Welbaarne

Hr. Justitz Raads og Professors
 allerærbødigste tienere

Christopher Nyrop.

Xsand d. 19. Dec. 1732.

Udskrift: Höyædle og Welbyrdige Hr. Hans Gram Justitz Raad og Professor Græcæ Lingvæ ved Kiøbenhafns Universitet Kongl. Archivarius og Bibliothecarius a Kiøbenhafn.

VIII—IX

To Aktstykker fra 1780 angaaende Hans Andreas Nyrops Gjældsforhold til Oberstlöjtnant F. A. v. Pflueg (Rigsarkivet, kgl. Resolutioner paa General-Kommissariatets Forestillinger 1780 Nr. 84 og Nr. 303).

Allerunderdanigst Forestilling.

Borger og Hyre Kudsk Lars Olsen Lund her i Staden andrager, hvorledes Oberst-Lieutenant Friderich Andreas von Pflueg skal til ham have indgaaet Caution for Studiosus Johan Andreas Hiort Nyrop for 200 Rd^r, som han har laant denne paa Vexsel-Obligation, men at han nu giör adskillige Indvendinger imod saadan sin Caution og nægter Betalingen.

Han beder derfor at en Militair-Commission maae vorde anordnet, for hvilken han kan indklage denne Sag imod Oberst-Lieutenanten og

faae Dom over ham til skadesløs Betaling saavel for ovenberørte 200 Rd^r med Rente for høyte Omkostninger.

Da ald Forsøg til Sagens mindelige Afgiörelse har været frugtesløs, og det altsaa vil være nødvendigt at en Rét bliver anordnet for at dømme Parterne imellem: saa indstille vi allerunderdanigst, om Oberste von der Osten og Majorerne von Wichfeldt og von Michaelsen her af Garnisonen maae beordres at sammentræde i en Ober-Krigs Commission, og efter lovlig Omgang at kiende paa Klagerens Paastand imod Oberst-Lieutenant von Pflueg, dog at Dommen, førend dens Publication, indsendes til General Auditoriatet, for derigennem at vorde refereret til nærmere allerhöyeste Resolution.

Ligesom vi haabe at dette vil finde Eders Kongel: May^{ts} allernaadigste Bifald: saa udbede vi tillige Allerhöystsammes Tilladelse, at General-Auditeuren maae beordres at beskicke en duelig Auditeur til at føre Protocollen i denne Commission.

Hauch.

Schultze.

Pentz.

Stange.

 I. Schive.

Generalitets og Commissariats
Collegium den 12. Febr: 1780.

Hans Kongl. May^t haver under 16. Febr. 1780 allernaadigst appro-
béret denne Forestilling.

Hauch.

Schultze.

Allerunderdanigst Forestilling.

I vedliggende Relation fra General-Auditeuren i Dannemark fore-
drages

en af en Ober-Krigs-Commission afsagt Dom i en Giælds Sag mellem
Hyre-Kudsk Lars Olsen Lund her af Staden og Oberst-Lieutenant
Friderich Andreas von Pflueg.

Lund havde til 11. Jun: Termin 1778 laant 200 Rd^r til Studiosus Nyrop
imod en Vexsel-Obligation, der var forsynet med Oberst-Lieutenantens
Paategning som Cautionist og Selv-Skyldner.

Imod den Tid Vexsel-Obligationen var udløben, skrev Oberst-Lieute-
nanten, som da opholdt sig i Fyen, til Nyrops Moder, at hun enten
maatte giöre Anstalt til Betaling eller lade Obligationen fornye, i hvilket
Fald han endnu eengang ville cavére.

Paa Grund af dette Brev modtag Lund en fornyet Vexsel-Obligation
af Nyrop for ovenberørte 200 Rd^r og leverte den gamle Obligation
tilbage.

Han meldte Oberst-Lieutenanten saadant skriftlig 6 à 7 Uger efter, og forespurgt sig, om han skulle tilsende ham Obligationen til Under-tegning, hvormed han hidtil havde ladet det beroe, i Haab, at han, Oberst-Lieutenanten, snart igien kom til Kiøbenhavn.

Oberst-Lieutenanten vægrede sig nu for at paategne Vexsel-Obligationen som Cautionist og Selv-Skyldener, under Foregivende, at saadant burde været æsket af ham, førend Løbe-Maaneden var til Ende, da han hos Nyrops Moder kunde have søgt fornøden Sickerhed for sig, hvilket nu var for sildig og hvorom han ey havde bekymret sig, siden han troede at sagen maatte paa anden Maade være bleven afgjort.

Vexsel-Obligationen blev altsaa icke af Oberst-Lieutenanten paategnet; og, da Lund, som desuagtet ved Forfalds Tiden krævede sine Penge af ham, ingen Betaling i Mindelighed kunde faae, forlangte og erholdt han en Ober-Krigs Commission, for hvilken han paa lovlig Maade kunde tiltale Oberst-Lieutenanten. Denne Commission, der bestaaer af Oberste von der Osten og Majorerne von Wichfeldt og von Michaelsen, har, efterat Parterne ere hørte med deres resp: Paastand og Exception, kiendt for Ret:

at Oberst-Lieutenant von Pflueg bör indfrie som Cautionist den af Studiosus Nyrop til Hyre Kudsk Lund under 11. Sept^r: 1778 udstædte Vexsel-Obligation med at betale Lund 200 Rd^r. samt Rente 5 pro C^t fra 21. Dec: 1778 til Betaling sker; at han saavel som Lund hver for sig bör betale 10 Rd^r. til Protocollen, men at for det øvrige Proceszens Omkostning ophæves. Det idømte udreedes inden 6 Uger efter Dommens Publication under Adfærd efter Loven.

General-Auditeuren anfører i sin Censur over Sagen, hvad der pro et contra imellem Parterne er bleven ventiléret, og ligesom han finder at Ober-Krigs Commissionen paa Grund af Lovens 5. 1. 1. har været vel beføyet til at kiende saaledes, som skeet er, saa indstiller han

om icke den ergangne Ober-Krigs Commissions Dom maae nyde allerhøyeste Stadfæstelse, hvorover vi forvente Eders Kongel: Mayt^s allernaadigeste Resolution.

Hauch.

Ahlefeldt.

Schultze.

Pentz.

 I. Schive.

Generalitets og Commissariats
Collegium den 17. Junii 1780.

Hans Kongl: May^t haver under 21. Junii 1780 allernaadigst approbérét denne Forestilling.

Hauch.

Ahlefeldt.

X—XIII.

Fire Breve fra Provstinde Nyrop til hendes Søn Pastor Christopher Nyrop
eller dennes Hustru Helene Nyrop.

Nykiøbing 28. Sep. 1837.

Kiære Søn.

Dit længe forventede Brev modtog ieg med Glæde idet ieg kom Hiem fra een Spadseere Tur, som ieg naar Veyret tillader det giør mig hver Dag hvorved ieg befinder mig vel ieg stod just oppe paa slotsbakken og glædede mig ved den Deylige Udsigt til Lolland og over Heele Byen da Posten kom kiørende paa Veyen og med eet Suk tænkte ieg, mon ieg skal høre Glæde eller Sorg men Gud være lovet at alt var got — ieg kunde maaske ogsaa være af Din Tanke at naar ieg kunde have valgt saa havde det blevet een Søn, men den gode Gud som har betroet Eder denne lille Datter¹, seer at det er det beste og raaber kuns til Eder: opdrag Hende vel til Videre, aa ieg tror at I begge forstaar temmelig den vanskelige Kunst. Du kand ey tro hvor ieg ønsker at see de smaa men Gud veed om det sker, ieg har dog den Glæde at see Krabbes de smaa² een gang imellem de tegne til at blive gode Börn og sunde og raske ere De, ieg kand ret see Dig ved Dine Disiplers Fugleskydning, hvorved Du vist har mindet Din første Ungdom[s] behagelige Dage, pas nu endelig got paa Dit Helbred og vogt Dig for Forkiølelse, thi Du har et vigtig og andstrængende Kald, det er mig kiært at Du har faaet P. Næsses Søn maatte han kuns blive flink, Du skulle have god Betalning, thi det er een riig Mand, boer Han langt fra Kiøge? O kiære Christoffer hvor ieg længes efter at høre fra Camillus [ovfr. Nr. 61], naar Du faar Brev saa send mig det endelig at ieg kand selv læse det, var Han kuns vel fra det slemme Paris.

Du skriver at Ernst [ovfr. Nr. 60] har skrevet Dig til og at Han er vel, ja Gud give at Hand vi[d]ste hvad Hans rette vel var, og at Han vilde søge at opnaa det, skriver Du Ham til saa skriv at ieg venter Brev fra ham.

Du skal have Tak for Dit Tilbud, at Du vilde lade mig male men mine kiære Døtre har giort samme men ieg synes ey at kunde bekvemme mig dertil, og nu staar ieg ikke i Fristelse da Han er Reyst Han var ellers Hældig med sit Arbeyde og fortiente got.

¹ Hendes Sønnedatter Elisabeth (Lise) Nyrop blev født den 22. Septbr. 1837.

² Disse Börn ere nævnte ovfr. S. 59.

Nu kiære Søn har ieg nok malet een Deel op og vil kuns slutte med de kiærligste Hilsener til Din gode Lene, og lad Hende nu være forsigtig i denne Aarstiid og lægge lit tilig i Kakkelovnen lille Doris [ovfr. Nr. 62] kand nok Huske mig du maa endelig sige Hende at naar Hun kommer herover saa skal ieg giøre et stort Børne Ball for Hendes skyld, her er saa mange rare smaa Piger og Drænge her ieg finder mig meget vel her ved Kiøbstædlivet og især at ieg kand komme til Kiærke og høre den rare Provst [s. ovfr. S. 44] skiøndt min Hørelse ey er saa god som ieg ønskede det. Hør et Ord Christoffer og det er lige saa got som 24: kom endelig her over et par Dage för Vinteren, der er jo altid een liden Ferie i october nu kand Du betenke Dig paa det. Det glæder mig at min kiære Broder¹ lever saa vidt vel men hvad kand dog være Aarsag i at Han dog ey kand faa noget bedre Han maa have een Hemmelig Fiende skiøndt alle roser Ham, ieg skal heller aldrig have den Glæde at boe nær ved Brødre eller Sønner, men hver maa Hytte sig. Lev vel det ønsker Din moder

C. E. M. Nyrop.

Nykiøbing 30 october 1837.

Kiære Helene!

Du takkes meget for vores kiære Christoffers Nærverelse, thi ieg indseer meget got hvor giærne Du selv vilde have beholdt Ham paa hans Fødsels Dag [den 28. Oktober] og tilige för lille Doris skyld og andet, som kand ligge Dig paa med de Syge Dicile, saa ieg andseer det som et stort Offer af dig Gudskelov Han seer saa frisk og fornøyet ud og taler med sand Glæde om sit Hiem, og at være tilfreds med sit Hiem er det störste Gode paa Jorden, det er kuns kort vi beholder ham men det er mig kiærere end 10 Breve ieg vil ellers ikke skrive Dig meer til denne gang thi Chri[stoff]er kand ellers fortælle hvad Hand syntes om os og alt vores Dont. Du takkes mange gange for de rare smaa Tallærkner, som vil tage sig got ud med Syltetöy paa, ieg vilde saa giærne give Dig een liden Ting til giængiæld, men kand ey i hast finde noget uden medfølgende Sukkerskee² som ieg beder Dig ikke at forsmaa Hils nu lille Doris mange gange at ieg Haaber nok at see Hende til Sommer med begge sine Søskende og saa skal vi to gaa i Haugen og plukke Rips og stikkelsbær, og saa skal ieg bede 3 eller 4 smaa Piger til at spadsere med Dig og ieg skal sige Dig hvad De hedder

¹ Broderen Kammerraad Christian Heilmann sad den Gang i et lille Toldkasserer-Embedet i Ringsted (Gerh. Heilmann: Slægten Heilmann, S. 179).

² Udenpaa Brevet staar der: »hermed en lille Sukkerskaal med Skee«.

den ælste heder Trine og Justine og Lovise og Hanne, saa skal lille Ernst have 2 Drænge som heder Georg og Ernst vil det ikke blive herligt lille Doris, bliv nu frisk og munter saa glædes Din Moder

C. E. M. Nyrop.

En kiærlig Hilsen til den gode Helena fra hendes Søstre
Gine og Karen.

Nykiøbing 24. Februar 1839.

Kiære Helene

Dit Brev til Gine Glæded mig meget, thi ieg saa der af Din tilfredshed med Din Heele stilling, og hvad er alt i verden med dens Heele storhed og Glimmer naar ieg ikke er tilfreds med og i min Huuslige Kreds ja den gode Gud skiænke Eder det fremdeles, Du ønsker nogle Resepter af mig, men for at giøre mig det læt, saa sender ieg dig med Leylighed eller og med Posten (thi ieg tror ey det vil koste ret meget, og saa kand man jo lægge Breve inden i) saa sender ieg Dig een meget god Bog, som naar Du Læser forerindringen seer Du den er skrevet for folk som Dig og Din Mand, og saa vidt ieg kiænder Eder begge saa vil I ret studere Den, og det er den værd. Han kand i sin Tiid giøre nyttig Brug af Den, thi det gode ved den i sær er: at forebygge een Sygdom, naar man vil efterleve Hans forholdsregler. Da mine Börn vare smaa benyttede ieg den ofte med Held, og Gudskelov ieg tog aldrig feyl, nu vil ieg ønske at Du med Mand og Börn maatte alle være vel, at Han har havt Snue er nok ubehagelig, men ikke farlig hverandet Menniske haver her snue, Hoste og Tandpine som Gine i sær har maattet lide under, i dette Öyeblik Glæder ieg mig over Lise Krabbes Sundhed og Munterhed. Hun har een Dukke som hedder Doris og Hilser mange gange Nu lev vel kiære Börn og Börne Börn, kand ieg see Eder een Gang endnu skal det meget Glæde mig

C. E. M. Nyrop.

P. S. Det der meest ligger mig paa Hiertet nu, er at vi ikke har hørt i lang tiid fra Ernst, Han kunde dog fortælle os meget, som var mere paalidelig end Aviserne, dog hans Egen Sindsbeskaffenhed var mig det vigtigste [s. ovfr. S. 79].

Nykiøbing 20. Marti 1839.

Kiære Helene

Du faar et Brev fra mig men hvorledes det bliver veed ieg ikke, thi ieg sidder i Sængen og skriver, thi nu har ieg atter skrantet og bliver

ved, ventelig til Sommeren kommer og opliver alt Kryb, Gud give nu at dette maa træffe Eder alle vel, som er det største Gode vi kand have paa denne Jord næst efter et tilfreds og roeligt Sind, tak Din kiære Mand ret meget for tilsendt Bibel som var mig ret velkommen, men deels er det vel fiine Bogstaver og tilige er den saa besynderlig indbunden at ieg maa vende Hovedet fra den ene side til den anden for at kunde see Enden af Linien, saa Du maa spørge Din Man[d] fra mig om Han tager mig det ilde op at om ieg kunde faa den ombytten her med een eller anden god Bekiænt at ieg da giorde det, thi der er vel temmelig forskiæl paa de nye og gamle, men Guds Ord er vel lige kraftig i alle, ieg længes meget efter at høre hvorledes det gaar med Wordingborg¹ det kunde jo være behageligt for os alle. Gud veed best hvad tiænligt er og det skee! hermed sendes nu min heele Viisdoms bog samt 2 Resepter som ieg tror ikke staar der, kommer Du paa Landet at Boe, saa vil den være Dig og Christoffer nyttig, thi Bønderne siger dog i almindelighed vi maa først snakke med vores Præst og det er virkelig een stor Behagelighed at kunne Hielpe een Syg med et ringe og uskyldig Middel naar man faa[r] Dem til at holde Diæt og at giøre nöyagtig som man siger Dem, Gud give nu at ieg snart maa høre at alt er vel, og at Dit Appetek er vel forsynet, naar Du saa snart bliver Præstekeone paa Landet, saa begynder Du at Praktisere. — Gine skriver ogsaa der for ey mer fra

Din Svigermoder C. E. M. Nyrop.

XIV

Uddrag af et Brev fra Professor Dr. Ludv. Daae.

Efter at »Slægten Nyrop« i December 1881 var udkommen og Professor Daae havde set den hos daværende Arkivfuldmægtig H. J. Huitfeldt, tilskrev han mig i Januar 1882 som Slægtning af Familien. Pastor Peter Jespersen Nyrops Datter Sara Louise, der var gift med Pastor Joh. Aagaard Smith, havde en Datter Georgine Smith, der blev gift med Pastor Henr. Andr. Brock, og dette Ægtepars Datter Sara Louise Brock blev i Ægteskab med Pastor Ludvig Daae Moder til Brevskriveren Pro-

¹ Hendes Søn maa muligvis have søgt det Kateketembede, som formentlig den Gang var under Oprettelse i Vordingborg, det besattes første Gang 1840.

fessor Daae. I et senere Brev fra denne af 15. Februar 1882 hedder det derefter:

. . . Min Tip-Oldefader Hr. Peder Jespersen Nyrop og hans Hustru har jeg herved den Ære at sende Dem i Fotografier. Disse ere tagne efter smaa originale Pastelmalerier, der have været bevarede af Datteren Sara Louises Efterkommere og for Tiden tilhøre Politimester Johan Middelton i Laurvig, hvis Moder var min endnu levende Moders Søster . . . .«

Det er disse Malerier, der ere gjengivne ovfr. S. 20.

Slægten Nyrop.

1. Peder Nyrop.

2. Hans Pedersen, f. c. 1645, † 1700, ~ Benedikte Storm.

3. Peter, f. 1675, † 1723,
~ Anna Pedersdatter (Lærbo).

4. Dorothea Sofie, f. 1677 (?),
† 1752 (?), ~ Smit.

5. Christopher, f. 1680, † 1733,
~ ¹Malene Glad,
²Elisabet Kirstine Hiort.

6. Benedikte, ~ ¹Hans
Slangendorph, ²Niels Smit,
³Henning Høeg.

7. Elisabet,
f. 1682,
~ Leth.

8. Birgitte, f. 1685, † 1767, ~ ¹Heinr.
Petersen (von Fyren), ²Jens Bigum,
³Børge Valentinsen.

9. Kirstine,
f. 1687, † 1757,
~ Povl Pedersen.

10. Jens,
f. 1691.

11. Anna Marie,
f. 1693, ~ Johan
Frandsen.

12. Sophia
à Möinichen,
f. 1695, † 1696.

13. Benedikte, f. 1707,
† 1742, ~ Christian
Erlandsen Holst.

14. Hans, f. 1710, † 1746,
~ ¹Ingeborg Jörgens-
datter, ²Inger Larsdatter.

15. Anna Sophie, f. 1713,
† 1790, ~ ¹Johan Carlsen,
²Knud Tollefsen (Börn).

16. Christiane
Michol,
f. 1719.

17. Erik
(?)

18. Barn,
f. o. † 1707.

19. Charlotte, f. 1713
† 1771, ~ J. J. Un-
dahl (8 Börn).

20. Peter Jespersen,
f. 1714, † 1773,
~ Anna Magdalene Hjort.

21. Bodil
Magdalene,
f. 1716.

22. Datter,
f. o. † 1717.

23. Søn,
f. o. † 1719.

24. Benedikt, f. 1720,
† 1762, ~ Adelucia
Mæria Valentinsen.

25. Bolette Helene, f. 1722,
† 1802, ~ Joh. Didr. Frø-
lich (2 Börn).

26. Johanne Cathrine,
f. 1727, † 1804, ~ Sigism.
Chr. Selmer (14 Börn).

27. Petter Jörgen,
f. 1735, † 1737.

28. Petter Jörgen,
f. 1737, † 1738.

29. Barn,
f. o. † 1740.

30. Petter,
f. 1744.

31. Christopher,
f. 1746, † 1748.

32. Sara, f. 1747,
† 1748.

33. Hans Andreas,
f. 1749, † 1783,
~ Anna Marie.

34. Elisabet
Kirstine
f. 1750.

35. Sara,
f. 1751, † 1754.

36. Christopher, f. 1752, † 1831,
~ ¹Vilhelmine Schwanitz (10 Börn),
²Elisabet Heilmann (8 Börn).

37. Margrethe
Sofie, f. 1754.

38. Sara Louise, f. 1755,
† 1800, ~ Johan Aagaard
Smith (14 Börn).

39. Peter Ludvig,
f. 1760, † 1761.

40. Elisabet Kirstine,
f. 1754, † 1799,
~ A. Chr. v. Krogh.

41. Anna Vilhelmine, f. 1755,
† 1827, ~ Børge Rosenkilde
(13 Börn).

42. Adelucia
Birgitte,
f. 1756, † 1778.

43. Datter,
f. 1780.

44. Peter
Jespersen,
f. o. † 1782.

45. Petro-
nelle,
f. 1783,
† 1788.

46. Magdalene,
f. 1784, † 1809,
~ S. F. Zimmer-
mann (2 Börn).

47. Othonia
Maria,
f. 1785,
† 1793.

48. Vilhel-
mine,
f. o. † 1787.

49. Jo-
hanne,
f. 1788,
† 1815.

50. Peter
Jespersen,
f. 1789,
† 1790.

51. Petro-
nelle,
f. o. † 1791.

52. Petro-
nelle,
f. 1792,
† 1836.

53. Vil-
helm,
f. 1794,
† 1813.

54. Johan
Ernst,
f. 1796,
† 1797.

55. Karen
f. 1798,
† 1800.

56. Vilhelmine,
f. 1798, † 1876,
~ ¹Daniel Brinck
(4 Börn), ²Anton
Krabbe (3 Börn).

57. Karen,
f. 1800,
† 1881.

58. Jörgine,
f. 1803,
† 1893.

59. Christopher,
f. 1805, † 1879,
~ Helene
Ahlmann.

60. Ernst, f. 1807,
† 1900, ~ Emma
Rummelhoff.

61. Camillus,
f. 1811, † 1883,
~ Kamma
Andersen.

62. Doris, f. 1833,
† 1894, ~ Ludv.
Varming (7 Börn).

63. Ernst,
f. 1835,
† 1860.

64. Elisabet,
f. 1837,
† 1893.

65. Vilhelm,
f. 1839,
† 1863.

66. Jörgine,
f. 1840,
~ Gert
Larsen
(4 Börn).

67. Christopher,
f. 1842, † 1905,
~ Elly Curl.

68. Holger,
f. 1844,
~ Karen
Marie
Hansen.

69. Agnes,
f. 1846.

70. Martin
f. 1849,
~ Louise
Laub.

71. Marie,
f. 1853,
~ Martin
Borch
(1 Barn).

72. Datter,
f. o. †
1847.

73. Ernst,
f. 1850,
† 1865.

74. Jo-
hanne,
f. 1854,
† 1890.

75. Emilie,
f. 1856,
† 1864.

76. Ca-
millus,
f. 1859,
† 1878.

77. Franklin,
f. 1841,
~ ¹Marie
Klein, ²Emi-
lie Jansen.

78. Camillus,
f. 1843,
~ Josefine
Fleron.

79. Otto,
f. o. †
1845.

80. Mathilde,
f. 1847,
† 1849.

81. Hansine,
f. 1848,
† 1849.

82. Ernst,
f. 1850,
~ Sofie
Møller.

83. Han-
sine,
f. 1852.

84. Kamma,
f. 1854,
† 1859.

85. Emma,
f. 1856.

86. Kristoffer,
f. 1858,
~ Margrethe
Schielderup,

87. Louis,
f. 1861,
~ Sofie
Hey.

88. Helene,
f. 1873,
† 1875.

89. Ernst,
f. 1874.

90. Vilhelm,
f. 1876.

91. Fran-
klin,
f. 1878,
~ Lillie
Mc. Adams.

92. Mabel,
f. 1881,
~ Harry
Dewey.

93. Dora,
f. 1887.

94. Nelly,
f. 1889.

95. Martin,
f. 1894.

96. Chri-
stopher,
f. 1886.

97. Helene,
f. 1887.

98. Ern-
stine,
f. 1888.

99. Johan-
ne,
f. 1868.

100. Louis,
K., f. 1870,
~ Ella
Wulff.

101. Ellen,
f. 1871,
~ Nicolai
Bjerre
(5 Börn).

102. Kamma,
f. 1876.

103. Karl
Emil,
f. 1877,
† 1904.

104. Asger,
f. 1880.

105. Povl,
f. 1872,
† 1882.

106. Ove,
f. 1874,
† 1875.

107. Bene-
dikte,
f. 1879,
~ Vald.
Plockross
(2 Börn).

108. Ketty,
f. 1880,
~ Vald.
Engelsen
(2 Börn).

109. Anna,
f. 1876,
† 1876.

110. Ejnar,
f. 1877,

111. Knud,
f. 1879,
† 1880.

112. Børge,
f. 1881.

113. Kamma,
f. 1882.

114. Elisa-
bet,
f. 1884,
~ Axel
Rich
(1 Barn)

115. Sofie,
f. 1887.

116. Johan
Ernst,
f. 1892.

117. Aage,
f. 1895.

118. Hanka,
f. 1889.

119. Gerda,
f. 1891.

120. Louis,
f. 1894.

121. Ga-
ston,
f. o. †
1898.

122. Karen,
f. 1895.

123. Inger,
f. 1897.

124. Orla,
f. 1899.